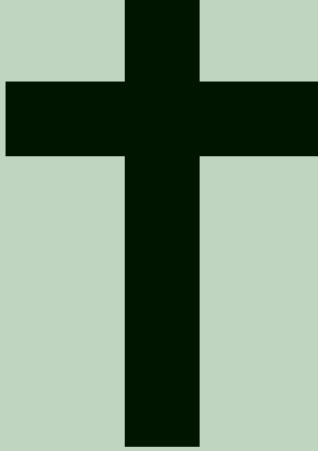

Manga Kanuri
Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

Manga Kanuri Translation
Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e

Contents

Matiyu	1
Markus	37
Luka	59
Yahaya	95

MATIYU

Kawuri kaji Isa Almasiwuye

Matiyu ruwujenada

Linjila Matiyuyeda

Kitawu Matiyu ruwujenada, tima Linjila kantilomiyeda wo. Ti Matiyuda tiro Lewi ye cani sanianju akki mowo duwon Isaa ga badiyeno. Ti ye am mewun yindin Isa tayia kangayambanjuro galajenadaye fahja nangaro, awo ajabba ajabba Isa cadanadaa cure awo wuljena-a jamaro alamjagana-adaa fangeno. Tussanni ngawon Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjena-a tagonasso amanju yauidyaro ruwuyeyeno. Lamar ani wakkajenada ku saa dawu yindi gai yaye, Ala cakke Linjila ada gadejennin har nandero kadio.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Kaariya Isaye

(Luk 3.23-38)

¹ Akko kitawu* kaariya Isa Almasiwu tada† Mai Daudaye, ti ye tada Nawi Ibrahimbedayedā: ² Ibrahim Isakua kembo, Isaku ye Yakubaa kembo, Yakuba ye Yahuda-a awaanawanju-aa kembo, ³ Yahuda ye Feres-a Jera-aa kembo, yanja Tamar, Feres ye Hesronna kembo, Hesron ye Aramba kembo, ⁴ Aram ye Aminadabba kembo, Aminadab ye Nashonna kembo, Nashon ye Salmonna kembo, ⁵ Salmon ye Bowossa kembo, ya Bowosse Rahab, Bowos ye Abidaa kembo, ya Abidaye Rut, Abida ye Yisai kembo, ⁶ Yisai ye Mai Daudaa kembo.

Mai Dauda Sulemanaa kembo, calan ya Sulemanayedā kamu Uriyaye, ⁷ Sulemana ye Rehobowamba kembo, Rehobowam ye Abijaa kembo, Abija ye Asaa kembo, ⁸ Asa ye Yosafatta kembo, Yosafat ye Yoramba kembo, Yoram ye Wojiyassa kembo, ⁹ Wojiyas ye Yotamba kembo, Yotam ye Ahajua kembo, Ahaju ye Hejekiyassa kembo, ¹⁰ Hejekiyas ye Manasea kembo, Manase ye Amonna kembo, Amon ye Josiyassa kembo, ¹¹ Josiyas ye jaman yauidyaa dunon cadane cidi Babilayero caadanadan Yekoniyas-a awaanawanju-aa kembo.

¹² Ngawo cidi Babilayero caadanayedalan, Yekoniyas Sheyaltiyella kembo, Sheyaltiyel ye Jorobabella kembo, ¹³ Jorobabel ye Abihudda kembo, Abihud ye Aliyakimba kembo, Aliyakim ye Ajorra kembo, ¹⁴ Ajor ye Jadokka kembo, Jadok ye Akimba kembo, Akim ye Alihudda kembo, ¹⁵ Alihud ye Aliyasarra kembo, Aliyasar ye Matanna kembo, Matan ye Yakubaa kembo, ¹⁶ Yakuba ye Isuwua kembo, Isuwudā kwa Merambe, Meram ye Isa tia Almasiwulan bowojaidāa kembo.

¹⁷ Adogaima Nawi Ibrahimlan tai har Mai Daudaro yadero am jamannja tiloa gadedade mewu deri dasaa, koro Mai Daudalan tai har jaman yauidyaa cidi Babilayero caadanaro yadero mewu deri dasaa, koro jaman adan tai har tambo Almasiwuyero yadero mewu deri dasaa.

Tambo Isaye

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Akko lawar tambo Isa Almasiwuye. Yanju Meramdā tamaji Isuwuye, amma kawu larusa cade rokko dasayiro, Ruhu Alaye cakke curoaro walyeno. ¹⁹ Isuwu tamajinjuda kam jirema, fuwu jamayen tia nanguro njakko ceraannidero, aserlan tia kolduro nia ngoyeno. ²⁰ Adā karwunjun duwon, malaiya Kamandeye laa kennasimlan tiro fēlediye: «Isuwu kaduwu Mai Daudaye, bare Meramba kamuro ngoduro rinəmmi, Ruhu Alayeman curoaro walyeno. ²¹ Tada kongwa cambi, ni ye tiro cu Isa‡ yakke, dalilnjuda jamanjua biwunjalan cakkayi nangaro,» yeno.

²² Adogaima awo Kamande kuren ci nawiyen wuljenada wakkayeno. ²³ Tiye: «Akko fero kelayakku kwa nojenni curo ngoje tada kongwa cambe tia Imanuwellan bowojai,»† cənna, maana Imanuwelledā Ala andi-a rokko.

²⁴ Kənəmlan fayenniya, Isuwu awo malaiya Kamandeye tiro wuljəgenadāa cāde Meramba kamuro ngoyeno. ²⁵ Amma tia kamuro nojenni duwon, har tada kongwa cambe Isuwu tiro cu Isa kekko.

* 1:1 1.1 kitawu - Bam. † 1:1 1.1 tada - Kaduwu. ‡ 1:21 1.21 Isa - Maananjuda Kamande cakkayi. † 1:23 1.23 Ish 7.14

2

Ilmuwu cidi adinnambe Isaro ambəttuwu

¹ Jaman Isa bəla Baitalami cidi Yahudiyayen tambənadən, Hirudus ti mai duwon, ilmuwu laa cidi adinnambe cijane Jerujalembo isane: ² «Nda ti mai yaudiyaye tambənadə? Sillowunju adinnamlan culuwuna ruiye tiro ambəttuwuro kadiye,» cane keworo. ³ Mai Hirudus adəa fangenniya, hangalnju caa ciyeno, am Jerujalembe samma ye ngai. ⁴ Daji wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a sammaa bowoje ndaran Almasiwu tambiro kiworənniya, ⁵ tiro: «Bəla Baitalami cidi Yahudiyayen, akko awo nawi kuren ruwujənədə:

⁶ «Ni Baitalami cidi Yahudayedə, curo bəlawə Yahudayedən darajanəm gana gəni, dalilnjudə curonəmlaman mai culuwi, mai duwon jamani Israyilawua cunodidə.»†

⁷ Daji Mai Hirudus asərlan ilmuwudəa bowoje sa sillowudə tayiro fəledəgənədəa cuwore tabbatkeyeranniya, ⁸ tayia Baitalamiro cunode tayiro: «Lenowo hangallayen tadadəa manowo! Tia fanduwiya, lawar sukkudowo, wu ye lekko tiro ambətkəgəkko!» yeno. ⁹ Mana Maiyedəa fangeranniya, ilmuwudə jawal ngojane leyerə. Ledu cadi duwon, akko sillowu adinnamlan culuwe carunədə fuwunjaro koje leje, har na tadadə dəganədəa nayeenniya, tak dayeno. ¹⁰ Sillowudəa kerunniya, karwunja tai dajə kəjiyeno! ¹¹ Daji fadodəro ngasaye tadadə-a yanju Meram-aa carune tungurumjane tadadəro ambətkeyerə. Ajanja kajane tiro dinar so, kaaji so, kawudi so kedo. ¹² Daji Kəmande kənnasimlan tayia galaje bare na Mai Hirudussero waldanni yenniya, jawal gadə ngojane lardunjaro walladara.

Masarro kasəme ledu

¹³ Ngawo ilmuwudə saptanayen, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye: «Cine tadadə-a yanju-aa ngone Masarro kasowo lenowo, nadən har kawu mana njadəkkiro nammowo, dalilnjudə Mai Hirudus tadadəa njejoro maji nangaro,» yeno. ¹⁴ Daji Isuwu cije buneman tadadə-a yanju-aa ngoje Masarro lejane, ¹⁵ nadən har karmo Mai Hirudussero napkera. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyan wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Tadania Masarnin culuwo bowokkəna,»† cənna.

¹⁶ Mai Hirudus ilmuwudə tia jambajanaro asuyenniya, fum gərgəje wada ce kəla sa ilmuwudə tiro tabbaccanayen tadawa kongwa kərwu yindia-a yindi cadənni-a bəla Baitalamiye-a bəladəyanju-alan dasaana sammaa roro keyeso. ¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənədə wakkayeno. Tiye:

¹⁸ «Bəni Ramayelan so lagaranne jaurə fandi, Rahila diye yallanjuro cikkiri. Kanadi ta wəjəna, bawo bawojana nangaro,»† cənna.

Lardu Israyilawuyero waldu

¹⁹ Ngawo Mai Hirudus bawojənayen, Masarnin malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye: ²⁰ «Cine tadadə-a yanju-aa ngone lardu Israyilawuyero waldənowo, am duwon tadadəa roro njejoro majaidə sanuna nangaro,» yeno. ²¹ Daji Isuwu cije tadadə-a yanju-aa ngoje lardu Israyilawuyero walladara. ²² Amma Mai Arkilawu cuju bawanju Mai Hirudussero cidi Yahudiyayea cunodidəro fangenniya, Isuwu nadəro ngaworo riyeno. Daji Kəmande kənnasimlan tia galayenniya, cidi Galileyerə leje ²³ bəla laa Najarət canidən napkeno. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyan wuljənədə wakkayeno. Tayiye: «Tia* kam Najarttelan bowojai,» cənna.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawi Yahayə Isaro jawal dabbardu

(Mar 1.1-8; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Jaman adən Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaa cidi Yahudiyayen jamaro kawuri cədde: ² «Təmmowo, *nodo bargaa Mai Saməmaye del karənjəna!» cəni kərgə. ³ Tima kam duwon Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlanjun mana cədənədə wo. Tiye:

«Karaan kam laa kowo sapce:
 “Kəmandero jawal dabbəgənowo,
 koduramnju cəkko dewo!”
 cəne wormaji.»†

⁴ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kařimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawı-a kəmagən-a. ⁵ Daji am bəřni Jerujalembə-a lardu Yahudiyaye sammaye-a cidi bəřəm Jordaniye ngaye-a nanjuro isane ⁶ biwunja wuljane curo bəřəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁷ Yahaya Farisawa-a Sadusiya-a kada tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isairo kirunniya, tayiro: «Nayi kaduwu fusiyaeso! Wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja? ⁸ Awo tuwa jireye fəlejiyisoa dewo! ⁹ Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anılan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji. ¹⁰ Akko kəřmamaro bewodə fərdu kəřkayen gənaada. Kəřka fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

¹¹ «Wudə təmmuwwa nangaro ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna sunonju tuluwoma tikkəni ngawonin isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu- alan nayiro kasala* njaddi. ¹² Mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuyero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalaridəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

Kalmaram: Nodo bargaa Mai Samemaye

Ala Mai Kura same-a cidi-a cunodi yaye, am duniaye samma gəni kasaccane tiro daraja cadi. Sa Ala Ruhunju cakke Bargaa Isaro jəpciye tia Almasiwunju galajənadən, Isa jiri bəřinnin nodo bargaa Mai Samemaye duniaro tarduwu badiyeno. Isaye am samma kasacca tuwa cado Alaro dau koljaa yeno. Kam kasacce mananju ngoje daunju koljiya, Ala ye tia ardiye biwunju cinje jamanjuro kəłjiye barga dəpciye. Ngaiman nodonju bargaa duniaro dunoaro tardiyi. Yim Isa Almasiwu walde duniaro isiya duwon, Alaye nodonju bargaa təgəmbə napci. Daji Isa Almasiwudə adamgəna sammaro šara cəddi. Adəgaima am duwon mana Alayedəa kasaccannidəro wowom kannuye gənajiyi, amma jama Alayedəa jannaro cakke na Alayen sawisoro dasayi.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu

(Mar 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Daji Isa cidi Galileyen cije bəřəm Jordaniyero Nawi Yahaya tiro kasala cəddoro kadio. ¹⁴ Yahaya tiro daptuwuro maje: «A! Awiro gəle nanıro isəmidə? Ngəlanjudə, nima diye wuro kasala səddəmi,» yeno. ¹⁵ Amma Isaye tiro: «Kəřmadə kasadde, dalilnjudə awo jire sammaa diodə andiro jussəna nangaro,» yenniya, Yahaya kasatkeno.

¹⁶ Tiro kasala cədde Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fəřəmdə Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciyi kiro. ¹⁷ Koro samelan kowo nukce: «Adəma Tadanı wo, tia raakkəna. Tiramnin jauro karwuni kəjjjəna!» yeno.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mar 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Daji Yiwulis tia jarapcoro Ruhu Alaye Isaa simojiye karaa dəřiro kiluwo. ² Kawu fidewuro bune-a kausu-aro asem kidanniya, kəna tia kida. ³ Daji Jaraptumadə nanjuro ise tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye aniro wulgəne kəmboro walja!» yeno. ⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: “Kam kəmbə baslan gəni, mana Ala wuljəna samman dəgai,»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia bəřni tayirro* cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya, ⁶ tiro: «Ni Tada Alayea, səktəne cidiro yukkure! Awoa kitawulan ruwuwada: “Ala kəlanəmnin malaiyawanjuro wada ce mukkonjan kamnjagai bare sinəm kuro gəmdəgənniro,»† yeno. ⁷ Isaye tiro: «A'a, kitawulan ruwuwada: “Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!”† yeno.

⁸ Koro yaye Yiwulis tia kəla kau kuruwu fet laayero cade tiro larduwa duniaye samma-a darəjanja-aa fəleyeyenniya, ⁹ tiro: «Ngunəme wuro sujada səddəmia, ani sammaa niro njikki!» yeno. ¹⁰ Daji Isaye tiro kalakciye: «Nami kolle, Yiwulis! Kitawulan

† 3:3 3.3 Ish 40.3 * 3:11 3.11 kasala kannuye - Ajawu gənaduwu-a bone nja-a tayirro kalaktu-a. † 4:4 4.4

SK 8.3 * 4:5 4.5 bəřni tayir - Jerujalem. † 4:6 4.6 Jaw 91.11-12 † 4:7 4.7 SK 6.16

ruuwada: “Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəgəne!”[†] yeno. ¹¹ Daji Yiwulis tia kolyeno, malaiyawa ye isane tiro ngiskeyera.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mar 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Isa Nawi Yahayaa kosoro casakkənaro fangenniya, cidi Galileero wallada. ¹³ Bəla Najarattea kolje leje bəрни laa Kafarnaam canilan napkeno, bəрни duwon ci bəřəmben cidi Jabulonne-a Naptaliye-alan[†] dəganadə. ¹⁴ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: ¹⁵ «Cidi Jabulonne-a Naptaliye-a kanji jawal bəřəmbə na duwon fəde bəřəm Jordaniyen tiro Galile cidi kərdiyaye canidəlan, ¹⁶ am curo duwuyen dasaanadə nur kura laa caruna, koro tayi curo kaudi karmoyen dasaanadə yea nur wassəna!»[†] ¹⁷ Sa adən Isa jamaro kawuri kəji wulduwu badiyeno. Tiye: «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye del karenjəna!» yeno.

Isaye fuwuranju burwoyeyə bowodu

(Mar 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yim laa Isa ci bəřəm Galileya jəgəi duwon, yaana yindi Siman tiro Biturus cani-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bəřəmdəro fi jagai kiro. Tayidə buni tawu. ¹⁹ Isaye tayiro: «Arowo wua səgəiwo, nayia kam tawuro[‡] njadəkki!» yeno. ²⁰ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

²¹ Koro nadən fuwuyenniya, yaana yindi gade ye Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a bawanjan kundənno curo maarayen buni taramnja caassai kiro. Tayia bowoyenniyanama, ²² cijane maaradə-a bawanja-aa koljane tia geya.

Jama kadaye Isaa ga

(Mar 3.7-12; Luk 6.17-19)

²³ Daji Isa bəla bəlaro leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kəji nodo bargaa Alaye wuljiyi, am dondia kasuwanja jiri fi yayen isangajiyi ngəi duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno. ²⁴ Adəgainin lawarnju cidi Siriyaye ngaro tatargaada. Koro am larduyədə amnja kasuwaa-a kəndondi jiri jiria-a karuwaa-a sedan koroyea-a tiyi canaa-a sammaa Isaro cakkude isangayeyeno. ²⁵ Jama kada tia geya, laanja cidi Galileye, laa cidi Bəlamewuye, laa bəрни Jerujalembe, laa cidi Yahudiyaye, laa ye ngawo bəřəm Jordaniye.

5

Jawawi Isaye

kəla kau kuruwu laayen

(Luk 6.17-49)

¹ Isa jama kada kadami captairo kirunniya, kəla kau kuruwu laayero juwane napkeno. Fuwuranju ye nanjuro kadira. ² Daji tayia alamdu badiyeno.

Am bargaasoda

(Luk 6.20-26)

³ «Barganja am karwulan talaawadə,*
nodo bargaa Mai Samemayədə nuwanjadəro.

⁴ Barganja am kərma cesiridə,
fuwun simalonja bawodəro.

⁵ Barganja am rokura bawoadə,
fuwun dunia warasajaidəro.

⁶ Barganja am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə,[†]
fuwun kuljaidəro.

⁷ Barganja am kanjimarimasodə,
tayi ye fuwun kanjimari cawandidəro.

⁸ Barganja am karwu bulladə,
fuwun Alaa caruidəro.

⁹ Barganja am kərma nanlewa cawudidə,
fuwun tayia tadawa Alayelan[‡] bowodaidəro.

[†] 4:10 4.10 SK 6.13 [†] 4:13 4.13 Jabulon-a Naptali-a - Jiri yindi Israyilawuye. [†] 4:16 4.15-16 Ish 9.1-2 [‡] 4:19

4.19 kam tawu - Am duwon am gadea Isaa gawuro waljaro majaidə. * 5:3 5.3 am karwulan talaawadə - Am duwon kəlanjaa awimaro ngəjənni Alaa mərsajanada. [†] 5:6 5.6 am kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimada - Am duwon kowori cade awo Ala cəraanaa dioro majaidə. [‡] 5:9 5.9 tadawa Alaye - Alaa mərsajane awo ti cəraanaa dioro majana nangaro, tayi am hal ngəlaa Alaye gairo waljai.

¹⁰ Barganja am kēla jire dionjayen tayia basarjaidē,
nodo bargaa Mai Samemayedē nuwanjadēro.

¹¹ «Am wu nangaro nayia raranjane basarnjane diwindo jiri jiri wuljaiya, bargando!
¹² Kaji dama baworo fanowo, dalilnjudē samelan mukowando jauro ngəwu nangaro.
Nonowo, adəgaiman nawiya kureye burwonjanadēa basaryera.

Manda-a nur-a

¹³ «Nayima manda duniaye wo. Amma mandadē kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Awimaro fadajiwawo, tia deyan yirjane am guguwaccāi. ¹⁴ Nayima nur duniaye wo. Bərni kēla kau kuruwuyen dəganadē gəradiwawo. ¹⁵ Wunduma fatēla wasse kəmon təmjiwawo. Kam fatēla wassiya, kēla gənaduramnjuyen gənaje fadodən wundusoro nur ci. ¹⁶ Adəgaima naye ye kollowo nurdo fuwu amben wasso, awo ngələ diwidēa caro Bawando Mai Samemaro daraja cadoro!

Kəla Attaurayen

¹⁷ «Bare awo Attaura-a kitawuwa nawiya-alan ruwuwadadēa baworo dioro kadikkoro təmanuwwi. A'a, tayia baworo dioro gəni, tayi samma wakkajaro kadikko. ¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu same-a cidi-a baworo waljaimaro, arawu bi səkkaal falma Attauralan baworo waljiwawo, sai tayi samma wakkajaiya duwon. ¹⁹ Wundu duwon wadawa aniye gananjaa ga waje am gade yea ngai alamjidē, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja jauro ganaalan bowojai. Amma wundu duwon wadawa ania jəgane am gade yea jaaro alamjidē, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja kuraalan bowojai. ²⁰ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, maləmba Attauraye-a Farisawa-aa jire diolan konuwawoa, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

Kəla gərgaduyen

²¹ «Amwurawande jaman kureyero: “Bare kam yejəmni, wundu duwon kamba cejənadēa sharar caadi,”† cane wuljaanadēa fanuwwa. ²² Amma wu nayiro wulnjagakki, kam kamanjuro gərgəjəgənadēa sharar caadi. Koro kam kamanjuro “Kam bowuyey!” cəne rajənadēa majilis adinwuyero caadi. Koro kam duwon kamanjua waje tiro: “Batti!” cənnadēa kannu jaanamayero koljagai.

²³ «Adə nangaro na laya duwaduramben sadaa njəddoro isəmma duwon, awo kuttu laa kamanəmbo yiddəmmaa tangəmia, ²⁴ fuwu laya duwaduramdəyen sadaanəmdəa kolle lene ni-a kamanəm-a solodənowo duwon, daji walde are sadaanəm yidde.

²⁵ «Shararambo lawalamanəm-a rokko ledu diwi duwon, kəla jawallen doiro kowori de tawaktəne, bare nia alkaliori sərənəjəgənni. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi. ²⁶ Jiremaro niro wulnjəgəkki, nadən wuri njəgaidəa cotto rəmbəmmia, təmmaro luwumbawo!

Kəla kənjənayen

²⁷ «Koro tayiro: “Bare kənjəna dimmi,”† cane wuljaanadēa fanuwwa. ²⁸ Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamua cure mangarjənadē, karwunjun kənjəna cədəna. ²⁹ Simməm kəmborəmdə njakke biwu dimia, tia kulainə gəmmə. Tiyyinəm samma kannuro fidiydəroa, sim fal fuddəmmadəma niro ngalwo. ³⁰ Koro mulkonəm kəmborəmdə njakke biwu dimia, tia kamme gəmmə. Tiyyinəm samma kannuro fidiydəroa, mukko fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

Kəla kamu dəptayen

³¹ «Koro waldane tayiro: “Kam kamunjua dəpcidə tiro kakkadu kamu dəptaye co,”† cane wuljana. ³² Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpcənadē tia kənjənamaro cədəna. Koro wundu duwon kamu dəpkadaa niyajənadē, ti ye kənjəna cədəna.

Kəla kansi boyen

³³ «Koro amwurawande jaman kureyero: “Bare bowuro kansi bummi, kansi Kəmandero yibbummadəa de!”† cane wuljaanadēa fanuwwa. ³⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare təmmaro kansi buwwi! Bare sameyen kansi buwwi, Alaye kurisnju kərməiyə nangaro, ³⁵ bi cidiyen, sinju gənaduram nangaro, bi Jerujalemben, bərni Mai Kuraye nangaro. ³⁶ Koro bare kəlandəyen kansi buwwi, ranguwe kanduri kəlandəye

† 5:21 5.21 NL 20.13; SK 5.17 † 5:27 5.27 NL 20.14; SK 5.18 † 5:31 5.31 SK 24.1-4 † 5:33 5.33 Lew 19.12; KI 30.2; SK 23.21

falmaa bul bi cələmbo diwwawo nangaro. ³⁷ Ngəlanjudə “Aaa,” bi “A’a,” wullowo. Awi yaye adəə kojənədə na ti Kələdoyen^S kadio.

Kəla rəmbøyen

³⁸ «Koro tayiro: “Kam laa sim bi timi kamanjuye fal kittuluwoa, simnju bi timinju fal ye cattuluwo!”† cane wuljaanadəə fanuwwa. ³⁹ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare kam kələdo wanuwwi. Kam laa feřinəm kəmboram marin bakcia, wailadə yea tiro kalakkəgəne. ⁴⁰ Koro kam laa gəmajenəm moworo nia shararo njadi cənia, kolle garinəmdə yea ngojo. ⁴¹ Kam laa dunodunon njakke na kilometr fallaro lenəmia, na kilometr yindiaro ti-a rokko lenowo. ⁴² Kam njuworənamadəro ye, koro kam nanəmnin tagari cəraanadəro bare dəpkəgəmmi.

Kəla kələdo rawøyen

(Luk 6.27-36)

⁴³ «Koro tayiro: “Kəmaskinəmba raye,† kələdonəmba wane,” cane wuljaanadəə fanuwwa. ⁴⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, kələdowandəə rawowo, koro am nayia basarjnjadə yero Alaa yukkoro, ⁴⁵ tadawa Bawando Mai Samemayero walloworo. Dalilnjudə Ala cakke kəngal am ngəla-a diwi-aa wassi, koro ingi sameye ye jirewu-a jirenambuwo-aro cuduriyi nangaro. ⁴⁶ Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Akki mowomaso ye ngai gəna cadi? ⁴⁷ Koro kəramiyando runjaa lewanuwia, awi gəle am gadesoyea kojəna diw? Kərdiya ye ngai gəna cadi? ⁴⁸ Adə nangaro Bawando Mai Samemədə kalkallo diomadə gai, nayi ye kalkallo diowuro wallowo!

6

Kəla sadaayen

¹ «Hangal gənanowo, bare kəndondo jireye federo jama nayia njaroro diwwi. Adə gənia, mukowa na Bawando Mai Samemayen fanduwawo. ² Adə nangaro sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mənafəkkaso gai am gadero awo dimmadəə wulgəmmi. Tayidə dandal so, farsam solan am tayia caro daraja cadoro sadaa cadi. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna. ³ Amma nidə sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mukkonəm waila awo mukkonəm kəmboram cədidəə nojəni, ⁴ sadaanəmdə asərlan napco. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla moduwayen

(Luk 11.1-4)

⁵ «Moduwa dimiya, bare mənafəkkaso cadidə gai dimmi. Tayidə dandal so, farsam solan daada am tayia caroro moduwa cadiya, caraana. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna. ⁶ Amma nidə moduwa dimiya, ngimməmbo ngaye cinnadəə jange Bawanəm turuiwawodəə kore. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji. ⁷ Koro moduwa diwiya, bare kərdiyadə gai awo falla ngəwuro wuwulluwwi. Mananja ngəwu nangaro Ala tayia fanjoro təmajai. ⁸ Bare tayi gairo walluwwi, dalilnjudə kawu tia koruwidəmaro Bawando mərədundosodəə nojəna nangaro. ⁹ Akko ngailan moduwa dewo:

“Bawandə Mai Samema,
cunəmbo daraja tio!

¹⁰ Nodonəm bargaa iso!
Awo raamma dunian tədo,
jiri same yen tədidə gai!

¹¹ Kəmbonde kuye sade.
¹² Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənədə
gawurniyənədə gairo.

¹³ Bare kolsame jaraptiyende,
Kələdodəro kasane.
Nodo-a kənduwo-a daraja-a
har abadaro kaanəmdəma. Amin.”

¹⁴ «Nonowo, am biwu njaddənədəə gawurnuwia, Bawando Mai Samema nayi yea gawurnjai. ¹⁵ Amma tayia gawurnuwawo, Bawando ye biwundo gawurjiwawo.

Kɛla asemben

¹⁶ «Asem diwiya, bare mɛnafɛkka cadidɛ gai fɛkkando dinuwwi! Tayidɛ am asemnja caroro fɛkkanja faljai. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandɛna. ¹⁷ Amma nidɛ asem dimiya, kɛlanɛm ye kɛndawulan samme, fɛkkanɛm ye lamme, ¹⁸ Bawanɛm turuiwaworo kajia, bare wunduma asem dimiro nojɛnniro. Daji Bawanɛm asɛrlan curuidɛ niro mukowa nji.

Kɛla arsiyi captayen

¹⁹ «Bare kɛlandoro arsiyi dunialan cammuwwi, na duwon kanam-a diwuram-a bannajai, barwuso ye faljane ngasaye ngojaidɛ. ²⁰ Kɛlandoro arsiyi samelan cammowo, na duwon kanam-a diwuram-a bannajaiwawo, barwuso ye faljane ngasaye ngojaiwawodɛ. ²¹ Nonowo, na arsiyindo dɛganadɛman karwundo ye kɛrga.

²² «Simdɛ, tima fatɛla tiyyedɛ wo. Simmɛm ngaa, tiyinɛm samma ye nurraro walji. ²³ Amma simmɛm jaujia, tiyinɛm samma ye duwuro walji. To, nur nilan dɛganadɛ duwua, duwu adɛ jaumaro kura, diye!

²⁴ «Wunduma rakce wolodi kam yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cɛrayi, bi fal bɛrsɛmje fal bassi. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.

Kɛla karwungai dioyen

(Luk 12.22-34)

²⁵ «Adɛ nangaro nayiro wulnjagakki, bare kɛla awo rondoro buwi-a yawi-ayen bi kɛla awo tiyindoro yakuwiyen karwungai diwwi. Rodɛ kɛmboa kojɛna, koro tiyidɛ ye kajɛmua kojɛna, gɛna? ²⁶ Ngudowa sameyɛ ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro nema ye jawulan capcawawo yaye, Bawando Mai Samema tayia ambaji. Nayidɛ jauro ngudowaa darajan konuwwa, gɛna? ²⁷ Wundundo gɛle rakce karwungainjan sa fal kawunjuro cɛrgaidɛ?

²⁸ «Koro awiro kɛla kajɛmuyen karwungai diwi? Fɛrɛso karaaye jiri rijaidɛa ruiwo, ngɛnɛpɛcawawo, koro caa cadiwawo. ²⁹ Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngaltema kajɛmu fɛre aniyɛ falnɛja nanshawɛn najɛgɛna cakɛnni. ³⁰ Ala fɛrɛso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidɛ, fagatto nayi yɛa jannjai, nayi kambɛrɛse ganaadɛ!

³¹ «Adɛ nangaro bare kɛla awo aniyɛn karwungai diwwi, bare kɛlandoro: “Awi gɛle buiyɛ?” bi “Awi gɛle yayiɛ?” bi “Awilan gɛle tiyinde jangiyɛ?” wulluwwi. ³² Kɛrdiyaso awo ania majai, amma Bawando Mai Samema nayi ye awo ani samman mɛradundoaro nojɛna. ³³ Attɛroa, nodo bargaa Alayɛ-a jirenju-a manowo duwon, awo ani samma yɛa nayiro njadi. ³⁴ Adɛ nangaro bare karwungai bariyɛ diwwi, karwungai bariyɛdɛ kuyɛ gɛni. Ku nguson suwol kaanɛja.

7*Kɛla ambo shara njaddoyen*

(Luk 6.37-45)

¹ «Bare wundumaro shara yidduwwi,* nayi yero shara njaddiwawo. ² Jiri ambo shara yidduwidɛ gai, nayi yero shara njaddi. Koro jiri ambo ngalgɛwidɛ gai, nayi yero ngalnɛjai.

³ «Awiro kalɛm sim kamanɛmbɛn rumi duwon, karjɛm curo simmɛmbea asunɛmbawodɛ? ⁴ Akko ni simmɛmlan karjɛmbadɛ, awiawin gɛle kamanɛmbo: “Kolle kalɛm simmɛmbedɛa tuluwukke,” nɛmi? ⁵ Mɛnafɛk! Karjɛm simmɛmbedɛa tuluwumiya duwon, daji ngɛlaro rume kalɛm sim kamanɛmbedɛa tuluwumi.

⁶ «Bare awo tayirdɛa kɛriyaro yiwwi, koro bare awondo darajaa fuwu aladɛyɛn kolluwwi. Kolluwuiya, tayia guguwaccai, kɛriya ye suwordane nayia njanjannjai.

Kɛla koro-a madu-a cinna bakta-ayen

(Luk 11.9-13)

⁷ «Korowo njadi, manowo fanduwɛ, cinna bangowo kanɛjai. ⁸ Wundu duwon cuworimadɛro cadi, kam majimadɛ ye cuwandɛ, koro kam cinna bakcimadɛ yero kajagai.

⁹ «Wundundo tadanɛ tɛ burodiro cuworiya, dongur kauyɛ cidɛ? ¹⁰ Bi buniro cuworiya, kadi cidɛ? ¹¹ Nayi diwidɛ awowa ngɛla tadawundoro njo nonuwwa, balle Bawando Mai Samema awowa ngɛla am tɛ caworiro cidɛ! ¹² Adɛ nangaro awo duwon amso nayiro njaddiya raawwadɛa nayi ye tayiro yiddowo! Adɛma maana Attaura-a kitawuwa nawiya-ayɛdɛ wo.

* 7:1 7.1 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kɛlandoa sharawu am gadɛyero ngonuwwi.

Kəla ngaworam jəkkadəyen

¹³ «Ngaworam jəkkadəyen ngawowo, dalilnjudə ngaworam farak, jawalnju ye kəskədə, tima ngaworam kannuyedə wo, am tiyen ngasayidə kada. ¹⁴ Amma ngaworam jəkka, jawalnju ye jaudə, tima ngaworam ro sawisoyero cadimadə wo, am tia cawandidə ganama.

Kəla kəska-a tadanju-ayen
(*Mat 12.33-37; Luk 6.43-45*)

¹⁵ «Nəwiya kattuwuyero hangal gənanowo! Tayidə nandoro isaiya, alamanja dimi gai, amma karwunja jauro diwi bulduye gai.† ¹⁶ Tada casakkidəlan tayia asunuwi. Inab coccorilan njakcai wa? Koro tarmu kolollan cadori wa? ¹⁷ Kəska ngəla nguson tada ngəla cakki, koro kəska diwi ye tada diwi cakki. ¹⁸ Kəska ngələdə rakce tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwidə ye rakce tada ngəla cakkiwawo. ¹⁹ Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai. ²⁰ Adə nangaro tadanjalan tayia asunuwi.

Kəla fuwura jireyen

²¹ «Am wuro: “Kəma! Kəma!” cani samma gəni nodo bargaa Mai Samemayero ngasayi, sai kam awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə. ²² Yim adən‡ am ngəwu wuro: “Kəma, Kəma, cunəmlan gəna nawinawi kidiye, sedanso duyeiye, koro awo ajabba ajabba kada ye kidiye?” cani. ²³ Daji wuye tayiro: “Ngaltema nayia nonjakkəni. Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomasodə!” nəkki.

Misal fado tandowu yindiye
(*Luk 6.46-49*)

²⁴ «Adə nangaro wundu duwon manani ania fanje jəganamadə, ti alama kam hangalla soronju kəla kauyen cədandənədə gai. ²⁵ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkəniya, sorodə wurdənni, dalilnjudə fərdunju kəla kauyen tədandəna nangaro. ²⁶ Amma wundu duwon manani ania fanjəna jəgannimadə, ti alama kam hangal bawoa soronju kəla cidi kesayen cədandənədə gai. ²⁷ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkəniya, wurdə təgəmbo fiyada,» yeno Isaye.

²⁸ Isa mana ania cəde kerənniya, jama captanadə alamdunjudəa ajapkerə, ²⁹ dalilnjudə maləmbanja Attauraye gai gəni, kənduwoaro tayia alamji nangaro.

8*Isaye kam barasua isangaduwu*
(*Mar 1.40-45; Luk 5.12-16*)

¹ Isa kəla kaudəyen jəpkənniya, am kada kadami tia geya. ² Kam barasua laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno. ³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno. ⁴ Daji Isaye tiro: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne, koro sadaa Nawi Musa wuljənədəa de, jamaro shedaro waljo!»

Isaye soji kura Rombeye kareə isangaduwu
(*Luk 7.1-10; Yah 4.43-54*)

⁵ Isa bərni Kafarnaamero kərgaənniya, soji kura Rombe laa nanjuro ise tia lowoje: ⁶ «Kəma, kəreani dondi fadon bowada, tiyinju nuna jauro basardi,» yeno. ⁷ Isaye tiro: «Lekke tia isangagəkki,» yeno. ⁸ Amma soji kuradəye tiro: «Kəma, nia fannin sawo tikkəni. Biya wada ye, kəreani ngaji. ⁹ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: “Lene!” nəkkiya, leji. Fal laaro: “Are!” nəkkiya, isi. Koro kəreaniro: “Adəa de!” nəkkiya, cədi.» ¹⁰ Isa adəa fangənniya, ajapce jama tia jagaidəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilawuyen kambəse kura adə gai fandəkkəni! ¹¹ Nayiro wulnjagakki, am kada adinnam-a fəde-alan* isane Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a rokko nodo bargaa Mai Samemayen masəna dioro napcai. ¹² Amma tadawa nodo bargaa yedə† deyan curo duwu cələm pəttero gəpcagai, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,» yeno. ¹³ Daji Isaye soji kuradəro: «Lene, kambərsənəm nangaro awo suworəmmadə wakkajo!» yeno. Kəreanjudə sa adəman ngayeno.

† **7:15** 7.15 alamanja dimi gai, karwunja buldu gai - Curo dəla, ngawo kani. ‡ **7:22** 7.22 yim adən - Kiyama.

* **8:11** 8.11 am adinnam-a fəde-alan - Kərdiya. † **8:12** 8.12 tadawa nodo bargaa yedə - Israyilawu.

Isaye am ngawua isangaduwu
(Mar 1.29-39; Luk 4.38-44)

¹⁴ Isa fado Biturussero kadinniya, ya kəsai Biturusse kangea bowada kiro. ¹⁵ Isa mukkonju leyenniya, kagedə tia kolje, ti ye cije Isaa sosadu badiyeno.

¹⁶ Yim adəa kəngal kikkurunniya, bərnwudə karuwamaso kada na Isayero kewudo. Mananjulaman sedannadəa duyen, koro am dondi sammaa isangayeyeno. ¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Kəndondinde kəlanjuro ngoje kasuwanden isangaseyera,»[†] cənna.

Isaa ga kəske gəni
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Yim laa Isa jama kada tia dirijane kəljanadəa kirunniya, fuwuranjuro wada bərəmdəa faldaye kaino. ¹⁹ Daji maləm Attauraye laa nanjuro ise tiro: «Sayinna, ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno. ²⁰ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanja, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədə[‡] nanju tustuyema bawo,» yeno. ²¹ Koro fuwuranju laa ye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno. ²² Amma Isaye tiro: «Wua səgai, kolle am sanuna amanja sanunadəa sittərāja!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mar 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Isa curo maarayero kərgaanniya, fuwuranju ye tia jaane kasargawo. ²⁴ Sadəman karuwa dunoa cije ingi bərəmbə cambalje, har ingi maaradəro fiduwo badiyeno. Sadən Isa kənəm cədi. ²⁵ Fuwuranjudə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Kəma, andia samoye, nuiye!» yera. ²⁶ Isaye tayiro: «Awiro yaayew, nayi kambərsə ganaadə?» yeno. Daji cije karuwadə-a bərəmdə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno. ²⁷ Fuwuranjudə ajarpəcane: «A! Kam jiri fi attə? Karuwa-a bərgəm-ama mananju jəgai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(Mar 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Isa bərəmdəa falje koje cidi Gadarawuyero kadinniya, karuwama yindi kaurilalan caluwe tia kapkeyera. Tayidə juro jau, har wunduma rakce jawaldəyen kojiwawo. ²⁹ Daji yillane: «Awilambonəm andiro, Tada Alaye? Sanju cədənnin andiro ajawu gənəduwuro wa kadim?» yera. ³⁰ Kuruwunjan alade kada newo cadi ye mbeji. ³¹ Daji sedannadə Isaa lowojane: «Dusamia, aladəyadəro dusagane curonjaro ngayiyoy!» yera. ³² Isaye tayiro: «To, lenowo!» yenniya, sedannadə caluwe curo aladəyadəyero kasargawo. Daji aladəyadə samma ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno. ³³ Səniya aladəyadə cagase bəlaro lejane awo kəla karuwamaso aniyen wakkəjanadəa ambo wulyeyera. ³⁴ Daji am bəlaye samma ye Isaa kaptuwuro caluwe kerunniya, cidinja koljoro tia lowoyera.

9

Isaye kam tiyinju nuna isangaduwu
(Mar 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Daji Isa maaradəro ngaye bərəmdəa falje koje bərninjaro* wallada. ² Am laa kam tiyi nuna kəla bənarəmbən ngojane nanjuro kewudo. Isa kambərsənjadəa kirunniya, kam tiyinju nunaadəro: «Tadani, bare təma kolləmmi, biwunəm gawurdəna,» yeno. ³ Daji maləmba Attauraye laa karwunjan: «Kam attə Alaa gaskəjəna, diyel!» yera. ⁴ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon niadiwi dəganadə? ⁵ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lenel!” wulduma? ⁶ Nonowo, Tada Kambədə nanjun kənduwo biwu ambe dūnialan gawurdəy mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunaadəro: «Cine bənarəmməm ngone fannəmbo lenel!» yeno. ⁷ Kamdə cije fannjuro leyeno. ⁸ Jama captanadə adəa kerunniya, rijane Ala kənduwo adə gai ambo cinadəa kengoro.

Isaye Matiyua bowodu
(Mar 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Isa nadəa kolji duwon, kam laa tiro Matiyu cani kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁰ Isa fado Matiyuyelan masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye isane ti-a fuwuranju-a rokko masəna dioro napkera. ¹¹ Farisawa adəa

[†] 8:17 8.17 Ish 53.4 [‡] 8:20 8.20 Tada Kambədə - Isa kəla Tada Kambədəyən manajija, kəlanjuman manaji.

* 9:1 9.1 bərninjaro - Bərnī Kafarnaambe.

kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro maləmndo akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera. ¹² Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. ¹³ Lenowo, mana adəye maananju asunowo: “Bu fida gəni, kanjimərma raakko.”† Awoa jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mar 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Daji fuwurawa Nawi Yahayaye na Isayero isane tiro: «Awiro andi-a Farisawa-a asem‡ taiye, amma fuwurawanəm asem cadaiwawodə?» cane keworo. ¹⁵ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya karwunja kuttaji wa? A’a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

¹⁶ «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərinndə capte kardudə cayemaro kuraro walji.

¹⁷ Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, satkidə falde,§ diben ye cidiro fidiyi, satki ye bannadi. A’a, amso diben bərinndə satki bərinno fijagai, adəgainin tayi yindi samma kəlewa dasayi,» yeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mar 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Isa tayiro manajiyi ngai duwon, kura dandalle laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kərmama feroni bawoyeno. Are mukkonəm tiro gənagəne, roaro walji,» yeno. ¹⁹ Daji Isa cije fuwurawanju-a rokko kamdəa geya.

²⁰ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidanju* dajənni. Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno, ²¹ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni. ²² Isa suworde tia kirunniya, tiro: «Feroni, bare təma kolləmmi! Kambərsənəm nangaro njəkkawo fəndəmma!» yeno. Sadəman kamudə ngayeno.

²³ Isa fado kam kura dandalledəyero ise algaidawu lagaranneso-a jama captana kalala fijai-aa kirunniya, ²⁴ tayiro: «Luwowo lenowo! Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. Amma tia rujane tiro kaasu keddo. ²⁵ Jamadəa deyaro kettuluwunniya, ngaye ferodəa mukkojen cədane ciyeno. ²⁶ Lawar adə cididə ngaro tatargaada.

Isaye kambu yindia isangaduwwu

²⁷ Isa nadəa kolje ledu cədi duwon, kambu yindi tia jaane kowo sapcane: «Isa *Tada Mai Daudaye,† andia njunosane!» cani. ²⁸ Fado laaro kərgəaanniya, kambuwadə nanjuro kadira. Isaye tayiro: «Rəngəkke adəa njaddəkkiro mərsasuwwa wa?» cəne kiworo. Kambuwadəye: «Aaa, Kəma!» yera. ²⁹ Daji Isa simnja leje tayiro: «Kambərsendo nangaro, nayiro wakkanjaa!» yenniya, ³⁰ sim kewando. Isa tayiro wada ce: «Fanowo, bare wunduma adəa nojənni!» yeno. ³¹ Amma lejane lawar Isayedəa cididə ngaro tataryeyera.

Kalmaram: Tada Mai Daudaye

Nawi Mai Dauda jairo duwon Ala Nawi Samailaa cunode kəla Daudəyero kəndawu jaitunne fijaye samjiye mai Israyilayero galayeno. Tən yimdən Ruhu Alaye karwu Daudəyero kərgawo. Nawi Mai Dauda kəladowa jama Alaye sammaa lardu Israyilawuyen duje kərməinju ye cidi kərdiyaye ngəwuro tatargadan. Maiya Israyilaye samman Nawi Mai Daudama kura wo.

Ci nawiyayen Kəmandeye kaduwu Nawi Mai Daudaye laa tia daraja-a kənduwo-alan kojəna ise nodo bargaa Mai Samemaye dunia ngaro dunoaro tarjiyi yeno. Mai kura adə tima Almasiwu Alayedə wo. Adəgaima Bargaande Isa Almasiwudə warasama Nawi Mai Daudaye nangaro, tia kaala Tada Mai Daudayelan bowojai.

Isaye karuwama manajiwawoa isangaduwwu

³² Tayi sim cawəndənədə sapkadaranniya, am gade karuwama laa rakke manajiwawoa ngojane na Isayero kewudo. ³³ Isa sedəndəa duyenniya, kamdə manadu badiyeno. Daji jamadə ajapcane: «Ngaltema awo adə gai lardu Israyilayelan turunni!» yera. ³⁴ Amma Farisawadəye: «Kənduwo mai sedənnayen sedənnəa duji,» yera.

Kala ngəwu, kidawu gana

† 9:13 9.13 Hos 6.6 † 9:13 9.13 biwumasoa bowodu - Tuwa cadoro. ‡ 9:14 9.14 asem - Asem faral gəni, nafila.

§ 9:17 9.17 satkidə falde - Diben bərin mojolge kuraro walji nangaro, satki dinadə faldi. * 9:20 9.20 bu fidanju - Salanambu. † 9:27 9.27 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

³⁵ Daji Isa leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kaŋi nodo bargaa Mai Samemaye wuljiye am dondia kasuwanja ngan isangajiyi ngai duwon, bala-a bələdeya-a sammaa giya. ³⁶ Jama kada captanadæa kirunniya, tayia njuonyeno, dalilnjudæ jæktane hangalnja caa cijæna alama dimiya sæni bawoa gai nangaro. ³⁷ Daji fuwurawanjuro: «Kaladæ ngæwu, amma kidawudæ gana. ³⁸ Adæ nangaro kæma kalayedæa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njæddoro cunodo!» yeno.

10

Isaye kængayamba mewun yindindæa galadu
(Mar 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan dudaye-a am kasuwa so, kændondi so jiri fi yaya isangaduwaye-a kaino. ² Cuwa kængayambanju mewun yindindæyedæ, tayima Siman kam tiro Biturus canidæ, yanjugæna Andarawus, Yakuba tada Jabadiye, yanjugæna Yahaya, ³ Filibus, Bartolomi, Toma, Matiyu akki mowoma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, ⁴ Siman kam Kan'anaye,* Yahusa Iskariyot kam mukko kæladowayero Isaa særættuwumadæ.

Jawawi Isaye
kæla kida-a bone nja-ayen

Kida tayi mewun yindindæye
(Mar 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Isa tayi mewun yindin aniro wada ce kinodo. Tayiro: «Bare na kærdiyayero lenuwwi bi bælawa Samariyawuyero ngawuwwi, ⁶ biya na jama Israyilawu tayi dimiya faccaanadæ gaiyero lenowo! ⁷ Lenuwilan, ambo: "Nodo bargaa Mai Samemaye del karænjæna!" wulgænowo. ⁸ Am dondia isangagænowo, am sanunaa roaro kalangowo, am barasuaa isangagænowo tayirro walja, sedanna dunowo. Dero kiwanduw, nayi ye dero yowo.

⁹ «Bare kunguna dinarre, bi riwullaye, bi kulloye ngonuwwi, ¹⁰ koro bare ngærwu, bi gæmajæ yindi, bi suno gade, bi ka ngonuwwi, kidamaro ngænæwuramnju wajipcægæna nangaro.

¹¹ «Bala-a bələdeya-a fi yayero ngawuwiya, kam ngælama manowo fannjun jæmmowo nammowo, har kawu nadæa kolluwiro. ¹² Fannjuro ngawuwiya, barga dæpkægænowo. ¹³ Am fadodæye ngælaro njamoyia, bargandodæ tayilan dæga. Amma nayia mowo wajiaa, bargandodæ nandoro waldo. ¹⁴ Wunduma nayia njamowonni bi manando ngojænnia, fadodæa bi bæladæa kolluwiya, katti sindoye kagangowo.† ¹⁵ Jiremæro nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiyæ, wowom am bæla adæyedæ am bærni Sodombe-a Gomorre-adæyæ‡ nanjaunin koji.

Bone nja mbeji
(Mar 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ «Fanowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodækki. Adæ nangaro kadi gai burwoaro wallowo, koro bullam gai biwu bawoaro dægaiwo. ¹⁷ Amsoro hangal gænanowo, dalilnjudæ nayia njadane fuwu majlissero njasade dandalnjasolan kowonjai, ¹⁸ koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyero njasadi, tayi-a kærdiya-aro shedaro walloworo. ¹⁹ Shararo njasadiya, bare kæla jiri mananuwi bi awo wulluwiyen karwungai diwwi. Ruhu Bawandoyedæ sadæn awo wulluwidæa nayiro njadi, ²⁰ dalilnjudæ nayi gæni mananuwi, tima nayiyen manaji nangaro. ²¹ Yaana yanjugænaa særæcciyæ roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanjua-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi. ²² Cuni nangaro§ am samma nayia wanjai, amma kam mænje har sa njerorambero dæganamadæ njækkawo cuwandi. ²³ Bæla laan nayia basarnjaiya, bæla gadero kasowo lenowo. Jiremæro nayiro wulnjagakki, kawu Tada Kambedæ walde isidæro, bælawa Israyilawuyæ sammaa ga yeruwawo.

²⁴ «Fuwura malæmnjua kojiwawo, koro wolodi kæmanjua kojiwawo. ²⁵ Fuwura malæmnju gairo waljiya, jussæna. Wolodi ye kæmanju gairo waljiya, jussæna. Kæma fadoyedæa Beljæbullan* bowoyera, balle am fannjuyæ?

* **10:4** 10.4 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. † **10:14** 10.14 katti sindoye kagangowo - Sæmo kasta, maananjudæ wowom Alayero tayia koljagai. ‡ **10:15** 10.15 bærni Sodombe-a Gomorre-a - Bærniya duwon amnja jauru diwi nangaro Ala tayiro samelan kannu fijiyæ siyeyeno. § **10:22** 10.22 cuni nangaro - Isaa kasaduwuwa nangaro. * **10:25** 10.25 Beljæbul - Mai sedannayæ tiro Yiwulis cani.

*Bare rinuwwi!**(Luk 12.1-12)*

²⁶ «Adə nangaro bare tayia rinuwwi. Awima jakkada federo culuwiwawodə bawo, koro awima asərre nodiwawodə bawo. ²⁷ Awo curo buneyen nayiro wulnjagakkənədə kausulan wulowo, koro awo curo səmondoyen tatapcane fanuwwadə yea farsamlan kurungowo. ²⁸ Am tiyi ceyesi ro rakcane cattuluwiwawodə bare rinuwwi. Amma ti ro-a tiyi-a sammaa rakce kannu jahannamayen sijiyidə rinowo! ²⁹ Binaru yindi gursu tiloro caladi, gəna? Adə yaye Bawandoye nodunjun gənia, falnjama cidiro cukkuriwawo. ³⁰ Nayidə, kanduri kəlandoyema samma komgada. ³¹ Adə nangaro bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwua. ³² Wundu duwon fuwu amben wua kasənsənəmadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia kasaddəkki. ³³ Amma wundu duwon fuwu amben wua angərsənəmadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia angərnəkki.

*Firda mbeji**(Luk 12.49-59)*

³⁴ «Bare duniaro nanlewa kudoro kadikkoro təmanuwui. A'a, nanlewa gəni, kashagar† kudoro kadikko. ³⁵ Awoa amba firduro kadikko, tada kəladə bawanjujero walji, fero ye kəladə yanjuyero walji, kamu tadaye ye kəladə kəsainjujero walji. ³⁶ Adəgəima kambe waduwnjudə am fannjujero waljai. ³⁷ Wundu duwon bawanju bi yanju wumaa kojənarə cəraanəmadə, kakkerə waldu tinni. Wundu duwon tadanju bi feronju wumaa kojənarə cəraanəmadə, kakkerə waldu tinni. ³⁸ Koro wundu duwon kəskanju karmoye‡ ngoje wua səgannimədə, kakkerə waldu tinni. ³⁹ Kam duwon ronju fando cəraanəmadə ronjudə cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənəmadə ronjudə cuwandi.

Mukowa fando

⁴⁰ «Kam nayia njamowonəmadə wumaa səmowo. Koro kam wua səmowonəmadə ye ti wua sunodənədəmaa cəmowo. ⁴¹ Kam duwon nawia ti nawi nangaro cəmowonəmadə mukowa nawiye cuwandi. Koro kam jiremaa ti jirema nangaro cəmowonəmadə mukowa kam jiremaye cuwandi. ⁴² Wundu duwon tayi aniye gananja laaro ti fuwuranı nangaro ingi kənjaye samsu cinəmadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo,» yeno Isaye.

11*Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a**(Luk 7.18-35)*

¹ Isa fuwurawanju mewun yindinno wada ce kerənniya, nadə kolje bəla bəlaro leje jamaa alamje tayiro kawuri kəji wulduwu badiyeno. ² Nawi Yahaya kosolan awo Almasiwu cədidə fangenniya, fuwurawanju laa nanjuro cunode ³ tiro: «Nima wa fuwun isimədə wo* ra gade gurenıye?» cane tia keworo. ⁴ Isaye tayiro: «Waldənowo, awo fanuwua-a ruwua-aa Yahayaro wulgənowo: ⁵ Kambuwa sim cawandi, ngurdiyıya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidə fanjai. ⁶ Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

⁷ Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa? ⁸ A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kəjəmu shawa cakəkənaa wa? A'a, am kəjəmu shawa casakkənədə mairilan kasarga. ⁹ To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna. ¹⁰ Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadədə: "Nin fuwunno kəngayammı nodəkke niro jawalnəm cassai."† ¹¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahaya Kasalamaa kojəna bawo. Amma curo nodə bargaa Mai Samemayen təngəridə tia kojəna. ¹² Jaman Yahaya Kasalamayen tamiya har kuro kudero nodə bargaa Mai Samemaye kiaddin fuwu juwui, am tiro fuwu bo dapcaanədə kənduwodə dunodunon mowo majai. ¹³ Dalilnjudə kitawuwa nawiya-ə Attaura Nawi Musaye-a nawinawı cədəna ngai duwon, har Yahaya kadio. ¹⁴ Manadəə ngodu kasadduwua, tima Nawi Iliya fuwun isimədə wo. ¹⁵ Kam səmonjuamədə fanjo!

¹⁶ «Wundusoro am jaman adəyedə rattalgəkki? Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: ¹⁷ "Algaita nayiro funjagayıena duwon, bikke

† **10:34** 10.34 kashagar - Firda. ‡ **10:38** 10.38 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidə. * **11:3** 11.3 nima wa fuwun isimədə wo - Almasiwu Alaye. † **11:10** 11.10 Mal 3.1

randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai. ¹⁸ To, Yahaya ise juwunni ye, canni ye, “Ti karuwama!” yera. ¹⁹ Koro Tada Kambedā ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yera. Amma nanrashidudə kəndonjulān asudi.»

Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Luk 10.13-16)

²⁰ Daji Isa am bərnīya curonjan awo ajabba ajabba ngəwuso cədənədəyēa kəla təmjanniyen wusadu badiyeno. Tiye: ²¹ «Kuttundo am bərnī Korajinne! Kuttundo am bərnī Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənāsodə bərnī Tirre-a Sidonne-alan† tədənāa, tən kuren amnja ajaja-a buwu-alan‡ napcane tuwa cadəna. ²² Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajīya, wowomndo am bərnī Tirre-a Sidonne-ayedəa§ nanjaunin koji. ²³ Nayi ye am bərnī Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai. Ca awo ajabba ajabba nandon tədənədə bərnī Sodomben tədənāa, kua gairo dəgai. ²⁴ Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajīya, wowomndo bərnī Sodombedə* nanjaunin koji,» yeno.

Na Isayen tustu fando

²⁵ Sa adən Isaye: «Bawani Kəma same-a dunia-aye, nia njungorəkki, dalilnjudə awo ania ilmuwu so, rashiduwa soro gəraame yallaro isanogəmma nangaro. ²⁶ Aaa, Bawa, adəma awo jairo raammadə wo.

²⁷ «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojīyīya cəraana-a. ²⁸ «Arowo naniro, nayi kare kurwowa ngowada yimbaruwwa samma, tustu njadəkki. ²⁹ Wudə rokuraa gəni, karwu ngəlaa nangaro, duini† daundoro ngogənowo, kolsənowo alamnjakko, karwundon tustu fanduwi. ³⁰ Awoa duini ye kəske, karenī ye kamboi,» yeno.

12

Isa kəma yim tustuye
(Mar 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Sa adən yim tustuyea Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəna fanjaidə, kəla algamaye ficcane ngəro badiyera. ² Farisawa laa adəa kerunniya, tiro: «Akko rui, fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadi,» yera. ³ Isaye tayiro: «Sa Nawī Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəa kitawulan kəranuwwi wa? ⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje giwo. Rimannaro kajia, ti-a amnju-aro burodi sadaaye ngərodə haram!† ⁵ Ra, rimanna curo Fado Alayen awo yim tustuyea kəndoro haram cadison,* biwunja bawodəa Attauralan kəranuwwi wa? ⁶ Nayiro wulnjagakki, awo laa† Fado Alayea kojəna nadən mbeji. ⁷ Alayē: “Bu fida gəni, kanjimarima raakko,† cənna. Ca mana adəyē maananju nonuwwaa, am ayaunja baworo ayau gənaawwi. ⁸ Awoa Tada Kambedə kəma yim tustuye, diyē!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwwu
(Mar 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Isa kəla fuwunna leyenniya, dandalnjaro kərgawo. ¹⁰ Nadən kam laa mukko canaa mbeji. Farisawadə Isaro ayau gənaduwwu caraana nangaro, tiro: «Yim tustuyea kam isangaduwwudə halal wa?» cane tia keworo. ¹¹ Isaye tayiro: «Wundundo diminju yim tustuyea bəlaaro cukkuriya, gərje cuttuluwiwawodə? ¹² Adəgaia, kam dimia darajan kojəna nangaro, yim tustuyea ngəla kəndo halal,» yeno. ¹³ Daji kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, ngaje kəlewa salai faldə gairo walyeno. ¹⁴ Farisawadə dandalnin keluwunniya, sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Wakkil Kəmaye

¹⁵ Isa adəa asuyenniya, nadəa kolyeno. Jama kada ye tia geya. Tayi sammaa isangajīyē ¹⁶ bare tia isanojaganniro səmonja kaskeno. ¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawī Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye:

† **11:21** 11.21 bərnī Tirre-a Sidonne-a - Bərnīya kərdiyaye. ‡ **11:21** 11.21 ajaja-a buwu-a - Noduwuram lagaranne.

§ **11:22** 11.22 bərnī Tirre-a Sidonne-a - Bərnīya duwon amnja jairo diwi nangaro Ala tayia siyeyeno. * **11:24**

11.24 bərnī Sodombe - Bərnī duwon amnju jairo diwi nangaro Ala samelan tayiro kannu fīyē siyeyeno. † **11:29**

11.29 duini - Alamdu Isaye. † **12:4** 12.4 1Sam 21.1-6 * **12:5** 12.5 awo yim tustuyea kəndoro haram - Kida.

† **12:6** 12.6 awo laa - Isa kəlanjuma-a nodo bargaa Mai Samemaye-a. † **12:7** 12.7 Hos 6.6

¹⁸ «Akko wakkilni kørenækkænadæ, tia raakkæna, tima karwuni jairo kəjjəgəna wo. Ruhuni tiro yakkəkke jiredæa jama duniaye sammaro isanojiji.

¹⁹ Kambiwu cədiwawo, yiljiwawo, kowonju farsamlan fandiwawo.

²⁰ Caccau řimjənaa namjiwawo, fatəla no cədi yea cejiwawo, har jiredæa kənnasarro cuwudiro.

²¹ Koro jama duniaye samma cunjulan təmanjaaro walji,»[†] cənna.

Kənduwo Isaye ndaran isi?
(*Mar 3.20-30; Luk 11.14-23*)

²² Daji karuwama laa kambu ye, muwa ye kewudənniya, Isa tia isangajije caye gai curui ye manaji yero walyeno. ²³ Jama samma ajapcane: «Kam adə, tima gani Tada Mai Daudayedə wo?» yera. ²⁴ Farisawadə adəa fangeranniya, tayiye: «Kənduwo Beljabul[‡] mai sedannaye baslan sedannaa duji,» yera. ²⁵ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənadə dəgaiwawo, koro bəla bi fado fi yaye kəlanjuro yaktəgənadə ye dəgaiwawo. ²⁶ To, Yiwulis sedannanjua dujia, kəlanjuro yaktəgəna. Ndayilan gəle kərmainjudə dəgai? ²⁷ Koro wudə kənduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kənduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai. ²⁸ Amma kənduwo Ruhu Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

²⁹ «Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmojiwawo, sai kam dunodəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoji. ³⁰ Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodə tarduma. ³¹ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, biwu dio-a Alaa bastu-a samma kambo gawurdiyi. Amma Ruhu Alayea bastudə gawurdiwawo. ³² Wundu duwon kəla Tada Kambedayen manakuttu wuljidə, tiro gawurdiyi. Amma wundu duwon kəla Ruhu Alayen manakuttu wuljidə, dunia yen kal, leira yen kal har abadaro gawurdiwawo.

Kəska-a tadanju-a
(*Mat 7.15-20; Luk 6.43-45*)

³³ «Kəskadə ngəlaa, tadanju ye ngəla. Kəskadə diwia, tadanju ye diwi. Kəskadə tadanjuln asudi. ³⁴ Nayi kaduwu fusiyyeso! Nayi jairo diwidə, awiawin gəle ranguwe awo ngəla mananuwi? Dalilnjudə awo karwulan dəganadəmaa cidə manaji nangaro. ³⁵ Kam ngəladə awo ngəla karwunjulan dəganadəyen ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəganadəyen diwi cədi. ³⁶ Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, Ala kəla mana faida bawoa kam manajəna sammayen tia cuwori. ³⁷ Awoa mananəmlan jiremaro walləmi bi mananəmlan jirenambumaro walləmi,» yeno.

Alama Nawi Yunusse
(*Luk 11.29-32*)

³⁸ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a laaye Isaro: «Sayinna, alama laa sameye fəlesagame ruiyeya, rayiyena,» cane tia keworo. ³⁹ Isaye tayiro: «Am ansi Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo. ⁴⁰ Jiri Nawi Yunus kuren curo buni mafəndiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəganadə gai, Tada Kambedə ye curo cidiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəgai. ⁴¹ Kiyama wakkajiya, am bərni Niniweye cijane am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji. ⁴² Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbədə ye cije am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedajai, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

Waldu sedanne
(*Luk 11.24-28*)

⁴³ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, amma cuwandiwawo. ⁴⁴ Daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənadəro waldəkke,» cəni. Waldiya, fadodəa bowu fat ye, tas fəraada ye, tassana ye najiji. ⁴⁵ Daji leje sedan tulur gade

[†] 12:21 12.18-21 Ish 42.1-4 [‡] 12:24 12.24 Beljabul - Mai sedannaye tiro Yiwulis cani.

tia niadiwin kojana capce cuwude ngasaane napcai. Adə nangaro naptu kam adəyədə cayemaa kojənarə kuttaji. Am jaman diwi adəye yero adəgai wakkajiji,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənasə-a
(Mar 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Isa jamadəro mana cəddi duwon, yanju-a yanjugənasə-a isane ci fadoyen dajane tiro mana caddo cane keworo. ⁴⁷ [Kam laaye tiro: «Akko yanəm-a yanəmgənasə-a deyan daada niro mana njəddoro majai,» yenniya,] ⁴⁸ Isaye kamdəro: «Wundu yanidə wo?» ⁴⁹ Koro wunduso yanigənasodə wo?» yeno. ⁵⁰ Wundu duwon awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

13

Jawawi Isaye
kəla nodo bargaa Mai Sameməyən

Misal kasuni jəjərduməye
(Mar 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yim adəman Isa fadodən culuwe leje ci bərəmbən napkenniya, ² am kada kadami nanjun captane, har cije maararə ngaye napkeno. Amdə samma ye ci bərəmbən dajana ngai duwon, ³ awo kada misalnin tayiro wulduwu badiyeno. Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. ⁴ Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo. ⁵ Kasuni laa ye na kau kau katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman riyyeno. ⁶ Amma kəngal samero tatkeniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgeno. ⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye algamadəa kimitkeyeno. ⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye nema kekko, laa tada mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku. ⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwyə
(Mar 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Daji fuwurawa Isaye nanjuro isane tiro: «Awi nangaro jamadəro misalnin managamidə?» cane tia keworo. ¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Mai Sameməyən noduro amardəgəna, amma tayiro amardəgənni. ¹² Kam nanjun awoamadə,* tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi. ¹³ Akko dalil misalnin tayiro managəkkiyedə: Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo, kəlanja yero ngayiwawo. ¹⁴ Ngaima kəlanjan awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayən wuljənadə wakkaji. Tiye:

“Ngəlaro fanuwi duwon,
kəlandoro təmmaro ngayiwawo.

Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmaro asunuwwawo.

¹⁵ Am ani hangalkuttuaro waljana,

kiaddin səmonja fanjai,

simnja yea jakcana,

bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,

koro karwunjan asujanniro.

Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade

tayia isangagəkki,† cənna.

¹⁶ «Amma barganja simndo, carui nangaro, səmondo ye, fanjai nangaro. ¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, jirewu so kada awo ruwwadəa kuroro jairo caraana, amma carunni. Koro awo fanuwwadəa fanduro caraana, amma fanjanni.

Maana misal kasuni jəjərduməye
(Mar 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ «To, maana misal kasuni jəjərduməyedəyē fanowo! ¹⁹ Wundu duwon mana kəla nodo bargaadəyən fanje kəlanjuro ngaanimadə, Kəladodə ise mana karwunjun

§ 12:48 12.48 Wundu yanidə wo? - Isa yanjua fagatto nojəna yaye, na Alayen nankəramidə buye gəni, Ala-a Almasiwunju-aa kasattuyē. * 13:12 13.12 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † 13:12 13.12 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi. † 13:15 13.14-15 Ish 6.9-10

fidēnadēa cotto cuttuluwi. Tima kasuni kēla jawallen fidēnadē wo. ²⁰ Kasuni na kauan fidēnadē ye, tima kam manadēa fanjiyama, karwu kajiaro cəmoiyidē wo. ²¹ Amma tilan fərdu bawo nangaro, tussiwawo. Kēla manadēyen kuttu caiya, bi am tia basarjaiyama, waje kolji. ²² Kasuni na ngiwian fidēnadē ye, tima kam manadēa fanjəna duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so manadēa kəpcane tiro faidajiyiwawodē wo. ²³ Amma kasuni na katti ngəlaan fidēnadē, tima kam manadēa fanje kəlanjun rəjəna tiro faidajiyi, nema laa tadanju mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku cakkidē wo,» yeno.

Misal kasuni ngəla-a diwi-aye

²⁴ Isa tayiro misal gade ye wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju kam kulonjun kasuni algamaye ngəla jəjərnənadē gai. ²⁵ Amma am samma kənəm cadi duwon, kəladonju ise curo algamadəyero kasuni kajimbe jəjəryiye sapkadan. ²⁶ Algamadē riye kēla fitkenniya, kajimdē ye asudiro walyeno. ²⁷ Kidawudē isane banja ngimbaro: “Barganəmmin, ni kasuni algamaye ngəla gəna kulonəmflan jəjərnəm? To, ndayilan gəle kajimbadə?” cane tia keworo. ²⁸ Banja ngimbaye tayiro: “Kəladə laa adəa cədo!” yeno. Daji kidawudəyero tiro: “Leniye tuluwiye, raamma wa?” cane keworənnya, ²⁹ tiye: “A’a, lenuwe kajimdəa tuluwuwiya, algamadē yea manguwi. ³⁰ Kollowo, har kalaro rokko rija. Biyilajiya, kalawudəro kajimdəa kamja kēla kəlaro cekkerə kannun warja duwon, daji algamadē yea capca bəranilan gənaja nəkki,» yeno.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye
(Mar 4.30-34; Luk 13.18-21)

³¹ Koro Isa walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju kasuni mutarre kam laa ngoje kulonjulən fijəna gai. ³² Kasuni mutarredē, curo kasuniya sammayen tima təngəri wo. Amma riye wurajiya, kəskawa jərwulan sammaro kuraro walje, har ngudoso dələmbanjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Koro walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kəlje dije, har fum fujəna gai,» yeno.

³⁴ Isa jama captanadəro awo ani sammaa misalnin wulyeyeno. Misalnin gənəa, awima tayiro wuljəgəna bawo. ³⁵ Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənadē wakkayeno. Tiye: «Misalnin mananəkki, awowa tən dunia alaktənaman gəraadadəa wulləkki,»[†] cənna.

Maana misal kasuni ngəla-a diwi-aye

³⁶ Daji Isa jamadəa kolje fadodəro kasargawo. Fuwurawanju ye nanjuro isane tiro: «Marne, andiro maana misal kajim kuloyedəa fisarsagane,» yera. ³⁷ Isaye tayiro: «Kam kasuni ngəla jəjərnənamadē, tima Tada Kambedē wo, ³⁸ kulodē tima dunia wo, kasuni ngəladē tayima am nodo bargaadəa kasaccanadē wo. Kajimdē tayima am Kəladodəa jaanadē wo, ³⁹ Kəladə kajimdəa jəjərnənamadē, tima Yiwulis wo. Biyiladē, tima cinowo duniyaye wo, kalawusodə, tayima malaiyawa wo. ⁴⁰ Jiri kajimdəa capcane kannun warjaidē gai, dunia cijiya, adəgai wakkaji. ⁴¹ Tada Kambedē malaiyawanjua juwaje lejane curo nodonju bargaaen am am gadea casakke biwu cadiso-a am diwi cadiso-a sammaa capcane ⁴² kannuro fijagai. Nadən so ye tēdi, sheri ye naldi. ⁴³ Daji jirewudē curo nodo bargaa Bawanjayen kəngal gairo nurraro waljai. Kam səmonjuamadē fanjo!

Misal gadegade nodo bargaa Mai Samemaye

⁴⁴ «Nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju awo laa jaumaro tamanna kulolan rapkada gai. Kam tia cuwandiya, caye gairo rəpce karwu kajiaro leje kəndanju sammaa cəlade kulodəa ciwi.

⁴⁵ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju sawurma laa mursam ngəla maji gai. ⁴⁶ Mursam jauro tamanna laa cuwandiya, leje kəndanju sammaa cəlade mursamdəa ciwi.

⁴⁷ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju buni taram laa buni tawu tia bərəmbo gəpcagane buni jiri jiri cadai gai. ⁴⁸ Cəmbəranaro waljiya, gərijane ci bərəmberə cawudəne napcane ngəla ngəladəa kərejane joworo fijagai, amma batti battidəa wajane yirjai. ⁴⁹ Dunia cijiya, adəgaima wakkaji. Malaiyawa isane jirenambuwa curo jirewuyen firjane ⁵⁰ kannuro fijagai. Nadən so ye tēdi, sheri ye naldi,» yeno.

⁵¹ Isaye fuwurawanjuro: «Awo ani samma kəlandoro ngaana wa?» cəne tayia kiworənnya, tiro: «Aaa,» yera. ⁵² Daji tayiro: «Adəgaima maləm Attauraye fi yaye fəwura nodo bargaa Mai Samemayedəro waljənadē alamanju kəma fadoye ajaramnjun ləman dina-a bərin-a ngoje cuttuluwidē gai,» yeno Isaye.

[†] 13:35 13.35 Jaw 78.2

*Am bala Najaratte Isaa wadu**(Mar 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Isa misal ania cæde kerænnya, nadæa kolyeno. ⁵⁴ Bala wurajenadæro leje dandaljan jamaa alamdu badiyeno. Amdæ tia ajarcane: «Nðaran kam attæ nanrashidu-a kænduwo-a ania kiwando?» ⁵⁵ Ti gæna tada katako karomadæyedæ wo? Yanjuye cunjudæ Meram, gæna? Yanjugænasodæ ye Yakuba-a Isuwu-a Siman-a Yahusa-a, gæna? ⁵⁶ Koro yanjugæna ferowa samma-a rokko kærgaiye, gæna? To, ndaran gæle ti adæ awo ani sammaa kiwando?» cane ⁵⁷ tia kasatturo wayera. Amma Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno. ⁵⁸ Kambærsenambunja nangaro, nadæn awo ajabba ajabba ngæwu cæðanni.

14*Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo**(Mar 6.14-29; Luk 9.7-9)*

¹ Sa adæn Mai Hirudus lawar Isaye fangenniya, ² kowonawanjusoro: «Kam adæ Yahaya Kasalama, tima roaro walje cijo! Adæma nangaro kænduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» yeno.

³ Caman kæla lamar Ya Hirudiya kamu yanjugæna Mai Filibussen Mai Hirudus Yahayaa cædane cekkere kosoro kesakko, ⁴ dalilnjudæ Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanæmgænaye mowodæ haram!» cænna nangaro. ⁵ Koro Mai Hirudus Yahayaa roro njejoro maji duwon, jamadæa riyeno, tia nawiro ngojana nangaro.

⁶ Ngaima duwon saanduri Mai Hirudus tambænaye kidænnya, fero Ya Hirudiyaye ise fuwunjan bikke kirando. Karwu Maiye jauru kæjije ⁷ tiro awi yaye ronju cæraanaa ci cæne wadu ngoje kansi giwo. ⁸ Ferodæ ye leje yanju tiro gala ce walde Mairo: «Wuro na adæn kæla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen se!» yeno. ⁹ Maidæ karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro wada ce ¹⁰ amnju cunode lejane kosolan kæla Yahayaye kamgera. ¹¹ Daji kəlanjudæa buwurulan cawudæne ferodæro kedo, ti ye ngoje yanju kikkado. ¹² Fuwurawa Yahayaye isane kaminnju ngojane caade sittærayera, koro lejane Isaro lawar adæa wulyeyera.

*Isaye am dawu uwu ambadu**(Mar 6.30-44; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)*

¹³ Isa awo wakkajenadæa fangenniya, ti runju maararo ngaye nadæa kolje karaa na wunduma baworo leyeno. Amma jamadæ adæa fangeranniya, tayi ye bəlanjasolan caluwe silan Isaa geya. ¹⁴ Isa maaradæn jæpkenniya, jama kada captanadæa cure tayia njuonoje amnja dondia isangayeyeno. ¹⁵ Dunia læmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adæ karaa bowu, koro dunia ye læmjæna. Jamadæa salamme, bəladeyasoro leja awo kæmboye cesiwo!» yera. ¹⁶ Amma Isaye tayiro: «A! Sai lejaiya gæni, nayima awo kæmboye tayiro yowo!» yeno. ¹⁷ Tiro: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gænia, awima gade tayiende,» yera. ¹⁸ Isaye: «Wuro tayia sukkudowo!» cæne ¹⁹ wada ce jamadæ kæla kajimben napca yeno. Daji burodi uwudæ-a buni yindidæ-a ngoje kæla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidæa fæsakce fuwurawanju ce, tayi ye jamadæro kedo. ²⁰ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowo sammaa capkeranniya, jowo mewun yindin kesæmbæro. ²¹ Am duwon kæmbo adæa jawunadæ kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa alama dæwu uwu gai.

*Isaye kæla ingiyen silan ledu**(Mar 6.45-56; Yah 6.16-24)*

²² Sadæman Isa fuwurawanjudæa cakke tin fuwunno bæræmdæa koja ci todæro lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadæa salamji yeno. ²³ Tayia salamgenniya, ti runju moduwa dioro kæla kau kuruwuyero giwa. Nadæn ti tilonju lok duwon, dunia læmgæno. ²⁴ Koro sa adælan karuwa dunoa cije ingi bæræmbedæa cambalje maaradæa babakce, har maaradæ ci ingiyæa kuruwunno leyeno. ²⁵ Sa yakku buneyen Isa kæla ingiyen silan nanjaro kadio. ²⁶ Fuwurawadæ Isa kæla ingiyen silan ledu cædidæa kerunnya, karwunja pæt kamde: «Kaime kam nunaye!» cane riduro burwu kesakko. ²⁷ Sadæman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

²⁸ Daji Bituruse tiro: «Kæma, nimaa, amarsægæne kæla ingiyen nanæmbo isækko,» yeno. ²⁹ Isaye: «Are!» yenniya, Biturus curo maaradæyen culuwe tia naduwuro kæla ingidæyen silan ledu badiyeno. ³⁰ Amma karuwa dunoadæa kirunnya, yaaje tia læptu badiyeno. Daji kowo sapce: «Kæma, wua sæmoye!» yeno. ³¹ Sadæman Isa mukkonju sajiye tia cædane: «Ni kambærsæ ganaadæ, awiro shekku kekkæm?» yeno. ³² Daji

maaradëro kasargaanniya, karuwadë gëm nëmgeno. ³³ Am curo maaradëyedë Isaro ambëccagane: «Jiremaro ni Tada Alaye!» yera.

³⁴ Daji bërëmdëa faljane koyëranniya, cidi Gennesaretten jëpkera. ³⁵ Am nadëye Isaa asuyëranniya, lawarñju cididë ngaro tatargaada. Amñja dondiso sammaa na Isayero cawudëne ³⁶ ci kalwunjuyedëmaa lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudëa lejana samma ngayera.

15

Tayir-a tayir gëni-a
(Mar 7.1-23)

¹ Daji Farisawa-a malëmba Attauraye-a laa Jerujalemlan cijane na Isayero isane tiro: ² «Awiro fuwurawanëmdë ada amwurawandeyea koljane mukkonja tuljannin* këmbo jawuidë?» cane tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Nayidë nda, awiro wada Alaye kolluwe adando gawidë?» ⁴ Awoa Alaye: «Bawanëm-a yanëm-aro daraja ye!»† Koro «Kam duwon bawanju bi yanju bassënamadë, tia roro ceyeso!»† cënnä. ⁵ Amma nayiye: «Kam bawanju bi yanju: 'Awo nanin nuwandoro tëmanuwwadëa Alaro gënaakkëna,' cëniä, ⁶ bare tilan bawanju-a yanju-aro ser cëdde daraja cinni,» nuwi. Adëgaima adando nangaro mana Alayedëa bowuro kalakkew. ⁷ Nayi mënafëkkaso, awo Nawi Ishayaye këlandon wuljënadë jire. Tiye:

⁸ «Jama adë cilan wuro daraja sadi, amma karwunjan nanin kuruwujana. ⁹ De sullo wua ambënsagäi, alamdunjadë wada kambe,»† cënnä.»

¹⁰ Daji Isa jamadëa nanjuro bowoje tayiro: «Fanowo, asunowo! ¹¹ Awo ci kambero ngayidë kamdëa tayir gëniro cëdiwawo, amma awo cinjun culuwidë, tima kamdëa tayir gëniro cëdi wo,» yeno. ¹² Daji fuwurawadë nanjuro isane tiro: «Farisawadë mana adëa kutturo fanjanaro nonëmna wa?» cane tia keworo. ¹³ Isaye tayiro: «Këska fi duwon Bawani Mai Samëna gëni kokcomadë, fërduyen tia mëkcaï. ¹⁴ Kollowo tayia, kambu kambua jedumasol! Kambu kambu kamanjua jëjia, tayi yindi samma bëlaaro casukkuri.» ¹⁵ Daji Biturusse tiro: «Misal adëa andiro fisarsagane,» cëne Isaa kiworënniya, ¹⁶ Isaye: «A! Nayi ye kuamison këla jakkadaa wa? ¹⁷ Awi yaye ci kambero ngaanadë curonjuro koje daji tiyinjunyen culuwiro nonuwwi wa? ¹⁸ Amma awo ci kamben culuwidë curo karwunjunyen isëna, tima kamdëa tayir gëniro cëdi wo. ¹⁹ Dalinjudë niadiwi so, kam njejo so, kënjëna so, jarawa so, nambärwu so, shedakambu so, adëlamdu so samma curo karwudëyëman caluwi, ²⁰ anisodëma kamdëa tayir gëniro cadidë wo. Mukko tuljënnin bëri bodë kamdëa tayir gëniro cëdiwawo,» yeno.

Kamu lardu kërdiyaye ser Alaye fando
(Mar 7.24-30)

²¹ Daji Isa nadëa kolje lardu bërni Tirre-a Sidonne-ayero leyeno. ²² Kamu Kan'anama† cididën dëgana laa nanjuro ise kowo sapce tiro: «Këma, Tada Mai Daudaye, wua njunosëne! Feroni jaumaru karuwaa,» yeno. ²³ Amma Isa tiro mana falma kalalcëgënni. Daji fuwurawanju nanjuro isane tia lowojane: «Tia salamme lejo, kowo sapciaro andia sagäi,» yera. ²⁴ Isaye: «Dimiya fattaana Israyilayero gëniä, Ala wua wunduyëmaro sunodënni,» yeno. ²⁵ Amma kamudë ise fuwunjun tungurumje tiro: «Këma, wua banasagëne!» ²⁶ Isaye: «Këmbo yallayedëa ngonamë kërisoro njodë jussënni!» yenniya, ²⁷ kamudëye: «Aaa, Këma. Adë yaye kërisodëma këmbo cidiro cukkurunadëa jawui,» yeno. ²⁸ Daji Isaye kamudëro: «Kambarsenëmdë jauru kura, diyë! Awo raammadë wakkajol!» yeno. Sadëman feronjudë ngayëno.

Isaye am kasuwa jiri jiria kada isangaduwu

²⁹ Daji Isa nadëa kolje leje ci bërëm Galileye jëgane këla kau kuruwuyen juwane napkeno. ³⁰ Am kada kadami isane ngurdiyë so, kambu so, dungu so, muwa so, am dondi gadë ngëwu soa nanjuro cawudë fuwunjun gënajane tayia isangayeyeno. ³¹ Jamadë muwaso manajai, dunguso ye ngaro waljana, ngurdiyëya ye sinjan lejai, koro kambuwa ye sim cawandënaro kerunniya, ajapcane Ala jama Israyilayedëa jajakkera.

* **15:2** 15.2 mukkonja tuljannin - Këla ada yauidiyen kam mukko tuljënnin këmbo juwuia, tayir gëniro walji.
† **15:4** 15.4 NL 20.12; SK 5.16 † **15:4** 15.4 NL 21.17; Lew 20.9 † **15:9** 15.8-9 Ish 29.13 † **15:22** 15.22
Kan'anama - Jaman Nawi Musayen lardu ku Israyel canidë cunju Kan'ana. Kan'anawu samma kërdiya, yauidiya tayia wul wajana.

Isaye am dawu dewu ambadu
(Mar 8.1-10)

³² Daji Isa fuwuranjua nanjuro bowoje tayiro: «Jama kada adæa njunokkæna, dalilnjudæ ku wu-a rokko kawunja yakku, koro awima kæmboye nanjan bawo nangaro. Kænanjaa duwon tayia salammækkiya, raakkæni, bare jawallan dunonja baworo waljænno.» yeno. ³³ Fuwuranjudæye tiro: «Ndaran gæle karaa adæn kæmbo sarai fandiye jama kada adæa ambaniye?» yera. ³⁴ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cæne kiworænnya, tiro: «Tulur buni sanana laa-a,» yera.

³⁵ Daji Isa jamadæa cakke cidin napkeranniya, ³⁶ burodi tulurdæ-a buniyadæ-a ngoje Alaro ardije fæsakce fuwuranjuro ce, tayi ye jamadæro kedo. ³⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesæmbæro. ³⁸ Am duwon kæmbo adæa jawunadæ, kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa dawu dewu. ³⁹ Daji Isa jamadæa salamgenniya, maararo ngaye cidi Magadannero leyeno.

16

Alama sameye mada
(Mar 8.11-13)

¹ Farisawa-a Sadusiya-a isane Isaa rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo tia keworo. ² Isaye tayiro: «Kajirijiya, nayiye: “Kasam kæji fandiye, same kimejana nangaro,» nuwi. ³ Koro dunia wajiya, nayiye: “Ku ingi cuduri, same keyera kime cittaro waljæna nangaro,» nuwi. Awo samæn fælediyidæa fisardu nonuwwa, amma awo jaman adæn wakkajidæa fisardudæ nayiro katkero! ⁴ Am ansi Alaye jaman diwi adæyeso alama majai, amma alama Nabi Yunusse gænia, alama fima tayiro fælediyiwawo,» yeno. Daji tayia kolje leyeno.

Yis Farisawa-a Sadusiya-aye
(Mar 8.14-21)

⁵ Fuwurawadæ bæræm faljane ci todæro koyerranniya, ngeggane burodi ngojanniro asuyera. ⁶ Daji Isaye tayiro: «Yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænanowo!» yeno. ⁷ Tayidæ kattenjan: «Burodi ngoniyende nangaro ngai wulji,» cæne mana badiyera. ⁸ Isa adæa asuje tayiro: «Nayi kambærsæ ganaaso, awiro kæla burodi nandon bawoyen kattendon mananuwidæ? ⁹ Ra, kua yaye asunuwwi wa? Burodi uwu am dawu uwuro dagargaadadæ-a jowo ndawu cammuwwa-adæa ngegguwwa wa? ¹⁰ Ra, burodi tulur am dawu dewuro dagargaadadæ-a jowo kalaram ndawu cammuwwa-adæa ngegguwwa wa? ¹¹ To, awiro gæle asunuwwidæ? Wu kæla burodiyen gæni mananjagakki, yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænanowo yekko!» ¹² Daji fuwurawadæ yis burodiyero gæni, alamdu Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænjaja wuljægænaræ asuyera.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu
(Mar 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Isa cije cidi bærni Kaisariya Filifiyero kadinniya, fuwuranjuro: «Wunduro Tada Kambedæa amsodæ ngoyera?» cæne tayia kiworo. ¹⁴ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canï, laa ye Nabi Iliya canï, laa ye Nabi Irimiya bi nawiya kureye falnja canï,» yera. ¹⁵ Tiye: «Nayidæ, wunduro wua ngosew?» cæne tayia kiworænnya, ¹⁶ Siman Biturusse: «Nima *Almasiwu Tada Ala Kændægaimayedæ wo!» yeno. ¹⁷ Daji Isaye tiro: «Barganæm Siman tada Yunusse, dalilnjudæ kam gæni, Bawani Mai Samema adæa isanonjægæna nangaro. ¹⁸ Niro wulnjægækki, nima Biturus,* kæla kau adæyeman† jama kakke tandækki,‡ koro kænduwo jaanamaye kælanjan kænnasar cuwandiwawo. ¹⁹ Niro nodo bargaa Mai Samemaye cuwurambanju§ njikki. Awi duwon dunian geræmidæ same yen tikkeræna, koro awi duwon dunian wuinæmidæ same yen wuidæna,» yeno. ²⁰ Daji Isa sæmonja kasse tayiro bare wundumaro tima Almasiwudæ woro wuljaganni yeno.

Kalmaram: Almasiwu Alaye

Maana Almasiwuyedæ kam kændawulan sangada. Jama kureyen Ala kam laaa kæreje mai jama Israyilawuyero cadiya, nawi bi riman kuraa cakke fuwu jamayen kæla kamdæyero kændawu jaitunne fijiye samjiyi. Adæ noduwuram Kæmande kamdæa jama Alayea cunodoro kæreje galajenaye. Kam ngailan maijnadæa Almasiwu Alayen bowojai.

* **16:18** 16.18 Biturus - Maananjudæ kau. † **16:18** 16.18 kau adæ - Awo Biturus wuljænadæ. ‡ **16:18** 16.18 jama kakke tandækki - Am duwon Isa tayia capce fuwuranjuro waljane mananju ye jagaidæ. § **16:19** 16.19 cuwuramba - Kænduwo.

Ci nawiyaen Kəmandeye kam laa maiya jaman kureyesodaa daraja-a kənduwo-an kojənaa jamanjuro juwajiyi yeno. Kam adə yea Almasiwu Alayen bowojai, dalilnjudə Kəmande tiro Ruhunju cakke wakkilnjuro galajəna nangaro. Təlam nasaralan Almasiwudəa Kəristilan bowojai. Kidanju cu Kəmandeyen jama Alayea jawal jireyen nodo, koro nodo bargaa Alayea dunia ngaro tarduwu. Adə nangaro yaudiya jaman adəyen Isaa Almasiwu ye, Mai Israyilaye yelan bowoyera. Almasiwu Alayea Mai Israyilaye-a yindi samma kaala Bargaande Isa Wakkil Alayedəye.

Isaye kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mar 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Kua adən fuwun Isa fuwurawanjuro Ala kadarjəna Jerujalemba leje mukko amwurawa-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-ayen kuttu tai daje cane tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu badiyeno. ²² Daji Biturus tia səgəriro cuttuluwə jəkkade: «A! Ala nia adəro damnjuwo, Kəma! Adə təmmaro niro wakkanjiywawo!» yeno. ²³ Amma Isa suworde Bituruso: «Nani kolle, Yiwulis! Jawalnilan takkallo walsəgəmma. Awo karwunəmlan tammadə Alayə gəni, kambe!» yeno.

²⁴ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye* ngojo wua səga. ²⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu nangaro ronju cuwatkanamadə ronjudəa cuwandi. ²⁶ Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju? Ra, awi gəle kam ce ronju cuwandi? ²⁷ Dalilnjudə Tada Kambədə curo daraja Bawanjuyen malaiyawanju-a rokko isiya, daji wundu yayero kəla awo cədanasoyen kalkallo ci nangaro. ²⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, Tada Kambədəye nodonju bargaa walde isi carui,» yeno.

17

Isaye darajanju fəledu

(Mar 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. ² Fuwunjan Isaye alamanju falde fəkkanju kəngal gai tai daje yiyilyeno, koro kajəmunju ye nur gai bul fokko walyeno. ³ Sadəman Nawi Musa-a Nawi Iliya-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera. ⁴ Daji Biturusse Isaro: «Kəma, andi na adən mbejidə jairo ngəla. Raammaa, ngurwo yakku na adən lamməkki: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno. ⁵ Manaji ngai duwon, fofou nurra ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jairo raakkəna. Tima karwuni jairo kajjuwo. Mananju fanowo!» yeno. ⁶ Adəa fangeranniya, fuwurawadə fədəyero rəbət təmdane karwunja tai daje kamgada. ⁷ Amma Isa ise tayia leje: «Cinowo, bare rinuwwi!» yeno. ⁸ Kəla sapkeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isaye tayiro wada cije: «Bare awo ruwwa adəa wundumaro wulgəwwi, sai Tada Kambədə karmolan cijiya duwon,» yeno. ¹⁰ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro gəle maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo. ¹¹ Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya ise awiso kalkallo kalakci. ¹² Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna duwon, tia asujanni, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo. Adəgaima Tada Kambədə ye mukkonjan kuttu cai,» yeno. ¹³ Daji fuwurawadə kəla Yahaya Kasalamayen tayiro mana cəddiro asuyera.

Isaye tada karuwaa isangaduwwu

(Mar 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na jama captanadəro kadiranniya, kam laa ise fuwu Isayen tungurumje ¹⁵ tiro: «Kəma, tadania njuone! Ti sedan koroyea jairo suwoljəna, koro ngəwəro kannu so, ingi soro cukkurəna. ¹⁶ Fuwurawanəmbo tia kikkadəkkəniya, tia isangaduwwu tayiro katkero,» yeno. ¹⁷ Isaye tayiro: «Am jaman adəyeso kambərsenambuwu karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno. ¹⁸ Isa sedandəro kikkadənniya, tadadəa kolje culuwe sadəman ngayeno.

¹⁹ Daji fuwurawadə na Isayero isane runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo. ²⁰ Isaye tayiro: «Kambərsendo gana nangaro. Jiremaro

* 16:24 16.24 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidə.

* 17:10 17.10 Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alayə isidəro, Nawi Iliya isi.

nayiro wulnjagakki, ca kambørsendo mbejia, kasuni mutarre gai† yaye, kau kuruwu adaro: “Cine na todoro lene!” wulluwiya, cije leji. Awima nayiro tiyeri bawo! ²¹ [Amma sedan jiri adāyeda culuwiwawo, sai moduwa diwe asem tawiya duwon.]»

Isaye walde kēla karmonju-a cidunju-ayen wuldu
(Mar 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Fuwurawanju cidi Galileyelan capkadaranniya, Isaye tayiro: «Tada Kambedāa mukko ambero sārēccagane ²³ tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. Daji fuwurawadā karwunja jauru kuttayeno.

Isaye akki Fado Alaye biyadu

²⁴ Bārni Kafarnaambo kadiranniya, akki Fado Alaye mowomaso na Biturussero isane tiro: «Malēmndodā akki Fado Alayedāa biyajiwawo wa?» cane tia keworo. ²⁵ Biturusse: «A'a, biyaji,» yeno. Fadoro kadinniya, Isaye burwon tiro: «Siman, awi tēmanēm? Na wundusoyen maiya duniayesodā akki camoyi? Na tadawanjayan ra na am gadesoyen?» cāne tia kiworo. ²⁶ Biturusse: «Na am gadesoyen,» yenniya, Isaye tiro: «Adāgaia, tadawanjasodā dawun bawo, diye! ²⁷ Adā yaye bare yakkiye karwunja wajānni, lene bārēmbō mui kolgāne buni burwon tammadāa ngone cinju kane. Kanāmiya, gursu fal fandāmi. Ngone yade akki mowomasodāro ye, wu-a ni-ayero,» yeno.

18

Jawawi Isaye
kēla jama tia gawuyen

Wundunja kura wo?
(Mar 9.33-41; Luk 9.46-50)

¹ Sa adān fuwurawadā na Isayero isane tiro: «Curo nodo bargaa Mai Samemayen wundu kura wo?» cane tia keworo. ² Daji Isa tadaana laaa bowoje dawunjan isadajiye ³ tayiro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, karwundo falde tadawa sanana gairo walluwwia, tēmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo. ⁴ Adā nangaro wundu duwon tadaana adā gai kēlanjua awimaro ngojānnidā, curo nodo bargaa Mai Samemayen tima kura wo.

⁵ «Koro wundu duwon tadaana adā gaia cunilan* cēmowonamadā, wumaa sēmowo. ⁶ Amma wundu duwon tadawa sanana wua mārसानaso aniye falnjaa cakke talje biwu cādidā, kamdāye daunjuro kau neduram mafāndi lujagane bārēm kuruwuro gārcaanama tiro ngalwo.

⁷ «Kuttunja am duniayeso, dalilnjudā awowa tayia casakke taljane biwu cadi mbeji. Jaraptaso kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidā! ⁸ Mukkonēm bi sinēm njakke tallāme biwu dimia, tia kamme nin kuruwunno gēmme! Mukko yindia bi si yindia kannu tēmmaro nuiwaworo ngawodāroa, maskin bi dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo. ⁹ Koro simmēm njakke tallāme biwu dimia, tia kulaine nin kuruwunno gēmme! Sim yindia kannu jaanamayēdāro ngawodāroa, sim falla ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

Misal dimi faccagānaye
(Luk 15.1-7)

¹⁰ «Hangal gānanowo, bare tadawa sanana aniye falnjamaro rudu gānagāwwi! Nayiro wulnjagakki, samelan malaiyawanja sawisoro fākka Bawani Mai Samemaye carui kasarga. ¹¹ [Awoa Tada Kambedā awo faccagānasodāa maje njēkkaworo isāna.] ¹² Awi gāle tēmanuw? Kam laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filēgar lēgaridāa kārisolān kolje leje fal faccagānadāa maji, mare? ¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiwandōa, karwukāji duwon kēla faldāyen cādidā, kēla filēgar lēgari faccagānidāyen cādidāmaa kojāna. ¹⁴ Adāgaima Bawando Samema ye tadawa sanana aniye falnjaye fattuwa cēraanni.

Kāramināmbē biwu niro njēddo

¹⁵ «Kāraminēm biwu niro njēddia, lene katte nayi yindi rundoyen tiro biwunjudāa wulgāne. Mananēm fanjia, kāraminēmdāa mowomma. ¹⁶ Fanjiwawoa, kam fal bi yindi ngone kallo lenowo. Adāgainin mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi. ¹⁷ Tayi yea fanduro wajia, jama wua gawuro wulgāne. Koro yaye jama wua gawudāmaa fanduro wajia, kārđi bi akki mowoma gairo tia ngone. ¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi duwon dunian geruwidā same yen tikkerāna, koro awi duwon dunian wuinuwidā

† 17:20 17.20 kasuni mutarre gai - Curo kasuniya ngayen tima tēngāri wo.

* 18:5 18.5 cunilan - Isa nangaro.

same yen wuidæna. ¹⁹ Koro nayiro wulnjagakki, dunian kamndo yindi kæla awi yayen ardijane Bawani Mai Samemaa caworia, tayiro ci. ²⁰ Dalilnjudæ na duwon kam yindi bi yakku cunilan captanadæ, wu ye dawunjan,» yeno.

Misal kam gawurdu wadumaye

²¹ Daji Biturus na Isayero ise tiro: «Kæma, kæramini wuro biwu sæddiya, ndawuro tia gawurnækki? Har gadegade tulurro?» cæne tia kiworo. ²² Isaye tiro: «A'a, har gadegade tulurro gæni wulnjægækko, fitulur gadegade tulurro tia gawurne! ²³ Adæ nangaro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju mai laa wolodiyanju-a kæla kasunjayen balas dio cæraanadæ gai. ²⁴ Maidæ balas dio badiyenniya, kam talanti† dæwu mewuro jægaimaa tiro kekkudo. ²⁵ Kamdæ awonju ræmboye bawodæ, Maidæ wada ce ti-a kamunju-a yallanju-a kændanju samma-aa calado kasudæ tæræmbo yeno. ²⁶ Amma kamdæ fuwu Maidæyen tungurumje tiro: "Barganæmmîn, kanadi tai, sammaa ræmbækki, diye!" yeno. ²⁷ Daji Maidæ tia njunoje kasudæa wajije tia kolje leyeno.

²⁸ «Kiluwunniya, wolodi adæ ye kamanju laa dinariyus‡ miaro jægaimaa kiro. Tia dauyen ræpciye kimiljiye: "Awo nia njægakkidæa ræmbe!" yeno. ²⁹ Daji kamanjudæ fuwunjun tungurumje tia lowoje: "Marne, kanadi tai, ræmbækki, diye!" yeno. ³⁰ Amma waje tia kosoro cakke, har kasudæa cæræmbo yeno.

³¹ «Wolodiya amanjudæ awo wakkajænadæa kerunniya, karwunja jauro bannadæ lejane Maidæro awo wakkajæna sammaa wulyeyera. ³² Daji Maidæ koro walde wolodidæa bowoje tiro: "Ni wolodi kælado! Lowosægæmma nangaro, kasunæm adæ sammaa wangeyekko. ³³ Njunonjækkænadæ gai, wolodi kamanæmba njunodudæ niro wajimnjægæna, gæna?" cæne ³⁴ gærgaje tia mukko am tiro ajawu caddiyero cakke, har ti ye sammaa cæræmbo yeno. ³⁵ Adægaima wundundo yaye karwunjun kamanjua gawurjiwawoa, Bawani Mai Samema ye tiro ngaidæmaa cæddi,» yeno Isaye.

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

19

Kambiwu kæla kamu dæptayen
(Mar 10.1-12)

¹ Isa mana ania cæde kerænniya, cidi Galileya kolje cidi Yahudiyaye ngawo bæræm Jordaniyen dæganaro leyeno. ² Jama kada kadami Isaa jaane nadæn am dondia isangayeyeno.

³ Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kæla dalil fiye yayen kam kamunju dæptadæ halal wa?» cane tia keworo. ⁴ Isaye tayiro: «Ngaltema kitawulan adæa kærænuwwi wa? "Badiduramnîn Alaktumadæ tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno."† ⁵ Koro tiye: "Dalil adæyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kærdiye tayi yindiso tiyi fallo waljai,†‡ cænna. ⁶ Adægaima kua adæn fuwun tayidæ yindi gæni, tiloro waljana. Adæ nangaro awo Ala kæljænadæa bare kam firjænni!» yeno.

⁷ Farisawadæye tiro: «To, awiro gæle Nawi Musa kam kamunjuro kakkadu dæptaye co duwon koljoro wada kaino?»† cane tia keworo. ⁸ Isaye tayiro: «Kælakibbundo nangaro Nawi Musa kamu dæpta nayiro amarngeyera, amma badiduramnîn ngai gæni. ⁹ Nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kæla kænjænayen gæni dæpce gadæ niyajænadæ kænjæna cædæna,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawanjuyey tiro: «Adæma naptu kam kamunjuayea, niya dionambudæma ngalwo!» yera. ¹¹ Isaye tayiro: «Kam nguson gæni rakce mana adæa ngoji, sai am duwon tayiro tinamasodæ. ¹² Dalilnjudæ am laa curo yanjayeman adim tayia casambæna mbeji, am laa ye am tayia adimbo cadæna mbeji, koro am laa ye nodo bargaa Mai Samemaye nangaro kælanja adimbo cadæna mbeji.* Kam mana adæa rakce ngojimadæ ngojo!» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dæptuwu
(Mar 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Daji am laa Isa mukkonju kæla yallanja sananayero gænajuwo moduwa cæddoro tayia nanjuro kewudæranniya, fuwurawadæ amdæa wusayera. ¹⁴ Amma Isaye fuwuranwanjuro: «Yalla sananadæa kollowo naniro isa, bare tayiro dæpkæwwi! Nodæ bargaa Mai Samemayadæ am tayi gaiye nuwanja, diye!» yeno. ¹⁵ Daji kælanjaro mukko gænayeyenniya, nadæa kolje leyeno.

† **18:24** 18.24 talanti - Talanti faldæ alama alwasi kida kærwu mewu wuriye gai. ‡ **18:28** 18.28 dinariyus - Dinariyus faldæ alwasi kida kawu falle. † **19:4** 19.4 Bad 1.27; 5.2 † **19:5** 19.5 Bad 2.24 † **19:7** 19.7 SK 24.1-4
* **19:12** 19.12 am laa kælanja adimbo cadæna - Am laa kælanja adimba gairo ngojane kamu dio wajana.

*Gariwu laaye ro sawisoye mada**(Mar 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Daji jairo laa ise Isaro: «Sayinna, awi ngəla dikke ro sawisoye[†] fandəkki?» cəne tia kiworo. ¹⁷ Isaye tiro: «Awiro kəla awo ngəlayen wua suworəmidə? Ti ngələdə tilo lon! Ro sawisoye fando raammaa, wadawadəa gai!»[‡] yeno. ¹⁸ Jairodəye: «Wada fiso?» cəne tia suworənniya, Isaye: «Bare ro kambe tuluwummi, bare kənjəna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare sheda kambu dimmi, ¹⁹ bawanəm-a yanəm-aro daraja ye, koro kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»[†] yeno. ²⁰ Jairodəye: «Wada ani sammaa gakkəna, awi gəle wua mauso?» yeno. ²¹ Isaye: «Kalkal diomaro waldu raammaa, lene kəndanəm lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno. ²² Jairodə mana adəa fangenniya, ti jairo gariwu nangaro karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Daji Isaye fuwuranjuro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Mai Samemayero ngawonju jairo jau, diye! ²⁴ Koro waldəkke nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro kərimoye cuwuri řiwurayen kodunjuma budu wo!» yeno. ²⁵ Fuwurawadə adəa fangeranniya, jairo ajapcane: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera. ²⁶ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro awiso yoji!» yeno. ²⁷ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyenadə, awi gəle fandiye?» yenniya, ²⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, leira wakkaje Tada Kambedə kəla kurisnju kəрмаiye darajaayen napciya, nayi wua səgawwadə ye kuris kəрмаiye mewun yindinlan nammuwe jiriya Israyilaye mewun yindindəa noduwi. ²⁹ Koro wundu duwon cuni nangaro[§] fado, bi yeiya, bi kanna, bi bawo, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənadə mia mia cuwandi, koro ro sawisoye ye warasaji. ³⁰ Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

20*Misal kəma jərwu inabbe-a kidawunju-aye*

¹ «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam laa suwa ləp jərwunju inabbero kidawu madaaro culuwuna gai. ² Tayiro kidanja dabduyero dinariyus* fal fal biyaji cəne kasatkeranniya, tayia jərwunjuoro kinodo. ³ Koro balde culuwe ci kasuwuyen am gade kida bawo napkada kiro. ⁴ Tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo, awo kalkaldəa njadəkki,” yenniya, ⁵ cijane leyerə. Kausu dawu-a duwor-a ye culuwe caye gai kido. ⁶ Koro yaye asar kiluwunniya, ci kasuwuyen am gade napkada cuwande tayiro: “Awiro dabdu sərambo na adən bowuro nammuwidə?” cəne tayia kiworo. ⁷ Tiro: “Wunduma kida sadənni nangaro,” yera. Daji tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo!” yeno.

⁸ «Dunia mairiwuyenniya, kəma jərwuyedəye wakkilnjuro: “Kidawudəa bowone tayiro biyanja ye, am daryeyedən badinəmiya burwoyedəro yade,” yeno. ⁹ Am dunia asar kida badijanadə kadiranniya, dinariyus fal fal kewando. ¹⁰ Daji am burwon kida badijanadə kadiranniya, awo am daryeyedəyēa kojəna cawandiro təmajana duwon, ndasonja ye dinariyus fal fal kewando. ¹¹ Kewandənniya, karwunja waje ¹² tiro: “A! Am daryeye ani sa fallo kida cadəna yaye, andi-a kalkallo kidəm! Andidə suwa ləp tawaniye dabdu sərambo kausu jau fit kəlandenna ngənəptiyena, diye!” yera. ¹³ Amma kəma jərwuyedəye falnjaro: “Sawa, awima diwi njəddəkəkəni. Dinariyus fallo kida dabduye dioro kasaddəmma, gəna? ¹⁴ Awo kaanəmdəa ngone lene, njikkənadə gairo kam daryeye yero yikkiya, raakko. ¹⁵ Kəndanilan rangəkke awo roni cəraana dikkiwawo wa? Ra, karwuni ngələdəro, wua sim diwin surumi?” yeno. ¹⁶ Adəgaima am daryeyedə burwoyero waljai, koro burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

*Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu**(Mar 10.32-34; Luk 18.31-34)*

¹⁷ Isa Jerujalembə ledu cadı duwon, kəla jawallen fuwuranju mewun yindindəa səgəriro cuttuluwə tayiro: ¹⁸ «Fanowo, Jerujalembə leniye, Tada Kambedəa mukko wurawa řimannayə-a maləmbə Attaurayə-aro səgəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde ¹⁹ mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane kirwolan jajarjane kəskaro jajagane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

*Lowo Yakuba-a Yahaya-aye**(Mar 10.35-45)*

[†] 19:16 19.16 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawo. [‡] 19:17 19.17 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. [†] 19:19 19.18-19 NL 20.12-16; Lew 19.18; SK 5.16-20 [§] 19:29 19.29 cuni nangaro - Isaa kasaccəna nangaro. * 20:2 20.2 dinariyus - Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

²⁰ Daji ya tadawa Jabadiye tadawanju yindi-a kallo na Isayero isane fuwunjun tungurumje awo laa cɛrawo cane tia kiworo. ²¹ Isaye tiro: «Awi raam?» cɛne tia kiworo. Kamudɛye tiro: «Marne, kɛrmainɛm fandɛmiya, kolle tadawani yindi ania napca, fal kɛmborammɛmlan, fal ye wailanɛmlan!» yeno. ²² Isaye tayiro: «Awo koruwwadɛmaa nonuwwi. Ranguwe kɛnjaram† yakkidɛn yawi wa?» cɛne tayia kiworɛnniya, tiro: «Aaa, rangiye!» yera. ²³ Isaye tayiro: «Jire, kɛnjarammin yawi. Amma kɛmborammilan so, wailanilan so naptadɛ, wu gɛni kambo amargɛkki, Bawani am kɛrɛjɛnadɛro tayia dabbarjɛgɛna,» yeno. ²⁴ Fuwurawa mewu gapcanadɛ adɛa fangeranniya, yaana yindidɛro gɛrgayeyera. ²⁵ Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, maiya kɛrdiyaye talaawanjaa jaurɛ raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kɛnduwo fɛlejagai. ²⁶ Amma dawundon ngai gɛni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cɛraanamadɛ wolodindoro waljo! ²⁷ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cɛraanamadɛ kɛreandoro waljo! ²⁸ Adɛgaima Tada Kambedɛ tiro nanwolodi caddoro gɛni kadio, tidɛma nanwolodi cɛdo ronju co am ngɛwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu yindia isangaduwa

(Mar 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Isa-a fuwurawanju-a bɛla Jerikoyelan keluwunniya, am kada kadami tia geya. ³⁰ Kambu yindi ci jawallen napkada duwon, Isa kojiro fangeranniya, kowo sapcane: «Kɛma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera. ³¹ Jamadɛ tayiro jakkadɛ mɛdɛk napca yera, amma caye kɛjɛnaro kowo sapcane: «Kɛma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera. ³² Daji Isa daje tayia bowoje: «Awi nayiro njaddɛkkiya, rawuw?» cɛne tayia kiworo. ³³ Tayiye: «Kɛma, sim fandiye, rayiye!» yera. ³⁴ Daji Isa tayia njunoje simnja leyeno. Sadɛman sim cawande Isaa geya.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

21

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mar 11.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karɛnjane bɛla Baitfajeyero na Kau Jaitunɛdɛro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode ² tayiro: «Bɛla fuwundoyɛdɛro lenowo! Ngawuwiyama, koro laa kuttanjua tuwada nagɛwi. Fɛrangowo kudowo! ³ Kam laaye nayiro awo laa cania, tiro: “Kɛmadɛ tayilan mɛradunju,” wulgɛnowo! Sadɛman tayia juwajiji,» yeno. ⁴ Adɛgaima awo Kɛmandɛ kuren ci nawiyen wuljɛnadɛ wakkayeno. ⁵ Tiye: «Fero Siyonnerɔ* wullowo: “Akko mainɛm nanɛmbo kɛnde cɛdi, ti rokura bawoa kɛla koroyen isi, kɛla kuttayeman,»† cɛnna. ⁶ Fuwurawadɛ lejana awo Isa tayiro wuljɛnadɛa kedɛ. ⁷ Daji korodɛ-a kuttanju-a na Isayero cawude kalwunja kɛladɛro ferjagane Isa juwane napkeno. ⁸ Jama kada ye kalwunja kɛla jawallen feryera, laa ye dɛlam kɛri kɛskaye kamjane kɛla jawallen sɛrɛtkera. ⁹ Am fuwu gɛrjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna,† Tada Mai Daudayero daraja tio! Bargaa ti cu Kɛmandeyen isimadɛ! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† cani. ¹⁰ Isa Jerujalemba kɛrgaanniya, am bɛlaye samma hangalnja caa cijɛna: «Wundu kam attɛ?» cane keworo. ¹¹ Jamadɛye: «Tima Nawi Isa kam bɛla Najarat cidi Galileyedɛ wol!» yera.

Isa Fado Alayen

(Mar 11.15-26; Luk 19.45-48; Yah 2.13-25)

¹² Daji Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-a sammaa duje tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-a yea tɛmbalyeno. ¹³ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidɛa fado moduwayelan bowojai,»† amma nayidɛ tia jongo gɛndewuyero kalakke!»† yeno.

¹⁴ Daji Fado Alayen kambuwa-a ngurdiyaya-a na Isayero isane tayia isangayeyeno. ¹⁵ Wurawa rimannaye-a timallɛba Attauraye-a awo ajabba ajabba Isa cɛdidɛa carune, koro tadawa sanana ye Fado Alayen yiljane: «Hosanna, Tada Mai Daudayero daraja tio!» canidɛa fangeranniya, jaurɛ gɛrgajane ¹⁶ tiro: «Awo tadawa sanana ani wuljaidɛa fanɛmma wa?» yera. Isaye tayiro: «Aaa, fakkɛna. Ngaltɛma adɛa kitawulan kɛranuwwi wa? “Tadawa sanana-a timalla-a yakkɛme nia jajannjai!”»† yeno. ¹⁷ Daji Isa tayia kolje bɛrnidɛn culuwe bɛla Baitaniyero leje boyeno.

† 20:22 20.22 kɛnjaram - Kɛnjaram bone njaye.

* 21:5 21.5 Fero Siyonne - Jama Jerujalemba. † 21:5 21.5

Jak 9.9 † 21:9 21.9 Hosanna - Alaa yungoriyo!

† 21:9 21.9 Jaw 118.25-26 † 21:13 21.13 Ish 56.7 † 21:13

21.13 Iri 7.11 † 21:16 21.16 Jaw 8.2

*Isaye ya tarmuye baskudu
(Mar 11.12-14)*

¹⁸ Wajenanjua suwa læp Isa bænrero waldi duwon, kœna tia kida. ¹⁹ Ci jawallen ya tarmuye kirunniya, nanjuro kadio, amma kalu gœnia, awima cuwandœnni. Daji Isaye tarmudœro: «Bare gadero tada yakkœmmi!» yeno. Sadœman tarmudœ ngau ngamgen. ²⁰ Fuwurawadœ adœa kerunniya, ajapcane: «Awiawin tarmu adœ samdœn ngau ngamgen?» cane keworo. ²¹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayi shekku bawoa kambœsendoœa, ranguwe awo tarmudœro yiddakkœnadœa diwi, koro adœa kojœnaro kau kuruwu adœro: “Cine bærœmbo fidœgœne!” wulluwiya, wakkaji. ²² Kambœsendoœa, awi yaye moduwalan koruwiya, fanduwi,» yeno.

*Kœnduwo Isaye ndaran isi?
(Mar 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Isa Fado Alayero kœrgaanniya, jamaa alamji duwon, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a nanjuro isane tiro: «Kœnduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kœnduwo adœa njo?» cane tia keworo. ²⁴ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddœkki. Jaawudœa siwia, wu ye kœnduwo filan awo ania dikkidœa nayiro wulnjagakki. ²⁵ Kasala Yahaya jamaro cœddœnadœ, sameyen kadio ra kamben?» cœne tayia kiworo. Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyœa, andiro: “To, awiro gœle tia kasadduwwidœ?” cœne sawori. ²⁶ Amma “kamben” wulliyœa, jamadœa riniyœna, dalilnjudœ am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.» ²⁷ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kœnduwo filan awo ania dikkidœa wulnjagakkiiwawo,» yeno.

Misal tada yindiye

²⁸ «To, awi tœmanuw? Kam laa tadanju yindia. Yim laa na tada burwoyedœro leje tiro: “Tadani, ku lene jœrwuni inabben kida de!” yeno. ²⁹ Tadadœye: “A’a, raakkœni!” yeno, amma ngawo adœyen tœnje leyeno. ³⁰ Koro bawadœ na tada yindiyœdœro leyenniya, ti yero cayœ gai wulyeyeno. Tadadœye: “To, bawa, lekki,» yeno, amma lejœnni. ³¹ Kœrma tayi yindi aniyen wundunja awo bawanju cœraanadœa cœdo?» cœne tayia kiworo. Tiro: «Burwoyedœma,» yeranniya, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, akki mowomaso-a jawarraso-a nayin burwonno nodo bargaa Alayero ngasayi. ³² Dalilnjudœ Yahaya nandoro ise jawal jireye fœlengeyeranniya, nayi tia kasadduwwi, amma akki mowomaso-a jawarraso-adœ tia kasatkera. Adœa ruwwa yaye, tœmмуwe tia kasadduwwi.

*Misal jœrwu agœriduwu kœladowaye
(Mar 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ «Akko misal gade yœa fanowo! Kam laa kœma jœrwuyœ mbeji, jœrwu inabbe cœde garje curodœn balaa ingi inabbe tuluwoyœ lajœ soro kuruwu juworoyœ kidando. Daji jœrwudœa jœrwuwu laaro agœrijiyœ bœlawuroro sapkada. ³⁴ Sa fœrdoyœ karœngœnniya, nuwanju cuwandoro kœrœawanju laaa na jœrwuwudœyero kinodo. ³⁵ Amma jœrwuwudœ kœrœawanjudœa kœda. Faldœa bakkera, faldœa yœa roro keyeso, faldœa yero dongur kauyœ gœpcagane kano. ³⁶ Koro walde cayœmaa kojœnaro kœrœawa gade kinodœnniya, cayœ gai tayi yero keddo. ³⁷ Daryœ kœma jœrwudœyœ: “Tadaniro daraja cadœ,” cœne tadanju nanjaro kinodo. ³⁸ Amma jœrwuwudœ tadanjudœa kerunniya, kattenjan: “Adœma warasamadœ wo! Arowo tia yejiyo, warasanjudœa ngoniyoi!” yera. ³⁹ Daji tia cadane jœrwudœlan cattuluwœ roro keyeso. ⁴⁰ To, kœma jœrwuyœdœ isiya, awi jœrwuwu aniro cœddi?» cœne tayia kiworœnniya, ⁴¹ tiro: «Am jauro kœlado aniro ajawu jau fœlejiyœ roro ceyesi, koro am gade sa fœrdoyœn tiro nemanju cadimadœro jœrwunjudœa agœrijiyi,» yera.

⁴² Daji Isaye tayiro: «Ngaltœma awo kitawulan ruwuwada adœa kœranuwwi wa?

“Kau duwon fado tandomaso wajanamadœ, tima kau tandoyœ sammaro faidaaro waljœnadœ wo. Adœ kœndo Kœmandeyœ, andiro jauro ajabba!”†

⁴³ Adœ nangaro nayiro wulnjagakki, Ala nodonju bargaa mukkondœn cœmoyœ mukko jama gade awo ti cœraana cadimadœyero cakkœ. ⁴⁴ [Nonowo, kam kœla kau adœyero cukkurœnamadœ nanamdi, koro kaudœ kambo cukkuriya, kœluwuro kalakci,» yeno.]

⁴⁵ Wurawa rimannaye-a Farisawa-a misallanju fangeranniya, kœlanjaman mana kidoro asuyera. ⁴⁶ Daji jawal tia taye majai duwon, jamadœa riyera, dalilnjudœ amdœ samma tia nawiro ngojana nangaro.

† 21:42 21.42 Jaw 118.22-23

22

Misal masəna larusaye
(Luk 14.15-24)

¹ Koro Isa walde misalnin tayiro wulyeyeno. Tiye: ² «Nodo bargaa Mai Samemayedə alama mai laa tadanju nangaro masəna larusaye dabbarjəna gai. ³ Maidə wolodiyanju laa am masənarə dojnədəə bowoja isaro nanjaro kinodənniya, kəndero wayera. ⁴ Koro walde wolodiya gadea cunode tayiro: “Am dokkənədəro wullwo: ‘Akko masənanidə deyada. Dalowani so, kənnawani kaisua so duwajana, awiso kərma dabbargada. Arowo masəna larusayero!’” yeno. ⁵ Amma am dojnədə mananjudəa awimaro ngojanni sapkadara. Laa kulonjaro, laa saniaramnjaro leyera. ⁶ Am gapcənasodə ye wolodiyadə cadane basarjane roro keyeso. ⁷ Maidə gərgaje sojijanju cunode kamceji ania roro ceyese bəlanja kannun waryera. ⁸ Daji Maidəye wolodiyanjuro: “Akko masəna larusayedə dabbargada, amma am dokkənədə martawa tia boye cadanni. ⁹ Adə nangaro lenowo lai laisolan am fənduwwa sammaa masəna larusayero bowonowo isa!” yeno. ¹⁰ Daji wolodiyadə lejane lai lai jaane am cawandəna sammaa ngəlan diwin capcane isane, har larusaramdə damgeno.

¹¹ «Maidə am dojnədəa kuroro kərgaanniya, curonjan kam laa kalwu larusaye lujənni kiro. ¹² Maidəye tiro: “Sawa, awiawin kalwu larusaye bawoa na adoro kərgaam?” cəne tia kiworənniya, kamdəro awo wulduye katkero. ¹³ Daji Maidəye wolodiyanjuro: “Tia si-a mukko-alan gerowo deyan curo duwu cələm pəttero gəpkənowo, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,” yeno. ¹⁴ Nonowo, am bowojənədə ngəwu, amma tayi kərejənədə gana,» yeno.

Kambiwu kəla akki njojen
(Mar 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Daji Farisawadə lejane sawardane jawal Isaro curo mananjuyen bəlaa laduwuye mayera. ¹⁶ Fuwurawanja-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro canode tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, jawal Alaye kalkallo yikkərami yero noniyəna, dalilnjudə wundumaa rinəmmi ye, gayirənəmmi ye nangaro. ¹⁷ To, awi təmanəm? Kaisarro* akki njodə halal ra haram?» cəne tia keworo. ¹⁸ Amma Isa niadiwinjadəa asuje tayiro: «Mənafəkka! Awiro wua rijamsuwi? ¹⁹ Wuro dinariyus tilan akki biyanuwidəa fəlesəganowo rukke!» cəne dinariyus tiro kekkudo. ²⁰ Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, ²¹ tiro: «Kaisarre,» yera. Daji Isaye tayiro: «Ngaimaa, awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. ²² Adəa fangeranniya, tia juro ajapcane koljane sapkadara.

Kambiwu kəla cinowo duniayen
(Mar 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Yim adəman Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde: ²⁴ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa tada bawo bawoje kamu koljia, yanjugəna kamunjudəa niyajo tiro kaduwu majuwol!”† cəna. ²⁵ Akko curondən yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoje kamunjudəa yanjugənarə kolyeyeno. ²⁶ Yindiyedə-a yakkuyedə-a yero ngai wakkajiyə, har ti tulurredə kamudəa cəməye bawoyeno. ²⁷ Ngawo adəyən kamudə ye bawoyeno. ²⁸ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cəne tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Nayidə fattuwuwwa, dalilnjudə kitawu bi kənduwu Alaye nonuwwi nangaro. ³⁰ Cinowo duniayen larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.† ³¹ Koro karmon cidudə, awo Ala kitawulan nayiro wulnjaanadəa kəranuwwi wa? ³² Tiye: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,† cəna. Ti Ala am nunaye gəni, am roaye, diye!» yeno. ³³ Jamadə adəa fangeranniya, tai dajane alamdunjudəa ajapkera.

Wadawa samman finja kura wo?
(Mar 12.28-34)

³⁴ Farisawadə Isa Sadusiyadəa manan yapcəgənarə fangeranniya, captane nanjuro kadira. ³⁵ Curonjan maləm Attauraye laa tia rijapturo tiro: ³⁶ «Sayinna, wadawa curo Attaura Nawi Musayedən finja kura wo?» cəne tia kiworo. ³⁷ Isaye tiro: «“Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan raye!”† ³⁸ Adəma wada

* 22:17 22.17 Kaisar - Gomma kura Rombe. † 22:24 22.24 SK 25.5 † 22:30 22.30 malaiyawa gai - Sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adəma nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 22:32 22.32 NL 3.6

† 22:37 22.37 SK 6.5

kura burwoye wo! ³⁹ Koro yindiyedə ye ti gai: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”[†]
⁴⁰ Wada yindi anima fərdu Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiya-ə sammaye!»
 yeno.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye
 (Mar 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Farisawadə nadən captana duwon, Isaye tayiro: ⁴² «Awi kəla Almasiwudəyən təmanuw? Ti tada wunduye?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Tada Mai Daudaye!»[‡] yera.
⁴³ Daji Isaye tayiro: «Adəgaimaa, ndayilan gəle Mai Dauda Ruhu Alayen tia Kəmalan bowoyeno? Tiye: ⁴⁴ “Kəmandəye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmbero yakkəkko!’ cənna.”[†] ⁴⁵ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yenniya, ⁴⁶ wundunjama rakce tiro jaawu cinni. Koro adən fuwun wunduma gadero cinju mudu kaje tiro koro cəddənni.

23

Hal maləmba Attauraye-a Farisawaye-a
 (Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)

¹ Daji Isaye jamadə-a fuwurawanju-aro: ² «Maləmba Attauraye-a Farisawa-adə napturam Nawi Musayen napkada.* ³ Adə nangaro awo nayiro wulnjagai sammaa dewo gaiwo. Amma bare kəndonjadəa diwwi, dalilnjudə awo wuljanadəa cadiwawo nangaro. ⁴ Katkun kurwouw dama bawo casakkere ngawana ambero gənjajagai, amma tayi kəlanja ngulondonjama casange tayia banajagawawo. ⁵ Kəndonja sammaa am tayia caroro cadi. Layanja mana Alaye ye fatatallo cadi, gəsər kalwunjaye ye kuruwuro cadi.[†] ⁶ Masəna kuralan na darajaa-a dandallan napturam fuwuyə-a caraana, ⁷ koro kasuwulan am tayiro lewa darajaye cadde tayia Sayinnalan bowojaiya, jaumaro caraana. ⁸ «Amma nayidə, bare Sayinnalan bowonjanni, dalilnjudə maləmndə fal, nayi samma ye kəramiya nangaro. ⁹ Koro dunia adən bare wundumaa Bawalan bowonuwwi, dalilnjudə Bawando fal, ti samelan dəganadə.[‡] ¹⁰ Koro bare fuwumalan bowonjanni, dalilnjudə fuwumando fal, ti Almasiwudə. ¹¹ Kam curondon kuramadə wlodindoro walji. ¹² Nonowo, wundu yaye kəlanjua jajəkənameda, tia bassai. Koro wondo yaye kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajəkai.

Kuttunja maləmba Attauraye-a Farisawa-a!
 (Luk 11.37-54)

¹³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Cinna nodo bargaa Mai Samemayero ngawoyedəa ambo jakkəgəwwa. Nayi kəlando ye ngawuwwi, koro am tiyen ngaworo majaidə yero dapəkəgəwwa. ¹⁴ [Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa buwi ye, halndo gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərnuwi ye. Adə nangaro ajawundo leiran juro kura!]

¹⁵ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kərdi falla adinndoro kalakturo bərəm kura kura konuwe lardu lardu gawi. Təmjiya, tia kannuma nayimaa juro konjanaro kalanguwi. ¹⁶ Kuttundo simoduwu kambuwaso! Nayiye: “Wundu duwon kəla Fado Alayelan kansii juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla dinar Fado Alayen dəganadəyelan kansii juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi. ¹⁷ Nayi kambuwa hangal bawoaso! Ndasonja gəle kura wo, dinardə ra Fado Alaye dinardəa tayirro kalakciyidə? ¹⁸ Koro nayiye: “Wundu duwon kəla laya duwadurambelan kansii juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla sadaa laya duwaduramdən gənaadadəyən kansii juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi. ¹⁹ Nayi kambuwaso! Ndasonja gəle kura wo, sadaadə ra laya duwaduram sadaadəa tayirro kalakciyidə? ²⁰ Adə nangaro kam kəla laya duwaduramben kansii juwunamadə kəla laya duwadurambe-a awo kəlanjun gənaada samma-ayen kansii giwo. ²¹ Koro kam kəla Fado Alayen kansii juwunamadə kəla Fado Alaye-a ti curonjun dəganama-ayen kansii giwo. ²² Koro kam kəla sameyen kansii juwunamadə kəla kuris kərmaiye Alaye-a ti kəladən napcənama-ayen kansii giwo. ²³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Karasu so, bulu kaskasi so, nana soman jakka tuluwuwi, amma awo Attauralan adəa nankuran

[†] 22:39 22.39 Lew 19.18 [‡] 22:42 22.42 Tada Mai Daudaye - Kaduwu Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

[†] 22:44 22.44 Jaw 110.1 * 23:2 23.2 napturam Nawi Musaye - Kənduwu jamaro mana Alaye alamduwu-a fisarduwu-aye. [†] 23:5 23.5 laya - Laya yauidiyaudi mana Alaye kəlan ruwuwada ngum-a ngasu-aro tudəgənədə.

[‡] 23:9 23.9 Bawa - Bawa buye gəni, adinne.

kojənadəa kolluwwa: jire dio so, kanjimari fəleduwu so, aman roda so. § Adəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana. 24 Nayi simoduwu kambuwaso! Kandana cejenuwī, amma kařimo yunduwi!*

25 «Kuttundo maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənəfəkkaso! Nayi ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curonjudə awo ndallada so, ndələmbe solan cəmbəřəna. 26 Farisa kambu! Burwon curo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulle duwon, ngawodə ye tayirro waljo!

27 «Kuttundo maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənəfəkkaso! Nayi alama kauri garuda bullan cingada gai, ti ngawoyen kuroro shawa, amma curon silla am sanunaye-a awo tayirnambuye jiri jiri-an cəmbəřəna. 28 Ngaima nayidə, am ngawondo carune jirewuro ngonjai, amma curondodə nanmənəfək-a nandiwi-an cəmbəřəna.

29 «Kuttundo maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənəfəkkaso! Kauriya nawiya kureye tanduwi, taktuwuram jirewuye ye janenuwi. 30 Nayiye: “Ca jaman amwurawan-desoyen kərgaiyea, tayiro kəldəgəye bu nawiyaedəa finiyende,” nuwi. 31 Ngainin nayima kaduwu am nawiyaedəa ceyesənyaye nuwe shedanuwi. 32 To, kəndo diwi amwurawandoyedəa təmogənowo! 33 Nayi kadiya, kaduwu fusiyayeso! Ndayilan gəle ranguwe ajawu kannuyero kanuwi? 34 Adə nangaro wudə nawiya-a rashiduwawa maləm̄ba Attauraye-a nayiro juwanjagakki. Laanja kəskaro jagəwe roro yejuwi, laanja yea dandallandon kirwolan kowonuwe bəla bəlan tayia basarnuwi. 35 Adəma nangaro jirewuye dunia adəye bunja samma kəlandoro cukkuri, bu duwon jaman Nawi Haabila jiremadəyen tamiya har jaman Nawi Jakariya tada Barakaye katte Fado Alaye-a laya duwadurambe-ayen ronju tuluwuwadəyero kudero samma fidənədə. 36 Jiremaro nayiro wulnjagakki, awo ani samma am jaman adəyemaro wakkajiji.

Karwukutta Isaye Jerujalemba
(Luk 13.31-35)

37 «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyaedəa roro yejuwe am juwanjaanədəro dongur kaue gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwi tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin captundo raakkəna, amma wayewu. 38 Akko fanndo de sul kolnjaana.† 39 Nayiro wulnjagakki, gadero wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

24

Jawawi Isaye
kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen
(Mar 13.1-37; Luk 21.5-38)

1 Isa Fado Alayen culuwuna leji duwon, fuwurawanju nanjuro isane tiro tando tando Fado Alayedəa fəleduwuro badiyera. 2 Amma Isaye tayiro: «Awo ani sammaa ruwwa, gəna? Jiremaro nayiro wulnjagakki, kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gəpciaworo walji.» yeno.

Badiduram boneye
(Mar 13.3-13; Luk 21.7-19)

3 Isa kəla Kau Jaitunnen napcəna duwon, fuwurawanju runjan isane tiro: «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro sa kəndenəm-a sidu duniaye-aye cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo. 4 Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! 5 Am ngəwu kunilan* isane: “Wuma Almasiwudə wo!” cane am kada cawatki. 6 Kəriwu na kəřenso-a kuruwuso-alan nukcənaro fanuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cəđənni. 7 Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kəřmai-a kəřmai gade-a ye kattenjan kəriwu gəřjai. Kəna ye na naro ngayi, koro cidi ye na gadegaden loloji. 8 Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

9 «Daji nayia njadane basarnjane roro njeyesi, koro cuni nangaro† jama duniaye samma wanjai. 10 Daji am ngəwu ye wua ganja koljai. Laa aman amanjaye jawui, laa gade yea wajai. 11 Koro nawiya kattuwuye isane am kadaa jambajane cawatki.

§ 23:23 23.23 Karasu so, bulu kaskasi so, nana so - Jire dio so, kanjimari fəleduwu so, aman roda sodə, tayi jakka kaluyedəa faidan kojana. * 23:24 23.24 Kandana cejenuwī, amma kařimo yunduwi! - Kandana-a kařimo-adəa yindi samma haram. Awo təngəřima carune wayera yaye, awo jaumaro kura carune wajanni. † 23:38 23.38 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna. * 24:5 24.5 cunilan - Cu Almasiwu Alaye kalanjaro ngojanə tayima ti wo cani. † 24:9 24.9 cuni nangaro - Isaa kasadduwwa nangaro.

¹² Këla jirenambu tērganayen kērawo am ngəwuyē tēgərđi. ¹³ Amma kam mərje har sa njerorambero[‡] daganamadə njəkkawo cuwandi. ¹⁴ Koro kawuri kajji nodo bargaaŷe adə ye jama duniaye sammaro shedaro wuldiyi duwon, daji njeroramđe isi.

Bone kura

(Mar 13.14-23; Luk 17.20-37; 21.20-24)

¹⁵ «Adə nangaro sa duwon awo waada jaurō batti masiwa kudoma lawarnju Nawī Daniyel ruwujənədə na jaurō darajaan daada ruwiya,[†] (Kəradumadə asujo!), ¹⁶ daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kaurō cagaso leja! ¹⁷ Kam këla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni! ¹⁸ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni! ¹⁹ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! ²⁰ Bare kasondo nangəřilan[§] bi yim tustuyen wakkajənni Alaa korowo! ²¹ Dalilnjudə sadən bone jaurō kuttu mbeji, bone duwon sa dunia alaktənadən tai kuro kudero ngaltema jirinjū tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro. ²² Koro ca Kəmande bone adəyē kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kəřejənədə nangaro kawudəa fuluji. ²³ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi! ²⁴ Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama kura so, awo əjabba əjabba so cadəne, yoyenoa, har am kəřejənədəmaa jambajane cawatki. ²⁵ Akko kawu wakkajidəro, adəa nayiro wulnjagakkəna. ²⁶ Adə nangaro am laaye nayiro: “Towonju ti karaalan!” cania, bare lenuwwi. Bi “Akkonju ti curo ngimben!” cania, bare tayia yasarawwi. ²⁷ Jiři same adinnamlan har fədero cuwalde wassidə gai, kəndə Tada Kambedə ye ngai. ²⁸ Na riwa dəganalan kowuwaso ye captai.

Kəndə Tada Kambedəyē

(Mar 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ «Sadəman ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameyē ye jaurō lolojai. ³⁰ Daji alama Tada Kambedə samelan fəlediye. Daji jama duniaye samma karwunja kuttaji, koro Tada Kambe kənduwowa-a jaurō darajaa-a këla fofou sameyen isi carui.[†] ³¹ Adəgaima malaiyawanjua nuktu kura kangadiyen cunode talgəmo duniaye dewu samman tai ci dajiram sameyesorō yade amnju kəřejənədəa capcai.

Misal ya tarmuyē

(Mar 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu řijiya, nangəři karənjənaro nonuwwa. ³³ Ngaima awo ani samma wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənaro* nonowo! ³⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəyē sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon. ³⁵ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgəiwō!

(Mar 13.32-37; Luk 21.34-38)

³⁶ «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadađe ye nojənni. ³⁷ Kəndə Tada Kambedəyē alamanju jaman Nawī Nuhuyē gai. ³⁸ Awoa jaman adən kawu ingi tufanayē isidəro, amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim isē Nawī Nuhu curo maaradəyero kərgəwo. ³⁹ Nanjama nangi duwon, ingi tufanayē isē tayi samma siyeyeno. Kəndə Tada Kambedəyē ye adəgəiro walji. ⁴⁰ Daji yim adən kongwa yindi kulolan duwon, fal ngojane fal koljai. ⁴¹ Koro kamu yindi ye nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴² «Adə nangaro faadaro dəgəiwō, dalilnjudə yim Kəmando isidəa nonuwwi nangaro. ⁴³ Amma adəa nonowo, ca kəma fadəyedə sa barwu bune fannjuro isidəa nojənaa, faadaro dəgane tia kolje fannjuro ngayiwawo. ⁴⁴ Adəgaima nayi ye faadaro dəgəiwō, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambedə isi nangaro.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-əyē

(Luk 12.35-48)

⁴⁵ «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəřejē wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa tərəanan njoro galajənədə? ⁴⁶ Kəjinju

[‡] 24:13 24.13 sa njerorambe - Kəndə Tada Kambedə. [†] 24:15 24.15 Dan 9.27; 11.31; 12.11 [§] 24:20 24.20 nangəři - Curo lardu yaudiayen sanju jaurō samsu ye, kuttu ye. [†] 24:30 24.30 Dan 7.13-14 ^{*} 24:33 24.33 ti cinnalan - Tada Kambedəyē kəndənju del karənjəna.

wolodi kēmanju walidiya, ngai cēdi najiyidē! ⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kēmadē kēndanju sammaa mukko wolodi adēyero cakki. ⁴⁸ Amma ca wolodi adē ti kam batti duwon karwunjun: “Kēmani duwan isiwawo,” cāne ⁴⁹ wolodiya amanjua babaktu badije mbalmaso-a kallo jawune casairo walyenoa, ⁵⁰ daji wolodi adēye kēmanju yim tēmajenni-a sa nojenni-alan ise ⁵¹ tia kirwolan jajarje curo mēnafēkkayero cakki. Nadēn so ye tēdi, sheri ye naldi.

25

Misal kēlayakku mewuye

¹ «Sa adēn* nodo bargaa Mai Samemaye alamanju ferowa kēlayakku mewu fatēlanja ngojane mai larusayedāa kaptuworo caluwunadē gai. ² Curonjan uwu hangal bawoa, uwu ye hangalla. ³ Tayi hangal bawoadē fatēlanja ngoyeranniya, kēndawu ngojanni. ⁴ Amma tayi hangalladē fatēlanja-a kalwo curon kēndawu gadea-a ngoyera. ⁵ Mai larusayedē duwan isēnnidē, tayi sammaa kēnēm ngoyeno. ⁶ Dawu buneyen kowo laa nukce: “Akkonju mai larusayedē! Luwowo tia kapkēnowo!” yeno. ⁷ Daji kēlayakku ani samma cijane fatēlanja dabbardu badiyera. ⁸ Amma tayi hangal bawoadēye hangalladēro: “Andiro kēndawu gana sadowo, fatēlawande no cadī!” yeranniya, ⁹ hangalladēye: “A’a, andi-a nayi-aa sadiwawo. Lenowo na ladomasoyen yiwowo!” yera. ¹⁰ Kēndawu njuworo ledu cadī duwon, mai larusayedē kadio. Tayi dabbardanadē ti-a kallo na ngēmāri larusayero ngasaane cinnadē jakkera. ¹¹ Ngawo adēyen kēlayakku gapcanadē ye isane tiro: “Barganēmmin, barganēmmin, andiro cinnadēa fērāmsaganeye!” yera. ¹² Amma mai larusayedēye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayia nonjakkēni,” yeno. ¹³ To, nayi ye faadaro dēgaiwo, dalilnjudē yimnju bi sanju nonuwwi nangaro.

Misal kēma-a wolodiyanju-aye (Luk 19.11-27)

¹⁴ «Koro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju kam laa bēlawuro cēdi cāne wolodiyanjua bowoje kēndanju mukkonjaro cakkēnadē gai. ¹⁵ Wundunja yayero kēla raktunjuyen talanti† kaino. Kam fallo uwu ce, fallo yindi ce, fal yero fal kaino. Daji bēlawuroro leyeno. ¹⁶ Sadēman kam talanti uwu cēmowonamadē leje tayilan sawur cādē riwa uwuye kiwando. ¹⁷ Kam yindi cēmowonamadē ye adēgai cādē riwa yindiye kiwando. ¹⁸ Amma kam talanti fal cēmowonamadē leje bēlaa laje wuri kēmanjuye gērayeno.

¹⁹ «Ngawo kawu kadayen kēma wolodiya aniyedē bēlawuron kadinniya, tayi-a balas kedo. ²⁰ Kam talanti uwu cēmowonamadē ise gade uwu cuwude tiro: “Barganēmmin, talanti uwu simmadē, akko gade uwu riworo fandēkkēna,” yeno. ²¹ Kēmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngēlama, amanma! Awo ganān aman dimmadē, awo ngēwu mukkonēmbo yakkēkki. Are kallo kēji faniyo!” yeno. ²² Kam talanti yindi cēmowonamadē ye ise tiro: “Barganēmmin, talanti yindi simmadē, akko gade yindi riworo fandēkkēna,” yenniya, ²³ kēmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngēlama, amanma! Awo ganān aman dimmadē, awo ngēwu mukkonēmbo yakkēkki. Are kallo kēji faniyo!” yeno. ²⁴ Daji kam talanti fal cēmowonamadē ye ise tiro: “Barganēmmin, ni kam jaurō nokkēna. Na nadēmīlan kalanēmi, koro na kasuni finēmīlan mowomi nangaro, ²⁵ rinjēkke lekke bēlaa lakke wurinēmdēa gērayekko. Akko awonēm,” yeno. ²⁶ Amma kēmanjuye tiro: “Ni wolodi kēlado, kam bowuye! Na nadēkkēnilan kalanakki, koro na kasuni finēkkēnilan mowōkkīro nonēmīma, gēna? ²⁷ Ca wurinidēa bankilan gēnanēmīmaa, waldunidēn wurīni riwanjua mowōkkēna. ²⁸ To, talanti faldēa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadēro yowo! ²⁹ Wundu duwon nanjun awoamadē,‡ tiro casargane ngēwuro walji, amma kam nanjun bawomadē,§ awo cēdanadēmaa tilan camoyi. ³⁰ Wolodi faida bawoa adēa deyan curo duwu cēmēm pēttero gēpkēnowo, nadēn so ye tēdi, sheri ye naldi,” yeno.

Jama duniaye sammaro shara kamduwu

³¹ «Sa Tada Kambedē darajanjua malaiyawa samman kundēno walde isiya, kēla kurisnju kērmaiye darajaayen napci. ³² Jama duniaye samma fuwunjun captai, jiri sēni dimiya-a kaniya-aa firjidē gai, kam kamanju-aa firje tayia kēwu yindiyo yakki.

* 25:1 25.1 Sa adēn - Sa Tada Kambedē duniaro walde isidān. † 25:15 25.15 talanti - Talanti faldē alama alwasi kida kērwu mewu wuriye gai. ‡ 25:29 25.29 wundu duwon nanjun awoamadē - Kam mana Isaye fanjidē, nodunju cērgane caye kojēnaro asuji. § 25:29 25.29 kam nanjun bawomadē - Kam mana Isaye fanjiwawodē, nodunju ganadēmaa tilan camoyi.

³³ Dimiyadæa kæmboramnjuro cakki, kaniyadæ yea willanjuro. ³⁴ Daji Maidæye tayi kæmboramnjuyedæro: "Nayi Bawani barga dæmnjaanadæ, arowo nodo bargaa duwon kawu dunia alaktænayen nayiro dabbargaadadæa gandowo! ³⁵ Awoa kænania duwon, awo kæmboye sew. Ngudunia yen, awo kænjaye sew. Wu kusotto yen, sisawuw. ³⁶ Kajæmuni bawo yen, awo jaktuye sew. Wu dondi yen, kissewew. Kosoro sasakkæna yen, naniro kadiw," cæni. ³⁷ Daji am jirewu aniye tiro: "Kæma, yimbi nia kænænæmba ngiruiye duwon, awo kæmboye ngeiye? Ra, ngudunæmba duwon, awo kænjaye ngeiye? ³⁸ Yimbi kusottoro walyem duwon, njuriye nia ngisayiye? Ra, kajæmunæm bawo duwon, awo jaktuye ngeiye? ³⁹ Yimbi ni dondi bi kosolan duwon, njuriye nanæmbo kadiye?" cæni. ⁴⁰ Maidæye: "Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon kæraniyani aniye gananjaro ser yidduwiya, wumaro sidduw," cæni. ⁴¹ Daji Maidæye tayi willanjuyedæro: "Nayi baskuwadadæ, nani kollowo kannu tæmmaro nuiwawo Yiwulis-a malaiyawanju-aro dabbarjaanadæro ngawowo! ⁴² Awoa kænania duwon, awo kæmboye siwwi. Ngudunia yen, awo kænjaye siwwi. ⁴³ Wu kusotto yen, sæsaawwi. Kajæmuni bawo yen, awo jaktuye siwwi. Wu dondi yen, kosolan yen naniro isuwwi," cæni. ⁴⁴ Daji tayi ye tiro: "Kæma, yimbi kænænæmba nia ngiruiye? Bi ngudunæmba, bi kusotto, bi kajæmunæm bawoa, bi dondi, bi kosolan duwon, nia njuruiye niro ngistuwuro wayeiyey?" cæniya, ⁴⁵ Maidæye: "Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon tayi aniye gananjaro ser njæddoro wanuwiya, wumaro njæddoro wanuw," cæni. ⁴⁶ Daji tayidæ ajawu sawisoyero ngasayi, amma jirewudæ ro sawisoyero ngasayi.» yeno Isaye.

KARMO-A CIDU-A ISAYE

26

Isaa roro njejoro mada

(Mar 14.1-2; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Isa mana ani sammaa cæde kerænnya, fuwurawanjuro: ² «Sala Laya Njækkayirambero kawu yindi gapcoro nonuwwa, koro Tada Kambedæa mukko ambero særæccagane kæskaro tia jajagane roro ceyesi,» yeno.

³ Daji wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a fado rimani kura tiro Kaifas caniyen captane ⁴ sawardane Isaa nangalan tame roro njejoye nia ngoyera. ⁵ Amma tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangænni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittæranjuro dabbarduwu

(Mar 14.3-9; Yah 12.1-8)

⁶ Isa bæla Baitaniyelani fado Siman dærimayen* ⁷ masæna cædi duwon, kamu laa sændal curonjun kawudi juro tamannaa ngoje ise kawudidæa kæla Isayero fiyeyeno. ⁸ Fuwurawadæ adæa kerunnya, kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidæa basarjidæ? ⁹ Ca adæa wuri kadaro calade wuridæa talaawaro cadæna!» yera. ¹⁰ Isa adæa asuje tayiro: «Awiro kamu adæa suwolluwi? Wuro awo juro ngæla sæddæna. ¹¹ Talaawasodæ sawisoro curondon mbeji, amma wudæ sawisoro gani curondon dægakki. ¹² Kawudi adæa tiyiniro fiduwunjudæ, sittæraniro wua dabbarseyeno. ¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kæji adæa wuljai nguson, kamu adæa takturo awo sæddænadæ yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa særættuwuma

(Mar 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Daji mewun yindindæye falnja, kam tiro Yahusa Iskariyot canidæ, na wurawa rimannayero leje ¹⁵ tayiro: «Isaa mukondoro yakkækkia, awi wuro siwi?» cæne tayia kiworænnya, cunگو riwullaye fiakku mukkonjuro kesakko. ¹⁶ Daji sa adæn Yahusa dama Isaa tayiro særættuwuye mada badiyeno.

Masæna sala Laya Njækkayirambe

(Mar 14.12-21; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹⁷ Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoaye kidænnya, fuwurawadæ na Isayero isane tiro: «Ndaran masæna layayedæa niro dabbarnjægæiye bumi?» cæne tia keworo. ¹⁸ Isaye: «Bærnidæro ngawowo, na kam laayero lenowo tiro wullowo: "Sayinnaye niro sanju del karænja, fuwurawanju-a rokko masæna layayedæa fannæmlan cadi,» yeno.» ¹⁹ Daji fuwurawadæ jiri Isa tayiro wuljægænadæ gai kedo. Adægaima masæna layayedæa dabbaryera.

²⁰ Kængal kikkurænnya, Isa mewun yindindæ-a rokko masænaro napkera. ²¹ Masæna cædi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko

* 26:6 26.6 Siman dærima - Ti calan dærima duwon ngajænadæ.

kæladowayero sərənsiyi,» yeno. ²² Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Kəma, wuma wa?» cəne tia koro badiyeno. ²³ Isaye tayiro: «Kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadə, tima wua sərəttuwumadə wo. ²⁴ Tada Kambedə saptidəma,† jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambedəa kæladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno. ²⁵ Daji Yahusa kam tia sərəttuwumadəyē: «Sayinna, wuma wa?» yenniya, Isaye tiro: «Nimaye wulləmna,» yeno.

Masəna Kəmaye

(Mar 14.22-26; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-25)

²⁶ Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawadəro ce: «Ngonowo buiwo, adə tiyini,» yeno. ²⁷ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce: «Nayi samma yaiwo, ²⁸ dalilnjudə adəma buni aman ndəptayē‡ duwon biwu am kadaye gawurdu nangaro fidənadə wo.† ²⁹ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe§ adəa yakkiwawo, har yim nayi-a rokko nodo bargaa Bawaniyelən bərinno yakkiro,» yeno. ³⁰ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyerə.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mar 14.27-31; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)

³¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Bune adəman nayi samma kəla wuyen ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiya bəriyedə tatardai.”† ³² Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyerə lekki,» yeno. ³³ Biturusse tiro: «Tayi samma kəla niyen ngaworo wal dai yaye, wudə təmmaro ngaworo waldəkkiwawo!» yeno. ³⁴ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno. ³⁵ Amma Biturusse tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Fuwurawa samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mar 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Isa fuwurawanju-a na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, tayiro: «Na adən nammowo duwon, na todəro lekke moduwa dikke,» yeno. ³⁷ Daji Biturus-a tada yindi Jabadiyedə-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno. ³⁸ Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro wu-a kallo dəgaiwo!» yeno. ³⁹ Gana laa kuruwuje fədəryero təmdə moduwa cəde: «Bawani, yojia, kənjaram* adəa wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno. ⁴⁰ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Assha! Sa fallo ranguye wu-a kallo faadaro dəgawwawo wa? ⁴¹ Bare jaraptuwwiwo faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhudə† cəraana, amma tiyidə duno kəskea!» yeno. ⁴² Koro walde yindiyero leje moduwa cəde: «Bawani, kənjaram adəa wulan ngonəmbawo sai yakkiyamaa, rawonəmdəma tədə!» yeno. ⁴³ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro. ⁴⁴ Koro walde tayia kolje yakkuyero leje mananju cayedələn moduwa kido. ⁴⁵ Daji na fuwurawadəyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Sadə cədəna, Tada Kambedəa mukko biwumasoyero sərəccaana. ⁴⁶ Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(Mar 14.43-52; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəyē falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira. ⁴⁸ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa darajaye yiddəkkida, tima! Tia taiwo!» cəna. ⁴⁹ Sadəman Yahusa na Isayero ise: «Wuse, sayinna!» cəne tiro lewa darajaye kiddo. ⁵⁰ Isaye tiro: «Sawani, awo kəndoro isəmmadəa de!» yeno. Daji amdə fuwujane Isaa mukkon dap keda. ⁵¹ Am na Isayen dajanadəyē falnja mukko sajiye kashagar ficce wolodi riman kurayea bakce səmonju tən kamgeno. ⁵² Daji Isaye tiro: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Wundu duwon kashagar ficcənamadə kashagarlamən nui. ⁵³ Ra, nonəmmi wa rangəkke Bawania bowonəkke sadəman wuro malaiyawa kəwu mewun yindinmaa‡ kojənaa juwasiyidə?

† 26:24 26.24 Tada Kambedə sapti - Isa nui. ‡ 26:28 26.28 buni aman ndəptayē - Bu Isaye aman katte Ala-a adamgəna-aye tabbacciyyidə. † 26:28 26.28 NL 24.8; Iri 31.31-34 § 26:29 26.29 ingi inabbe - Diben. † 26:31 26.31 Jak 13.7 * 26:39 26.39 kənjaram - Kənjaram bone njaye. † 26:41 26.41 ruhudə - Ro kambe. ‡ 26:53 26.53 kəwu malaiyawaye - Malaiya dəwu arakku gai.

⁵⁴ Adəgaj gənia, jiri fin gəle awo Ala caman kadarje kitawulan wuljənədə wakkajj?» yeno. ⁵⁵ Sa adən Isaye jamadaro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? Yim nguson Fado Alayen napkada jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. ⁵⁶ Amma awowa nawiya kitawulan ruwujanasodə wakkajaro awo ani samma tadəna,» yeno. Daji fuwuranju samma tia koljane keyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(*Mar 14.53-65; Luk 22.66-71; Yah 18.12-24*)

⁵⁷ Daji am Isaa cadanədə tia na Kaifas riman kuradəyero kesado, na duwon maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a ye captanədə. ⁵⁸ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado riman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, awo wakkajidəa kuroro dawu gureduwu Fado Alayen napkəno. ⁵⁹ Wurawa rimannaye-a majilisuw samma-a Isaa roro njejero sheda bowuyə mayera, ⁶⁰ shədawu kattuwuyə kada isana yaye, cawandənni. Darye am yindi isane: ⁶¹ «Kam adəyē rakce Fado Alayedəa wurje curo kawu yakkuyen cədandi cənna,» yera. ⁶² Daji riman kuradə cije dajə Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shədajaidə?» cəne tia kiworo. ⁶³ Amma Isa cinju kajənni. Koro riman kuradə walde tiro: «Ala Kəndəgaima nangaro, jire wulsagane! Nima wa Almasiwu Tada Alayedə wo?» cəne tia kiworo. ⁶⁴ Isaye tiro: «Nima wulləm, wuma! Koro nayiro wulnjagakki, kua adən fuwun Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kəndə cədi ye ruwi,»[†] yeno. ⁶⁵ Daji riman kuradə kalwunju karje: ⁶⁵ «A! Ti Alaa gaskajo! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Nayi kəlando Alaa gaskadunjudəa fanuwwa. ⁶⁶ Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Ronju tuluwoma jusso!» yera. ⁶⁷ Daji laanja fəkkanjuro lallari tawatəwajagane tia babakkera, laanja ye marin bakcane ⁶⁸ tiro: «Ha! Almasiwu, nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

Bituruse Isaa angərdu

(*Mar 14.66-72; Luk 22.54-65; Yah 18.25-27*)

⁶⁹ Biturus balballa fadoyədən napkada duwon, kir laa ise tiro: «Ni ye Isa kam cidi Galileye-a rokko kərgaw!» yeno. ⁷⁰ Amma Biturus fuwu tayi sammayen angərje: «Awo wulləmidəa nokkəni,» yeno. ⁷¹ Daji cinna ngaworambo kiluwunniya, kir gade tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye Isa kam Najaratte-a rokko!» yeno. ⁷² Koro Biturus walde tia angərje kansi juwe: «Tia nokkəni,» yeno. ⁷³ Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadə isane Bituruso: «Fagatto ni ye kamnja fal, təlamməmlan asungeiye,» yera. ⁷⁴ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam adəa nokkəni,» yeno. Sadəman gudowom kokkore kekko. ⁷⁵ Daji Biturus awo Isa tiro wulnjəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cənna. Takkeniya, deyaro culuwe tai dajə so ngoyeno.

27

Yahusaye kəlanju njejo

¹ Dunia wayenniya, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a samma cinja kəljane Isaa roro ceyesi yera. ² Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

³ Yahusa sərəttuwumanjudə shara karmoye Isaro caddiro kirunniya, tuwajə leje cungo riwullaye fiakkudəa wurawa rimannaye-a amwurawa-aro ce ⁴ tayiro: «Biwu dikkəna, kam biwunju bawoa sərənəjagakkəna,» yeno. Tiro: «Awi andia sasakko? Nima awonəm nonəm,» yeranniya, ⁵ Yahusa wuridəa Fado Alayero gəpciyə nadəa koljə leje kəlanju kəskaro rodiye kano. ⁶ Wurawa rimannayeso wuridəa capkeranniya, amanjaro: «Baitəmbal Fado Alayero fiduwunjudə haram, wuri buye nangaro,» yera. ⁷ Daji nia ngojane wuridən cidi duwurammaye casiwe kaurila kusottowayero kedo. ⁸ Adəma nangaro ku kundenno nadəa Cidi Buyelan bowojaidə. ⁹ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Cungo riwullaye fiakku, wuri duwon jama Israyilaye taman kəlanjun kasaccanayədəa ngojane ¹⁰ cidi duwurammayədəa kesiwo, Kəmande wulsəgənadə gai,»[†] cənna.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mar 15.1-5; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38*)

¹¹ Isa fuwu Gomna Bilatussen dajəna duwon, gomnaye tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayədə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno. ¹² Amma wurawa rimannaye-a amwurawa-a tia burwuyeranniya, awima tayiro kalakcəgənni.

[†] **26:64** 26.64 Jaw 110.1; Dan 7.13-14 **§ 26:65** 26.65 kalwunju karje - Karwukuttanjuro kalwu daunjuyedəmaa karyeno. [†] **27:10** 27.9-10 Jak 11.12-13

¹³ Daji Bilatusse tiro: «Awo kadan burwunjanadæa fanæmmi wa?» cæne tia kiworo.

¹⁴ Amma Isa awima tiro kalakcæwænni, har gomnadæ jauru ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(*Mar 15.6-15; Luk 23.13-25; Yah 18.39-19.16a*)

¹⁵ Caman kærwu nguson sala adælan gomnadæ adanju jægane kosoma fal jama caraanadæa tayiro salamjiyi. ¹⁶ Sa adæn kosoma laa jauru nowada mbeji, cunju Barabbas.

¹⁷ Daji jama capkadaranniya, Bilatusse tayiro: «Wundua nayiro salamnjagakkiya, rawuw? Barabbassa ra Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæa?» ¹⁸ Awoa nandærinja nangaro Isaa mukkonjuro særætkeyeraro nojæna. ¹⁹ Ngaima Bilatus kæla kurisnju sharayen napkada duwon, kamunju kam laa cunode tiro: «Bare kam jirema adæro awima yiddæmmi, kæla tiyen ku kænna simlan jauru bone yakkæna nangaro,» yeno.

²⁰ Amma wurawa rimannaye-a amwurawa-a jamadæa casakke Barabbassa tayiro salamjuwo Isaa roro cejo yera. ²¹ Koro gomnadæ walde tayiro: «Tayi yindi anilan wundunjaa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Barabbas!»

yera. ²² Bilatusse tayiro: «Awi gæle Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæro yiddækki?» cæne tayia kiworo. Tiai sammaye: «Kæskaro tia jagæne no!» yera. ²³ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cædo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kæskaro tia jagæne no!» yera.

²⁴ Bilatus curo lamar adæyen awima rakce cædiwawo ye, kalala ngæwuji yero kirunniya, ingi ngoje fuwunjan mukkonju tulje tayiro: «Bu kam adæyen mukkonni bawo, nayima awondo nonuw!» yeno. ²⁵ Amma jama sammaye: «Bunju kæla andi-a kaduwunde-ayen dæga!» yera. ²⁶ Daji Bilatus tayiro Barabbassa salamgyeno. Amma sojiyanjudæa cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kæskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(*Mar 15.16-20*)

²⁷ Daji sojiya Bilatussedæ Isaa curo gomnariyero caade kæwunja sojiyaye sammaa fuwunjun capkera. ²⁸ Tia ringeranniya, kalwu kime* tiro lujagane ²⁹ ariawu kariiyiye† kælejane kælanjuro gænajagane mukkonju kæmborambo ka kesakko. Daji fuwunjun tungurumjane tia rujane: «Ala ngæwuro, Mai Yaudiyaye!» yera. ³⁰ Koro lallari tiro tæwajagane kadæa camoye tilan kælanju babakkera. ³¹ Tiro rudu gænajagane kerænniya, kalwu kimedæa rinjane kæjæmunju cayedæa lujagane tia kæskaro jaduwuro kesado.

Isaa kæskaro jaduwo

(*Mar 15.21-32; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27*)

³² Caluwuna lejai duwon, kam laa bæla Kuraneye cunju Siman-a kæla kælyera. Sojiyadæ dunodunon tia casakke kæska Isayedæa ngoje ³³ na tiro Golgota canidæro leyera, Golgotaye maananjudæ Na Buwo Kælaye. ³⁴ Isaro diben curonjun awo laa mir cani‡ diyadaa caro kedo, amma cade kidambænniya, kænjaro wayeno. ³⁵ Tia kæskaro jayeyeranniya, kæjæmunju ngojane walawala cade kattenjan dagaryera. ³⁶ Daji nadæn tia kuroro napkera. ³⁷ Kælakajinjudæro allo ayaunju kælan ruwuwadadæa royeyera: TI ADÆMA ISA MAI YAUDIYAYEDÆ WO. ³⁸ Gændewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldæ kæmboramnjulan, faldæ ye wailanjulan. ³⁹ Am kamjana kojaisodæ tiro rudu gænajagane kælanja kalakalacane ⁴⁰ tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurname curo kawu yakkuyen tandæmidæ, nda kælanæm moye! Ni Tada Alayea, kæskadæn jæmme!» cani. ⁴¹ Wurawa rimannaye ye malæmba Attauraye-a amwurawa-a rokko adagai tiro rudu gænajagane amanjaru: ⁴² «Am gædea cækkaana, amma rakce kælanju cæmoyiwawo! Tima Mai Israyilawuyedæ woa, kæskadæn kærmmama jæpco, tia kasaddiye. ⁴³ Alaa mærsajæna. To, Ala tia cæraanaa, kærmmama tia cæmowo, tiye: "Wu Tada Alaye," cænna nangaro,» cani. ⁴⁴ Jiri adæ gainin gændewu yindi ti-a rokko jajaanadæ ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mar 15.33-41; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

⁴⁵ Kausu kæla dawu duwon, dunia nga tæmje cælæmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado. ⁴⁶ Sa yakku kajiriyedæ Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudæ «Alani, Alani, awiro wua kolsem?» ⁴⁷ Am nadæn dajanadæ adæa fangeranniya, laanjaye: «Nawi Iliya bowoji!» yera. ⁴⁸ Sadæman falnja cægase leje soso ngoje diben comcombo læpciye cuttuluwe karo lassiyæ Isaro sayeyeno. ⁴⁹ Amma am gapcanadæye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia cækkayia, ruiyo!» yera. ⁵⁰ Daji Isa walde kowo dunoaro sapce ro kiræmbo.

* 27:28 27.28 kalwu kime - Kalwu maila.

† 27:29 27.29 ariawu kariiyiye - Jawa kærmaiye.

‡ 27:34 27.34

awo laa mir cani - Karwun tiyi jau namdaye.

⁵¹ Sa adən juwa curo Fado Alayen dëganadë^S samen tamiya këla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. Cidi ye loloyeno, kauwa ye fafalladara, ⁵² kauriya ye fëramdane kamin muminnaye kada karmolan ciyera. ⁵³ Isa roaro ciyenniya, kaurilan caluwe bërni tayirro* ngasaane nadən am kadaro fëleyaadara. ⁵⁴ Kajalladë sojiyanju Isaa gurejaimadë-a rokko cidi loloje awo wakkajënaa kerunniya, karwunja kamde: «Jiremaro ti Tada Alayedëma!» yera.

⁵⁵ Kamuwa kada ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Cidi Galileyen Isaa jaane banajagai. ⁵⁶ Curonjan Meram Magdala so, Meram Yakuba-a Isuwu-aye yanja so, tadawa Jabadiye yanja so mbeji.

Sittëra Isaye

(Mar 15.42-47; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)

⁵⁷ Dunia kajiriyenniya, gariwu laa kam Arimatiyaye cunju Isuwu kadio, ti ye fuwura Isaye. ⁵⁸ Na Bilatussero leje kamin Isayedëa tiro cadoro kiworënniya, Bilatus wada ce kamindëa tiro kaino. ⁵⁹ Daji Isuwu leje kamindëa ngoje lowowon batta linnen këkërje ⁶⁰ kaurinju bërin curo kauyen lajënadëro cakke sënaje ci kauridëyero kau kura tëmbaljiye leyeno. ⁶¹ Meram Magdala-a Meram faldë-a ye fuwu kauriyedən napcana mbeji.

Kauri guredu

⁶² Yim dabbarduye[†] kojënaye wajënanjua wurawa rimannaye-a Farisawa-a na Bilatussen captane ⁶³ tiro: «Barganëmmi, jambama adë ronjualan: “Ngawo kawu yakkuyen roaro wallëkke cikki!” cënnadëa këlan taiyena. ⁶⁴ Adë nangaro wada ye sojiyanëm kauridëa kawu yakkuro gureja, bare fuwurawanjuso isane kaminnjudëa ndaljane ambo: “Karmolan cijëna!” wuljanniro. Jamba daryeyedë burwoyedëa koji.» yera. ⁶⁵ Bilatusse tayiro: «Sojiyaa ngonowo lenowo, jiri nonuwwadë gairo kauridëa gureja!» yeno. ⁶⁶ Daji kauridëro lejane kau kura ci kauriyedëro tawaa bakcagane sojiyadëa gadiro gënyera.

28

Karmolan cidu Isaye

(Mar 16.1-8; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, mawuye yim burwoyëa* suwa lëp Meram Magdala-a Meram faldë-a kauridëa kuroro leyera. ² Sadëman cidi loloyeno, malaiya Këmandeye laa samelan jöpcë kau kuradëa tëmbalje këladën napkeno. ³ Camunonju mälëkci gai, kajëmunju ye bul fok. ⁴ Sojiyadë ridunjuro jairo lolojane am sanuna gairo walyera. ⁵ Amma malaiyadëyë kamuwadëro: «Bare rinuwwi! Isa kam këskaro jajaanadëa manuwiro nokkëna. ⁶ Wuljënadë gai, ti na adën bawo, cijëna! Arowo na tia sënajanadëa ruwo! ⁷ Daji duwan lenowo fuwurawanjuro: “Karmolan cijëna. Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji, nadën tia ruwi,” wulgënowo. Akko adëa nayiro wulnjagakkëna.» yeno. ⁸ Daji kamuwadë karwunja kamdëna ye, jairo këji fanjai yero kauridën caluwe cagase lawardëa fuwurawanjuro njadoro leyera. ⁹ Sadëman Isa tayia kapciye: «Wusowo!» yenniya, nanjuro isane sinjuro kamdagane tiro ambëtkeyera. ¹⁰ Daji Isaye tayiro: «Bare rinuwwi! Lenowo këramiyaniro wulgënowo cidi Galileyero leja, nadën wua sarui.» yeno.

Sojiya gureduwuye lawar njo

¹¹ Kamuwadë ledu cadi duwon, sojiya gureduwuye laanja bërnidëro waldane wurawa rimannayedëro awo wakkajëna sammaa wulyeyera. ¹² Tayi ye amwurawadë-a rokko captane nia ngoyeranniya, wuri ngëwu sojiyadëro cade ¹³ tayiro: «Akko awo wulluwidë: “Bune kënëm diye duwon, fuwurawanjuso isane kaminnjudëa ndalyera.” ¹⁴ Koro gëmnadë awo adëa fanjia, tia lowoniye nayia njamoyiye.» yera. ¹⁵ Daji sojiyadë wufidëa camoye lejane tayiro wuljaanadë gai kedo. Adëgaima ku kundenno mana adë curo yauidiyayen tatargada.

Isaye fuwurawanjuro fäleduwu

(Mar 16.9-20; Luk 24.36-49; Yah 20.19-23)

¹⁶ Daji fuwurawa mewun tilondë cidi Galileyero lejane kau kuruwu Isa tayiro wuljëganadëro kadira. ¹⁷ Tia kerunniya, tiro ambëtkeyera, amma laanja dakkëra.

^S 27:51 27.51 juwa curo Fado Alayen dëganadë - Juwa adë na Ala-a tadoye gërajai. Maana kardunjuyedë barga karmo Almasiwuyen jawal Ala-a tadoye kaada. * 27:53 27.53 bërni tayir - Jerujalem. † 27:62 27.62 yim dabbarduye - Jëmma, yim tustuye sëbdu. * 28:1 28.1 mawuye yim burwoyëa - Ladu.

¹⁸ Daji Isa nanjaro ise tayiro: «Kənduwo sameye-a cidiye-a sammaa wuro sadəna.
¹⁹ Adəma nangaro lenowo jama duniaye sammaa fuwurawaniro dewo, tayiro cu Bawadəye-a Tadadəye-a Ruhudəye-alan kasala yiddowo. ²⁰ Koro wadawa nayiro njadəkkəna sammaa jaaro tayia alammowo. Nonowo, wu sawisoro nayi-a rokko, har cidu duniayero,» yeno.

MARKUS Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənədə

Linjila Markussedə

Kitawu Markus ruwujənədə, tima Linjila kənyindiyədə wo. Ti Markusdə kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Biturus-a kəngayamba gadedə-aa juro nojəna. Tayiyen ti ye lawar Isayedəa fəngeno. Tussənni ngawon Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania kəla kəndəgəi Isayen ruwuyeno. Lamar ani wakkəjanədə ku saa dəwu yindi gai yaye, Ala cakke Linjila adə gədejənnin har nandero kadio.

DABBARDA KIDA ISAYE

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayeyədə. ² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammı nodəkke niro jawalnəm cassai.†

³ Tidə kam laa karaan kowo səpce:

“Kəmandero jawal dabbəgənowo, koduramnju cəkko dewo!” cəne wormaji.»†

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərgə. ⁵ Adəgəima am lardu Yahudiaye-a bərnı Jerujəlembə-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo. ⁶ Yahayaye kəjəmunjudə kanduri kərimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawı-a kəmagən-a. ⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi. ⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddı,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a

(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yim anin Isa bəla Najarət cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo. ¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmdə Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jərciyi kiro. ¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nıma Tədani wo, njəraakkəna. Niramnın juro karwuni kəjjəna!» yeno. ¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo. ¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərgə. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro ngissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawi Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu badiyeno. ¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeyə bowodu

(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bərəm Galileyeyə jəgəi duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fıjagai kiro. Tayidə buni tawu. ¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgəiwo, nayia kam tawuro njadəkki,*» yeno. ¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro. ²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyən koljane tia geya.

† 1:2 1.2 Mal 3.1 † 1:3 1.3 Ish 40.3 * 1:17 1.17 kam tawu - Am duwon am gadea Isaa gawuro waljaro majadə.

*Isaye kam karuwaa isangaduwa**(Luk 4.31-37)*

²¹ Daji Isa-a fuwuranju-a bærni Kafarnaambero kadira. *Yim tustuye kidänniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. ²² Jamadä alamdunjudäa ajapkera, dalilnjudä alamdunjudä malamba Attaurayedä gai gëni, kënduwoaro manaji nangaro. ²³ Sa adën curo dandalnjadëyen karuwama laa burwu cakke: ²⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambonëm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjëkkëna, nima Tayir Alayedä wo!»† yeno. ²⁵ Amma Isa sedandëro jëkkadë mana dapciye: «Cinëm jange kamdëa kolle luwe!» yeno. ²⁶ Daji sedandë burwu dunoa cakke kamdëa jëjëkke kolje kiluwo. ²⁷ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attä awi? Alamdu jiri bærin, diye! Kënduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» cani. ²⁸ Sadëman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Kalmaram: Yim tustuye

Ala same-a dunia-a kawu arakkulan alakkeno. Kawu tulurre kidänniya, kidanju alaktuye ceränadëro, Ala tuskeno. Kawu turredëro tagänasso barga dapciye kaanjuro kido.

Ci Nawi Musayen Ala wada Israyilawuro ce curo mawuyen kawu arakkuro kida cado, amma kawu turredä bare kida cadänni, yim adä tussa tiro ambëccaa yeno. Jama Israyilawudä säbdüa yim tustuyero kedo.

Jaman Bargaande Isa Almasiwuyen wurawa adinwu këwu Farisawaye awo ngëwusoro kida cane jamaro yim tustuyea dio dapcaana, har bare am dondisoa yim tustuyea isangajaganni cani.

*Isaye am ngëwua isangaduwa**(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)*

²⁹ Dandalën keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyerä. ³⁰ Ya kësai Simannedä dondi bowada, kange tia cëdana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya, ³¹ nanjuro leje mukkonju cëdane tia kisango. Kangedä tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³² Yim adëa këngal kikkuranniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo. ³³ Am bærnidëye samma ci fadodëyen captana duwon, ³⁴ Isa am kada kasuwa jiri jiri isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadëro manadu amarjögënni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵ Wajënanjua suwa lëp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadën moduwa kido. ³⁶ Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo. ³⁷ Kewandënniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera. ³⁸ Isaye tayiro: «Bëlawä gadero leniyo, amnja yero mana Alaye yiddëkko! Adëma nangaro kadikko,» yeno. ³⁹ Adëgaima Isa bëla bëlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

*Isaye kam barasua isangaduwa**(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangëme wua isangasëgëme tayirro wallëkki,» yeno. ⁴¹ Isa kamdëa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkëna, tayirro walle!» yeno. ⁴² Sadëman barasudä tia kolje tayirro walyeno. ⁴³ Daji Isa tiro marmareä cädde tia salamgeno. ⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgëmmi, amma lene rimandëro fëledëgëne. Tayirro wallëmmadä, sadaa Nawi Musa wuljënadëa de, jamaro shedaro waljo!» yeno. ⁴⁵ Adä yaye kamdë leje ngëwuro manaje lawardëa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bëla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dëgai. Koro jama ndarasoyen yaye nanjuro isai.

2*Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwa**(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bærni Kafarnaambero walladanniya, jamadë ti fadonno fangera. ² Am ngëwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cëddi duwon, ³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo. ⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karënjaiwawodä, daji sorodëro jawane këla sorodëye na Isa dëganadën kajane kamdëa këla bënaramnnyuyen sayeyera. ⁵ Isa

† 1:24 1.24 Tayir Alayedä - Biwubawoma, am gade-a gade.

kambørsenjadæa kirunniya, kam tiyinju nunaadëro: «Tadani, biwunëm gawurdæna,» yeno.

⁶ Daji malëmbe Attauraye laa nadën napkada karwunjan: ⁷ «Awiro kam attë ngai wulji? Alaa gaskajæna, diye! Ala gænia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani. ⁸ Sadëman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon awo ania wulluwidæ? ⁹ Ndaso gæle kam tiyinju nuna adëro budu wo: “Biwunëm gawurdæna” wulduma ra “Cine bënarammëm ngone lene!” wulduma? ¹⁰ Nonowo, Tada Kambedæ* nanjun kënduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunaadëro: ¹¹ «Niro wulnjægækki, cine bënarammëm ngone fannëmbo lene!» yeno. ¹² Sadëman kamdæ fuwu am sammayen cije bënaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauru ajapcane Alaa congoræne: «Awo adæ gai ngaltema ruiyendel!» yera.

Isaye Lewia bowodu
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Koro Isa walde ci bëræmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno. ¹⁴ Kodu cædi duwon, Lewi tada Alfawusse kidaramnju akka mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua sægai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁵ Isa fado Lewiyen masënaro napcæna duwon, akka mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masëna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro. ¹⁶ Malëmbe Attauraye kæwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akka mowomaso-a rokko masëna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akka mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masëna cadidæ?» yera. ¹⁷ Isa adæa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gænia, kam ngadæ lowotor majiwawo. Jiremasoa gæni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kæla asemben
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem‡ cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanëm cadaiwawodæ?» cane keworo. ¹⁹ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A’a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo. ²⁰ Amma sa ise mai larusayedæa dawunjan cattuluwiya, sa adæn duwon asem cadai.

²¹ «Wunduma guntu batta bërinne ingiro cakke captænni ngoje kajëmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cædia, batta bërindæ dinadøyen capte kardudæ cayemaro kuraro walji. ²² Koro wunduma diben bërïn ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cædia, dibendæ satkidæa falji.§ Dibën ye bawo, satki ye bawo. A’a, amso dibën bërindæa satki bërïnno fijagai,» yeno.

Isa kæma yim tustuye
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadæ kæla algamaye fifirdu badiyera. ²⁴ Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwurawanëm awo yim tustuyea këndoro haramdæa cadidæ?» yera. ²⁵ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kæna fanjanadæn, awo cædanadæa ngaltema kitawulan kërånuywi wa? ²⁶ Jaman Abiyatar rïman kurayedæn curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jægære amnju yero ce gewo. Rimannaro gænia, am gadero burodi sadaaye ngerodæ haram!»† ²⁷ Daji Isaye tayiro: «Ala kamdæa yim tustuye nangaro alakcænni, yim tustuyedæa kam nangaro alakkeno. ²⁸ Adæ nangaro Tada Kambedæ kæma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu
(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Koro Isa walde dandallo kërgawo. Nadën kam laa mukko canaa mbeji. ² Am laa ye Isaro ayau gënaduwi caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdæa isangayeyenoaro. ³ Daji Isa kam mukko canaadëro: «Cine dawunden dane!» yeno. ⁴ Koro jamadëro: «Yim tustuyea ngæla këndo ra diwi këndoma halal wo? Ro

* 2:10 2.10 Tada Kambedæ - Isa kæla Tada Kambedøyen manajiya, kælanjuman manaji. † 2:17 2.17 biwumasoa bowodu - Tuwa cadoro. ‡ 2:18 2.18 asem - Asem adæ faral gæni, nafila. § 2:22 2.22 dibendæ satkidæa falji - Dibën bërïn mojojolge kuraro walji nangaro, satki dinadæa falji. † 2:26 2.26 1Sam 21.1-6

njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo. ⁵ Isa gərgəje kəla karwukibbanjaye karwunju jauro kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kələwa salairo walyeno. ⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga

(Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwuranju-a cijane ci bərəmberoye leyerə. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a ⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bərni Tirre-a Sidonne-ason kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira. ⁹ Adəgaima Isaye fuwuranju bare am kada captanadə tia gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno. ¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərəptagai. ¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» canī. ¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauro kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindində galadu

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan mərədunjuadəa bowoje nanjuro kadira. ¹⁴ Curojan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa, ¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando. ¹⁶ Akko am mewun yindin galajənədə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənədə, ¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,* ¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,† ¹⁹ Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)

²⁰ Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwuranju-aro masana kəmboro katkero. ²¹ Kəramianju adəa fangeranniya, tia taro leyerə, hangal tia maujəna canī nangaro. ²² Koro maləmba Attauraye Jerujalemlan isanadəye: «Beljabul‡ tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera. ²³ Daji Isa tayia bowoje misalnin tayiro wuljiye: «Awiwin Yiwulis rakce Yiwulissa duji?» ²⁴ Kərmai duwon kəlanjuo yaktiyya, rakce dəgəiwawo. ²⁵ Fado duwon kəlanjuo yaktiyya, fadodə ye rakce dəgəiwawo. ²⁶ Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyya, rakce dəgəiwawo, dunonju cerəna. ²⁷ Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoiyawo, sai kam dunoədə cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoiy.

²⁸ «Jiremaro nayiro wulinjagakki, biwu dio-a Alaa bastu-a samma kambo gawurdiyi. ²⁹ Amma kam Ruhu Alaya bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiawo. Biwu har abadaro gawurdiyawo cədo!» yeno. ³⁰ Adəa wuldunjudə, ti karuwama canī nangaro.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo. ³² Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera. ³³ Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?»§ yenniya, ³⁴ am nadən napcanadəa ninije: «Akko yani-a yanigənaso-adə!» ³⁵ Wundu duwon awo Ala cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

4

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Koro Isa walde ci bərəmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye cidilan ci bərəmdəyen dajana ngai duwon, ² awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro: ³ «Fanowo, kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. ⁴ Jəjərti ngai duwon, kasuni laa

* 3:17 3.17 tadawa raduye - Am ro doia. † 3:18 3.18 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. ‡ 3:22 3.22 Beljabul - Mai sedannaye tiro Yiwulis canī. § 3:33 3.33 Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo? - Isa yanju fagatto nojəna yaye, na Alayan nankəramidə buye gəni, Ala-a Almasiwunju-aa kasattuye.

jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo. ⁵ Kasuni laa ye na kau kaua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman riyeno. ⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rīmje ngamgeno. ⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngwidə rīje algamadəa kimicciye, kəla cakkənni. ⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, rīje kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno. ⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo. ¹¹ Isaye: «Nayiro asəro nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi. ¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”»[†] yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misal gade asunuwi? ¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo. ¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo. ¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo. ¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai. ¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, ¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaane manadəa kəpcane tayiro faidajiyiwawodə wo. ²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro faidajiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

Misal fatəlaye
(Luk 8.16-18)

²¹ Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənaji. ²² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo. ²³ Kam səmonjuamadə fanjo!» ²⁴ Koro tayiro: «Awo fanuwiro hangal gənanowo! Jiri ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnjagai, koro adəa kojəna nayiro njasargai. ²⁵ Kam nanjun awoamadə,^{*} tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,[†] awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni rīje wurajīye

²⁶ Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiyi gai. Fijiyiya, ²⁷ bune yen kal, kausu yen kal bonewane cədi, kasunidə ye rīje wuraji, amma jiri fin tədi nojənni. ²⁸ Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwiya, sim cədi. ²⁹ Bafiyama, tawida ngoje cəwərdi, sa kalaye isəna nangaro.»

Misal kasuni mutarre
(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)

³⁰ Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgəiye? Misal fin gəle tia fisarniye? ³¹ Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəri wo. ³² Amma fijaiya, rīje kaskawa jərwulan sammaro kura woro walje, dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakkane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adə gainin wulyeyeno. ³⁴ Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno. ³⁶ Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyer. Maara gade ye rokkonjun mbeji. ³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi

[†] 4:12 4.12 Ish 6.9-10 * 4:25 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. [†] 4:25 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno. ³⁸ Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmmin kesangaranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera. ³⁹ Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbedəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə dajə dunia gəmbo walayeno. ⁴⁰ Dajə Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambərsendo bawo wa?» yeno. ⁴¹ Fuwurawanjudə jəuro rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

5

Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(*Mat 8.28-34; Luk 8.26-39*)

¹ Dajə Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuyero kadira. ² Isa maaradələn jəpkenniya, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno. ³ Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Sərgalaman tia gəro yojiwawo. ⁴ Calan ngawuro sinju-a mukkonju-aro sarga casakkəna yaye, kullum kəran kajanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo. ⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwayen burwu cakke tiyinjū kaunin rereji kərga.

⁶ Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje ⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemayedə? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənəsəgəmmi!» yeno. ⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdə kolle luwe!» cənna nangaro. ⁹ Dajə Isaye tiro: «Wundu cənəm?» cənə kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno. ¹⁰ Bare tayia cididələn dujənni ro Isa ngəwuro lowoyeno. ¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwun newo cadi ye mbeji. ¹² Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladəyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera. ¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladəyadəyero kasərgawo. Dajə aladəyadə alama dəwu yindi gai ngərəmjanə kaulan jəpcənə bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladəyadə cəgase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənədəa kuroro keluwo. ¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilən kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunjū ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera. ¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladəyadə-aro wakkajəgənədəa amdəro wulyeyera. ¹⁷ Dajə amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera. ¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilən sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno. ¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənədə-a jiri nia njunonjənədə-a tayiro satkəgəne!» yeno. ²⁰ Dajə kamdə leje cidi Bəlaməwuyen ser kura Isa tiro cəddənədəa ambo wulduru badiyeno. Tayi samma ajapkerə.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(*Mat 9.18-26; Luk 8.40-56*)

²¹ Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon, ²² kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje ²³ tia jəuro lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənəgəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno. ²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyera. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgəropkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidanju† dajənni. ²⁶ Mukko karwunma ngəwusoyen jəuro leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatəkəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui. ²⁷ Dajə lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno, ²⁸ awoa karwunjun: «To, kajəmunjū bas lekkia, ngakki,» cəni. ²⁹ Sadəman bu fidanju dayeno, koro nanlewa cuwandənarə tiyinjūn fangeno. ³⁰ Sadəman Isa ye kənduwo tilən culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cənə kiworo. ³¹ Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmjanəna rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera. ³² Amma Isa mēmeje kam adəa cədənədəa kuroro mayeno. ³³ Kamdə awo tiro wakkajəgənədəa nojəna nangaro, rije lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngawulyeyeno. ³⁴ Dajə Isaye tiro: «Feroni, kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kəlewan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado kam kura dandaldəyen isane tiro: «Feronəm bəwojəna. Awiro maləmdəa gadəro suwolləmi?» yera. ³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, kura dandaldəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno.

* 5:9 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dawu arakku gai. † 5:25 5.25 bu fidanju - Salanambu.

³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno. ³⁸ Fado kam kura dandalledəyero kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani. ³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. ⁴⁰ Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

Amdə sammaa deyarə kittuluwunniya, ferodəye baw-a ya-a am tia casadduwunadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo. ⁴¹ Ferodəa mukkojen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!» ⁴² Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwinju mewun yindin. Adəa kerunniya, jaurə ajapkera. ⁴³ Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya. ² Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajarpəne: «Ndarən kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi?» ³ Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugəna ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera. ⁴ Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno. ⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənəni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno. ⁶ Adəgaima Isa kəla kəmbərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlarə leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyen nodo badiyeno. ⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuri, ⁹ koro suno casakko, amma bare gəmajə yindi ngojanni yeno. ¹⁰ Koro tayiro: «Ndarən yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro. ¹¹ Amma ndarən yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadəa kolluwiya, katti sindoye kəgangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno. ¹² Adəgaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera. ¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatarədəgəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» cani. ¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» cani. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gal,» cani. ¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənədə roaro walje cijo!» yeno.

¹⁷ Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmwona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko, ¹⁸ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanməgənayə mowodə haram!» cəna nangaro. ¹⁹ Koro Ya Hirudiyaa Yahayaa wul wəjəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni, ²⁰ dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

²¹ Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saanduri Mai Hirudus tambənayə kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbariyeno. ²² Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jaurə kəjiyeno. Mai Hirudusse ferodəro: «Awī yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno. ²³ Kansī juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikke,» yeno. ²⁴ Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno. ²⁵ Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno. ²⁶ Maidə karwunju jaurə kuttu yaye, kansī

* **6:11** 6.11 katti sindoye kəgangowo - Səmo kasta, maananjudə wowom Alayero tayia koljagai. † **6:21** 6.21 Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənasar fandoye kadio.

bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodero daptuwu cëraanni. ²⁷ Sadëman kowonanju laaro wada ce këla Yahayayedaa feruwu yeno. Kowonadë leje kosolan këla Yahayaye kamje ²⁸ këlanjudëa buwurulan cuwude ferodero kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino. ²⁹ Fuwurawa Yahayaye lawar adëa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sënayera.

Isaye am dawu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

³⁰ Këngayambadë na Isayen captane awo cadëna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera. ³¹ Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudë am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masëna dioyemaa cawandënni nangaro. ³² Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyerä. ³³ Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bëla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadëro leyerä. ³⁴ Isa maaradën jëpkenniya, jama kada captanadëa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya sëni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno. ³⁵ Dunia lëmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adä karaa bowu, koro dunia ye lëmjëna. ³⁶ Jamadëa salamme, bëla-a bëladëya-asoro leja awo këmboye cesiwo!» yera. ³⁷ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo këmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye këmbo dinariyus[‡] yer yindia yiwiye tayiro yiye wa?» yera. ³⁸ Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera. ³⁹ Daji Isa wada ce jamadëa yakka kawu këwuro këla kajim këriyen napca yeno. ⁴⁰ Adägai amdë yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera. ⁴¹ Daji burodi uwudë-a buni yindidë-a ngoje këla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidëa fësakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadëyen gënyera. Koro buni yindidë yea tayi sammaro dagaryeyeno. ⁴² Tayi samma jawune kulyera. ⁴³ Fuwurawadë gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesëmbëro. ⁴⁴ Am burodi adëa jawunadë kongwa dawu uwu.

Isaye këla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

⁴⁵ Sadëman Isa fuwurawanjudëa cakke tin fuwunno bërëmdëa koja ci todëro bëla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadëa salamji yeno. ⁴⁶ Tayia salamgenniya, moduwa dioro këla kau kuruwuyero giwa. ⁴⁷ Këngal kikkurënni, maaradë dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok këla kauyen. ⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen këla ingiyen silan nanjaro kadio. Karënnjayen kodu cëraana duwon, ⁴⁹ Isa këla ingiyen silan ledu cëdidëa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko. ⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdëna ye. Sadëman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno. ⁵¹ Daji tayiro këldiye maaradëro kërgaanniya, karuwadë gëm nëmgeno. Tai dajane ajapcana, ⁵² dalilnjudë maana lamar burodi uwuyedëa asujanni, këlanja tikkerëna nangaro.

⁵³ Daji bërëmdëa faljane koyeranniya, cidi Gennesarettero isane maaradëa kekkeero. ⁵⁴ Maaradën jëpkëranneyama, am cididëye Isaa asuyera. ⁵⁵ Adëgaima amdë cagase cididë ngaro tatardagane amnja dondiso këla bënarannjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadëro njado badiyera. ⁵⁶ Bëladëya, bi bëla, bi bëla kuloye, biya ndara duwon na lejëna ngasoro am dondisodëa ngojane cawudëne ci kalwunjuyë runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudëa lejana samma ngayera.

7

Tayir-a tayir gëni-a

(Mat 15.1-20)

¹ Farisawa-a malëmba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya, ² fuwurawanju laa mukkonja tayir gëni bëri jawui kero, maananjudë mukkonja tuljanni. ³ Wotte Farisawadë-a yauidiya samma-a ada amwurawanjaye jaane mukkonja kalkallo tuljannia, këmbo jawuiwawo. ⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, këmbo jawuiwawo. Koro adä gadë kada cadana cadu mbeji, gëmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai. ⁵ Daji Farisawa-a malëmba Attauraye-aye Isaro: «Awiro fuwurawanëmdë ada amwurawayedëa koljane mukkonja tayir gënin këmbo jawuidë?» cane tia keworo. ⁶ Isaye tayiro: «Nayi mënafëkkaso, awo Këmande kuren ci Nawi Ishayayen këlandon wuljënadë jire, kitawulan ruwuwadadë gai. Tiye:

[‡] 6:37 6.37 dinariyus - Dinariyus faldë alwasi kida kawu falle.

“Jama adə cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.
7 De sullo wua ambənsagai,
alamdunjadə wada kambe,”† cənna.

8 Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

9 Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauru nonuwwa! 10 Kuren Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanjua bassənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna. 11 Amma nayiye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənaakkəna,’ cənia, 12 bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi. 13 Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayədəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

14 Daji Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fanowo, asunowo! 15 Awima awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo. 16 [Kam səmonjuamadə fanjo!]

17 Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwurawanjudə kəla misal adəyen tia keworo. 18 Isaye tayiro: «A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa? 19 Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno. 20 Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo. 21 Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so, 22 kənjəna so, mangar so, nankəlado so, curoyindi so, nanjane so, nandəri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kambedəman caluwi. 23 Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

*Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando
(Mat 15.21-28)*

24 Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənniro fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni. 25 Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangənniya, ise fuwunjun tungurumgeno. 26 Kamudə lardu Gəresse tia cidu Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandəa feronjulən dujoro tia ngəwuro lowoyeno. 27 Isaye tiro: «Kolle burwon yalla lawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yənniya, 28 kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurunadəa jawui,» yeno. 29 Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen lene, sedandə feronəmlən culuwuna,» yeno. 30 Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllən bowada nayeyeno, koro sedandə tilan culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji ye isangaduwu

31 Daji Isa lardu bəрни Tirredəa kolje cidu bəрни Sidonneyen koje bərəm Galileye cidu Bəlamewudəyero kadio. 32 Nadən tiro kam laa muwa ye, kəgənji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gənajuwə yera. 33 Isa kamdəa dawu am captanayən səgəriro kittuluwunniya, ngulondonju curo səmo yindi kamdəyero cakke lallari təwaje təlam kamdəyeyə leyeno. 34 Daji Isa kəla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedə fərəmdəne. 35 Sadəman səmo kamdəyeyə fərəmdə, awo təlamnjuro mana dapcəgəna ye wuide, farakko manadu badiyeno. 36 Isa amdəro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojənarə manajaidəma. 37 Amdə jauru naa kojənarə ajarpəne: «Awisoa kalkallo cədəna, har muwasoa fanjairo cədi ye, kəgənjisoa manajairo cədi ye!» canı.

8

*Isaye am dawu dewu ambadu
(Mat 15.32-39)*

1 Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kəmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: 2 «Jama kada adəa njunokkəna, dalilnjudə ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro. 3 Kənanjaa duwon tayia fannjaro lejarə salamməkkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno. 4 Fuwurawadəyeyə tiro: «Ndarən gəle karaa adən kam rakce kəmbo cuwande jama ania ambaji?» yera. 5 Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur,» yera.

† 7:7 7.6-7 Ish 29.13 † 7:10 7.10 NL 20.12; SK 5.16 † 7:10 7.10 NL 21.17; Lew 20.9 * 7:24 7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

⁶ Daji Isa jamadæa cakke cidin napkera. Burodi tulurdæa ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakke fuwurawanjuro ce fuwu jamadæyen gənaja cæne fuwunjan gənayera. ⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidæ yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuro ce fuwu amdæyen gənaja yeno. ⁸ Jamadæ jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesæmbæro. ⁹ Nadæn am alama dæwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadæa salamgenniyama, ¹⁰ ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyera.

*Alama sameye mada
(Mat 16.1-4)*

¹¹ Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njæddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo mayera. ¹² Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adaye alama majaidæ? Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adæyero fælediyyawo,» yeno. ¹³ Daji tayia kolje maaradæro walde ngaye bæræm falje kanji todæro koyeno.

*Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye
(Mat 16.5-12)*

¹⁴ Fuwurawadæ ngeessane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradæyen gənia, nanjan awo kəmbəye bawo. ¹⁵ Isa səmonja kasse tayiro: «Yis Farisawaye-a Mai Hirudusse-aro hangal gənanowo!» yeno. ¹⁶ Tayidæ kattenjan kəla burodinja bawoyen mana badiyera. ¹⁷ Isa adæa asuje tayiro: «Awiro kəla burodi nandon bawoyen mananuwidæ? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kəla tikkerənaa wa? ¹⁸ Simndoa duwon ruwwawo wa? Səmondoa duwon fanuwwawo wa? Ra, nayi ngeskada? ¹⁹ Burodi uwu am dæwu uwuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo ndawu yimbæruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera. ²⁰ Isaye: «Koro burodi tulur am dæwu dewuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo kalaram ndawu yimbæruw?» Tiro: «Tulur,» yera. ²¹ Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambu isangaduwwu

²² Isa-a fuwurawanju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laa cawude Isaa lowojane kamdæa lejo yera. ²³ Daji Isa mukko kambudæyæ cədanæ tia jeje ngawo bəlayero kittuluwo. Simnjuro lallari təwajiyæ tiro mukko gənajiye: «Awo laa rumi wa?» cəne tia kiworo. ²⁴ Kambudæ kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai gai,» yeno. ²⁵ Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuuro walyeno. ²⁶ Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəme ngaammi!» cəne kamdæa salamjæ fadoro lejo yeno.

*Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)*

²⁷ Isa-a fuwurawanju-a bəladeyaso cidi bəрни Kaisariya Filifiyen dasaanadæro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Wunduro wua amsodæ ngosera?» cəne tayia kiworo. ²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canı, laa ye Nawi İliya canı, laa ye nawiya kureye falnja canı,» yera. ²⁹ Daji Isa walde: «Nayidæ, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudæ wo!» yeno. ³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

*Isaye kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)*

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala kadarjəna *Tada Kambedæ kuttu tai dajæ canæ amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro waljæ cijı cəne tayia alamdu badiyeno. ³² Adæa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno. ³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadæ Alayæ gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Daji Isa jamadæ-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuyæ wajo kəskanju karmoye* ngojo wua səga. ³⁵ Dalilnjudæ wundu duwon ronju řiwo cəraanamadæ ronjudæa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuri kəji Alayæ-a nangaro ronju cuwatkənamadæ ronjudæa cəriwi. ³⁶ Kam dunia adæ ngæa jəgandæ ronju asarjiya, nda riwanju? ³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandı? ³⁸ Wundu duwon jaman diwi Alaro nan'ansi njəddoyæ adən kəla wu-a manani-ayen

* 8:34 8.34 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidæ.

nangujenamada, Tada Kamede ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameye-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye kənduwoaro walde isi carui,» yeno.

Kalmaram: Tada Kambe

Alama kərwu yer uwu gai kawu Bargaande Isa Almasiwu tambidəro, Nawi Daniyel kənnasimlan kuris Alaye-a malaiyawa kada kadami-aa kiro. Nawi Daniyel curui ngai duwon, alama adamgənyaye laa curo fofou sameyen ise kuris Alayedəa nayeyeno. Ala tiro kənduwo-a daraja-a kərmai-aa ce jama duniaye samma tiro ambətkeyera. Kərmajjudə sawisoro dəgai, təmmaro ceriwawo. Kam kəlanjun Nawi Daniyel mana kədanadə tima Isa Almasiwudə wo.

Bargaande Isa ngəwuro kaala Tada Kamedən fəidade kəlanjua adamgənyaye kuranjadəro ngoyeno. Awi maananjudə? Jiri awo kitawulan ruwuwadadə gai, Ala kədarjana Tada Kamedə kuttu tai daje cane wurawa adinwu yaudiyaye tia wajane roro keyeso, koro kawu yakkua roaro walje ciyeno. Adəgaima ti biwu cədannidə biwu duniaye ngoje, har Ala ronju njodəa ardije ambo gawara kaino. Adəma nangaro Tada Kamedə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurdūye mbeji, koro ambo wowom gənaduwuye ye mbeji. Kiyama wakkajiyi, Tada Kamedə duniaro walde ise jama duniaye sammaro shara cəddi.

Isaye darajanjua fəledu

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde ³ kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai. ⁴ Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera. ⁵ Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə juro ngəla. Kolle ngurwo yaku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno. ⁶ Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro. ⁷ Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadanı wo, tia juro raakkəna. Mananju fanowo!» yeno. ⁸ Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kamedə karmolan cijiya duwon yeno. ¹⁰ Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyedə woro kattenjan tawori kasarga. ¹¹ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo. ¹² Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kamedə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə? ¹³ Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja caraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

Isaye tada karuwaa isangaduwo

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na fuwurawa gəpcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero. ¹⁵ Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera. ¹⁶ Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo. ¹⁷ Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadanı niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dəpcəgəna. ¹⁸ Ndaran yaye karuwadə tia cədaiya, tia cidiro bəp gəpce, cinju nga bilwua shərinju nalje suduji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkanıya, tayiro katkeru,» yeno. ¹⁹ Isaye tayiro: «Am jaman adəyeso kambərsenambuwo, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia ranjakkı? Tadaməa wuro sukkudowo!» yeno. ²⁰ Daji tadaməa tiro kekkuo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadaməa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno. ²¹ Isaye bawa tadaməyədəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiyi?» cəne tia kiworo. Kamdəye tiro: «Gananjun. ²² Tia njejoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno. ²³ Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsajənamadəro awiso yoji!» ²⁴ Sadəman bawa tadaməye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!»

* 9:11 9.11 Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

yeno. ²⁵ Isa am kada nadəro cagase isauro kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənɟima, wada nɟikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammil!» yeno. ²⁶ Daji sedandə burwu cakke tadadaə tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadaə alama kamin gairo walje, har am ngəwuye: «Ti bawo, nuna!» yera. ²⁷ Amma Isa tia mukkoen cədane sapkenniya, tadadaə cije dayeno.

²⁸ Isa fadoro kərgaanniya, fuwuranjuyə runjan tiro: «Awiro sedandəa dudu andiro katkero?» cane tia keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəa duduyə bawo,» yeno.

Isaye walde kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Daji Isa-a fuwuranju-a nadəa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya caraanni, ³¹ dalilɟudə fuwuranju-a alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesənayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. ³² Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, koro tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?

(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)

³³ Daji Isa-a fuwuranju-a bəni Kafarnaambo kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kəla awiyen jawallan kambiwu diwidə?» cəne tayia kiworo. ³⁴ Amma tayi cinja kajanni, dalilɟudə jawallan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadəna nangaro. ³⁵ Daji Isa napece tayi mewun yindindəa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cəraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!» ³⁶ Daji tadaana laa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadadaə nganjiro ngoyenniya, tayiro: ³⁷ «Wundu duwon tadaana adə gaia cunilan† cəmwonamadə, wumaa səmwowo. Koro wundu duwon wua səmwonamadə, wua gəni, ti wua sunodənamadəa cəmwowo,» yeno.

³⁸ Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiyə!» yeno. ³⁹ Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, dalilɟudə wunduma cunilan awo əjabba cədidə rakce diwini wuljiwawo. ⁴⁰ Awoa kam lawalamande gənidə kaande. ⁴¹ Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kənjaye gəmdowolom fal njadənamadə, jiremaro nayiro wulɟagakkı, təmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gənanə!

⁴² «Wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falɟjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi luɟagane bərambo gəpcaanama tiro ngalwo. ⁴³ Mukkonəmə njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu təmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁴ [Curo jaannamayədən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.] ⁴⁵ Koro sinəmə njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannuro nia gəptuwudəroa, dundu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁶ [Curo jaannamayədən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.] ⁴⁷ Koro simməmə njakke talləme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannuro nia gəptuwudəroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo. ⁴⁸ Curo jaannamayədən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.

⁴⁹ «Wunduso kannulan mandaaro walji.‡ ⁵⁰ Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kəlando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

10

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mat 19.1-12)

¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bəram Jordanien dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno. ² Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njadə?» yeno. ⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera. ⁵ Isaye tayiro: «Kəlakibundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera. ⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”† ⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje

† 9:37 9.37 cunilan - Isa nangaro. ‡ 9:49 9.49 kannulan mandaaro walji - Bonədə, tilaman kambərsə kambe kibbaji. † 10:4 10.4 SK 24.1-4 † 10:6 10.6 Bad 1.27; 5.2

kamunjuro kærðye ⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.[†] Adægaima kua adên fuwun tayidê yindi gani, tiloro waljana. ⁹ Adê nangaro awo Ala këljonadêa bare kam firjenni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kêla mana adêyen tia keworo. ¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua dêpce gade niyajanadê tiro biwu cêdde kênjêna cêdêna. ¹² Koro kamu duwon kwanjua dêpce gade niyajanadê, ti ye kênjêna cêdêna,» yeno.

*Isaye yalla sananaro barga dêptuwu
(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)*

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadê amdêa wusayera. ¹⁴ Isa adêa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladêa kollowo naniro isa, bare tayiro dâpkêwwi! Nodo bargaa Alayedê am tayi gaiye nuwanja, diye! ¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedêa kasaccênidê tammaro ngayiwawo!» yeno. ¹⁶ Daji yalladêa nganjuro ngoje këlanjuro mukko gênajiye tayiro barga dêpkeyeno.

*Gariwu laaye ro sawisoye mada
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cêgase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Malêm ngêlama, awi dikke ro sawisoye* fandêkki?» cêne tia kiworo. ¹⁸ Isaye tiro: «Awiro wua ngêlaman bowosêmi? Ala gônia, wunduma ngêla bawo. ¹⁹ Wadawadêa nonêmma:† Bare ro kambe tuluwummi, bare kênjêna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare sheda kambu dimmi, bare kamba jambanême kândanju bummi, bawanêma-a yanêma-aro daraja ye!» yeno. ²⁰ Kamdêye: «Sayinna, tên gananiyan wada ani sammaa gakkêna,» yeno. ²¹ Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjêna. Lene kândanêma sammaa ladê talaawaro ye, arsiyi samelan fandêmi. Daji are wua sêgai!» yeno. ²² Kamdê mana adêa fangenniya, ti jauru gariwu nangaro fêkkanju kêrje karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Isa memeje fuwurawanjuro: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauru jau, diye!» yeno. ²⁴ Fuwurawadê mana adêa ajapkerâ. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodê jauru jau! ²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudêro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno. ²⁶ Fuwurawadê cayemaa kojanaro ajapcane amanjaro: «Assha! Adêgaia, wundu gêle njêkkawo cuwandî?» yera. ²⁷ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gani. Alaro awiso yoji!» yeno. ²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njêgaiyena,» yenniya, ²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kêji Alayedê-a nangaro fado, bi yeiya, bi kanna, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljonadê ³⁰ dunia adêman fado, yeiya, kanna, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiwawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandî. ³¹ Amma am burwoye ngêwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

*Isaye kênnyakkuyero kêla karmonju-a cidunju-ayen wuldu
(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Isa-a fuwurawanju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cêdi. Fuwurawadê ajapcana, koro am tia jagaisodê ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindêa sêgêriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidêa tayiro wulduwu badiyeno. ³³ Tayiro: «Fanowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambedêa mukko wurawa rimannaye-a malêmba Attauraye-aro sêraccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kêrdiyayero casakke, ³⁴ tayi ye tia rujane tiro lallari têwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

*Lowo Yakuba-a Yahaya-aye
(Mat 20.20-28)*

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadêa andiro saddêmiya, rayiye!» yera. ³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddêkkiya, rawuw?» cêne tayia kiworo. ³⁷ Tiro: «Marne, kêrmainêma darajaa fandêmiya, kolsane nammiyo, fal kêmborammêmlan, fal ye wailanêmlan!» yera. ³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadêmaa nonuwwi. Ranguwe kênjaram yakkidên yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidêa diwi wa?» cêne tayia kiworênniya, ³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kênjaram yakkidên yawi ye, kasala dikkidêa diwi ye. ⁴⁰ Amma kêmborammilan so, wailanilan so naptadê, wu gêni kambo amargêkki, na anidê am tayiro dabbargaadaye,» yeno. ⁴¹ Fuwurawa mewu

† 10:8 10.7-8 Bad 2.24 * 10:17 10.17 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tammaro ceriwawo. † 10:19 10.19 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † 10:19 10.19 NL 20.12-16; SK 5.16-20 ‡ 10:38 10.38 kênjaram-a kasala-a - Bone nja.

gapcanadæ adæa fangeranniya, Yakuba-a Yahaya-aro gergayeyera. ⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kerdiasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngojanasodæ talaawanjaa jauru raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kænduwo fælejagai. ⁴³ Amma dawundon ngai gæni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cæranamadæ wolodindoro waljo! ⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu caraanamadæ kaæra nayi sammayero waljo! ⁴⁵ Awoa Tada Kambedæma tiro nanwolodi caddoro gæni kadio, nanwolodi cædo ronju co am ngæwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu laa cunju Bartimawus isangaduwu
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Isa-a fuwuranju-a bæla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkade lowo cædi mbeji. ⁴⁷ Isa kam Najaratteðæ kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye, wua njunosæne!» yeno. ⁴⁸ Am ngæwu tiro jakkade mæðak napco yera, amma cayea kojænaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosæne!» yeno. ⁴⁹ Daji Isa dajæ: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudæa bowojane: «Bare tæma kollæmmi! Cine nia bowonji,» yera. ⁵⁰ Kambudæa awonju jaktuye gæpce cije na Isayero kadio. ⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njæddækkiya, raam?» cæne tia kiworo. Kambudæa: «Sayinna, sim fandækkiya, raakko!» yeno. ⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambarsenæm nangaro njækkawo fandæmma!» yeno. Sadæman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

11

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karænane gære bælawæ Baitfajæ-a Baitani-aye na Kau Jaitunnedæro kadiranniya, Isa fuwuranju yendi cunode ² tayiro: «Bæla fuwundoyedæro lenowo! Ngawuwiyama, koro kutta wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagæwi. Færangowo kudowo! ³ Kam laaye nayiro: “Awiro adæa diwi?” cænia, tiro: “Kæmadæ tilan mæradunja, kæmama kalakci,” wulgænowo!» ⁴ Daji lejane kuttadæ lailan ci fadøyen tuwada nayeyera. Kuttadæa færakcæi duwon, ⁵ am laa nadæn daadaye tayiro: «Awi diwi! Awiro kuttadæa færanguwu?» yera. ⁶ Jiri Isa tayiro wuljægenadæ gairo jaawu cadæne amdæ ye tayia kolyera. ⁷ Daji kuttadæa* na Isayero cawude kalwunja kæladæro ferjagane Isa juwane napkeno. ⁸ Jama kada ye kalwunja kæla jawallen feryera, laa ye ngælai karaan kamjanadæa særetkera. ⁹ Am fuwu gærojana so, ngawonniyu jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kæmandeyen isimadæ! ¹⁰ Nodo bæwande Mai Daudaye isimadæa bargaa! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† cani. ¹¹ Adægaima Isa Jerujalemba ise Fado Alayero kergawo. Awiso kirunniya, dunia læmjæna nangaro, tayi mewun yindindæ-a rokko caluwe bæla Baitaniyero leyera.

Isaye ya tarmuye baskudu
(Mat 21.18-22)

¹² Wajænanjua Isa fuwuranju-a bæla Baitaniyelan keluwunniya, kæna tia kida. ¹³ Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cæne nadæro kadio. Kadinniya, kalu gænia, awima cuwandæni, dalilnjudæ sa tarmuye gæni nangaro. ¹⁴ Daji Isaye tarmudæro: «Bare wunduma gædæro tadanæm juwunni!» yeno. Koro fuwuranju adæa fangera.

Isa Fado Alayen
(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-25)

¹⁵ Daji Isa-a fuwuranju-a Jerujalemba kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasye-a napturam tattawar ladomasoye-aa tæmbalje ¹⁶ wundu yayero Fado Alayedæyen karea kodu dapkeyeno. ¹⁷ Daji jamadæa alamje tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidæa fado moduwaye jama dunia sammayelan bowojai,»† amma nayidæ tia jongo gændewuyero kalakkew!»† yeno. ¹⁸ Wurawæ rimannaye-a malæmba Attauraye-a adæa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudæ jama samma alamdunjudæa ajapcana nangaro. ¹⁹ Dunia læmgenniya, Isa-a fuwuranju-a bærnidæn keluwo.

§ 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaduwo Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye. * 11:7 11.7 kuttadæa - Noduwuram Isa mai gai rokura bæwoa Jerujalemba kælawan ngayiyæ. † 11:9 11.9 Hosanna - Alaa yungoriyo!
† 11:10 11.9-10 Jaw 118.25-26 † 11:17 11.17 Ish 56.7 † 11:17 11.17 Iri 7.11

²⁰ Wajənanjua suwa ləp jawaldəyən kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero. ²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno. ²² Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo! ²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbo fidəgəne!” cəne karwunjun shekku baworo awo wuljənədə wakkajiro mərsajiya, wakkaji. ²⁴ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yəwe moduwalan koruwiya, tia fanduworo mərsanowo, kaandoji. ²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai. ²⁶ [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagaiwawo.]»

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Koro Isa-a fuwurawanju-a waldane Jerujalemba kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane ²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cane tia keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki. ³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyən kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno. ³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyən” wulliyə, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori. ³² Amma “kamben” wulliyə wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamadəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro. ³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkawo,» yeno.

12

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiye bəlawuroro sapkada. ² Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandoro kareanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. ³ Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera. ⁴ Koro walde kareə gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bakcane tia basaryera. ⁵ Koro walde kareə gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro kareəwa gade kada kinodo. Laanjaə bakkerə, laanjaə keyeso. ⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju juro cəraanədə. Darye tiye: «Tadaniro daraja cadi,» cəne tia nanjaro kinodo. ⁷ Amma jərwuwudə kattenjan: «Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!» yera. ⁸ Daji tia cadane roro ceyese ngawo jərwudəyən gəpkera. ⁹ To, kəma jərwuyedə awi cadi? Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci. ¹⁰ Awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənədə wo.

¹¹ Adə kəndo Kəmandeyə, andiro juro ajabba!”[†]

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodə Isaro curo mananjuyen bəlaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo. ¹⁴ Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinəmbawo yero noniyena, dalilnjudə gayirənəmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkərami nangaro. To, Kaisarro* akki njodə halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo. ¹⁵ Amma Isa nanmənafəkjadəa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus[†] sukkudowo rukke!» cəne ¹⁶ dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduyə tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera. ¹⁷ Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia juro ajapkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

[†] 12:11 12.10-11 Jaw 118.22-23

* 12:14 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe.

[†] 12:15 12.15 dinariyus - Wuri

tilan akki biyajai.

¹⁸ Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde: ¹⁹ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawo bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənyadəa niyajo yanjugənarə kaduwo majuwo!”† ruwujəna. ²⁰ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno. ²¹ Yindiyedə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyedə ye ngai. ²² Adəgaima tayi tulurdə tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno. ²³ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Dalil nayi fattuwuwwayedə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwui, mare? ²⁵ Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡ ²⁶ Koro karmon cidudə, Attaura Nawi Musayen kəranuwui wa? Kitawulan na kannu dawu kəska cambiyedən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna. ²⁷ Ti Ala am nunaye gani, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattuwuwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mat 22.34-40)

²⁸ Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kərənji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo. ²⁹ Isaye tiro: «Sammaro kura wodə, tima: “Jama Israyilawuye fanowo, Ala Kəmandedə ti tilonju lok. ³⁰ Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”† ³¹ Koro yindiyedə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno. ³² Maləm Attaurayedəye tiro: «Jirənəm, sayinna! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo. ³³ Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno. ³⁴ Isa maləmdə hangal kəjjaro juwarcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Fado Alayen Isa jamadəa alamdu cədi duwon, tayiro: «Ndayilan maləmba Attaurayedəye Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə? ³⁶ Mai Dauda kəlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kəmandeyə Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmberə yakkəkko!’ cənna.”† ³⁷ Mai Dauda kəlanjuma tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno. Jama jauro kada karwu kəjjaro tia kərənjai.

Hal maləmba Attauraye

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

³⁸ Curo alamdunjuyen Isaye: «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a ³⁹ dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana. ⁴⁰ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniyə ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Isa kərən sanduwu sadaa fidaaramben napkenniya, jamadə curo sanduwudəyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngəwu fijagai kiro. ⁴² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye ise gursu kime* yindi fiyeyeno. ⁴³ Daji Isa fuwuranjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə sadaa am gadeye sammaa kojənarə fijəgəna. ⁴⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno.» yeno.

13

Janawi Isaye

kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-44; Luk 21.5-38)

† **12:19** 12.19 SK 25.5 ‡ **12:25** 12.25 malaiyawa gai - Sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adəma nangaro samelan kaduwo mada bawo. † **12:26** 12.26 NL 3.6 † **12:30** 12.29-30 SK 6.4-5 † **12:31** 12.31 Lew 19.18 § **12:35** 12.35 Tada Mai Daudaye - Kaduwi Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye. † **12:36** 12.36 Jaw 110.1 * **12:42** 12.42 gursu kime - Kunguna yaudiyaye tamannju ganama.

¹ Isa Fado Alayen luwo cædi duwon, fuwuranjuyeye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno. ² Isaye tiro: «Soro mafændi mafændi ania rumma, gæna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kæla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Isa kæla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidæn napcæna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro: ⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cædiya, awi alama duwon ambo fælediyidæ wo?» cane tia keworo. ⁵ Isaye tayiro: «Hangal gænanowo, bare wunduma nayia njawatkænni! ⁶ Am ngæwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadæa cawatki. ⁷ Kæriwu na karænso-a kuruwuso-alan nukcænaro fanuwiya, bare hangalndo ciwænni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cædænni. ⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kærmai-a kærmai gade-a ye kattenjan kæriwu gærjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kæna ye na naro ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejæna gai.

⁹ «Hangal gænanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo. ¹⁰ Adægaima sai kawuri kæji Alayedæ jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon. ¹¹ Nayia njadane sharar njasadiya, bare kæla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadæn nayiro njadidæa mananowo, dalilnjudæ nayi gæni, tima manaji nangaro. ¹² Yaana yanjugænaa særacciye roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi. ¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mærije har sa njerorambero‡ dæganamadæ njækkawo cuwandi.

Bone kura

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jouro batti masiwa kudoma na tia jussænnilan daada ruwiya,† (Kæradumadæ asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadæ cija kauro cagaso leja! ¹⁵ Kam kæla soronjuyen dæganadæ bare jæpce kare ngoduro curo sorodæyero ngaanni! ¹⁶ Koro kam kulolan dæganadæ ye bare kalwunju ngoduro waldænni! ¹⁷ Yim anin kamu curoa so, nganji cæmbia sodæ, kuttunja! ¹⁸ Bare awo adæ nangærilan§ wakkajænni Alaa korowo! ¹⁹ Dalilnjudæ yim anin bone jouro kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakænayen tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandænni fuwu yen fagat tuwandiwawo nangaro. ²⁰ Koro ca Kæmande bone adæye katuwunju fulujænnia, wunduma njækkawo cuwandiawo. Amma am kærejænadæ nangaro kawudæa fulujæna. ²¹ Sa adæn kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudæ!” bi “Towonju ti!” cænia, bare tia yasarawwi! ²² Dalilnjudæ almasiwuwa kattuwayeso-a nawiya kattuwayeso-a isane alama so, awo ajabba ajabba so cadæne, yoyenoa, har am kærejænadæmaa jambajane cawatki. ²³ Nayidæ, hangal gænanowo! Kawu wakkajidæro, awo sammaa nayiro wulnjagakkæna.

Kænde Tada Kæmbedæye

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ «Amma ngawo bone yim aniyen kængal cælæmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, ²⁵ sillowuwaso ye samelan casuri, koro kænduwowa sameye ye jouro lolojai. ²⁶ Daji Tada Kæmbedæ jouro kænduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.† ²⁷ Adægaima malaiyanjua cunode talgæmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kærejænadæa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ «Ya tarmuyen misal adæa asunowo! Sa fæktu badije kalu rijiiya, nangæri karænjonaro nonuwwa. ²⁹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karænjonaro* nonowo! ³⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adæye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon. ³¹ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani tæmmaro baworo waljiwawo.

* 13:6 13.6 cunilan - Cu Almasiwu Alaye kælänjaro ngojane tayima ti wo cani. † 13:13 13.13 cuni nangaro - Isaa kasadduwwa nangaro. ‡ 13:13 13.13 sa njerorambe - Kænde Tada Kæmbedæ. † 13:14 13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11 § 13:18 13.18 nangæri - Curo lardu yauidiyayen sanju jouro samsu ye, kuttu ye. † 13:26 13.26 Dan 7.13-14 * 13:29 13.29 ti cinnalan - Tada Kæmbedæye kændenju del karænjonæna.

*Faadaro dægaiwo!**(Mat 24.36-44; Luk 21.34-38)*

³² «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidæa wunduma nojænni. Bawadæro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadaðe ye nojænni. ³³ Hangal gænanowo, faadaro dægaiwo, sanju nonuwwi nangaro. ³⁴ Alamanju kam bælawuro cædi gai. Kænduwo fannjuro kistuwuyedæa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dæga cæne sapkadano. ³⁵ Adæ nangaro faadaro dægaiwo, dalilnjudæ sa kæma fadoye isidæa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa, ³⁶ bare yekkinndo bawo kænæm diwi nayia nanjaganni! ³⁷ Awo nayiro wulnjagakkænadæa wundusoro wulgækki, faadaro dægaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A CIDU-A ISAYE**14***Isaa roro njejoro mada**(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)*

¹ Sala Laya Njækkayirambe-a sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai. ² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangænni!» yera.

*Kamu laaye Isaa sittæranjuro dabbarduwu**(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)*

³ Isa bæla Baitaniyelan fado Siman dærimayen* masæna cædi duwon, kamu laa sændal curonjun kawudi mændemi ye, juro tamanna ye, cunju nardi ngoje ise sændaldæa dauyen namje kawudidæa kæla Isayero fiyeyeno. ⁴ Am laa awo adæa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidæa basarjidæ? ⁵ Ca kawudi adæa dinariyus† yeri yakku kojænaro calade wuridæa talaawaro cadæna!» cane tiro sariwu gænaduwo badiyera. ⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro juro ser sæddæna. ⁷ Talaawasodæ sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagæwi, amma wudæ sawisoro gæni curondon dægækki. ⁸ Kamu adæ awo rakcænadæa cædo. Kawudi adæa tiyiniro fijiyæ sittæraniro wua dabbarsøyeno. ⁹ Jiremaro nayiro wulnjagækki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kæji Alayedæa wuljai nguson, kamu adæ takturo awo sæddænadæ yea wuljai,» yeno.

*Yahusa Iskariyot Isaa særættuwuma**(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)*

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindæye falnja Isaa mukko wurawa rimannayero særættuwuro nanjaro leyeno. ¹¹ Adæa fangeranniya, karwunja kajijæ tiro wuri cædi cane wadu ngoyera. Yahusadæ dama Isaa tayiro særættuwuyæ mada badiyeno.

*Masæna sala Laya Njækkayirambe**(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)*

¹² Yim burwoyæ sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngælaro Laya Njækkayirambedæa‡ duwajaidæ kidænnya, fuwurawanjuyæ tiro: «Nðaran leniyæ masæna layayedæa niro dabbarnjægæiyæ bumi?» cane tia keworo. ¹³ Daji Isa fuwurawanjuyæ yindi cunode tayiro: «Bærnidæro ngawowo, kam laa bule ingia ngojæna-a kæla kælluwi. Tia gaiwo, ¹⁴ fado duwon ngaanayæ kæmadæro wulgænowo: “Sayinnayæ kusottoram na fuwurawanju-a rokko masæna layayedæa cadidæ ndaran?” ¹⁵ Nayiro soro sameyæ ngim kura curon karea dabbargada fælenjagai. Nadæn masænadæa andiro dabbarsaganowo!» yeno. ¹⁶ Daji fuwurawadæ lejane bærnidæro ngasayæ jiri Isa tayiro wuljægænada gai awiso kewando. Adægaima masæna layayedæa dabbaryera.

¹⁷ Kængal kikkurænnya, Isa mewun yindindæ-a rokko kadira. ¹⁸ Napcana masæna cædi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagækki, kamndo fal wua mukko kæladowayero særænnyi, rokkomaro masæna diye,» yeno. ¹⁹ Karwunja juro kuttajæ fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cæne tia koro badiyeno. ²⁰ Isayæ tayiro: «Curo mewun yindindæyen kærga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadæ. ²¹ Tada Kambedæ saptidæma,§ jiri kælänjun kitawulan ruuwadadæ gai, amma kam duwon Tada Kambedæa kæladowanjuro særæcciyidæ, kuttunju! Kam adæ tambænima tiro ngalwo!» yeno.

* **14:3** 14.3 Siman dærima - Ti calan dærima duwon ngæjænada. † **14:5** 14.5 dinariyus - Dinariyus faldæ alwasi kida kawu falle. ‡ **14:12** 14.12 ngælaro Laya Njækkayirambe - Ngælaro duwon bunju wowom karmoyero kadumadæ.

§ **14:21** 14.21 Tada Kambedæ sapti - Isa nui.

*Masəna Kəmaye**(Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-25)*

²² Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Ngonowo, adə tiyini,» yeno. ²³ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano. ²⁴ Isaye tayiro: «Adəma buni aman ndəptaye* duwon am kada nangaro fidənadə wo.† ²⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe‡ yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro,» yeno. ²⁶ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

*Isaye Biturus tia angərji wuldu**(Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)*

²⁷ Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: "Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatardai."† ²⁸ Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno. ²⁹ Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno. ³⁰ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno. ³¹ Amma Biturusse kowo dunoro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnəkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

*Moduwa Isaye**(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)*

³² Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno. ³³ Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje rənju jauru bannadu badiyeno. ³⁴ Tayiro: «Karwuni jauru kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno. ³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro təmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno. ³⁶ Tiye: «Bawani, awiso niro yoji. Kənjaram adəa‡ wulan ngone! Adə yaye awo wu raakkəna gəni, awo ni raammadəma!» yeno. ³⁷ Na fuwurawanjuro walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusse: «Siman, kənəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangəme faadaro dəgambawo wa? ³⁸ Bare jaraptuwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhudə cəraana, amma tiyidə duno kəske!» yeno. § ³⁹ Koro walde leje mana cayədəlan moduwa kido. ⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwuwujəna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni. ⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Cəra! Sadə cədəna, Tada Kambedəa mukko biwumasoyero sərəccaana. ⁴² Cinowo, leniyi! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

*Isaa ta**(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)*

⁴³ Sadəman Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira. ⁴⁴ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa darajaye yiddəkkiidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cənna. ⁴⁵ Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa darajaye kiddo. ⁴⁶ Daji Isaa mukkon dap keda. ⁴⁷ Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce səmonju tən kamgeno. ⁴⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndəma gai taro wa isuwidə? ⁴⁹ Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno. ⁵⁰ Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

⁵¹ Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya, ⁵² mayafidəa koljiye de sul kiyaso.

*Isa fuwu majilis kura adinwuyen**(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-24)*

⁵³ Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara. ⁵⁴ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

* **14:24** 14.24 buni aman ndəptaye - Bu Isaye aman katte Ala-a adamgəna-aye tabbacciyidə. † **14:24** 14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 † **14:25** 14.25 ingi inabbe - Diben. † **14:27** 14.27 Jak 13.7 ‡ **14:36** 14.36 kənjaram - Kənjaram bone njaye. § **14:38** 14.38 ruhudə - Ro kambe.

⁵⁵ Wurawa rimannaye-a majiliswu samma-a sheda Isaa roro njejero mayera yaye, cawandanni. ⁵⁶ Am kada kəlanjun sheda bowuyey cadəna, amma cinja tilojənni. ⁵⁷ Daji am laa cijane sheda bowuyey cade: ⁵⁸ «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandana adəa wurəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye.» yera. ⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji rıman kuradə cije dawunjan dajey Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo. ⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro rıman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo. ⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambədə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cadi ye ruwi.»[†] yeno. ⁶³ Daji rıman kuradə kalwunju karje:^{*} «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? ⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fanuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera. ⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakkerə.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.25-27)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən cidiyan duwon, kir rıman kuraye laa nadəro kadio. ⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno. ⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko. ⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno. ⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəyey Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam lardu Galiley nangaro!» yera. ⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansu juwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno. ⁷² Sadəman gudowom yindiyo kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljəganadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi.» cənna. Takkenniya, tai dajey so ngoyeno.

15

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38)

¹ Dunia wayennyama, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko. ² Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno. ³ Wurawa rimannayedə awo kadan Isaa burwuyera. ⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fanəmni wa?» cəne tia kiworo. ⁵ Amma Isa kua yaye tiro kalakcəgənni, har Bilatus ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.39-19.16a)

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama caworənadəa tayiro salamjiyi. ⁷ Sa adən kam laa amanju-a turu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas. ⁸ Daji jama na gomnyadəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera. ⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa tayiro salamnəgakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo. ¹⁰ Awoa nandərinja nangaro wurawa rimannayedə Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna. ¹¹ Amma wurawa rimannayedə jamadəa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera. ¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwwadəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo. ¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera. ¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, cəyey baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera. ¹⁵ Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salameyeno. Amma cakke Isaa kirwolən jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(Mat 27.27-31)

¹⁶ Daji sojiyadə Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera. ¹⁷ Kalwu kime^{*} tiro lujagane ariawu kariyiye[†] kəlejane kəlanjuwo

[†] 14:62 14.62 Jaw 110.1; Dan 7.13-14 ^{*} 14:63 14.63 kalwunju karje - Karwukuttanjuro kalwu daunjuyedəmaa karyeno. ^{*} 15:17 15.17 kalwu kime - Kalwu maila. [†] 15:17 15.17 ariawu kariyiye - Jawa kərmaiye.

gənayeyera. ¹⁸ Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera. ¹⁹ Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurumjane tiro daraja kedo. ²⁰ Tiro rudu gənajagane kerənniya, kalwu kimedəa rinjane kajəmunjane cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwo kesado.

Isaa kəskaro jaduwo

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

²¹ Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyera. ²² Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye. ²³ Isaro diben curonjun awo laa mir canī[‡] diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno. ²⁴ Daji tib kəskaro jajagane kajəmunjane ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandoro walawala cade kattenjan dagaryera. ²⁵ Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye. ²⁶ Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE. ²⁷ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmborəmnjulən, faldə ye wailənjulən. ²⁸ [Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»[†] cəna.] ²⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalacane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, ³⁰ nda kəskadən jəmmə kəlanəm moye!» canī. ³¹ Wurawa rimannaye ye maləmba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju camoyiwawo!» ³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyol!» canī. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37)

³³ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado. ³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?» ³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fənowo, Nawi Iliya bowoji!» yera. ³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiye Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia kəskadən cəsayia, ruiyo!» yeno. ³⁷ Daji Isa kowo dunoro sapce ro kərəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə[§] samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. ³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadə kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a. ⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

Sittəra Isaye

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)

⁴² Yim adə yim dabbarduye.* Wajija yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya, ⁴³ Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyən jauro kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndənju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo. ⁴⁴ Bilatus Isa nagatto bawojənadəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənadəro kiworo. ⁴⁵ Kajalladəyən Isa bawojənaro asuyenniya, kaminjudəa Isuwuro kaino. ⁴⁶ Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadələn cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyən lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno. ⁴⁷ Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanadə kero.

16

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo. ² Mawuye yim burwoyeyə* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyera. ³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyən kau kuradəa andiro təmbalji?» canī. ⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada

[‡] 15:23 15.23 awo laa mir canī - Karwun tiyi jau nəmdaye. [†] 15:28 15.28 Ish 53.12 [§] 15:38 15.38 juwa curo Fado Alayen dəganadə - Juwa adə na Ala-a tadoye gərəji. Maana kardunjuyedə barga karmo Almasiwuyən jawal Ala-a tadoye kaada. * 15:42 15.42 yim dabbarduye - Jəmma, yim tustuye səbdu. * 16:2 16.2 mawuye yim burwoyeyə - Ladu.

kero. ⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgadano. ⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo! ⁷ Amma lenowo fuwuranju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyo leji. Nayiro wulnjaanadə gai, nadən tia ruwi,” wulğənowo,» yeno. ⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyera. Jairo rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fəleduwunju-a samero ledunju-a

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-53; Yah 20.11-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənadəro fəleyaada. ¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno. ¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyən jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada. ¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

¹⁴ Koro fuwuranju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibunja-ayelan tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera. ¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulğənowo! ¹⁶ Kam kasacce tiro kasala caddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam kasatturo wajənamadə wowom Alaye tia cəda. ¹⁷ Am kasaccanamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai, ¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero casade kəmboram Alayen napkeno. ²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiye alama kadan manadəa jirero tabbacciyi kərga.]

LUKA Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənadə

Linjila Lukayedə

Kitawu Luka ruwujənadə, tima Linjila kənyakkuyedə wo. Luka lowotor cidi Gəressə. Ti kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Ruhu Alaye tia cakke lawar Isayea tən badiduramnjan jəgane hangallayen cucuwore fəngenniya, awo ania sawije kitawunjudə ruwuyeno. Lamar ani wakkajanadə ku saa dəwu yindi gai yaye, Ala cakke Linjila adə gədejənnin har nandero kadio.

DƏLUWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Tiyo falas, Ala ngəwuro! Amnde ngəwu gərgam kəla lamarra dawunden wakka-jana aniyen ruwuduro ngəssana, ² jiri am duwon tən badiduramnin awo ania simnjan caruna-a mana Alaye sattuwumasoro waljana-adə andiro isanosaanadə gai. ³ Barganəmmīn, tən badiduramnjan awo ani sammaa gakke hangallayen kokorəkke fakkəna nangaro, wu ye tayia sawinəkke niro kitawulan ruwunjəgəkki yekko. ⁴ Ngainin awowa niro njakkarana sammaa tabbatto nonəmi.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Lawar tambo Nawi Yahayaye

⁵ Jaman Mai Hirudus lardu Yahudiyaye cunodidən, rīman laa mbeji kəwu rīmanna Abiyayen kərga, cunju Jakariya. Kamunju ye kaduwu Nawi Harunaye, cunju Alisabatu. ⁶ Tayi yindiso na Alayen jirewu, wada Kəmandeye sammaa taldu baworo jaana. ⁷ Tada cawandənni, Alisabatu rakce cambiwawo nangaro, koro tayi yindi kawu ngəwu jawuna. ⁸ Kəwu Abiyaye sanja dirije kidənniya, Jakariya ye kidanju nanrimanne fuwu Alayen badiyeno. ⁹ Kəla ada rīmannadəyen kamnja fal Fado Alaye na darajaaro ngawo kaaji cakkoro walawala cade Jakariyaa kəreyera. ¹⁰ Sa kaaji njakkoyen jama samma balballadən captana moduwa cadī duwon, ¹¹ malaiya Kəmandeye laa kəmboram kaaji njakkoramben daada tiro fəleyaada. ¹² Jakariya tia kirunniya, hangalnju jade karwunju pət kamgada. ¹³ Amma malaiyadəye tiro: «Jakariya, bare rīnəmmi, Ala moduwənəm cəmwona. Kamunəm Alisabatu niro tada kongwa njəkkambi, tiro cu Yahaya yakke. ¹⁴ Tiramnīn jauru karwunəm kəjji, koro tambonjudəye am kada ye kəji fanjai. ¹⁵ Ti na Kəmandeyen kam darajaaro walji. Bare diben bi mbal fīmaa canni,* kawu tambimaro Ruhu Alaye tilan dəgai. ¹⁶ Kaduwu Israyilaye kadaa jawal Ala Kəmanjayero kalakciyi. ¹⁷ Tidə ro-a kənduwo-a Nawi Iliyayelan Kəmadəa burwoje ise bawaso-a tadawanjaso-a soloji, am ansiya Alaye ye hangal jirewuyero kalakciyi. Adəgaima Kəmadəro jamaa dabbarjiyi,» yeno. ¹⁸ Amma Jakariyaye malaiyadəro: «Awiawin mana adəa jirero nokki? Akko wu kiarinəkəna, kamuni ye kəmurjojenadə,» yeno. ¹⁹ Daji malaiyadəye tiro: «Wuma Jībərilla fuwu Alayen dadumadə wo. Tima wua nanəmbo lawar kəji adəa njukkudəkko sunodo. ²⁰ Amma manani yasarammidə, har awo ani wakkajaidəro, mədək namməme mana dimbaworo walləmi. Awo wulnjəgəkəna adə sanju cədiya, tabbatto wakkaji.» ²¹ Jama Jakariyaa gurejai ngai duwon, na darajaadən jauru tussənadəa ajapkerə. ²² Kiluwunniya, mana tayiro njəddo tiro tiyero. Jamadə awo ajabba laa na darajaalan tiro fəledəgənarə asuyera. Muwamuwan gania, tayiro rakce manajiyiwawo, mədək napkeno. ²³ Kida nanrimanne sanju kerunniya, fadoro wallada. ²⁴ Ngawo kawu aniyen kamunju Alisabatu curo ngoyeno. Kəndawu uwuro kuwulero kəlanju cakke karwunjun: ²⁵ «Akko ser Kəmande səddəna. Kawu anin kanjimərinju wuro fəlesiyə dawu amben nanguni cuttuluwuna,» yeno.

Lawar tambo Isaye

²⁶ Alisabatu curo ngəjənaye kəndawu arakkua Ala malaiya Jībərillaa bəla Najarat canī cidi Galileydəro cunode ²⁷ na fero kəlayakku laa təmajinju† kaduwu Mai Daudaye laa cunju Isuwuyero leyeno. Ferodə cunju Meram. ²⁸ Malaiyadə na Merambero ise tiro: «Wuse, ni Kəmande jauru barga dəmnjəgənamadə! Kəmadə ni-a rokko,» yeno. ²⁹ Merambe hangalnju kəla lewa adəyən jauru cije awi maananjuro kəlanju cuwori duwon, ³⁰ malaiyadəye tiro: «Meram, bare rīnəmmi, Ala niro barga dəmnjəgəna. ³¹ Akko curo ngonəme tada kongwa yambəmi, tiro cu Isa yakke. ³² Ti kam darajaaro

* **1:15** 1.15 Bare diben bi mbal fīmaa canni - Ala tia jauru cədana nangaro. † **1:27** 1.27 təmajinju - Kəla ada yaudiyayen Meram jiremaro kamu Isuwuyə, amma koro yaye ti-a rokko dəganni.

walje tia Tada Mai Samemayelan bowojai. Ala Kəmande tiro kərmai kaarinju Mai Daudayedəa ci. ³³ Adəgaima jama Yakubayea‡ har abadaro cunodi, kərmainju ye təmmaro ceriwawo.» ³⁴ Daji Merambe malaiyadəro: «Awiawin attə yoji, wu ngaltema kwa nokkənədə?» cəne tia kiworo. ³⁵ Malaiyadəye tiro: «Ruhu Alaye kəlanəmbo jəpçiye kənduwo Mai Samemaye nia fofou gairo jannji. Adə nangaro tada tayir nilan tambidəa *Tada Alayelan bowojai. ³⁶ Akko kəraminəm Alisabatu ye nankəmurjonjun curo ngojəna. Kamu rakce cambiwawo canidə, kərma curonju kəndawu arakkuyea. ³⁷ None, awima Alaro tiyeri bawo!» ³⁸ Merambe: «Wu kanji Kəmandeye. Kəla mananəmben wakkajo!» yeno. Daji malaiyadə tia kolje sapkadan.

Kalmaram: Tada Alaye

Bargaande Isa Alaa Bawanjulən bowoyeno. Kəmande Ala ye Isa Almasiwudəa Tadanjulən bowoyeno. Nonowo, Aladə adamgəna gəni, tidə ruhu, maananjudə tiyinju bawo. Tambo Isayedə, kənduwo Ruhu Alaye fero kalayakku kwa nojənni jəpçiye curo ngoje Isaa kembo. Adəgainin Isa kambo walyeno. Kam fi yaye dunia adən bawa adamgəna cədana, amma tambonju jauru ajabba nangaro Isa bawa adamgəna cədanni. Nawi Adamdə, Ala tia alakkeno, koro andi samma ye adamgəna ti gai, amma Bargaande Isa Alayen kadio. Adəma nangaro Isaa Tada Alayelan bowojai.

Nangi rəpta Merambe Alisabaturo

³⁹ Yim anin Meram cije duwaduwan bəla cidi Yahudaye curo kauwa kura kurayen dəgana laaro leje ⁴⁰ fado Jakariyayero ngaye Alisabaturo salameyeno. ⁴¹ Alisabatu salammjudəa fangenniya, tada curonjuyedə moji kido. Ruhu Alaye Alisabaturo jəpçiye ⁴² kowo dunoaro sapce: «Curo kamuwayen nima bargaa wo, tada curonəmbədə ye bargaa! ⁴³ Koro awiro gəle Kəmande wuro ser sədde, har ya Kəmaniye naniro isidə? ⁴⁴ Akko salamməmdəa fangekkaniyama, tada curoniyedə karwukəjiro moji kido. ⁴⁵ Awo Kəmande niro wulnjəgənədə wakkajiro mərsanəmmədə, barganəm!» yeno.

Aiya Merambe

⁴⁶ Daji Merambe:

«Karwuni Kəmandea jajakci,

⁴⁷ roni Ala Njəkkayimanilan kəji fanji.

⁴⁸ Wu kanjinjudəa curo nantalaaniyen^S surune ngurnosəna.

Na adən fuwun am jaman sammaye wua bargaaan bowosai,

⁴⁹ Mai Kənduwoma ser kura wuro səddəna nangaro.

Cunju darajaa.

⁵⁰ «Jaman kureyen tai jaman ngusoro
kanjimərinju am tia rijanaro fəlejiyi.

⁵¹ Kəmande mukkonjun kərmai fəleje,
am karwunjan rokuraa tarjəna.

⁵² Maiyaso kərmailan cəsaye səlje,
talaawaso yea darajaaro cədəna.

⁵³ Am kənanjaasoa awo ngəlan ambaje,
gariwuwaso yea mukko dea dujəna.

⁵⁴ Kəmande kanjimərinju fəledu koljənni,
kanjinju Israyilaa banajəgəna,

⁵⁵ amwurawandə Nawi Ibrahim-a kaduwunju
har abada-aro wuljəgənədə gai.»

⁵⁶ Meram fado Alisabatuyen kəndawu yakku gairo napkenniya, fannjuro wallada.

Tambo Nawi Yahayaye

⁵⁷ Alisabatu sanju njamboye kidənniya, tada kongwa kembo. ⁵⁸ Am fannjuye-a kəmaskiyənju-a ser kura Kəmande tiro cəddənədə fangeranniya, karwukəjinja tiro fəleyeyera. ⁵⁹ Kawu wuskua jama kəanjuro kadiranniya, tiro cu bawanju Jakariyaye njakko mayera, ⁶⁰ amma yanjuye: «A'a, tia Yahayalan bowojai.» yeno. ⁶¹ Taiyaye tiro: «Wunduma curo kəramiyanəmben cu adəa bawo!» yera. ⁶² Daji muwamuwan bawanjuro cu fi tadadəro cakkiya cəraworo keworo. ⁶³ Jakariya allo cuwore tilan

‡ 1:33 1.33 jama Yakubaye - Israyilawu. § 1:48 1.48 nantalaani - Ti talaa ye, kəlanjua awimaro ngojənni ye.

«Cunju Yahaya» ruwuyenniya, tayi samma ajapkera. ⁶⁴ Sadəman Jakariya ci ye cuwande, təlamnju ye wuide, Alaa cungoriario mana badiyeno. ⁶⁵ Daji kəmaskiyanja samma riyera, koro lawar adə cidinja Yahudiyaye kauwa kura kuraa sammaro tatargaada. ⁶⁶ Jama adəa fanjana samma karwunjan rojana, amanjaro: «Tadaana adə, awiro gəle walji?» cani. Fagatto mukko Kəmandeyedə* tilan kərga.

Nawinawi Jakariyaye

⁶⁷ Daji Ruhu Alaye Jakariyaro jəpəciye nawinawi cəde:

⁶⁸ «Ala Kəma Israyilawuyedəa yungoriyo!

Nguwu jamanjuyero ngaye tayia merujəna,

⁶⁹ andiro curo kaduwu kanjinju Mai Daudayen Njəkkayima kənduwoa galasaana.

⁷⁰ Kəmande kuren ci nawiyanju kərejənayen wuljənadə gai,

⁷¹ mukko kəladowande-a waduunde samma-ayen samoye

⁷² amannju bargaa koljənnilan amwurawandero kanjimərinju fəlejiyi.

⁷³ Akko kansi duwon bəwande Nawi Ibrahimbo jəbbunadə:

⁷⁴ Mukko kəladowandeyen andia samoyiya, andi ye ridu bəwoaro rangiye tia gaiye

⁷⁵ fuwunjun nanmumin-a jire-alan kawunde samman tiro ambətkəiye.

⁷⁶ «Ni ye tadanidə, nia nawi Mai Samemayen bowonjai.

Kəmadən fuwunno lenəme tiro jawal dəbbərgəmi,

⁷⁷ jamanjuro biwunja gawurduyen njəkkawodəa isanogəmi.

⁷⁸ Ala Kəmande kanjimərima ye, serma ye nangaro,
cakke Nur Kudoma nandero samelan ise

⁷⁹ am duwu-a kaudi karmoye-alan dasaanadəa wassi,
koro andiro jawal nanləwayedəa fəlesagai.»

⁸⁰ Adəgəima tadadə wurəji ye, Ruhu Alayen dunoaji ye, har yim jama Israyilayero fəledəgənarə karaan kərga.

2

Tambo Isaye

(Mat 1.18-25)

¹ Jaman adən Kaisar* Agustas wada ce am larduwanjuyə sammaa komja yeno. ² Sa kom burwoye adəa cadidan, Kəriniiyus tima gomna cidi Siriyaye wo. ³ Daji am samma bəlanja bəlanjaro tayia komjaro leyerə. ⁴ Ngəima duwon Isuwu ye, ti kaduwu Mai Daudaye nangaro, bəla Najarat cidi Galileyelan cije bəla Mai Daudaye Baitalami cani cidi Yahudiyayədəro leji cəne ⁵ təmajinju Meram curoadəa ngoje tayia komjaro kallo leyerə. ⁶ Tayi Baitalamilan duwon, Merambe sanju njamboye kidənniya, ⁷ tada kongwa karuro kembo. Kusottoramnin† na jəpturam cawandənni nangaro, Meram tia jenen kəleje curo kalwo kəmboram ləmannayen sənayeno.

Səniya-a malaiyawa-a

⁸ Cidi adən səniya laa karaan dasaana ləmannanja bune gurejai duwon, ⁹ malaiya Kəmandeye laa tayiro fəlediye daraja Kəmandeye nur gai tayia wasse dirije kəlyenniya, tai dajane riyera. ¹⁰ Amma malaiyadəye tayiro: «Bare rinuwwi, akko kawuri kəji nayiro wulnjagakki, kawuri duwon jama sammaye karwu kəjjijiyidə. ¹¹ Ku bəla Mai Daudayen Njəkkayimando təmbəna. Tima Almasiwu Kəmadə wo! ¹² Akko awo nayiro naptu alamaye cədidə: Timal jenen kəleyada curo kalwo kəmboram ləmannayen bowada nagəwi,» yeno. ¹³ Sadəman malaiyadəro malaiyawa kəriwuwu Kəmandeye kəldagane Alaa congərəne: ¹⁴ «Samelan Alaro daraja tio, dunia yen am ngurnojənarə nanləwa jəpəcuwo!» yera.

¹⁵ Malaiyawadə tayia koljane samero walladaranniya, səniyadəye kattenjan: «Ciniyo Baitalamiro leniyo, awo wakkaje Kəmande andiro isanosaana adəa ruiyo!» yera. ¹⁶ Daji duwaduwan lejane Meram-a Isuwu-a timal curo kalwo kəmboram ləmannayen bowadadə-aa nayeyera. ¹⁷ Tia kerunniya, tayi ye awo malaiyadə kəla tadadəyen tayiro wuljəgənadəa isanoyera. ¹⁸ Am lawar səniyadə tayiro wuljaanadəa fanjanadə nga ajapkera. ¹⁹ Meram ye awo ani sammaa karwunjun rojəna tayia takci kərga. ²⁰ Daji awo

* **1:66** 1.66 mukko Kəmandeye - Kərməinju. * **2:1** 2.1 Kaisar - Gomna kura Rombe. † **2:7** 2.7 kusottoram - Jaman adən na kusottorambedən amdə ye soro sameyelan, ləmannadə ye cidiyalan dasayi.

malaiyadē tayiro wuljəgəna sammaa kalkallo fanjana ye caruna ye nangaro, səniyadē Alaa congərəne tiro daraja cadiaro karaanjaro walladara.

²¹ Kawu mawua yim tadadəa kajaduye kidənniya, tiro cu Isa kesakko, cu duwon malaiyadē kawu yanju curo ngojiro wuljənədə.

Isaa Kəmandero saduwu

²² Kəla Attaura Nawī Musayen sanja tayirro walduye[‡] kidənniya, Isuwu-a Meram-a tadadəa ngojane Kəmandero saduwuro Jerujalembō kesado, ²³ Attauralan ruwuwadadē gai: «Tada kongwa karu tambəna nguson Kəmandeyero waljo!»[†] ²⁴ Koro sadaa yea kəla awo Attauralan wuldənədəyen kedo: «Bullam yindi bi tattawar sanana yindi.»[†]

²⁵ Sa adən Jerujalemlan kam laa mbeji, cunju Simiyon. Tidə jirema ye, adinma ye, sa simalo jama Israyilaye cinduyedəa gureji, koro Ruhū Alayē tilan kərga. ²⁶ Caman Ruhū Alayədə tiro Almasiwu Kəmandeyedəa curunni duwon nuiwawo wuljəgəna. ²⁷ Ngaima duwon Ruhū Alayədə Simiyonna cakke balballa Fado Alayero kərgawo. Isuwu-a Meram-a awo Attaura wuljənədəa dioro Isaa kewudənniya, ²⁸ Simiyon tia nganjiro ngoje Alaa cungoro:

²⁹ «Kəmande, wuro wulsəgəmmadē gai, kərma wu kanjinəmba kolsəne kəlewən nukko!

³⁰ Akko njəkkawonəm simmin rukkəna,

³¹ njəkkawo duwon fuwu jama duniaye sammayen dabbarnəmmadē.

³² Adə jama kərdiyayero nur Alayē njukkudoma ye, jamanəm Israyilawuyero daraja njoma ye,» yeno.

³³ Bawanju-a yanju-a awo kəlanjun wuljənədəa fangeranniya, ajapkera. ³⁴ Simiyon tayiro barga dəpciyē Merambo: «Akko Ala kədarjəna tada adə nangaro curo jama Israyilawuyen am kada ye cijai, kada ye casuri. Ti naptu alama waadayē cədi, ³⁵ kərwu am kadayen gəraada federo culuwano. Nidə ye, kashagar karwunəm sukci,» yeno.

³⁶ Nadən nawi kamuyē laa ye mbeji, cunju Hannatu. Ti fero Fanuwelle ye, kaduwu Asherre ye. Kawu ngəwu juwuna, kəlayakkun kwanju-a rokko kərwu tulurro napkenniya, ³⁷ kwadə bawoyeno, ngawo adəyən runju napce, har kərwu fiskun lukko dewun kiwando. Ngaltəma Fado Alayədəa koljənni, asem-a moduwa-a cədilən bunə-a kausu-a Alaa ambəcciyi kərga. ³⁸ Sa adən Hannatu ye ise Alaro ardije kəla tadadəyən am duwon Jerujalem merudu gurejai sammaro mana kiddo.

³⁹ Daji kəla wada Kəmandeyən awo sammaa kədənniya, Isuwu-a Meram-a bəlanja Najaratte cidi Galileyero walladara. ⁴⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, dunoaji ye, jairo rashiduji ye, koro barga Alayē tilan kərga.

Isa kərwu mewun yindinna Fado Alayən

⁴¹ Saa nguson Isayē bawanju-a yanju-a Jerujalembō sala Laya Njəkkayirambero lejai. ⁴² Ngai duwon Isa kərwunju mewun yindin[§] kidənniya, kəla adayən kallo saladəro leyera. ⁴³ Ngawo sala kojənayən, fadoro waldai duwon, nojannilən tada Isadə Jerujalemlən napkeno. ⁴⁴ Ti dawu jamadəyən cane ledu kawu falle kədənniya, curo kəramiyanja-a sawawanja-ayen tia madu badiyera. ⁴⁵ Cawandənnidə, Jerujalembō tia maduro walladara.

⁴⁶ Ngawo kawu yakkuyən Isa Fado Alayən dawu maləmbayən napkada tayia kəranji ye, cuwori ye nayeyera. ⁴⁷ Am tia kərandu cadi samma kəla hangalkəjinju-a jaawunju-ayen ajapcana. ⁴⁸ Bawanju-a yanju-a tia kərunniya, jairo ajapcana yanjuyē tiro: «Tadani, awiro adəa andiro seddəm? Wu-a bawanəm-a hangalnde nga cijəna nia manjiye,» yeno. ⁴⁹ Isayē tayiro: «Awiro wua masew? Fado Bawaniyedən naptudə wuro wajipdəro nonuwwi wa?» yeno. ⁵⁰ Amma mananju adəa asujanni.

⁵¹ Daji Isa tayia jəgane kallo bəla Najarattero waldane mananja ngoji kərga. Yanju awo ani sammaa karwunjun rojeno. ⁵² Adəgaima Isa wuraji ye, rashiduji ye, na Alayē-a ambe-an ardiya cuwandi ye kərga.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawi Yahayəyē Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yah 1.19-28)

[‡] 2:22 2.22 sanja tayirro walduyē - Tada tambənayē kawu fidewua, ya nguson Fado Alayero leje sadaa cədi. [†] 2:23

2.23 NL 13.2, 12 [†] 2:24 2.24 Lew 12.6-8 [§] 2:42 2.42 Isa kərwunju mewun yindin - Kəla ada salayedən kərwu adəman jairo yauidiyayē samma rakcane ibada dio badiyera.

¹ Nodo Kaisar* Tiberiyasse saa kənmewu wuria Buntus Bilatus gomna cidi Yahudiyaye, Hirudus ye mai Galileye, awanjugəna Filibus ye mai cidi Ituriyaye-a Tarakunitisse-aye, Lisaniyas ye mai Abileneye, ² koro Annas-a Kaifas-a ye wurawa řimannaye. Jaman adan mana Alaye karaan Nawı Yahaya tada Jakariyayero jəpkeyeno. ³ Daji Yahaya cidi bəřəm Jordaniye sammaa jəgane jamaro kawuri cədde kasala tuwaye biwuwa gawurduye wormaji kərga. ⁴ Adəgaima awo Nawı Ishaya curo kitawunjuyen ruwujənədə wakkayeno. Tiye:

«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbəgənowo,
koduramnju cəkko dewo!

⁵ Ngorso rəpkadaro walja,
kəri-a kau-aso ye sanaadaro walja.
Jawal kəriyadaso cəkko walja,
batti ye tassa.

⁶ Ngainin adamgəna samma njəkkawo Alayedəa carui,”
cəne wormaji.» †

⁷ Jama kada na Yahayayero tayiro kasala tuwaye cəddoro isai duwon, Yahayaye tayiro: «Nayi kaduwu fusiyyeso! Wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?» ⁸ Awo tuwa jireye fəlejjiyisoa dewo! Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawı Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anilan Nawı Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji. ⁹ Akko kəřmaməro bəwodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fi jagai,» yeno.

¹⁰ Daji jama captanədəye tiro: «Awi gəle diye?» cane tia keworo. ¹¹ Yahayaye tayiro: «Kam nanjun gəmajə yindiadə kam cədanniro fal co, koro kam nanjun kəmbodə ye ngai cədo!» yeno. ¹² Akki mowomaso ye tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isane tiro: «Sayinna, awi gəle diye?» cane tia keworo. ¹³ Tayiro: «Bare awo wowom wulnjaanədəa kojənarə mowuwwi!» yeno. ¹⁴ Koro sojiya ye tiro: «Andi nda, awi gəle diye?» cane tia keworənniya, tayiro: «Bare dunon bi jirenambun wuri kambe mowuwwi, amma kəla biyandoyen danowo!» yeno.

¹⁵ Jamadə təmanjaa karwunjan Yahayama wa Almasiwudə woro cawori duwon, ¹⁶ Yahayaye tayi samməro: «Wu ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna ye sunonjuye wuiduma tikkanı isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala njaddi. ¹⁷ Akko mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuyerə ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəřalan gənjai, amma kalaridəa kannu təmməro nuiwawolan warji,» yeno. ¹⁸ Adəgaima mana kadan Yahaya jamadəa galaje tayiro kawuri kəji Alayedəa wulyeyeno.

¹⁹ Calan Yahaya Mai Hirudusso kamu yanjugənyaye Ya Hirudiyaa kamuro cəmwowona-a awo diwi kada cədənədə-a nangaro jəkkədəna. ²⁰ Daji Mai Hirudus biwunjurowo biwu gade cərgane Yahayaa kosoro kekko.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu
(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Jaman Nawı Yahaya jama samməro kasala tuwaye cəddidən, Isa yero kasala kiddo. Daji Isa moduwa cədi duwon, same farakko fəřəmdə ²² Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpceye samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jərowo karwuni kəjjəna!» yeno.

Kaariya Isaye
(Mat 1.1-17)

²³ Isa kəřwunju fiakku gai duwon, kidanju badiyeno. Jamadə tia tada Isuwuyero ngoyera. Isuwudə tada Eliye, ²⁴ Eli ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, Lewi ye tada Malkiye, Malki ye tada Jannaye, Janna ye tada Isuwuyə, ²⁵ Isuwu ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Amosse, Amos ye tada Nahumbe, Nahum ye tada Esliye, Esli ye tada Naggaiye, ²⁶ Naggai ye tada Maatte, Maat ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Semeyinne, Semeyin ye tada Yosakke, Yosak ye tada Yodaye, ²⁷ Yoda ye tada Yohanaye, Yohana ye tada Resaye, Resa ye tada Jorobabelle, Jorobabel ye tada Sheyaltiyelle, Sheyaltiyel ye tada Neriye, ²⁸ Neri ye tada Malkiye, Malki ye tada Addiye, Addi ye tada Kosambe, Kosam ye tada Almadamaye, Almadama ye tada Yeriye, ²⁹ Yeri ye tada Yushawuyə, Yushawu ye tada Aliyejerre, Aliyejer ye tada Yerimaye,

* 3:1 3.1 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 3:6 3.4-6 Ish 40.3-5

Yerima ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, ³⁰ Lewi ye tada Simiyonne, Simiyon ye tada Yahudaye, Yahuda ye tada Isuwuye, Isuwu ye tada Jonamiye, Jonami ye tada Aliyakimbe, ³¹ Aliyakim ye tada Malayaye, Malaya ye tada Mannaye, Manna ye tada Mattataye, Mattata ye tada Natanne, Natan ye tada Mai Daudaye, ³² Mai Dauda ye tada Yisaiye, Yisai ye tada Abidaye, Abida ye tada Bowosse, Bowos ye tada Salmonne, Salmon ye tada Nashonne, ³³ Nashon ye tada Aminadabbe, Aminadab ye tada Adaminne, Adamin ye tada Arambe, Aram ye tada Hesronne, Hesron ye tada Feresse, Feres ye tada Yahudaye, ³⁴ Yahuda ye tada Yakubaye, Yakuba ye tada Isakuye, Isaku ye tada Nawi Ibrahimbe, Nawi Ibrahim ye tada Tarahuye, Tarahu ye tada Nahorre, ³⁵ Nahor ye tada Serukke, Seruk ye tada Rewuye, Rewu ye tada Felekke, Felek ye tada Abiruye, Abiru ye tada Shelaye, ³⁶ Shela ye tada Kenanne, Kenan ye tada Arfajadde, Arfajad ye tada Samuye, Samu ye tada Nawi Nuhuye, Nawi Nuhu ye tada Lamekke, ³⁷ Lamek ye tada Matusalembe, Matusalem ye tada Idərisaye, Idərisa ye tada Jaredde, Jared ye tada Mahalalelle, Mahalalel ye tada Kenanne, ³⁸ Kenan ye tada Yenosse, Yenos ye tada Shituye, Shitu ye tada Nawi Adambe, Nawi Adam ye Alaye.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Ruhu Alaye Isalan dəgana duwon, Isa bərəm Jordaniye kolje Ruhu Alaye tia simojiye karaa dəriro culuwe ² kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Yim anin Isa awima juwunni, ngawo adəyen kəna tia kida. ³ Daji Yiwulisse tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye adəro wulgəne kəmboro waljo!» yeno. ⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Kam kəmbo baslan gəni dəgai,"»[†] yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia na tori laaro cade samdən tiro larduwa duniaye sammaa fəleyeyenniya, tiro: ⁶ «Kənduwo-a daraja-a larduwa ani sammayedəa niro njikki. Awo ania wuro sadəna, wu ye kam raakkənaro tayia yikki. ⁷ Wuro sujada səddəmia, ani samma kaanəmbo waljai,» yeno. ⁸ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəgəne!"»[†] yeno.

⁹ Koro yaye Yiwulis tia Jerujalembu cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya, tiro: «Ni Tada Alayea, na adən səktəne cidiro yukkure! ¹⁰ Awoa kitawulan ruuwada: "Ala malaiyawanjuro wada ce nia njariwi," ¹¹ koro: "Nia mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənni,"»[†] yeno. ¹² Isaye tiro kalakciye: «A'a, kitawu ye wuljəna: "Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!"»[†] yeno. ¹³ Tia jarapce kerənniya, Yiwulis tia har sa gade laaro kolyeno.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Daji Isa kənduwo Ruhu Alayea cidi Galileyero wallada. Lawarnju ye lardu sammaro tatargaada. ¹⁵ Dandal dandallo leje jamaa alamgenniya, wunduso tia jajakkeno.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Ngai duwon Isa Najarat bəla wurajənədəro kadio. Kəla adanjuyen yim tustuyea dandallo ngaye jamadəro kəra njəddoro cije dayeno. ¹⁷ Tiro kitawu Nawi Ishayaye cade kayenniya, na adə ruuwadadəa kiwando. Tiye:

¹⁸ «Ruhu Kəmandeye wulan kərga, tima kawuri kəji talaawaro wulgəkkoro wua galasəna nangaro. Am cadane karearo waljanaro nankam kəlaye cawandi, kambuwa yero sim cawandi wulduwuro wua sinodo. Koro am curo jəktuyen dasaanaye asərnja jakturo wua sinodo.

¹⁹ Ngaima "Sa ser Kəmandeye fandoye cədəna!" jamaro wulgəkke wormaduro kadikko,»[†] yeno.

† 4:4 4.4 SK 8.3 † 4:8 4.8 SK 6.13 † 4:11 4.10-11 Jaw 91.11-12 † 4:12 4.12 SK 6.16 † 4:19 4.18-19 Ish 61.1-2

²⁰ Daji kitawudëa jakce kistuwumadëro kalakciye napkeno.* Am samma dandaldën tiro sim fijaana duwon, ²¹ tayiro: «Kuma awo kitawulan ruuwuwa samondon fanuwwa adë wakkajëna,» yeno. ²² Tayi samma këla mana serra cinjun culuwuna adëyen ajapcane tia jajaccane amanjaro: «A! Kam attë tada Isuwuyedëma, gëna?» cani. ²³ Daji Isaye tayiro: «Fagatto karau adëa sëdduwe: “Karwunna, këlanëm isangaane!” Koro wuro: “Awo ajabba ajabba bërni Kafarnaamben dimma faniyenadëa bëlande yen de, ruiye!” nuwi. ²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, nawi fimaa bëla wurajënalana kasaccanni.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren jaman Nawi Iliayen lardu Israyilayen kamuwa kwa faccaanaa kada mbeji, koro kërwu yakku redaaro ingi duro waje lardu sammaro këna kura kërgawo. ²⁶ Adë yaye kamu kwa faccëgënaa laa bëla Sarepta lardu Sidonnedëro† gënia, Ala Nawi Iliyaa na wundunjamayero cunodënni. ²⁷ Koro jaman Nawi Iliyasayen lardu Israyilayen am barasua kada mbeji. Adë yaye Naaman kam lardu Siriyayea‡ gënia, Nawi Iliyasa wundunjamaa isangajëgënni,» yeno. ²⁸ Adëa fangeranniya, am dandalnin dasaana samma tiro fum gërgayeyera. ²⁹ Cijane tia cadane ngawo bëlayero cattuluwe ci kau kura bëlanja këladën garjanadëyero kesado. Nadën tia cidiyaro gëptuwu majai duwon, ³⁰ Isa dawunjayen reje koje leyeno.

Isaye kam karuwaa isangaduwo
(Mar 1.21-28)

³¹ Daji Isa bërni Kafarnaambe cidi Galileyero kadio. Yim tustuye kidënniya, dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. ³² Jamadë alamdunjudëa ajapkerä, kënduwoaro manaji nangaro. ³³ Curo dandaldëyen karuwama laa mbeji, kamdë burwu dunoaro cakke: ³⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambonëm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjëkkëna, nima Tayir Alayedë wo!»§ yeno. ³⁵ Amma Isa sedandëro jëkkade mana dapciye: «Cinëm jange kamdëa kolle luwe!» yeno. Sedandë kamdëa dawunjan cidiro yapkeyenniya, tia lorujënnin kolje kiluwo. ³⁶ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attë mana jiri fi? Kënduwoaro sedansoro wada ciya, caluwi!» cani. ³⁷ Lawar Isaye cididë ngaro tatargaada.

Isaye am ngëwua isangaduwo
(Mat 8.14-17; Mar 1.29-39)

³⁸ Isa dandaldën kiluwunniya, fado Simannero leyeno. Ya kësai Simannedë dondi, kange tia jauru cëdana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya, ³⁹ ise tiro ngujiye kangedëro kikkado. Kangedë tia kolje, ya kësai ye sadëman cije tayia sosayeno.

⁴⁰ Këngal kikkurunniya, amnja dondi kasuwa jiri jiria samma na Isayero kewudo. Wundunja yayero mukko gënajaye isangayeyeno. ⁴¹ Sedanna ye am ngëwun caluwe yiljaiaro: «A! Ni Tada Alaye!» cani. Amma Isa tayiro jëkkade manadu amarjëgënni, ti Almasiwuro nojana nangaro.

⁴² Wajënanjua suwa lëp Isa cije culuwe na wunduma baworo leyeno. Am ngëwu tia madaro keluwo. Kewandënniya, bare tayia koljënniro tia roduro mayera. ⁴³ Amma Isaye tayiro: «Dole bëlawa gadero lekke kawuri këji nodo bargaa Alayedëa wulgëkki. Adëma nangaro Ala wua sinodo,» yeno. ⁴⁴ Adëgaima cidi Yahudiyaye yen dandalnjan jamaro kawuri këjidëa wulyeyeno.

5

Isaye fuwurawanju burwoyëa bowodu
(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

¹ Yim laa Isa ci bërëm Genesaretten daada, am ngëwu ye mana Alaye fanduro gëgërëptagane tia kimiccagai ngai duwon, ² maara yindi ci ingidëyen tuwada kiro. Buni tawudë jëpcana, karenja buni taye tuldu cadi. ³ Daji Isa leje maara Simannedëro ngaye tiro: «Ci ingidëyen ganaro lene!» yeno. Ngai kidënniya, Isa ci maaradëyen napce koro yaye jamadëa alamdu badiyeno.

⁴ Mana cëde kerënniya, Simanno: «Maaradëa na kuruwuro yade, buni taramndo figënowo buni taiwo!» yeno. ⁵ Simanne tiro: «Malëm, bune farai ngënäptiye diyenason, awima taiyende! Amma wulsëgëmmadëro, buni taramdëa ingidëro figëkki,» yeno. ⁶ Fiyeyeranniya, buni kada kadami cadane, har buni taramnjadë kakamdu badiyeno. ⁷ Daji amanja maara toyedëa mukkon cëgäpcane isa tayia banajaaro bowoyera. Isane maara yindi samma bunin kek casëmbëre, har maara yindiso lëpturo mayera.

* 4:20 4.20 napkeno - Sayinna napcëna duwon, jamadëa alamdu badiji. † 4:26 4.26 lardu Sidonne - Lardu yaudiyaye gëni, kërdiyaye. ‡ 4:27 4.27 lardu Siriyaye - Lardu kërdiyaye. § 4:34 4.34 Tayir Alayedë - Biwubawoma, am gade-a gade.

⁸ Siman tiro Biturus canidə adəa kirunniya, fuwu Isayen tungurumje: «Kəma, marne nani kolle! Wu biwuma, diye!» yeno. ⁹ Awoa ti-a am rokkonjuye-aso kəla buni ngəwu cadanadəyen ajapkera. ¹⁰ Koro sawawanju kidaye Yakuba-a Yahaya-a tadawa Jabadiye ye ajapkera. Daji Isaye Simanno: «Bare rinəmmi, kua adən fuwun kam tamaro wallami!»* yeno. ¹¹ Maaranja ci ingiyero kewudənniya, awonja sammaa koljane tia geya.

Isaye kam barasua isangaduwwu

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Isa bəla laan duwon, kam laa tiyinju ngan barasua mbeji. Isaa kirunniya, fəderyero təmde tia lowoje: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno. ¹³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasadə tia kolyeno. ¹⁴ Daji Isa tiro wada ce: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənədə de, jamaro shedaro waljo!» yeno. ¹⁵ Adəson lawar Isaye cayeə kojənarə ndarasoro tatargaada. Am kada kadami tia kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro capkadara. ¹⁶ Amma Isa ngəwusoro karaa wunduma baworo leje moduwa cədi.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwwu

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Yim laa Isa fado laan jamaa alamdu cədi duwon, Farisawa-a maləmba Attauraye-a nadən napkada ye mbeji. Tayidə bəlawə samma cidi Galileye-a Yahudiyaye-a bərnə Jerujalembe-alan isana, koro na Isayen kənduwo Kəmandeyə am dondi isangaduwwu mbeji. ¹⁸ Daji am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojanə kadira. Kamdəa cawude fuwu Isayen gənəjai cane mayerason, ¹⁹ jama captana nangaro rakcane nanjuro isaiwawodə, daji sorodəro jawane kajane kamdəa kəla bənaramnjuyen dawu jamayen fuwu Isayero sayeyera. ²⁰ Isa kambərsənja kirunniya, kamdəro: «Kam, biwunəm gawurdəna,» yeno.

²¹ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-adə karwunjan: «Wundu gəle kam Alaa gaskajəna attə? Ala gəniə, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani. ²² Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon ngai wulluwidə? ²³ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma? ²⁴ Nonowo, Tada Kambədə† nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunaadəro: «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno. ²⁵ Sadəman kamdə fuwu jamadəyen cije bənaramnju ngoje Alaa cingoriaro fannjuro leyeno. ²⁶ Tayi samma jaurə ajapcane rijane Alaa congorəne: «Ku awo ajabba ajabba ruiyena!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷ Ngawo adəyen Isa culuwe akki mowoma laa cunju Lewi kidaramnjun napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, ²⁸ cije kare sammaa kolje tia giya.

²⁹ Daji Lewi fannjun Isaro masana kura dabbaryeyeno. Akki mowomaso-a am gadeso-a kada ye Isa-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera. ³⁰ Farisawa-a maləmbanja Attauraye-a adəa kerunniya, karwunja waje fuwurawanjuro: «Awiro akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna diwidə?» yera. ³¹ Isaye tayiro: «Kam dondi gania, kam ngadə lowotor majiwawo. ³² Jiremasoa gəni, biwumasoa bowokke tuwa cadoro kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ Am laaye Isaro: «Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a ngəwusoro asem‡ cadai ye, moduwa cadi ye, amma kaanəm jawui ye, casai ye,» yera. ³⁴ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiyaa yakkuwe asem cadai wa? ³⁵ A'a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.»

³⁶ Koro walde tayiro misal adəa cədde: «Wunduma kajəmu bərin karje guntu ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, kajəmu bərin ye kardana, guntu bərin ye dinadəro candənni. ³⁷ Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, diben bərin də satkidəa falje§ cidiro fidiyi, satki ye bannadi. ³⁸ A'a, amso

* 5:10 5.10 kam tama - Kam duwon am gadea Isaa gawuro waljaro majidə. † 5:24 5.24 Tada Kambədə - Isa kəla Tada Kambədəyen manajiya, kəlanjuman manaji. ‡ 5:33 5.33 asem - Asem faral gəni, nafila. § 5:37 5.37 diben bərin də satkidəa falje - Dibən bərin mojjogolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji.

diben bərindeə satki bərinno fi jagai. ³⁹ Koro wunduma diben dina canadə bərindeə majiwawo, tiye: "Diben dinadə kəji," cəni nangaro.»

6

Isa kəma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Mar 2.23-28)

¹ Yim tustuyea laa Isa-a fuwuranju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwu-rawadə kəla algamaye ficcane mukkonjan kəməssane ngəro badiyera. ² Farisawa laaye tayiro: «Awi nangaro awo yim tustuyea kəndoro haramdəə diwidə?» yera. ³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəə kitawulan kəranuwwi wa?» ⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»[†] ⁵ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambedə kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwo

(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶ Koro yim tustuyea laa Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. Nadən kam laa mukkonju kəmboram canaa mbeji. ⁷ Maləmba Attauraye-a Farisawa-a Isaro ayau gənaduwo majai nangaro hangalnjayen tia ninjai, yim tustuyeaman kamdəə isangayeyenoaro. ⁸ Amma Isa awo karwunjaye asuje kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno. Kamdə cije dayenniya, ⁹ Isaye jamadəro: «Nayia njaworəkki, yim tustuyea ser dío ra niadiwi dioma halal wo? Ro kambe njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» ¹⁰ Isa memejaro tayi sammaa curui duwon, kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kələwa salairo walyeno. ¹¹ Maləmba Attauraye-a Farisawa-a juro gərgajane sawardane awo Isaro njəddoye mayera.

Isaye kəngayamba mewun yindindəə galadu

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹² Yim anin Isa leje kəla kauyero juwane bune farai moduwa kido. ¹³ Dunia wayeniya, fuwuranju-a bowoje curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. ¹⁴ Tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənədə, yanjugəna Andarawus, Yakuba, Yahaya, Filibus, Bartolomi, ¹⁵ Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro kam lardunju rawoma canidə, ¹⁶ Yahusa tada Yakubaye, Yahusa Iskariyot kam fuwun aman bomaro waljənədə.

Jawawi Isaye faya laan

(Mat 4.23-25; Mar 3.7-12)

¹⁷ Isa kəngayambanju-a rokko kaudəlan jəpce faya laan na fuwuranju kada captanalan dayeno. Koro jama gade juro ngəwu bərnı Jerujələmbə-a lardu Yahudiyaye samma-a bərnıya ci tekuye Tir so, Sidon so-alan ye ¹⁸ mananju kərandu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro kadira. Am duwon karuwa tayia basarjaidə ngayera. ¹⁹ Jama samma Isaa leduro mayera, dalilnjudə kənduwo tiyinjun culuwe tayi sammaa isangajiyi nangaro.

Barga-a kuttu-a

(Mat 5.3-12)

²⁰ Daji Isa fuwuranju niniyenniya, tayiro:

«Bargando nayi talaawadə,*
nodo bargaa Alayedə nuwandodəro.

²¹ Bargando nayi kərma kənandoadə,
fuwun kulluwidəro.

Bargando nayi kərma yiruwidə,
fuwun kaasu diwidəro.

²² «Am Tada Kambedə nangaro nayia wanjane dunjane raranjane diwindo wuljaiya, bargando! ²³ Sa adən kəji fanowo, bikke ye farnowo, dalilnjudə samelan mukowando juro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman amwuranja kureyeso nawayaro keddo.

²⁴ «Kuttundo nayi gəriuwadə,
nuwando dunialan fanduwwadəro.

[†] 6:4 6.4 1Sam 21.1-6 * 6:20 6.20 nayi talaawadə - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojənnı Alaa mərsajanadə.

²⁵ Kuttundo nayi kərma kulluwwadə,
fuwun kəna fanuwidəro.
Kuttundo nayi kərma kaasu diwidə,
fuwun karwukutta nayia njadane yiruwidəro.

²⁶ «Am samma ngələndo wuljaiya, kuttundo! Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiya kattuwuyero keddo.

Kəladonəm rawo
(Mat 5.43-48)

²⁷ «Amma nayi manani fanuwidəro wulnjagakki, kəladowandoa rawowo, waduwendoro ser yiddowo, ²⁸ am nayia baskunjanadəro barga dəpkənowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo. ²⁹ Kam ferinəm marin bakcia, feri faldə yea fəlegəne. Koro kam kalwunəm gari ngojia, bare gəmajedəa dapkəmmi. ³⁰ Wundu duwon nuworənadəro ye, koro kam karenəm ngojanadəro bare yukkorəmmi. ³¹ Jiri am nayiro njaddiya raawwadə gai, nayi ye tayiro yiddowo!

³² «Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye am tayia caraanadəa caraana. ³³ Am nayiro ser njaddiro ser yidduwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye ngai cadi. ³⁴ Am nayiro njakkarəmbiro kasu yiwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye tayiro kalkal kalakcaaro amanjaro kasu cadi. ³⁵ Amma nayidə, kəladowandoa rawowo, ser yiddowo, kasu yiwiya, bare awima fanduwiro təmanuwwi. Daji mukowando ngəwuro walje, nayi ye tadawa Mai Samemayero walluwi, dalilnjudə ti am kəladowa so, sernambuwwu soye serma nangaro. ³⁶ Bawando kanjimərimadə gai, nayi ye amba njunonowo!»

Bare wundumaro shara yidduwwi!
(Mat 7.1-6)

³⁷ «Bare wundumaro shara yidduwwi,[†] nayi yero shara njaddiwawo. Bare wundumaro ayau gənağəwwi, nayi yero ayau gənanjagəiwawo. Gawurnowo, nayi yea gawurnjai. ³⁸ Yowo, nayi yero njadi, jakka kek cəmbəəna, har fidun fidi gairo nayiro njadi. Jiri ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjai.»

³⁹ Daji Isa tayiro misal adəa ce: «Kambu kambu kamanjua jeji wa? Tayi yindi samma bəlaaro casukkuri, mare? ⁴⁰ Fuwura maləmnjua kojənni. Amma fuwura fi yaye ngələro alamgədaro waljija, maləmnju gairo walji.

⁴¹ «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə? ⁴² Akko ni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbə: “Sawani, kolle kaləm simməmbədəa tuluwukke,” nəmi? Mənafək! Karjəm simməmbədəa tuluwumiya duwon, daji ngələro rume kaləm sim kamanəmbədəa tuluwumi.

Kəska-a tadanju-a
(Mat 7.15-20; 12.33-37)

⁴³ «Kəska ngəla tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwi ye tada ngəla cakkiwawo. ⁴⁴ Kəska fi yaye tadanjulən asudi. Tarmu kolollan cadəriwawo, koro inab ye cəccəfilan njakcaiwawo. ⁴⁵ Kam ngələdə awo ngəla karwunjulən dəgana nangaro ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulən dəgana nangaro diwi cədi. Adəgaima awo karwulan dəganadəmaa ci manaji.

Misal fədo tandowu yindiye
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ «Awiro wua Kəma, Kəmalan bowosuwi, amma awo wulləkkənədəa diwwawodə? ⁴⁷ Wundu duwon naniro ise manani fanje jəganamadə, nayiro camunonju fəlenjagakki. ⁴⁸ Ti alama kam soro cədandi cəne leje kuruwuro laje fərdudəa kəla kauyen gənajənədə gai. Ingi bərəmbə ngəwuje fala tarje sorodəa babakkenniya, wurjənni, dalilnjudə sorodə ngələro tədandəna nangaro. ⁴⁹ Amma kam duwon manani fanjəna jəgannimadə, ti alama kam soro fərdə bawo cidilan cədandənədə gai. Ingi bərəmbə ngəwuje fala tarje sorodəa bakkenniya, wurgada. Wurdu sorodəye jaurə diwi,» yeno Isaye.

7

Isaye soji kura Rombeye kərea isangaduwwu
(Mat 8.5-13; Yah 4.43-54)

[†] 6:37 6.37 Bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kələndoa sharawu am gədeyero ngonuwwi.

¹ Isa mananju samma jamaro cædde kerenniya, bærni Kafarnaambero leyeno. ² Nadæn soji kura Rombe laa kareanju jamaro cæraana dondi no cædi mbeji. ³ Soji kuradæ lawar Isaye fangenniya, amwurawa yauidiyaye laaa nanjuro cunode tia lowoja iso kareanju isangajiwo yeno. ⁴ Na Isayero kadiranniya, tia jauro lowojane: «Marne, adæa tiro yiddæmiya jussæna, ⁵ dalilnjudæ jamande yauididæ cæraana, har dandal andiro settando,» yera. ⁶ Daji Isa tayi-a rokko leyeræ. Isa fadodæa karængenniya, soji kuradæ sawawanju laaa na Isayero cunode tiro: «Soji kuraye yeno: “Kæma, bare suwoldæmmi, nia fannin sawo tikkæni. ⁷ Nanæmbo kændema ye tikkæni. Biya wada ye, kareani ngaji. ⁸ Wudæ cidiya kænduwo amben kærgakko, færduni yen sojiya takkæna. Falnjaro: ‘Lene!’ nækkiya, leji. Fal laaro: ‘Are!’ nækkiya, isi. Koro kareaniro: ‘Adæa de!’ nækkiya, cædi.”» ⁹ Isa adæa fangenniya, ajapce suworde jama tia jagaidæro: «Nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilawuyeman kambæse kura adæ gai fandækkæni!» ¹⁰ Daji am soji kura cunodænadæ fadodæro walladaranniya, kareadæa kælewanju salai nayeyera.

Isaye tada kamu kwa faccægænaayæa roaro kalaktu

¹¹ Ngawo adæyen tussænni Isa bæla laa Nayin canidæro leyeno. Fuwurawanju-a am ngæwu-a ye tia casadduwe leyeræ. ¹² Ngaworam bælayedæa karænjana duwon, kam laa nuna ngojana kaurilaro casadi. Yanjudæ tada gade cædanni, kwanju ye faccægæna, koro jama kada bæladæye yadæa casadduwi. ¹³ Kæmadæ tia kirunniya, njunoje tiro: «Bare yiræmmi!» yeno. ¹⁴ Balangardæa karænje leje am tia ngojanadæ gæm dayera. Isaye: «Jairo, niro wulnjægækki, cine!» yenniya, ¹⁵ kam nunadæ cije napce mana badiyeno. Daji Isa tia yanjuro kalakkeyeno. ¹⁶ Am samma rijane Alaa congoræne: «Fagat, nawi kura curonden culuwuna, Ala jamanjua banaduwo isæna!» yera. ¹⁷ Lawar Isaye adæ cidi Yahudiyaye-a larduwa tia dirijane kæljana-a sammæro tatargaada.

Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a

(Mat 11.1-19)

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye awo ani sammæa tiro wulyeyera. Daji Yahaya curonjan yindi bowoje ¹⁹ na Kæma Isayero koro adæa njæddoro kinodo: «Nima wa fuwun isimadæ wo* ra gade gurenaye?» ²⁰ Na Isayero kadiranniya, tiro: «Yahaya Kasalama andia nanæmbo koro adæa njæddoro sanodo: “Nima wa fuwun isimadæ wo ra gade gurenaye?”» cane tia keworo. ²¹ Sa adæn Isa am kændondia-a kasuwaa-a karuwaa-a kada isangajiyi, koro kambuwa ngæwua simbaro cædi. ²² Daji Isaye fuwurawa Yahayayero: «Waldænowo, awo ruwwa-a fanuwwa-aa Yahayaro wulgænowo: Kambuwa sim cawandi, ngurdiyiyi ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kæjidæa fanjai. ²³ Barganju kam wu nangaro taljiwawodæ!» yeno.

²⁴ Fuwurawa Yahayayedæ sapkadaranniya, Isa kæla Yahayayen jamadæro mana njæddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngælei laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cædi wa? ²⁵ A’a. Awi gæle kuroro leyew? Kam kajæmu shawa cakænaa wa? A’a, am kajæmu shawa casakke curo larasuyen dasaanadæ mairilan kasarga. ²⁶ To, awi gæle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojæna. ²⁷ Tima kam duwon kælanjun kitawulan adæ ruwuwadadæ: “Nin fuwunno kængayammi nodakke niro jawalnæm cassai.”† ²⁸ Nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambæna sammayen wunduma Yahayaa kojæna bawo. Amma curo nodo bargaa Alayen tængæridæ tia kojæna.» ²⁹ (Jama samma akki mowomason kundænno caman kawuri Yahayaye fanjanadæ, Alaa jiremæro asujane kasaccane tayiro kasala tuwaye kiddo. ³⁰ Amma Farisawa-a malæmba Attauraye-a awo Ala tayiro niajægænadæ wajane kasala tuwaye Yahayayedæa kasaccanni.)

³¹ «Wundusoro am jaman adæyedæa rattalgækki? Awi gæle tayi-a camun wo? ³² Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: “Algaita nayiro funjagaiyen duwon, bække randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai. ³³ To, Yahaya Kasalama ise burodi ye juwunni, diben ye canni, “Ti karuwama!” yew. ³⁴ Koro Tada Kambedæ ise juwui, cai, “Akko kæmboma, kænjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yew. ³⁵ Amma nanrashidudæ kændonju ngan asudi.»

Isaye kamuro biwunju gawurduwu

³⁶ Farisa laa Isaa masæna dioro doyenniya, Isa fannjuro ngaye masænaro napkeno. ³⁷ Bæladæn kamu biwuma laa mbeji. Isa fado Farisadæyen masæna cædiro fangenniya, sændal curonjun kawudi tamanna ngoje ise ³⁸ ngawo Isayen dajæ ciriario si Isayero simalo kokoljiye kanduri kælanjuyen cinje ka cinjuye gænajiye kawudidæa fijiye

* 7:19 7.19 nima wa fuwun isimadæ wo - Almasiwu Alayæ. † 7:27 7.27 Mal 3.1

samgeyeno. ³⁹ Adəa kirunniya, Farisa Isaa dojanadə karwunjun: «Ca kam adə nawia, kamu tia lejidə biwumaro noji,» yeno. ⁴⁰ Isaye tiro kalakciye: «Siman, awo laa niro wulnjəgəkkiya, raakkəna,» yenniya, tiye: «Sayinna, wulle!» yeno. ⁴¹ Isaye: «Am yindi kam laayen wuri tagariyera. Faldə kasuro dinariyus† yer uwu ngoyeno, faldə ye dinariyus fiwu ngoyeno. ⁴² Cawande carəmbənnidə, kamdə kasudəa tayi yindi sammaro wayeyeno. Wundunja gale tia jaumaro cərayi?» cəne tia kiworo. ⁴³ Simanne: «Təmanidən kam tiro ngəwu wajəgənadəma,» yenniya, Isaye: «Jire wulləm,» yeno. ⁴⁴ Daji Isa kanji kamudəyero suworde Simanno: «Kamu adəa rumma, gəna? Fannəmbo ngaakkənadən, ingi si tuldaye sukkudəmmi, amma kamu adə simalonju siniro kokoljiye kanduri kəlanjuyelan cingeno. ⁴⁵ Fəfiniro ka cinəmbə gənaame kaptuwu darajaa ye səddəmmi, amma ngaakkənaman, ti wuro sinilan lewa darajaye njəddo koljənni. ⁴⁶ Ni kəlaniro kəndawu jaitunnema figəmmi, amma ti siniro kawudi tamanna fijiye samgeyeno. ⁴⁷ Adə nangaro niro wulnjəgəkki, biwunju ngəwu gawurdənarə kərawo kura wuro fəlesəgəna, amma kam biwu ganaa gawurdənadə kərawo ganaa fəlejiyi.» ⁴⁸ Daji Isaye kamudəro: «Biwunəm gawurdəna,» yeno. ⁴⁹ Am masəna dioro ti-a kallo napcanadəye amanjaro: «Wundu kam biwu gawurduma attə?» yera. ⁵⁰ Daji Isaye kamudəro: «Kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma, kəlewan lene!» yeno.

8

Kamuwa laa njadduwowu Isaye

¹ Ngawo adəyən tussənni Isa bəla kuran ganansoa jəgane jamaro kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulyeyeno. Fuwurawanju mewun yindində-a ² kamuwa laa karuwa so, kasuwa son isangajəgəna-a tia kesadduwo. Kamuwadə tayima Meram kamu tilan sedan tulur caluwuna tia Magdalan bowojai-a ³ Yanna kamu Ba Kuja cuwuramma Mai Hirudusse-a Susanna-a kamu gade ngəwu-a. Koro kamuwa laa gade ngəwu kəndanjalan Isa-a fuwurawanju-aa banajagai kasarga.

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

⁴ Am kada kadami bəla bəlan isai duwon, jama ngəwu na Isayen capkadaranniya, tayiro misal adəa wulyeyeno. ⁵ Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji am koduwu guguwaccane ngudowa isane cotto gewo. ⁶ Kasuni laa ye na kau kauan fiyada. Riyenniya, noso nambu nangaro rimje ngamgeno. ⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə ti-a kallo riye algamadəa kimitkeyeno. ⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye tada mia mia kekko,» yeno. Isa adəa wulyenniya, kowo sapce: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwuye

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

⁹ Fuwurawanju maana misal adəyedəa keworənniya, ¹⁰ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma am gadesodəro misalnin wuldiyi. Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo.”†

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.18-23; Mar 4.13-20)

¹¹ «Akkə maana misaldəye: Kasunidə mana Alaye. ¹² Kasuni kəla jawallen fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, bare kasaccane njəkkawo cawandənniwo, Yiwulis ise manadəa karwunjan cuttuluwidə wo. ¹³ Kasuni na kauan fidanasodə, tayima am manadəa fanjaiya, karwu kəjiaro camoyidə wo. Amma tayilan fərdu bawo nangaro, kawu ganaro kasaccai yaye, kəla manadəyən kuttu casaiya, wajane koljai. ¹⁴ Kasuni na ngiwian fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so, duniaaram so karwunjaro ngasaane kun bərin manadəa kəpcane tayiro fəidajiyiwawodə wo. ¹⁵ Amma kasuni na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunja ngəlan rojana tayiro fəidajiyi, kanadin nema laa casakkidə wo.

Misal fatəlaye

(Mar 4.21-25)

¹⁶ «Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo bi cidiyə dəgəllen gənajiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənəduramnjuyən gənaji. ¹⁷ Awima gəraada federo culuwawawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

† 7:41 7.41 dinariyus - Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

† 8:10 8.10 Ish 6.9

¹⁸ Adə nangaro jiri manani fanuwiro hangal gənanowo! Kam nanjun awoamadə, * tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə, † awo cədana təmajənədəmaa tilan camoyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Daji Isaye yanju-a yanjugənaso-a nanjuro kadira, amma jama ngəwu nangaro rakcane tia gərejanni. ²⁰ Am laaye tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan daada nia manjai,» yeranniya, ²¹ Isaye tayiro: «Nonowo, yani-a yanigənaso-adə, ‡ tayima am mana Alaye fanjane jagaidə wo!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

²² Yim laa Isa fuwuranju-a rokko curo maarayero ngasaane tayiro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» cəne ledu badiyera. ²³ Lejai duwon, kənəm Isaa ngoyeno. Daji karuwa dunoa cije ingi maaradəa ləptu maje, har masiwa tayia fando karəngeno. ²⁴ Fuwurawadə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Maləm, maləm, nuiye!» yera. Isa cije karuwadə-a cambaldu ingiyedə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbə walyeno. ²⁵ Daji Isaye tayiro: «Nda kambərsendodə?» yeno. Fuwuranjudə rijane ajapcane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a ingi-amaro wada ciya, jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶ Daji Isa-a fuwuranju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuye fuwu cidi Galileyo kadira. ²⁷ Isa maaradələn jəpkənniyama, karuwama laa bələdən ise tia kəpkeyeno. Tussəna kamdə kajəmu ye lujənni, fado yen napcənni, kaurilalan kərga.

²⁸ Kamdə Isaa kirunniya, burwu cakke fuwunjun tungurumje nguie dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemayedə? Lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno. ²⁹ Adəa wuldunjudə, Isa burwoje sedandəro wada ce kamdəa koljo culuwo cəna nangaro. Calan ngəwuro sedandə kamdəa cədana. Mukkonju-a sinju-a safgasolan tasakkerəna yaye, tayia tən kakamje sedandə tia karaaro cuttuluwi. ³⁰ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Kəwu Sojiyaye,» § yeno, sedan kada tiro ngasaana nangaro. ³¹ Bare tayia na ajawuyedəro dujəgənniro sedannadə Isaa lowoyera. ³² Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. Koro sedannadə Isaa lowojane tayia koljo curo aladeyadəyero ngasaworo. Tayiro amarjiye ³³ kamdən caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə ngəramjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³⁴ Səniya aladeyadə awo wakkajənədə kerunniya, cagase lejane bələdə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. ³⁵ Daji amdə ye awo wakkajənədə kuroro kəluwo. Na Isayero isane kam duwon tilan sedanna caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna fuwu Isayen napkada nayeyeranniya, riyera. ³⁶ Am lamar adəa carunədə jiri karuwamadə nanlewa cuwandənədə tayiro wulyeyera. ³⁷ Karwunja jauru kamdəna nangaro, am cidi Gərasawuye samma Isa cidinja koljoro tia lowoyera. Daji ci bərəmbe todəro walduro Isa maaradəro kərgawo. ³⁸ Kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokko leja yeno. Amma Isa tia salamje: ³⁹ «Waldəne fannəmbo, ser kura Ala niro njəddənədə tayiro satkəgəne!» yeno. Daji kamdə leje bəlanja sammalan ser kura Isa tiro cəddənədəa ambo wulyeyeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

⁴⁰ Isa cidi Galileyo walladanniya, jamadə cijane mukko yindin tia kemowo, tayi samma tia gurejai nangaro. ⁴¹ Daji kura dandalle laa cunju Jairus na Isayero ise fuwunjun tungurumje fannjuro isoro tia jauru lowoyeno, ⁴² dalilnjudə feronju tok tilo kərwu mewun yindinna gai no cədi nangaro. Isa ledu cədi duwon, jamadə jauru tiro kəkəldagane tia gəgərpkeyera.

⁴³ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidanju* dajənni. Koro kəndanju sammaa karwunmasoyen cuwatəna yaye, wunduma tia rakce isangajəgənni. ⁴⁴ Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno. Sadəman bu fidanju

* **8:18** 8.18 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † **8:18** 8.18 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganədəmaa tilan camoyi. ‡ **8:21** 8.21 yani-a yanigənaso-a - Na Alayen nanəkəramidə buye gəni, Ala-a Almasiwunju-aa kasattuye. § **8:30** 8.30 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai. * **8:43** 8.43 bu fidanju - Salanambu.

dayeno. ⁴⁵ Isaye: «Wundu wua leso?» cæne kiworo. Wundu yaye ti gæni yenniya, Biturusse: «Malæm, jamadæ nia dirinjane kelnjana gægærmnjagai, diye!» yeno. ⁴⁶ Amma Isaye: «Kam laa wua lesæna, kænduwo wulan culuwunaro asukkæna,» yeno. ⁴⁷ Kamudæ rakce garadiwaworo kirunniya, lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro fuwu jama sammayen dalil tia lejena-a jiri nanlewa sadæman cuwandæna-adæa wulyeyeno. ⁴⁸ Isaye tiro: «Feroni, kambærsenæm nangaro njækkawo fandæmma! Kælewan lene!» yeno.

⁴⁹ Isa manaji ngai duwon, kam laa fado Jairussen ise tiro: «Feronæm bæwojæna, bare gadero malæmdæa suwollæmmi,» yeno. ⁵⁰ Amma Isa adæa fangenniya, tiro: «Bare rinæmmi, biya yasarai, ngaji,» yeno. ⁵¹ Fadodæro kadiranniya, Isaye Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ferodæye baw-a ya-a ani gænia, bare wunduma ti-a rokko ngaanni yeno. ⁵² Sa adæn am samma kæla ferodæyen karwukuttaro casiri. Daji Isaye tayiro: «Bare yiruwwi. Ferodæ bæwojænni, kænæm cædi,» yeno. ⁵³ Amma ferodæ nuna nojanadæro, tia rujane tiro kaasu keddo. ⁵⁴ Daji ferodæa mukkoyen cædane kowo sapce: «Feroma, cine!» yeno. ⁵⁵ Ferodæ ro cuwande sadæman ciyeno. Isaye awo kæmboye ferodæro cado yeno. ⁵⁶ Bawanju-a yanju-a jauru ajapkera. Amma Isa wada ce tayiro bare wundumaro awo wakkajænadæa wuljaganni yeno.

9

Isaye kængayambanju mewun yindindæa nodo
(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Daji Isa mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan sammaa dudaye-a am kasuwaæ isangaduwwye-a ce ² tayiro leja kawuri kæji nodo bargaa Alaye jamaro wuljaa am dondi yea isangajaa yeno. ³ Tayiro: «Bælawurodæro bare awima ngonuwwi: ka, bi ngærwu, bi kæmbo, bi wuri, bi gæmaje yindi. ⁴ Nðaran yaye fado ngawuwwadæn nammowo, har kawu nadæa kolluwi. ⁵ Amma ndaran yaye nayia njamowonnia, bælanja kolluwiya, katti sindoye kagangowo, tayiro shedaro waljo!»* yeno. ⁶ Adægaima kængayambanjudæ saptane bæla bælaro lejane kawuri kæji Alaye jamaro wulyeyera, koro ndarasolan am dondi isangayeyera.

Mai Hirudusse hangal cidu
(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷ Mai Hirudus awo wakkajæna sammaa fangenniya, hangalnju caa cijæna, dalilnjudæ am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo!» cani, ⁸ laaye: «Nawi Iliya ambo walde fæleduwo!» cani, laaye: «Nawiya kureye falnja roaro walje cijo!» cani. ⁹ Mai Hirudusse: «Wuma kæla Yahayayedæa kammækkko. Wundu gæle kam awo kada kælanjun fakki attæ?» yeno. Adægaima Isaa kuroro maji.

Isaye am dæwu uwu ambadu
(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yah 6.1-15)

¹⁰ Kængayambadæ walladaranniya, awo cadæna sammaa Isaro wulyeyera. Daji tayi runjaa ngoje karaa bæla laa Baitsaida canidæyero leyera. ¹¹ Amma jama adæa asuyerranniya, tia geya. Isa jamadæa cæmoye tayiro mana kæla nodo bargaa Alayen wuljiye amnja dondidæa isangayeyeno. ¹² Dunia læmdu badiyenniya, tayi mewun yindindæ isane tiro: «Na dægaiyenadæ karaa. Jamadæa salamme, bæladæya-a bæla-asoro leja bænaræm-a kæmbo-a maja!» yera. ¹³ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kæmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gænia, awima gade tayiende. Leniye kæmbo jama ani sammaro yikkiwiye wa?» yera. ¹⁴ Nadæn kongwa alama dæwu uwu gai mbeji. Isaye fuwurawanjuro: «Jamadæa yakkowo, kæwu fiwu fiwuyero napca,» yeno. ¹⁵ Adægai cade am samma napkera. ¹⁶ Daji burodi uwudæ-a buni yindidæ-a ngoje kæla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidæa fæsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadæyen gænayera. ¹⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo mewun yindin kesæmbæro.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu
(Mat 16.13-20; Mar 8.27-30)

¹⁸ Yim laa Isa runju moduwa cædi, fuwurawanju ye rokkonjun duwon, tayiro: «Wunduro wua amsodæ ngosera?» cæne tayia kiworo. ¹⁹ Tayiye: «Am laa nima Yahaya Kasalama wo cani, laa ye Nawi Iliya cani, laa ye nawiya kureye falnja roaro waljo cani,» yera. ²⁰ Daji Isa walde: «Nayidæ, wunduro wua ngosew?» cæne tayia kiworænniya,

* 9:5 9.5 katti sindoye kagangowo - Sæmo kasta, maananjudæ wowom Alayero tayia koljagai.

Biturussse: «Nima Almasiwu Alayedə wo!» yeno. ²¹ Amma Isa səmonja kasse tayiro wada ce bare wundumaro adəa wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Mar 8.31-9.1)

²² Koro Isa walde tayiro: «Ala kadarjəna Tada Kambədə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

²³ Daji Isaye tayi sammaro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo wajisoro kəskanju karmoye† ngojo wua səga. ²⁴ Dalilnjudə wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi. ²⁵ Kam dunia adə ngaa jəgandə ronju asarijya, nda riwanju? ²⁶ Wundu duwon kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambədə ye darajanju-a daraja Bawadəye-a malaiyawanjuye-aa isiya, tia nanguji. ²⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye carui,» yeno.

Isaye darajanju fəledu
(Mat 17.1-13; Mar 9.2-13)

²⁸ Ngawo Isa awo ania wuljənayen kawu wusku gaia, moduwa dioro cije Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. ²⁹ Moduwa cədi duwon, alama fəkkanjuye falde kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljuro walyeno. ³⁰ Sadəman am yindi Isa-a jandəjai mbeji, tayima Nawi Musa-a Nawi Iliya-a. ³¹ Jauro nurra fəledagane kəla karmo Isaye Jerujalemnin wakkajiyen manajai. ³² Biturus-a amanju-aa kənəm dama bawo ngojəna duwon, fayeranniya, Isaye darajanjudə-a am yindi nanjun daadadə-aa kero. ³³ Sa am yindidə nanjun saptaidən, Biturussse Isaro: «Maləm, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno, amma awo wuljidəmaa nojənni. ³⁴ Manaji ngai duwon, fofou ise tayia jakkeno. Fofou tayia jakcənaro kerunniya, riyera. ³⁵ Daji curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia kərənkəna. Mananju fanowo!» yeno. ³⁶ Kowodə nəmgənniya, Isaa tilonju lon kero. Yim anin wundumaro awo carunadəa wuljaganni gəm napkera.

Isaye tada karuwaa isangaduwo
(Mat 17.14-21; Mar 9.14-29)

³⁷ Wajənanju Isa-a fuwurawanju yakkudə-a kaudən jəpkeranniya, am kada kadami nanjuro isane tia kapkeyera. ³⁸ Daji curo jamadəyen kam laa kowo sapce: «Sayinna, nia lowonjəkkəna, tadania njunone! Ti gənia, gade takkəni. ³⁹ Sedən tia cədaia, sadəman burwu cakke cinju nga bilwua kar kar loloji. Tussənarə basarjənnia, tia koljiwawo. ⁴⁰ Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno. ⁴¹ Isaye tayiro: «Am jaman adəyeso kambərsenambuwo karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakke nayia rannjakki?» yenniya, kamdərə: «Tadanəm kude!» yeno. ⁴² Tadamə kəndə cədi duwon, sedandə tia babakce cure fərdaktu badiyeno. Amma Isa sedandəro jəkkade tadaməa isangajiye bawanjuro kalakkeyeno. ⁴³ Jama samma kənduwo Alayedəa jauro ajapkera.

Isaye walde kəla karmonju-a cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-33; Mar 9.30-32)

Jamadə awo Isa cədi ngaa ajapcana duwon, Isaye fuwurawanjuro: ⁴⁴ «Awo kərma wulnjagakkidəa ngəlaro kəlandon taiwo, Tada Kambədəa mukko ambero sərəccagai,» yeno. ⁴⁵ Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, maananju tayiro gərəaada, koro kəla mana adəyen tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?
(Mat 18.1-9; Mar 9.33-41)

⁴⁶ Daji kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen ciyeno. ⁴⁷ Isa awo karwunjaye asuje tadaana laaa ngoje gərənjun isadajiye ⁴⁸ tayiro: «Wundu duwon cunilan‡ tada adəa cəmowonamadə, wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmowonamadə, ti wua sunodənamadəa cəmowo. Awoa kam curondon ganadə, tima kura wo,» yeno.

⁴⁹ Yahayaye Isaro: «Maləm, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendəya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeie!» yeno. ⁵⁰ Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, awoa kam lawalamando gənidə kaando,» yeno.

ISA KƏLA JAWAL JERUJALEMBEN

Am cidi Samariyaye Isaa saworo wadu

† 9:23 9.23 kəska karmoye - Kəska duwon tiro kam jajagane nuidə.

‡ 9:48 9.48 cunilan - Isa nangaro.

⁵¹ Isaye sanju samero saptaye karəngenniya, nia Jerujalembu leduye tai daje ngoyeno. ⁵² Kəngayamba tin fuwunno cunode tiro jəpturam dabbarduuro lejane bəla laa cidi Samariyayero kasargawo. ⁵³ Amma Jerujalembu leji nangaro, am bəladəye tia saworo wayera. ⁵⁴ Fuwurawanju Yakuba-a Yahaya-a adəa kerunniya, tiro: «Kəma, wada yiye samelan kannu jəpce tayia juwuiya, raamma wa?» cane tia keworo. ⁵⁵ Amma Isa suworde tayiro kikkado. ⁵⁶ Daji bəla gadero koyera.

Isaa ga kəske gəni
(Mat 8.18-22)

⁵⁷ Jawalnin lejai ngai duwon, kam laaye Isaro: «Ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno. ⁵⁸ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanja, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədəye nanju tustuyema bawo,» yeno. ⁵⁹ Isaye kam laaro: «Wua səgai!» yenniya, kamdəye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno. ⁶⁰ Amma Isaye tiro: «Kolle am sanuna amanja sanunadəa sittərəja! Amma nidə, lene nodo bargaa Alayedəa ambo satkəgəne!» yeno. ⁶¹ Koro kam laaye Isaro: «Kəma, nia njəgakki, amma amarsəgəne lekke jamania alakəlewakkiya duwon,» yeno. ⁶² Daji Isaye tiro: «Kam barero ngujəna duwon ngawo curuimadə, nodo bargaa Alayedən faidanju bawo,» yeno.

10

Isaye fuwurawanjuye fitulur yindin nodo

¹ Ngawo adəyən Kəmadə curo fuwurawanjuyen am fitulur yindin gade kəreje tayia yindi yindiyan cunode bəla so, bəladəya so, na leji sammaro tin fuwunno leyerə. ² Tayiro: «Kaladə ngəwu, amma kidawudə gana. Adə nangaro kəma kalayedəa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njəddoro cunodo!» ³ Lenowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki. ⁴ Bare wuri, bi ngərwu, bi suno gade ngonuwwi, koro bare kəla jawallen danuwe wundumaa lewanuwwi. ⁵ Fado fi yayero ngawuwiya, burwon ambo: «Fado adə bargə cuwandol!» wulgənowo. ⁶ Kam nanlewaye nadən mbejia, bargandodə tilan dəgai. Amma bawoa, bargandodə nandoro waldi. ⁷ Fado adən jəmmowo nammowo, awo njadənadəa buiwo yaiwo, kidamaro ngənəwuramnju wajipəcəgəna nangaro. Bare fado adəa kolluwe fado fadoro lenuwwi. ⁸ Bəla fi yayero ngawuwe nayia njamoyiya, awo njadənadəa buiwo, ⁹ amnja dondi nadən isangagənowo, koro jamadəro: «Nodo bargaa Alaye nayia karənnjana!» wulgənowo. ¹⁰ Amma sa bəla laaro ngawuwe nayia mowo wajaiya, farsambo luwowo tayiro: ¹¹ «Katti bəlandəye sinderə tandəgənədəmaa cinniye nayiro kolnjagaiye! Amma adəa nonowo, nodo bargaa Alaye karənjana!» wulgənowo. ¹² Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bəрни Sodombea* nanjaunin koji.

Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Mat 11.20-24)

¹³ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənəsodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan† tədənəa, tən kuren amnja tuwa cade ajaja-a buwu-alan‡ narpəna. ¹⁴ Amma kiyama wakkajiya, wowomndo am bəрни Tirre-a Sidonne-ayedəa§ nanjaunin koji. ¹⁵ Nayi ye am bəрни Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayəw? A'a, kannuro kolnjagai.

¹⁶ «Kam manando ngojənamadə mananimaa ngojo. Kam nayia wanjanamadə wumaa waso. Koro kam wua wasənamadə ye ti wua sunodənədəmaa wajo,» yeno.

Fuwurawa fitulur yindindəye waldu

¹⁷ Fuwurawanju fitulur yindində karwu kəjiaro walladaranniya, Isaro: «Kəma, cunəmlan sedannama manandə jaana,» yera. ¹⁸ Isaye tayiro: «Yiwulis radu gai samelan curi kirukko. ¹⁹ Fanowo, nayiro kənduwo kadi so, kəlanji so guwattuye njadəkkəna, koro kənduwo kəla duno kəladəyə sammayen njadəkkəna. Awima rakce nayiro njaddiwawo. ²⁰ Adə yaye bare sedanna manando jagaidəro karwundo kəjjənni, cundo samelan ruwuwadəro kəjijo!»

Isaye karwunju kəjidu

§ 9:53 9.53 am bəladəye tia saworo wayera - Am cidi Samariyaye yaudi, amma ngalongawuri. Yaudiya ye tayia wayera, tayi ye yauidiyadəa wayera. * 10:12 10.12 bəрни Sodombe - Bəрни duwon amnju jaurə diwi nangaro Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno. † 10:13 10.13 bəрни Tirre-a Sidonne-a - Bəрниya kərdiyaye. ‡ 10:13 10.13 ajaja-a buwu-a - Noduwuram lagaranne. § 10:14 10.14 bəрни Tirre-a Sidonne-a - Bəрниya duwon amnju jaurə diwi nangaro Ala tayia siyeyeno.

²¹ Sa adən Ruhu Alaye cakke karwu Isaye tai daje kajije: «Wusenjækkæna, Bawani, Kæma same-a dunia-aye, dalinjudæ awo ania rashiduwa so, ilmuwu soro gæraame tadawa sananaro isanogæmma nangaro. Aaa Bawa, adæma awo raamma wo.

²² «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkæna. Ti gænia, wunduma Tadadæa nojænni. Koro wunduma Bawadæa nojænni, sai Tadadæ-a am tayiro Tadadæ isanojiyiya, cæraana-a,» yeno.

²³ Isa suworde fuwuranju runjaro: «Sim duwon awo ruwwadæa caruidæ, barganja!

²⁴ Nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, maiya so kada awo ruwwadæa kuroro caraana, amma carunni. Koro awo fanuwwadæa fanduro caraana, amma fanjanni,» yeno.

Misal kam kanjimarima cidi Samariyaye

²⁵ Malëm Attauraye laa Isaa rijapturo cije tiro: «Sayinna, awi dikke ro sawisoye* fandækki?», yenniya, ²⁶ Isaye tiro: «Awi curo Attaurayen ruwwadadæ? Ndayiro tia kæræyem?» yeno. ²⁷ Tiye: «“Ala Kæmandæa karwunøn ngan, ronøn ngan, dunonøn ngan, hangalnəm ngan raye!† Koro kæmaskinəm yea kælanəm gairo raye!”‡ yeno. ²⁸ Isaye: «Kalkallo wulyem. Adæa de, ro fandæmi,» yeno.

²⁹ Amma malëm Attaurayedæ ti jiremaro fæleduwuro maje Isaro: «To, wundu gæle kæmaskini wo?» yeno. ³⁰ Daji Isaye tiro: «Kam laa Jerujalemnin cijæna bæla Jerikoyero leji duwon, jawalkorjimaso tia kapcagane rinjane babakane tia nuna gai koljane lejera. ³¹ Adægai duwon, riman† laa jawaldæyen ise kamdæa kirunniya, sægærije koje leyno. ³² Lewi‡ laa ye nadæro ise tia kirunniya, sægærije koje leyno. ³³ Kam cidi Samariyaye laa ye bælawuro cædi duwon, nadæro kadio. Tia kirunniya, jauru njunoje ³⁴ ise tunowanjuro kændawu-a diben-a karwunno fijiye kælekæleyeno. Daji tia koronjuro dam gænajiye kusottorambo cuwude tiro kiskeyeno. ³⁵ Wajænanjua dinariyus yindi cuttuluwe kæma kusottorambero ce tiro: “Kam adæro kiskæne. Waldækkiya, wuri kojænaro yejæmma sammaa niro kalannjægækki,» yeno.

³⁶ «To, malëm, niyen wa curo am yakku aniyen wundunja kæmaski kam jawalkorjimaso kapcaanadæye wo?» cæne tia kiworo. ³⁷ Malëm Attauraye: «Kam tia njunojænadæma,» yenniya, Isaye tiro: «Ni ye lene, ti gai de!» yeno.

Marta-a Meram-a

³⁸ Isa-a fuwuranju-a lejai duwon, bæla laaro kadiranniya, kamu laa cunju Marta tia fannjun kisawo. ³⁹ Yanjugæna cunju Meram fuwu Kæmadæyen napkada mananju kærændu cædi duwon, ⁴⁰ Martaro kida sosaye ngæwuijye hangalnju jauru jaada. Daji Marta na Isayero ise tiro: «Kæma, yanigæna wua kolsæna runi kida dikkidæ, ni lambonøn gæni wa? Tiro wulgæne wua banaswo!» yeno. ⁴¹ Kæmadæye tiro: «Marta, Marta, awo ngæwuro hangalnəm jadi, ⁴² amma awo faidaadæ falma, diye! Meram awo ngalwodæa kærejo, koro wunduma nanjun cæmoyiwawo.»

11

Isaye kæla moduwayen alamdu

(Mat 6.9-15; 7.7-12)

¹ Yim laa Isa na laan moduwa cæde kerænniya, fuwuranjuyæ falnja tiro: «Kæma, andiro moduwa dio sakkaraï, jiri Yahaya fuwuranjuro cækkæranadæ gai,» yeno.

² Isaye tayiro: «Sa moduwa diwiya, ngai wulowo:

“Bawa, cunæmbo daraja tio!

Nodonøn bargaa iso!

³ Yimbi yaye kæmbonde sade.

⁴ Biwunde gawursagane,

andi ye am biwu saddænadæa gawurniye nangaro.

Bare kolsame jaraptiyende.”»

⁵ Koro Isa walde tayiro: «Kamndo laa sawanjua duwon dærdü fannjuro leje tiro: “Sawa, buredi yakku tagarisagæne. ⁶ Kærmama sawani laa curo bælawuroyen duwon, nanin jækkeno, koro wu ye awima tiro yikke juwui bawo,» yenniya, ⁷ sawanjudæ curo fadodæyen tiro: “Kolsæne, bare suwolsæmmi! Cinna ye jakkada, koro wu-a yallani-a ye boniyæna. Rangække cikke njikkiwawo,» cæni wa? ⁸ Nayiro wulnjagakki, nansawanja

* **10:25** 10.25 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawo. † **10:27** 10.27 SK 6.5 ‡ **10:27** 10.27 Lew 19.18 † **10:31** 10.31 riman - Rimanna Israyilawuyæ kaduwu Nawi Harunaye, koro kidanja Fado Alayen kedo.

‡ **10:32** 10.32 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye, rimanna gai kidanja Fado Alayen kedo.

nangaro gëni, dolero cije awo cëraana sammaa ci. Dalilnjudë kamdë nangujënni tia cuworiya, cuwori nangaro.

⁹ «Koro nayiro wulnjagakki, korowo njadi, manowo fanduwi, cinna bangowo kanjagai. ¹⁰ Wundu duwon cuworimadëro cadì, kam majimadë ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadë yero kajagai. ¹¹ Bawa fi curondon tadanju tia buniro cuworiya, cunjuro kadi cidë? ¹² Bi ngëwullo cuworiya, këlänji cidë? ¹³ Nayi diwidë awowa ngëla tadawandoro njo nonuwwa, balle Bawa Mai Samema Ruhunjudëmaa am tia caworiro juwajiyidë!» yeno.

Kënduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)

¹⁴ Yim laa Isa sedan kam laa muworo cëdënaa duje kiluwunniya, kamdë mana badiyeno. Jamadë ajapkerä, ¹⁵ amma laaye: «Kënduwo Beljabul* mai sedannayen sedannaa duji,» yera. ¹⁶ Laanja ye tia rijapturo alama laa sameye tayiro fëlejuworo mayera.

¹⁷ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kërmai fi yaye këlänjuro yaktëgënadë dëgaiwawo, koro fado duwon këlänjuro yaktëgënadë dëgaiwawo. ¹⁸ Wu sedannaa kënduwo Beljabullen dukki nuwwa. To, Yiwulis ye këlänjuro yaktiya, ndayilan gële kërmainjudë dëgai? ¹⁹ Koro wudë kënduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawandë kënduwo wunduyen gële sedannaa dujai? Adëmaro tayi sharawundoro waljai. ²⁰ Amma kënduwo Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isëna, diye!

²¹ «Kam dunoa mukkon barimia fannju gurejiya, këndanju samma këlewa. ²² Amma kam laa tia dunon kojëna ise tia lawalaje nasardiya, bariminju ardijënadë cëmoye këndanju sammaa ngoje dagarji. ²³ Nonowo, kam wuro kældëgënnidë lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodë tarduma.

Waldu sedanne

(Mat 12.43-45)

²⁴ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dëriyen na naptuye maji, cuwandiawodë, daji këlänjuro: “Nda fanni kollëkkënadëro waldëkke,” cëni. ²⁵ Waldiya, fadodë tas fëraada ye, tassana ye najiyi. ²⁶ Daji leje sedan tulur gade tia niadiwin kojëna capce cuwude ngasaane napcai. Adë nangaro naptu kam adëyedë cayëmaa kojënaro kuttaji,» yeno.

²⁷ Isa manaji ngai duwon, kamu laa curo jamadëyen kowo sapce: «Bargaa kamu nia njambe kiam njinadë!» yeno. ²⁸ Isaye: «Attëroa, barganja am mana Alaye fanjane jaanadë!» yeno.

Alama Nawi Yunusse

(Mat 12.38-42)

²⁹ Jamadë na Isayen cacaptai adëgai duwon, Isaye: «Am jaman adëye jauru diwi. Alama laa sameye majai, amma alama Nawi Yunusse gënia, alama fima tayiro fëlediyawo. ³⁰ Jiri Nawi Yunus kuren am bërni Niniweyero alamaro waljënadë gai,† Tada Kambedë ye am jaman adëyero alamaro walji. ³¹ Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anëmbedë cije am jaman adëyedëa jirenambuuro shedaji, dalilnjudë ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isëna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojëna nadën mbeji. ³² Kiyama wakkajiya, am bërni Niniweye ye cijane am jaman adëyedëa jirenambuuro shedajai, dalilnjudë tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadëna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojëna nadën mbeji.

Misal fatëla-a nurnju-aye

(Mat 5.15; 6.22-23)

³³ «Wunduma fatëla wasse na turuiwawolan bi këmon tëmjiwawo. Kam fatëla wassiya, am ngasayidë nurdëa caroro tia këla gënaduramnjuyen gënjaji. ³⁴ Simmëmdë, tima fatëla tiyinëmbë wo. Simmëm ngaa, tiyinëm samma ye nurraro walji. Amma simmëm kuttua, tiyinëm samma ye duwuro walji. ³⁵ To, hangal gënane, bare nur nilan dëganadë duwuro waljënno! ³⁶ Tiyinëmlan ndarama duwu bawo samma nurraa, alama fatëla nurnjulan nia wasnjidë gai kërgam.»

Kuttunja Farisawa-a malëmba Attauraye-a!

(Mat 23.1-36)

* 11:15 11.15 Beljabul - Mai sedannaye tiro Yiwulis cani. † 11:30 11.30 Nawi Yunus gai - Jiri Nawi Yunus kawu yakkuro curo buni mafëndiyen dëganadë gai, Isa ye nune kawu yakkuro kaminnju curo kauriyen dëgai.

³⁷ Isa mana cædi ngai duwon, Farisa laa fannjuro tia masæna dioro doeyono. Leje fadodæro ngaye masænaroro napkera. ³⁸ Farisadæ kæla Isa mukkonju tulje tayirro cæðannin masænaroro napcænayen ajapkeno. ³⁹ Daji Kæmaye tiro: «Nayi Farisawadæ ngawo tasaye-a gæmdowolombe-adæa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curondodæ kare kambe luwaptu so, niadiwi solan cæmbææna. ⁴⁰ Nayi hangal kuttua! Ti ngawodæa alalcænadæ curodæ yea alalcænni wa? ⁴¹ Karwu tiloaro sadaa yowo, daji awiso nayiro tayirro walnjagai.

⁴² «Kuttundo nayi Farisawa! Bulu kaskasi so, nana so, kærjuwo samma solan³ jakka tulluwuwi, amma jire dio so, Alaa rawo soa kolluwuwa. Tayidæa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana. ⁴³ Kuttundo nayi Farisawa! Dandallan napturam fuwuyæ-a kasuwulan lewa darajaa-a raawwa. ⁴⁴ Kuttundo, nayi alama kauri noduram bawoa[§] am nojannilan tia guwaccane kojaidæ gai,» yeno.

⁴⁵ Malæmba Attaurayæ falnjayæ tiro: «Sayinna, adægai wullæmiya, andi yea rasamma, diyel!» yeno. ⁴⁶ Daji Isayæ tiro: «Nayi ye kuttundo, malæmba Attaurayæ! Katkun kurwowa dama bawo ambo gængæwi, amma nayi ngulondoma sanguwe tayia banagæwwawo. ⁴⁷ Kuttundo! Kauriya nawiya kureyæ tanduwi, koro amwurawandodæma tayia ceyeso! ⁴⁸ Ngainin awo amwurawando cæðana sammaa kasadduwwaro shedanuwi, dalilnjudæ tayi nawiyæa ceyesæna, nayi ye kauriyanja tanduwuwa! ⁴⁹ Adæ nangaro nanrashidunjulân Alayæ: “Nawiyæ-a kængayamba-a tayiro juwaakki. Laanja ceyesi, laanja yea basarjai,» cænna. ⁵⁰ Adæma nangaro bu nawiyæa sammayæ kawu dunia alaktænaman am jaman adæyero cukkuri, ⁵¹ bu duwon jaman Nawi Haabilayen tamiya har jaman Nawi Jakariya katte laya duwadurambe-a Fado Alayæ-ayen bawojænadæyero kudero samma fidænadæ. Ai, nayiro wulnjagakki, kæla am jaman adæyemaro cukkuri. ⁵² Kuttundo, malæmba Attaurayæ! Cuwuram ilmuwe ngonuwi. Nayi kælano ye ngawuwuwi, koro am tia ngaworo majaidæ yero dapkæwwa.»

⁵³ Isa nadæa kolyenniya, malæmba Attaurayæ-a Farisawa-a tiro jauroro gærgajagane koro kæla awo ngæwuyelan tia jækcanæ ⁵⁴ jawal mananjulan tia taye madu badiyera.

12

Bare rinuwuwi!
(Mat 10.26-33)

¹ Sa adæn am kada kadami isane captane, har amanjaa guguwaccæi duwon, Isa burwolan fuwurawanjuro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Farisawadæro hangal gænanowo, nanmænafæknja yis gai. ² Awima gæraada federo culuwuwawodæ bawo, koro awima asærræ isanodiawodæ ye bawo. ³ Adægaima awo curo buneyen wulluwwadæa kausulan fanjai, koro awo curo ngimben tatapkæwwadæa farsamlan kurukaci.

⁴ «Sawawani, nayiro wulnjagakki, bare am ro kambe cattuluwe ngawo adæyen awima gade rakcanæ cadiwawodæa rinuwuwi. ⁵ Amma ti rinuwimadæa nayiro fælnjagakki: Rinowo ti duwon ngawo ro kambe cuttuluwunayen kænduwo tia kannuro njakkoyæ cædana. Aaa, nayiro wulnjagakki, Alaa rinowo! ⁶ Binaru uwu gursu yindiro caladi, gæna? Adæ yayæ Ala falnjamaa cæpciyiwawo. ⁷ Nonowo, kanduri kælândoyema samma komgada. Bare rinuwuwi, binaru ngæwua darajan konuwuwa.

⁸ «Nayiro wulnjagakki, wundu duwon fuwu amben ti kakke cænnamadæ, Tada Kambedæ ye fuwu malaiyawa Alayen kamdæ kaanju cæni. ⁹ Amma kam duwon fuwu amben wua angærsænamadæ fuwu malaiyawa Alayen angærdi. ¹⁰ Wundu duwon kæla Tada Kambedæyen manakuttu wuljidæ, tiro gawurdiyæ. Amma kam Ruhu Alayæa bassimadæ, tiro gawurdiyiwawo. ¹¹ Sa nayia dandallo, bi jujuriro, bi mairiro njasadiya, kæla awo wulluwiyen bi jiri kælândo mowuwiyen bare hangalndæ cijenni, ¹² dalilnjudæ sa adæn Ruhu Alayæ awo wuldüyedæa nayiro njakkarai nangaro,» yeno.

Misal gariwu hangal bawoyæ

¹³ Curo jamadæyen kam laayæ Isaro: «Sayinna, yeiyaniro wulgæne, curo warasandeyen nuwani siol!» yenniya, ¹⁴ Isayæ tiro: «A! Wundu wua shara kamdamandoro bi warasa dagardumandoro sædo?» yeno. ¹⁵ Daji jamadæro: «Hangal gænanowo! Arsiyi luwapturo kanowo, kam læman ngæwu jægandæna nangaro gæni roa dægai,» yeno. ¹⁶ Daji tayiro misal cædde: «Gariwu laa kulonju nema jauroro kekkænniya, ¹⁷ kælånjuro: “Na nemani adæa cammække njakkoyæ bawodæ, awi gæle dikki?” yeno. ¹⁸ Daji walde: “Akko awo dikkidæ: Jawuwanisoa wurnække gade kura kura tandække curonjan algamani-a awo gade gandækkæna samma-a cammække yakkækki. ¹⁹ Daji wuyæ

‡ **11:42** 11.42 Bulu kaskasi so, nana so, kærjuwo so - jire dio so, Alaa rawo soda, tayi jakka kaluyedæa faidan kojana.

§ **11:44** 11.44 kauri noduram bawoa - jiri kauri guwattudæ amba tayir gæniro kalakcidæ gai, Farisawa-a adanja-adæ ye amba na Alayen kuruwunno kalakci.

karwunin: 'Akko kəmboso kərwu kadaye takkəna. Garal namməkke bukke yakke, kəji fakki!' nəkki." ²⁰ Amma Alaye tiro: "Ni hangal bawoa! Bune adəman kawunəm dajə numi! Daji awo ani kəlanəmbo capkəmmadə, wundu gəle tayia jəgandi?" yeno. ²¹ Ngaima kam kəlanjuro arsiyi capcəgəna, amma na Alayen gəriwuro waljənnimadə, ti yero wakkajiyi,» yeno.

Bare karwungai diwwi!
(Mat 6.25-34)

²² Daji Isaye fuwurawanjuro: «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rōndoro buwiyen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi. ²³ Rodə kəmboə kojəna, koro tiyidə ye kajəmua kojəna. ²⁴ Ngawusoa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro ngajiram-a jawu-a ye cadanni yaye, Ala tayia ambaji. Nayidə jauro ngudowaa darajan konuwwa, diye! ²⁵ Wundundo gəle rakce karwungainjulən sa falma kawunjuro cərgai? ²⁶ To, ranguwe awo kəske adəmaa diwwawoa, awiro gəle kəla awowa gadedəyən karwungai diwi?

²⁷ «Fəreso jiri rijaiddə ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo. Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngaltema kajəmu fəre aniyə falnəa nanshawan najəgəna cakkənni. ²⁸ Ala fəreso ku karaan rija bari kannuro fijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərse ganaadə! ²⁹ Bare awo buwi-a yawi-aa manuwwi, bare karwungai diwwi. ³⁰ Jama duniaye samma awo ania majai, amma Bawando nayi ye awo anin mərədundoaro nojəna. ³¹ Attəroa, nodonju manowo duwon, awo ani yea nayiro njadi.

³² «Nayi jama gana, bare rinuwwi, Bawando nodonju bargaa nayiro njoro cəraana nangaro. ³³ Kəndando ladowo, wuridəa talaawaro yowo. Kəlandoro aritta dinjiwawo yikkududowo, arsiyindo samelan har abadaro ceriwawo, na duwon barwu ye lejwawo, kanam ye juwuiwawodə. ³⁴ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye
(Mat 24.45-51)

³⁵ «Canjando ye gerowo, fatəlawando ye waskada kollowo! ³⁶ Wolodiya waldu kəmanjaye gurejai gairo dabbardənowo. Sa kəmanja larusadin ise cinnadəa bakciyama, tiro kajagai. ³⁷ Barganja wolodiya kəmanja ise tayia faada najiyidə! Jiremaro nayiro wulnjagakki, dabbarde tayia cakke masəna dioro nāpcane ise ti kəlanju kəmbo tayiro sajiyi. ³⁸ Bune dərdu bi dərdu kojənaman kadioro walyenəa, tayia faada najiyia, barganja! ³⁹ Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu fannjuro isidəa nojənaa, tia kolje fannjuro ngayiwawo. ⁴⁰ Nayi ye faadaro dəgawo, dalilnjudə sa təmanuwwilən Tada Kambədə isi nangaro,» yeno.

⁴¹ Daji Biturusse: «Kəma, misal adəa andiro wa wulsagami, ra jama sammaro?» cəne tia kiworo. ⁴² Kəmaye tiro: «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajidə? ⁴³ Kəjinju wolodi kəmanju waldiya, ngai cədi najiyidə! ⁴⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki. ⁴⁵ Amma ca wolodi adə karwunjun: "Kəmani duwan isiwawo," cəne wolodiya amanjua kamun kwan babaktu badije juwe diben cane sagarandi kərgaro walyenəa, ⁴⁶ daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise tia kirwolan jajarje curo aman bowuyero cakki. ⁴⁷ Wolodi mərədu kəmanjuye nojəna duwon dabbarduro bi mərədu kəmanjuyedəa galduro wajənamadə, jauro tia kowojai. ⁴⁸ Amma wolodi awo kəmanju cəraana nojənni duwon awo tiro wowom gnəduwuyə cədənəmadə, tia ganamaro kowojai. Wundu duwon tiro awo ngəwu cədənəadə, nanjun ngəwu cawori. Koro kam mukkonjuro awo jauro ngəwu casakkənəadə, nanjun ngəwudəmaa kojəna cawori.

Nanlewa gəni, firda
(Mat 10.34-39)

⁴⁹ «Kannu duniaro njəttaro kadikko. Kannudə kərmaman cambənaa, jauro raakko! ⁵⁰ Wuro kasala laaa* saddi mbeji. Kawu ceridəro, kasala adəye kurwowunju jauro jau fakki. ⁵¹ Duniaro nanlewa wa kudoro kadikkoro təmayew? A'a, nayiro wulnjagakki, nanlewa gəni, firda. ⁵² Na adən fuwun fado falnin kam uwu firdai, yakkudə kəlado am yindiyero waljai, yindidə ye kəlado am yakkuyero waljai. ⁵³ Adəgaima firdai, bawo kəlado tadanjuyero walji, tada ye bawanjuyero, ya kəlado feronjuyero walji, fero ye yanjuyero, ya kəsai kəlado kamu tadanjuyero walji, kamu tadaye ye kəsainjuyero.»

* 12:50 12.50 kasala laaa - Kasala adəye maananju bone cane nui.

⁵⁴ Daji Isaye jamadëro: «Keyera faden cijëna ruwiya, sadëman nayiye: “Ingi fandiye,” nuwi, adëgaima wakkaji. ⁵⁵ Koro karuwa anëmbe cijëna ruwiya, nayiye: “Ku jauru kausuaro walji,” nuwi, adëgaima wakkaji. ⁵⁶ Nayi manafëkkaso! Awo same-a cidi-alan fëlediyidëa fisardu nonuwwadë, awiro gële awo jaman adën wakkajidëa fisardu nonuwwidë?»

⁵⁷ «Awi nangaro nayidë kalëndoro kommuwe awo dioye jussënadëa nonuwwadë?»
⁵⁸ Sa lawalamanëm-a rokko shararambo lenuwiya, këla jawalldëman koworë de tawaktëne, bare nia fuwu alkaliyero njadënniro. Adë gënia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi. ⁵⁹ Niro wulnjagëkki, nadën tëmmaro luwumbawo, sai wuridëa cotto rëmbëmiya duwon,» yeno.

13

Tuwa dewo!

¹ Sa adën am laa na Isayero isane lawar am cidi Galileye bu fida cadi duwon, Gomna Bilatus cakke tayia ceyesänayedëa tiro kekkudo. ² Isaye tayiro: «Galilewu ani bone ngai casana nangaro, Galilewu gade sammaa biwunin kojanaro tëmanuwwa wa?» ³ A'a, nayiro wulnjagëkki, nayi tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi. ⁴ Ra, am mewun wuskun soro kuruwu lakka Silowambe wurde këlanjaro cukkure sanunadë, am gade Jerujalemnin dasaanadëa biwunin kojanaro tëmanuwwa wa?» ⁵ A'a, nayiro wulnjagëkki, nayi tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.»

Misal ya tarmuye tada bawoaye

⁶ Daji Isa tayiro misal adëa cëdde: «Kam laa curo jërwunju inabbeyen ya tarmuye kokcëna duwon, tada madaro kadinniya, cuwandënni. ⁷ Daji jërwu njattomadëro: “Akko ku kërwu yakku këska adën tada madaro isëkkiya, awima fandëkkiwawodë. Calle tia! Awiro bowuro na cëmoyi?» ⁸ Amma jërwu njattomadëye tiro: “Bani ngimba, kasadde këmëne adë tia kolle, fërdunju tammëkko muri figëkko. ⁹ Bariminna tada kekkoa, ngëla. Bawoa, callëmi,» yeno.

Isaye kamu karuwaa isangaduwa

¹⁰ Yim tustuyea laa Isa dandalnin jamaa alamji duwon, ¹¹ kamu laa nadën mbeji, karuwa tia leje maskinno cëdëna kërwu mewun wuskunno nguwada rakce cëkko dajiwawo. ¹² Isa tia kirunniya, bowoje tiro: «Yani, nanmaskinnëm-a fainjakkëna!» yeno. ¹³ Tiro mukkonju gënayeyenniyama, kamudë cije cëkko dajë Alaa jajaktu badiyeno. ¹⁴ Amma Isa yim tustuyea kamudëa isangajëgëna nangaro, kura dandaldëye gërgajë jamaro: «Curo mawuyen kawu arakku kidaye kambo amardëgëna. Yim tustuyea gëni, yim animaa arowo isanganjaa!» yeno. ¹⁵ Këmaye tiro kalakciye: «Mënafëkka! Wundundo yaye yim tustuyea dalonju bi koronju wuijë cade catti, gëna?» ¹⁶ To, kamu ada, kaduwan Nawi Ibrahimbe duwon Yiwulis kërwu mewun wuskunno tia cikkerënadë nda? Yim tustuyea tia wuidu wuro wajimsëgënni wa?» yeno. ¹⁷ Adëa wulyenniya, waduwnju sammaa nangu kida, amma jama gade samma awo ajabba ajabba cëdidëye këji fanjai.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mat 13.31-35; Mar 4.30-34)

¹⁸ Daji Isaye: «Nodo bargaa Alayedë, awi camunonju wo? Awiro tia rattalgëkki? ¹⁹ Alamanjudë kasuni mutarre kam laa ngojë jërwunjulän fije rjje këska kuraro waljë, har ngudoso dëlabanjan fannja cadandënadë gai,» yeno.

²⁰ Koro Isa walde tayiro: «Awiro nodo bargaa Alayedëa rattalgëkki? ²¹ Alamanjudë yis kamu laa ngojë rungo algamaye jaa yakku-a këljë dije, har fum fujënadë gai,» yeno.

Cinna jëkkayen ngawowo!

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Isa jawal Jerujalembe jëgailän bëla kuran gënanölan jamadëa alamji ngai duwon, ²³ kam laaye tiro: «Këmani, am ganama wa njëkkawo cawandi?» cëne tia kiworo. Isaye jamaro: ²⁴ «Cinna jëkkadëyën jëktënowo ngawowo, nayiro wulnjagëkki, am kada ngaworo majai, amma rakcawawo. ²⁵ Fanowo, sa këma fadoye cije cinnadëa kërëp jakciya, nayi deyan daadadë cinna banguwe: “Këma, kasagane!” nuwi, amma tiye: “Nayia nonjakkëni ndaran kadiwmaro,» cëni. ²⁶ Daji nayi ye: “A! Ni-a kallo buiyena ye, yayiyena ye, koro farsam bëlandeyeson jamaa alammëmma, diye!” nuwi, ²⁷ amma tiye: “Nayia nonjakkëni ndaran kadiwmaro.” Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomaso!» cëne kalannjagajai.

²⁸ «Nadən so ye tædi, sheri ye naldi, sa adən Nawī Ibrahim-a Nawī Isaku-a Nawī Yakuba-a nawīya gade samma-a nodo bargaa Alayen ruwi, amma nayi kelandodæa deyarō gæmjajgai. ²⁹ Am laa adinnam-a fæde-a yala-a anəm-alan* isane tayi ye nodo bargaa Alayen masəna dioro napcai. ³⁰ Adəgaima am laa daryeyedə burwoyero waljai, koro laa burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Karwukutta Isaye Jerujalembō

(Mat 23.37-39)

³¹ Sa adən Farisawa laa na Isayero isane tiro: «Lene, na adəa kolle! Mai Hirudus nia njejero manji,» yera. ³² Isaye tayiro: «Lenowo, dæla jambamadəro: “Akko ku-a bari-a sedanna dukki, am yea isangagækki, kawu yakkua kidanidæa tumogækki,» wulgənowo. ³³ Fagatto ku-a bari-a waare-a jawalni gækki. Jerujalemlan gənia, na gaden nawī fima ceyesiwawo,» yeno.

³⁴ Koro Isa walde: «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyadæa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin captundo raakkəna, amma wayew. ³⁵ Akko fanndo de sul kolnjaana.† Nayiro wulnjagækki, wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

14

Isaye kam dondia isangaduwwu

¹ Yim tustuyea laa Isa masəna dioro fado Farisawaye kuranja laayero leyenniya, amdə jaurō Isaa ninijai duwon, ² kam laa tiyinju nga fuwadaa fuwunjun kiro. ³ Isaye maləmba Attauraye-a Farisawa-aro: «Yim tustuyea kamba isangaduwwuma halal ra haram?» cəne tayia kiworo. ⁴ Gəm kedənniya, Isa kamdæa cədanə isangajiye salamje leyeno. ⁵ Daji tayiro: «Wundundo tadanju bi dalonju yim tustuyea barambo cukkuriya, sadəman cuttuluwuwawodə?» yeno. ⁶ Koro mana tiro kalaktuwuye tayiro katkero.

Bare rokura diwwi!

⁷ Isa am masəna dioro dojanadə na darajaa kərejane napcai kirunniya, tayiro misal cədde: ⁸ «Kam laa masəna larusayero nia donjiya, bare na darajaadən namməmmi, dalilnjudə waneye sosamanəm kam nia darajan konjəna laaa dojəna. ⁹ Adəgəia, sosamandodə nanəmbo ise niro: “Cine nadæa tiro kolgəne!” cəni. Daji nangunəmbaro cinəne lenəne na daraja bawodəlan namməmi. ¹⁰ Amma kam laa nia donjiya, lene na daraja bawolan nammə. Daji sosamanəmdə isiya, niro: “Sawani, are na darajaan nammə!” cəne fuwu jama dojəna sammayen daraja fandəmi. ¹¹ Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia bassai. Koro kam kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.»

¹² Daji Isaye sosamanjudəro: «Ngəməri masəna kausuye bi lesaye dabbarnəmiya, bare sawawanəm, bi yanəmğəna, bi kəramiyanəm, bi kəmaskiyanəm gəriwuwa donəmmi. Adəgəi kidəmba, tayi ye nia donjane njakkərəmbi. ¹³ Amma ngəməri masəna dioye dabbarnəmiya, ngudiya so, maskinna so, ngurdiyaya so, kambuwa soa done. ¹⁴ Adəgainin bargaarō walləmi, tayi rakcane niro njakkərəmbiwawo nangaro. Yim cinowo jirewuyea Ala niro njəkkərəmbi.»

Misal masəna ngəməriye

(Mat 22.1-14)

¹⁵ Curo masənawuyen falnja adəa fangenniya, Isaro: «Barganju kam nodo bargaa Alayen masəna juwuiddə!» yeno. ¹⁶ Isaye tiro: «Kam laa masəna ngəməriye cədi cəne am kada doyeno. ¹⁷ Sa masənayedə kidənniya, wolodinjua cunode am dojənadəro: “Arowo, awiso kərma dabbargada!” yeno. ¹⁸ Amma tayi samma wajane fal fallen gawara koro ngaskera. Burwoyedə tiro: “Lowonjəkkəna gawurso, kulo yiwukkəna dolero lekke rukki,» yeno. ¹⁹ Fal ye: “Lowonjəkkəna gawurso, dalo bareye mewu yiwukkəna lekke tayia rijammækki,» yeno. ²⁰ Faldə ye: “Bərinmaro larusa kidəkkə. Adəmaro rangəkke lekkiwawodə,» yeno. ²¹ Daji wolodidə na kəmanjuyero walde awo ani samma wulyeyeno. Adəa fangenniya, kəma fadoyedə gərgəje wolodinjudəro: “Duwan luwe bəlaye farsam farsam so, lai lai so gai, talaawa-a maskinna-a kambuwa-a ngurdiyaya-a samma mane kude!” ²² Daji wolodidə walde tiro: “Kəmani, awo wulləmmadə tədəna, amma koro yaye na gərcəna mbeji,» yeno. ²³ Koro kəmadəye wolodinjuro: “Bəlan luwe

* **13:29** 13.29 am adinnam-a fæde-a yala-a anəm-alan - Kərdiya. † **13:35** 13.35 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

jawal kuran gananso gai amba yakke isa, fanni cappo cæmbæro! ²⁴ Nayiro wulnjagakki, am burwon dokkænadæye falnjama masænani juwuiwawo, diye!”»

Fuwura Isayero waldu

²⁵ Am kada kadami Isaa casadduwuna kallo ledu cadi duwon, Isa suworde tayiro: ²⁶ «Kam laa naniro ise bawanju-a yanju-a, kamunju-a yallanju-a, yeiyawanju-a kannawanju-a, har ronjudæmaa wajænnia, rakce fuwuraniro waljiwawo. ²⁷ Koro wundu duwon kaskanju karmoye* ngoje wua sægannimadæ, rakce fuwuraniro waljiwawo. ²⁸ Wundundo gæle soro sameye tando cæraana duwon, dunonju koji ra kojiwaworo nojoro napce wuri ceji sammaa burwon komjænni tando badijidæ? ²⁹ Ngai gænia, færdudæa gænaje rakce sorodæa tæmojægænni walyenoa, am caruna samma rudu tiro gænajagane: ³⁰ “Ruiwo, kam adæ soro tando badijæna duwon, tumoduwo tiro katkerol!” can. ³¹ Koro mai laa amnju dæwu mewua duwon mai kamanju am dæwu findiaro kæriwu njækkado majia, burwon napce rakce tayia kæriwun juwui ra juwuiwawodæa curui, mare? ³² Tia jawuiro kiroa, lawalamanju kuruwunin duwon, naptu nanlewaye kororo am cukkunodi. ³³ Adægaima kam duwon kændanju ngæa wajænnidæ rakce fuwuraniro waljiwawo.

³⁴ «Mandadæ ngæla, amma kælambo walyenoa, jiri fin gæle cayenju gairo walji? ³⁵ Manda kælamdæ kattiro bi muæiro fiduwuro faidaa gæni, tia deyan yirjai. Kam sæmonjuamadæ fanjo!» yeno.

15

Misal dimi faccægænaye

(Mat 18.10-14)

¹ Yim laa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a Isaa kærænduro nanjuro isai duwon, ² Farisawa-a malæmba Attauraye-a adæa kutturo carune kattenjan: «Kam adæ biwumaso kasacce, har tayi-a rokko masæna cadi,» yera.

³ Daji Isa tayiro misal adæa cædde: ⁴ «Kamndo laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filægar lægaridæa karaalan kolje leje fal faccægænadæa maje, har cuwandi, mare? ⁵ Cuwandiyi, karwu kæjiaro ngawanan ngoje ⁶ fannjuro waldi. Daji sawawanju-a kæmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukæjinde kallo fæleniyo, dimini faccægænadæa fandækkæna nangaro,» can. ⁷ Nayiro wulnjagakki, adægaima samelan karwukæji duwon kæla biwuma fal tuwa cædænayen tædidæ, kæla jirewu filægar lægari jawallan caluwunnidæmayen kojænaro tædi.

Misal cungo faccægænaye

⁸ «Koro kamu laa cunjonju mewua duwon, fal fatkeyenoa, fatæla wasse fadodæa færaje hangallayen kulasse, har cuwandi, mare? ⁹ Cuwandiyi, koiyanju-a kæmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukæjinde kallo fæleniyo, cungoni faccægænadæa fandækkæna nangaro,» can. ¹⁰ Nayiro wulnjagakki, adægaima biwuma fal tuwa cædiya, malaiyawa Alaye ye kæji fanjai.»

Misal tada faccægænaye

¹¹ Koro Isa walde: «Kam laa tada yindia duwon, ¹² tængærimadæye tiro: “Bawa, nuwani warasaye se!” yenniya, bawadæ tayiro kændanju dagaryeyeno. ¹³ Ngawo kawu ganayen tængærimadæ awonju sammaa capce lardu kuruwu laaro leje nadæn nanjairo cæde kændanju basaryeno. ¹⁴ Wuæinju sammaa ceje cot kerænnya, kænau jau lardudæro ngaye lambimaro walyeno. ¹⁵ Daji cije kam larduye laaro napciye aladeya neworo kulowanjuro tia kinodo. ¹⁶ Tada kækaye aladeya jawuidæa juwune curonju njæmbæro juro mangarjæna, amma wunduma tiro cinni. ¹⁷ Daji kæla naptunju adæyen tuwore karwunjun: “Kai! Kidama bawaniye fi yaye kæmbo juwe, har kulji, amma akko wua na adæn kænaye sesi. ¹⁸ Kolle cikke bawaniyero lekke tiro: ‘Bawa, Mai Samema yero biwu yiddækkæna, ni yero biwu njæddækkæna. ¹⁹ Kua wua tadanæmlan bowoduro yittækkæni. Marne, kasadde kidawunæmbe falnja gairo wallækko!’ nækki.” ²⁰ Daji cije na bawanjuyero leyeno. Amma bawanjudæ kuruwun tia kirunnya, juro njunoje cægase daunjuro kamdiye lewa kærawoye tiro kiddo. ²¹ Daji tadadæye tiro: “Bawa, Mai Samema yero biwu yiddækkæna, ni yero biwu njæddækkæna. Kua wua tadanæmlan bowoduro yittækkæni,» yeno. ²² Amma bawadæye wolodiyanjuro: “Duwan lenowo, kalwu gari ngalwodæa kudowo tiro luwunowo. Ngulondonjuro kulum yakkowo, sinju yero suno yakkowo. ²³ Koro kænna kaisuadæa kudowo duwanowo. Bæri ngæmæriye

* 14:27 14.27 kæska karmoye - Kæska duwon tiro kam jajagane nuida.

buiyo, bikke diyo, ²⁴ dalilnjudə tadani adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandəkko nangaro,” yeno. Daji karwunja jauro kəjiye ngəməri badiyera.

²⁵ «Sa adən tada kuramadə kulon. Fado karəngenniya, ganga-a algaita-a nukcai fangeno. ²⁶ Wolodi laa bowoje awo wakkajənədə kiworo. ²⁷ Tiye: “Kannanə diye walde iso. Bawanəm tia kələwa salai cuwandəna nangaro, kənna kaisuadəa duwajəna,” yeno. ²⁸ Daji tada kuramadə gərgəje fadodəro ngawo wayeno. Bawanju cije culuwe tia lowodu ngəskeno. ²⁹ Amma tiye bawanjuro: “Akko kərwu kadaro karea gairo ngənəptəkke niro kida njəddəkki, koro sawiso mananəm ngokki yaye, ngaltema wuro kani təngərima sime sawawani-a ngəməri diyende. ³⁰ Amma tadanəm adə, arsiyinəm sammaa jawarraro rəməs cikkeje basarje walde kadinniyama, tiro kənna kaisuadəa duwayeyem!” ³¹ Daji bawadəye tiro: “Tadani, ni sawiso nanin kərgam, koro awo kakke samma kaanəm. ³² Ngəməri dio-a kəji fanda-a ani andiro wajimsaana diye, dalilnjudə kannanəm adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandiye nangaro,” yeno.»

16

Misal wakkil nangaaye

¹ Koro Isa walde fuwurawadəro: «Gariwu laa wakkilnjua duwon, am nanjuro isane wakkilnjudəa ngadarjane arsiyinju basarji yera. ² Gariwudə tia bowoje: “Awi kəlanəmlan wuljai fakkənədə? Balas sədde, kua adən fuwun ni wakkilni gəni,” yeno. ³ Daji wakkildəye karwunjun: “Bani ngimba nanwakkilnin wua suttuluwunədə, awi gəle dikki? Dunoni bareye bawo, koro lowo dio ye wuro nangua. ⁴ To, awo wua kidanin suttuluwui dikke am fannjan samoyidəa nokkəna,” yeno. ⁵ Daji am duwon banju ngimba kasuro jəgai sammaa tilo tiloyen bowoje burwoyedaro: “Ndawuro bani ngimba nia njəgai?” cəne tia kiworo. ⁶ Tiye: “Kəndawu jaitunne tonə miaro,” yenniya, wakkildəye tiro: “Kakkadunəm kasuye ngone duwan namme fiwu ruwune.” ⁷ Koro kam gadəro: “Ni nda, ndawuro nia njəgai?” yeno. “Algama buwu miaro,” yenniya, wakkildəye: “Kakkadunəm ngone fisku ruwune,” yeno. ⁸ Banju ngimbədə wakkil jire bawoa kəla nanganju adəyen kingoro, dalilnjudə duniawu arsiyinjalan nanga kam fandoyen jama Alayea kojana nangaro. ⁹ Nayiro wulnjagakki, arsiyi dunia adəyelan sawawa fandowo. Sa dajənalən, nayia kəndəgairam sawisoyen ngələro njamoyi.

¹⁰ «Kam awo ganən jireadə, ngəwu yen jireə. Koro kam awo ganən jire bawoadə, ngəwu yen jire bawoa. ¹¹ Arsiyi dunia adəyen jirenambu diwwaa, wundu gəle arsiyi jireye sameyedəa mukondoro cakki? ¹² Koro ləman kaandə gənidəlan jirenambu diwwaa, wundu gəle nayiro nuwa kaandə njadi? ¹³ Wolodi fima rakce wolodi kəma yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal bassi. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.»

Attaura Nawi Musaye-a nodo bargaa Alayea

¹⁴ Farisawa tayi wuri rawowu nangaro awo ani sammaa fangeranniya, Isaro rudu gənayeyera. ¹⁵ Isaye tayiro: «Nayi fuwu amben kələndoa jirewuro ngonuwua, amma Ala awo karwundoye nojəna. Awo fuwu amben ngələro jajakcaidə na Alayen waada.

¹⁶ «Attaura-a kitawuwa nawiyaye-adə dasaana duwon har jaman Yahaya Kasalamaye kadio. Tən sa adən kawuri kəji nodo bargaa Alayea ambo wuldiyi, koro wundu yaye tiro ngaworo məldi. ¹⁷ Adə yaye səkkal fal Attauraye baworo waldudəro same-a cidi-a baworo walduma budu wo. ¹⁸ Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənədə kənjəna cədəna. Koro kam duwon kamu dəpkadaa niyajənədə, ti ye kənjəna cədəna.

Misal gariwu laa-a Lajarus-aye

¹⁹ «Gariwu laa mbeji, yim nguson kajəmu kime so, kaila linne ngalwo so luji ye, kullum tamtam-a daraja-alan napci ye. ²⁰ Cinna fannjuyen ngudi laa ye bowada tiyinju samma tunoa mbeji, cunju Lajarus. ²¹ Kənanjuadəro, kəmbə tewur gariwudəyen cidiro fidənədəa boro mangarji kərga, koro kəriyama isane tunowanjudəa məmələccai. ²² Nguididə bawoyenniya, malaiyawa tia ngojane gəre Nawi Ibrahimero kesado. Gariwudə ye bawoje tia sittərayera. ²³ Curo kannuyen ajawu jauro cai duwon, kəla sapkenniya, kuruwun Nawi Ibrahim-a gərenjun Lajarus-aa kiro. ²⁴ Daji yilje: “Bawande Ibrahim, wua njunosəne Lajarusə node ci ngulondonjuye ingiro ləpəcuwo tələmni samjo, curo kannu adəyen jauro bone yakki, diye!” yeno. ²⁵ Amma Nawi Ibrahimbe tiro: “Tadani, tange sa dunialan jauro kəji yamidə, Lajarus ye jauro kuttu caidə. Amma kərma ti na adən ronju bowada, ni ye curo boneyen kərgam. ²⁶ Koro ngawo adəyeman kattenden bəlaa kura kuruwu fetta, bare nanden wunduma cije nandoro lejanni, bi nando yen wunduma nandero isənni nangaro!” yeno. ²⁷ Tiye: “Marne,

Bawa, lowonjækkæna, Lajarussa fado bawaniyero node, ²⁸ yaanani uwu mbeji. Kolle lejo tayia galajo, bare tayi ye na ajawuye adæro isanni! ²⁹ Amma Nawî Ibrahimbe tiro: "Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a nanjan mbeji. Kolle tayia fanja!" yeno. ³⁰ Koro tiye: "A'a, Bawa Ibrahim! Amma kam laa karmolan cije nanjaro leyenoa, tuwa cadi," yenniya, ³¹ Nawî Ibrahimbe: "Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a fanduro wayeraa, kam nuna roaro walje cijænama kasacciwawo."»

17

Bare kamba karwulan tawwi!

¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Awowa casakke am taljane biwu cadidæ kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidæ! ² Kamdæye daunjuro kau neduram mafændi lujagane bæræmbo gæpcaanama tiro ngalwo, tadawa sanana aniye falnjaa cakke talje biwu cadidæro. ³ Hangal gænanowo! Kæraminæm biwu niro njæddia, tiro wulgæne. Tæmjia, tia gawurne. ⁴ Curo kawu fallen tulurro biwu ngiddo yaye, tulurro walde ise niro: "Tæmmækkæna," cænia, tia gawurne.»

⁵ Daji kængayambadæye Kæmadæro: «Kambærsendedæa yirgai!» yeranniya, ⁶ Kæmaye tayiro: «Ca kambærsendo mbejia, kasuni mutarre gai tængærima yaye, ranguwe kæska kura adæro: "Mæktæne, curo bæræmben koktæne!" wulgæwiya, manando jægai.

⁷ «Kamndo laa kærænju kulo baredu bi læman neworo leje karaan walde isiya, tiro: "Duwan are namme bæri bui!" cæni wa? A'a! ⁸ Tiro: "Bæri desægæne, kajæmunæm kadawu bawoa yakkæmiya, are kæmboni kude fisægæne. Bukke yakkia duwon, ni ye bui yai," cæni. ⁹ Koro kærænju awo tiro wulgægænadæa cædæna nangaro, tia wuseji wa? A'a! ¹⁰ To, nayi ye awo Ala wulnjaana sammaa diwe ceriya, adægai wullowo: "Andi kæræwa faida bawoa, awo wajimsaana bas kidiye!"»

Isaye am barasua mewu isangaduwa

¹¹ Isa bæni Jerujalemboro ledu cædi duwon, karangi katte cidi Samariyaye-a Galileye-aa giya. ¹² Bæladeya laa karængenniya, kongwa barasua mewu tia kapkeyera. Kuruwun dajana ¹³ kowo sapcane tiro: «Sayinna Isa, marne andia njunosane!» yera. ¹⁴ Isa tayia kirunniya, tayiro: «Lenowo, rimannadæro fæledægænowo!» yeno. Lejai ngai duwon, ngajane tayirro walyera. ¹⁵ Falnja ngæjænaro asuyenniya, kowo sapce Alaa cungoriaro walde ¹⁶ fuwu Isayen tungurumje ngumnju cidin gænaje tia wuseyeno. Tidæ kam Samariyaye. ¹⁷ Daji Isaye: «Tayi mewu samma ngajana, mare? To, nda tayi lægardæ? ¹⁸ Kusotto adæro kajia, wundunjama walde Alaa wuseji bawo wa?» ¹⁹ Daji kamdæro: «Cine lene! Kambærsenæm nangaro njækkawo fandæmma,» yeno.

Kænde nodo bargaa Alaye

(Mat 24.15-28, 36-44)

²⁰ Yim laa Farisawaso Isaro kæla yimbi nodo bargaa Alaye duniaro isiyen keworænniya, tayiro: «Nodo bargaa Alaye asuduramsolan gæni isi, ²¹ koro wundumaye: "Akko ti!" bi "Towo ti!" wuljiwawo. Nonowo, nodo bargaa Alayedæ dawundoman kærga,» yeno.

²² Daji Isaye fuwurawadæro: «Sa ise kawu fal yayero Tada Kambedæa kuroro jauru raawwa, amma tia ruwwawo. ²³ Amsoye nayiro: "Akkonju!" bi "Towonju!" caniya, bare lenuwe tayia gawwi. ²⁴ Jiri same ci fallan har todæro cuwalde wassidæ gai, yim kændenjuyedæn Tada Kambedæe ye ngai. ²⁵ Amma Ala kadarjæna, sai jauru bone cane am jaman adæyedæ tia wajaiya duwon.

²⁶ «Jaman Tada Kambedæeye alamanju jaman Nawî Nuhuye gai. ²⁷ Sadæn amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim Nawî Nuhu maaradæro ngaye ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno. ²⁸ Koro alamanjudæ jaman Nawî Lutuye gai. Amso jawui ye, casai ye, kasuwun luwa so, lado so cadi ye, kulo barejai, fado casandi ye kasarga. ²⁹ Daji yim Nawî Lutu bæla Sodomben culuwunadæn, dælawu kannuaye-a kauwa kannuaye-a samen cudure tayi sammaa siyeyeno. ³⁰ Yim duwon Tada Kambedæe fælediyidæn adægaima wakkaji.

³¹ «Yim adæn kam duwon kæla soronjuyen karenju ye curo soroyen dægænadæ bare jæpce kare ngoje leji cæne curo sorodæyero ngaanni! Koro kam kulolan dægænadæ ye bare fadoro waldænni! ³² Tangowo kamu Lutuyea! ³³ Wundu duwon ronju riwo cæraanamadæ ronjudæa cuwatki, amma wundu duwon ronju* cuwatkænamadæ ronjudæa cæriwi. ³⁴ Nayiro wulnjagakki, yim adæn bune am yindi dægæl tilon bowada

* 17:33 17.33 ronju - Kam duwon ronju na Alayen riwo cæraanamadæ ronju dunian cuwatki, amma kam duwon Isa nangaro ronju dunian cuwatkænamadæ ronju na Alayen cæriwi.

duwon, fal ngojane fal koljai. ³⁵ Koro kamu yindi ye kallo nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai. ³⁶ [Kongwa yindi ye kulon duwon, fal ngojane fal koljai.]»

³⁷ Daji fuwuranjuyero tiro: «Kɛma, ndaran awo adɛ wakkaji?» cane tia keworɛnniya, tayiro: «Na riwa dɛganalan kowuwaso ye captai,» yeno.

18

Misal kamu kwa faccɛgɛnaa-a alkali-aye

¹ Daji Isa fuwuranjuro kɛla sawiso tɛma koljannilan moduwa cadoyen misal adɛa kiddo. ² Tayiro: «Bɛla laan alkali laa Ala yea rijɛnni, kam yea nangujɛnni mbeji. ³ Koro curo bɛla adɛyen kamu kwa faccɛgɛnaa laa ye mbeji. Kullum na alkalidɛyero ise tia lowoje: “Wuro shara kɛla kɛladoniyen sɛdde!” cɛni. ⁴ Tussɛna sonju cɛmowonni, amma ngawo adɛyen alkalidɛ karwunjun: “Ala yea rikkanɛ, kam yea nangunɛkkɛni yaye, ⁵ kamu adɛ kullum wua suwolsɛna nangaro, tiro shara yiddɛkki, bare kɛnde ngawunjudɛn karwuni tɛgɛmbo jajɛnniro!” yeno.» ⁶ Daji Kɛmadɛye: «Awo alkali jirenambuma adɛ wuljɛnadɛa fanowo! ⁷ To, Ala nda, am kɛrɛjɛna bune-a kausu-aro tiro sonja caddidɛro shara kɛla kɛladowanjayen caddiwawo wa? Ra, kawu kadaro tussɛna duwon, tayia banajiyi? ⁸ Nayiro wulnjagakki, duwaman sharanja kamji. Adɛ yaye sa Tada Kambɛdɛ duniaro walde isiya, koro yaye kambɛrse dunialan cuwandi wa?»

Misal Farisa-a akki mowoma-aye

⁹ Daji Isa am tayi kɛlanjaa jirewuro ngojane am gadea rujanaro misal adɛa kiddo: ¹⁰ «Am yindi moduwa dioro Fado Alayero lejane kasargawo. Kam faldɛ Farisa, faldɛ ye akki mowoma. ¹¹ Farisadɛ cije daje karwunjun moduwa cɛde: “Ala, wu am gade-a gade nangaro wusenjɛkkɛna. Wu barwu gɛni, diwi dioma gɛni, kɛnjɛnama gɛni, bi akki mowoma adɛ gai gɛni. ¹² Wudɛ curo mawuyen yindiro asem dikki, koro awo fandɛkkɛna ngan fal curo mewuyen sadaaro yikki,» yeno. ¹³ Amma ti akki mowomadɛ, ngawolan daada kɛlama sapcɛnnin nganjɛnju bakciaro:† “Ala, wu biwuma, wua njunosɛne!” yeno. ¹⁴ Nayiro wulnjagakki, Farisadɛa gɛni, akki mowomadɛa Ala jiremaro ngojo. Nonowo, wundu duwon kɛlanjua jajakcɛnamadɛ, tia bassai. Koro kam kɛlanjua awimaro ngojɛnnimadɛ, tia jajakcai,» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dɛptuwu

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadɛ adɛa kerunniya, amdɛa wusayera. ¹⁶ Amma Isa yalla sananadɛa bowoje fuwuranjuro: «Yalladɛa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkwɛwi! Nodo bargaa Alayedɛ am tayi gaiye nuwanja, diye! ¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedɛa kaccɛnnida tɛmmaro ngayiwawo!» yeno.

Kam kura laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸ Kam kura laaye Isaro: «Malɛm ngɛlama, awi dikke ro sawisoye fandɛkki?» cɛne tia kiworo. ¹⁹ Isaye tiro: «Awiro wua ngɛlaman bowosɛmi? Ala gɛnia, wunduma ngɛla bawo. ²⁰ Wadawadɛa† nonɛmma: Bare kɛnjɛna dimmi, bare ro kambe tulluwummi, bare nambarwu dimmi, bare sheda kambu dimmi, bawanɛm-a yanɛm-aro daraja ye!»† yeno. ²¹ Kamdɛye: «Tɛn gananiyan wada ani sammaa gakkɛna,» yeno. ²² Isa adɛa fangenniya, tiro: «Koro yaye awo fal nia maunjɛna. Kɛndanɛm sammaa lade talaawaro dagargɛne, arsiyi samelan fandami. Daji are wua sɛgai!» yeno. ²³ Kamdɛ adɛa fangenniya, ti juro gariwu nangaro karwukutta tia tai daje kida. ²⁴ Isa karwukuttanjudɛa kirunniya, tiye: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju juro jau, diye! ²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudɛro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno. ²⁶ Am adɛa fanjanadɛye tiro: «Assha! Adɛgaia, wundu gɛle njɛkkawo cuwandi?» yera. ²⁷ Isaye: «Awo kambo yojiwawodɛ Alaro yoji!» yeno. ²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akkonde awindeso kolliye nia njɛgaiyena,» yenniya, ²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma nodo bargaa Alaye nangaro fado, bi kamu, bi yaana, bi bawa, bi ya, bi yalla koljɛnadɛ, ³⁰ dunia adaman awo koljɛnadɛmaa ngawuro kojɛna cuwandiawodɛma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi,» yeno.

Isaye kɛnyakkuyero kɛla karmonju-a cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

* **18:13** 18.13 nganjɛnju bakciaro - Karwukutta fɛledu. † **18:20** 18.20 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **18:20** 18.20 NL 20.12-16; SK 5.16-20

³¹ Isa mewun yindindæa sægëriro cuttuluwe tayiro: «Fanowo, Jerujalembo leniye, koro awo nawiyaso kæla Tada Kambedæyen ruwujana samma wakkaji. ³² Am tia cadane mukko kærdiyayero casakke, tayi ye tia rujane rarajane tiro lallari tuwajagane ³³ kirwolani jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkuwa roaro walje ciji,» yeno. ³⁴ Amma fuwurawadæ awima asujanni. Maananju tayiro gëraaada nangaro, awo wuljænadæa nojanni.

Isaye kambua isangaduwa

(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

³⁵ Isa bæla Jerikoyero karængenniya, kambu laa ci jawallen napkada lowo cædi mbeji. ³⁶ Jama kojairo fangenniya, awi wakkajoro kiworo. ³⁷ Tiro: «Isa kam Najaratte kodu cædi,» yera. ³⁸ Daji kowo sapce: «Isa Tada Mai Daudaye,[‡] wua njunosæne!» yeno. ³⁹ Am fuwu gëjjana lejaidæ tiro jakkadæ mædæk napco yera, amma cayea kojænaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosæne!» yeno. ⁴⁰ Daji Isa daje tia nanjuro cawudo yeno. Kewudenniya, tiro: ⁴¹ «Awi niro njæddækkiya, raam?» cane tia kiworo. Tiye: «Kæma, sim fandækkiya, raakko!» yeno. ⁴² Daji Isaye tiro: «Sim fande! Kambarsenæm nangaro nanlewa fandæmma,» yeno. ⁴³ Sadæman sim cuwande Alaa cungoriaro Isaa giya. Jama samma adæa kerunniya, tayi ye Alaa jajaktu badiyera.

19

Isa-a Jakaya-a

¹ Isa bæla Jerikoyero ngaye reje kodu badiyeno. ² Bæladæn kam laa mbeji, cunju Jakaya. Ti kura akki mowomasoye ye, jauru gariwu ye. ³ Wundu ti Isa wo cæne tia kuroro maji, amma kæla jama kadayen rangæme kuroro tiro katkero, ti kori nangaro. ⁴ Daji Isaa kuroro cægase fuwuro leje na Isa kojidæyen kæla tarmu laayero tatkeno. ⁵ Isa nadæro kadinniya, kæla sapce tiro: «Jakaya, duwan jæmme, ku sai fannæmlan jæmmækkiya!» yeno. ⁶ Jakaya ganje jæpce karwu kæjiaro tia kapciye sosayeno. ⁷ Jamadæ adæa kerunniya, karwunja waje: «Fado biwumayen jæpcæna!» cani. ⁸ Amma Jakaya cije daje Kæmadæro: «Kæma, reda kændaniyedæa talaawaro yikki. Koro kam laayen wuri cukkowonaro mowokkænæa, kawak dewu tiro kalakkægækki,» yeno. ⁹ Daji Isaye: «Ku fado adæn njækkawo jæpcæna, dalilnjudæ kam ada ye kaduwa Nawi Ibrahimbe* nangaro. ¹⁰ Nonowo, Tada Kambedæ am faccaanaa maje njækkaworo kadio,» yeno.

Misal Mai-a wolodiyanju-aye

(Mat 25.14-30)

¹¹ Jamadæ awo ania kærænjai ngai duwon, Isa tayiro misal wulduwu badiyeno, dalilnjudæ Jerujalembo karængæna ye, koro tayidæ nodo bargaa Alaye sadæman duniaro jæpciyyero tæmajana ye nangaro. ¹² Tayiro: «Maina laa lardu kuruwu laaro leje kærmai lardunjuye cuwande walde isi cane sapturo ciyeno. ¹³ Daji wolodiyanju mewu bowoje wundunja yayero mina[†] fal fal ce tayiro: “Kawu waldække isækkiro tilan sawur dewo,» yeno. ¹⁴ Amma am lardudaye tia wajane, har ngawonjun am canode: “Kam adæ maindero waljidæa rayiyende!” yera.

¹⁵ «Maije kadinniya, wada ce wolodiyanju tayiro wuri cinadæa bowoja isa awiso sawurlan cawandoro nojo yeno. ¹⁶ Burwoyedæ ise tiro: “Barganæmmin, akko mina simmadæn mina gade mewu fandækko,» yeno. ¹⁷ Maiye tiro: “Wuse, wolodi ngælama! Awo ganan aman dimma nangaro, nia lawan bæla mewuyero galanjækki,» yeno. ¹⁸ Yindiyedæ ye ise tiro: “Barganæmmin, mina simmadæn gade uwu fandækko,» yenniya, ¹⁹ Maiye: “Nia lawan bæla uwuyero galanjækki,» yeno. ²⁰ Daji wolodi gade ye ise tiro: “Barganæmmin, akko minanæm. Tia kesolan kærnække dam gænayekko. ²¹ Ni kam jau nangaro, ringekko. Awo gænænæmmidæa ngonæmi, awo nadæmmidæ yea kalanæmi,» yeno. ²² Maiye tiro: “Mana cinæmben shara njæddækki, wolodi kæladæ! Wu kam jau, awo gænækkæni ngokki, koro awo nadækkæni kalakkiro nonæmma, gæna? ²³ To, awiro gæle wurinidæa bankilan gænænæmmidæ? Ca ngai dimmaa, waldunidan wurini riwanjua mowokkænæa,» yeno. ²⁴ Daji Maiye am nadæn daadadæro: “Minadæa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadæro yowo!” yeno. ²⁵ Tayiye: “A! Barganæmmin, nanjun mewu mbeji, diye!” yeranniya, ²⁶ Maiye: “Nayiro wulnjagakki, wundu duwon nanjun

[‡] 18:38 18.38 Tada Mai Daudaye - Kaduwa Mai Daudaye, kaala Almasiwu Alaye.

* 19:9 19.9 kaduwa Nawi Ibrahimbe - Jakaya ye Nawi Ibrahim gai Alaa kasacce na Alayen njækkawo cuwandæna. Adæma nangaro Jakaya kaduwa jireye Nawi Ibrahimbe. [†] 19:13 19.13 mina - Mina faldæ alwasi kida kawu miaye.

awoamadē,[‡] tiro casargai, amma kam nanjun bawomadē,[§] awo cədanadəmaa tilan camoyi. ²⁷ Kəladowanani mainjaro walləkkiro wajanaədəa kudowo fuwunin roro yejowo!” yeno.»

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yah 12.12-19)

²⁸ Ngawo Isa adəa wuljənayen, koro walde kəla fuwunna Jerujalemba ledu badiyeno. ²⁹ Gəre bəlawə Baitfaje-a Baitani-aye na Kau Jaitunne canidəa karəngeranniya, Isa fuwurawanjuyə yindi cunode ³⁰ tayiro: «Bəla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, koro kutta wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo! ³¹ Kam laaye: “Awiro fəranguwu?” cəne nayia njaworia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjuə,” wulgənowo!» ³² Daji am tayia cunodənədə lejane Isa tayiro wuljəgənədə gai nayeyera. ³³ Kuttadəa fərakcaı duwon, kəmanjusoye tayiro: «Awiro fəranguwu?» yeranniya, ³⁴ tayiye: «Kəmadə tilan mərədunjuə,» yera. ³⁵ Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwunja kəladəro ferjagane tia ngoyeyera. ³⁶ Leji adəgai duwon, am kalwunja kəla jawallen feryera. ³⁷ Na jawal Kau Jaitunne dən jəpcidəa karəngənniya, fuwurawanju samma karwu kəjiaro kowo sapcane kəla awo əjabba əjabba carunayen Alaa njungoro badiyera. ³⁸ Tayiye: «Bərgəa mai cu Kəmandeyen isimadə! Kərma duwon katte Alaa amnju-ayen nanlewa kərgə, Mai Samemaro daraja tio!»[†] canı. ³⁹ Curo jamadəyen Farisawa laaye Isaro: «Sayinna, fuwurawanəmbə wulgəne gəm cado!» yeranniya, ⁴⁰ tiye: «Nayiro wulnjagakki, nəmgeraa, dongur kauyesoma burwu casakki,» yeno.

Isaye Jerujalemba njikkıro

⁴¹ Isa Jerujalemba del karənje bərnidəa kirunniya, tiro kikkıro. ⁴² Bərnidəro: «Kai! Ca ku awo nanlewa njukkudidəa nonəmmaa, amma kərma nodu adə nıro gəraaadaro waljəna. ⁴³ Adə nangaro yim laa ise kəladowanəm dirinjane kəlnjane kanji fiyen yaye kıkiminjagane garunəmbə cidi capcagane tiyen kojane ⁴⁴ ni-a am curonəmlan dasaanana sammaa təgəmbə sinjagai, har kau falma kəla kamanjuyen gənaada baworo cadi, dalilnjudə sa Kəmande amnjuə cəkkayiyə isənaro nonəmmi nangaro,» yeno.

Isa Fado Alayen

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-26; Yah 2.13-25)

⁴⁵ Daji Isa balbala Fado Alayero kərgaanniya, kare ladomasoa dudu badiyeno. ⁴⁶ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidə fado moduwaye!”,[†] amma nayidə tia jongo gəndəwuyero kalakkek!»[†] yeno.

⁴⁷ Yim nguson Isa Fado Alayen jamaa alamdu cədi duwon, wurawa rimannayə-a maləmba Attaurayə-a amwurawa jamayə-a tia njejoro majai, ⁴⁸ amma jawal cawandənni, dalilnjudə jama samma hangalnja nanjun tia fanjana nangaro.

20

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

¹ Yim laa Isa Fado Alayen jamaa alamje tayiro kawuri kəji Alayedəa wuljiyi duwon, wurawa rimannayə-a maləmba Attaurayə-a amwurawa-a nanjuro isane ² tiro: «Andiro wulsagane, kənduwo filan awo ania dimi? Wundu nıro kənduwo adəa njo?» cəne tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wulsəgənowo! ⁴ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben?» cəne tayia kiworo. ⁵ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyə, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori. ⁶ Amma “Kamben” wulliyə, jama samma andiro kau gəgəmsagane seyesi, dalilnjudə Yahayaa nawiro ngojana nangaro.» ⁷ Daji Isaro ndaran kadiomarə nojanni yera. ⁸ Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal jərwu agərıduwu kəladowayə

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

⁹ Daji Isa misal adəa jamaro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde jərwuwu laaro agərıjiye bəlawuro kawu kadayero sapkada. ¹⁰ Sa fərdoye

[‡] 19:26 19.26 wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojanaro asuji.

[§] 19:26 19.26 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi. * 19:35

19.35 kuttadəa - Noduwuram Isa mai gai rokura bawoa Jerujalemba kələwan ngayiyə. † 19:38 19.38 jaw 118.26

† 19:46 19.46 Ish 56.7 † 19:46 19.46 Iri 7.11

kidənniya, nuwanju cuwandoro kareanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. Amma jərwuwudə tia cadane bəkcane mukko dea duyera. ¹¹ Koro walde kareə gade kinodo. Ti yea cadane bəkcane basarjane mukko dea duyera. ¹² Koro walde kareə yakkuye kinodənniya, caye gai ti yea larujane duyera. ¹³ Daji kəma jərwudəyē: “Awi gəle dikki? Tadəni raakkənədəmaa nodəkki. Waneye tiro daraja cadi,” yeno. ¹⁴ Amma jərwuwudə tadanjudəə kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Tia yejiyo, warasadə kaandero waljo!” yera. ¹⁵ Daji tia cadane jərwudəlan cattuluwe roro keyeso.

«To, kəma jərwuyedə awi cədi? ¹⁶ Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəə ci,» yeno. Jamadə adəə fangeranniya, tayiye: «Suwana! Bare ngairo waljənni!» ¹⁷ Amma Isa tayia ninije: «To, awi maana awo kitawulan ruwuwada adəyē?»

“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənədə wo.”†

¹⁸ Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,»† yeno.

¹⁹ Maləmba Attaurayə-a wurawa rimannayə-a jawal tia taye majai duwon, jamadəə riyerə, daliljudə kəlanjaman misaldəə kidoro asujana nangaro.

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

²⁰ Daji wurawa adinwuyə ani Isaa məlastu badijane curo mananjuyen cada mukko gomnayero casakkoro am laa jirewu gairo kəlanja kalakcanaa nanjuro kenodo. ²¹ Tiro: «Sayinna, mana wuldunəm-a jamaa alamdunəm-a samma jirero noniyena, koro wundumaa gayirnəmbawo ye, jawal Alayə kalkallo yikkərami ye. ²² To, Kaisarro* akki njodə, andiro halal ra haram?» cane tia keworo. ²³ Amma Isa niadiwinjadəə asuje tayiro: ²⁴ «Wuro dinariyus† fəlesəgənowo rukke! Cu-a kəla-a wunduyə tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro «Kaisarre,» yera. ²⁵ Daji Isayə tayiro: «Ngaimaa, awo Kaisarredəə Kaisarro yowo, koro awo Alayədəə Alaro yowo!» yeno. ²⁶ Adəgaima rakcane fuwu jamayen Isaa curo mananjuyen cadanni. Jaawunjudəə jauro ajarpcane mədək napkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷ Sadusiya laa, tayi cinowo duniayəə kasaccannidə, na Isayero isane ²⁸ tiro koro cadde: «Sayinna, Nawi Musayə: “Kam laa yanjugəna tada bawo bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna fəccəgənayədəə niyajo yanjugənarə kaduwu majuwo!”† ruwujəna. ²⁹ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno. ³⁰ Yindiyədə ye kamudəə niyayenniya, ngai. ³¹ Yakkuyədə ye ngai. Adəgaima tayi tulurso tada cawandənnin bawoyera. ³² Ngawo adəyen kamudə ye bawoyeno. ³³ To, tayi tulurso tia camowonədə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

³⁴ Isayə tayiro: «Am jaman adəyə larusa so, niya so cadi, ³⁵ amma am duwon leira-a karmon cidu-aa cawandənədə larusa so, niya so cadiwawo. ³⁶ Karmon cidudən nuwanjaa nangaro, tayidə tadawa Alayə, malaiyawa gai rakcane gadero sanuiwawo.‡ ³⁷ Koro Nawi Musa kəlanjuma kitawulan na kannu dawu kəska cambiyədən am bawojana cijaidəə tabbaccəgəna. Tidə Kəmandəə Ala Ibrahimbe-a Ala Isakuyə-a Ala Yakubayə-alan bowoyeno.† ³⁸ Kəmandədəə Ala am nunayə gəni, am roayə, nanjun tayi samma ronjaa nangaro,» yeno. ³⁹ Daji maləmba Attaurayə laayə tiro: «Sayinna, jaawunəmdə kalkal!» yera, ⁴⁰ Adəgaima wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudayə

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

⁴¹ Daji Isayə tayiro: «Ndayilan Almasiwudə Tada Mai Daudayə§ canidə? ⁴² Mai Dauda kəlanjuma kitawu jawurayelan manajə: “Kəmandəyē Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, ⁴³ kələdowanəmbe cidiya sinəmbero yakkəkko!’ cənna.”† ⁴⁴ Mai Daudayə tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno.

† **20:17** 20.17 Jaw 118.22 † **20:18** 20.18 Ish 8.14; Dan 2.34-35 * **20:22** 20.22 Kaisar - Gomna kura Rombe † **20:24** 20.24 dinariyus - Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. † **20:28** 20.28 SK 25.5 ‡ **20:36** 20.36 malaiyawa gai - Sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adəma nangaro samelan kaduwu mada bawo.

† **20:37** 20.37 NL 3.6 § **20:41** 20.41 Tada Mai Daudayə - Kaduwu Mai Daudayə, kaala Almasiwu Alayə. † **20:43** 20.42-43 Jaw 110.1

Hal malamba Attauraye
(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40)

⁴⁵ Jama samma tia kærənjai duwon, Isaye fuwuranjuro: ⁴⁶ «Malamba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana. ⁴⁷ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja samma jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran juro kura!» yeno.

21

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye
(Mar 12.41-44)

¹ Isa kəla sapkenniya, arsiyiwu laa curo sanduwu sadaa fidaarambedəro wuri fijagai kiro. ² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye gursu kime yindi* fijayi kiro. ³ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə tayi sammaa kojənarə fijəgəna. ⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye
kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

Wurdu Fado Alaye
(Mat 24.1-14; Mar 13.1-13)

⁵ Fuwuranju laaye kəla jiri Fado Alayedəa kauwanju shawa shawa-a sadaa Alaro sadakcaana-alan jənejanadəye kəlan manajai duwon, Isaye: ⁶ «Awo ruwi anidə, sanja cəde kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno. ⁷ Tayiye: «Sayinna, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo. ⁸ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! Am ngəwu cunilən† isane: “Wuma ti wo!” koro “Sadə cədəna!” cani. Bare tayia gawwi! ⁹ Kəriwu so, hangalsango soye lawar fanuwiya, bare yaanuwwi! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.»

¹⁰ Koro Isa walde tayiro: «Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. ¹¹ Cidi ye na gadegaden juro loloji, wowa-a kəna-a ye na naro ngasayi. Koro awowa riduye-a alama ajabba ajabba-a ye samelan fəledagai. ¹² Amma kawu awo ani samma wakkajaidəro, nayia njadane basarnjane dandalnin sərənjangai, kosoro njasakki, koro cuni nangaro‡ fuwu mai so, gomna so yero njasadi. ¹³ Ngainin dama shedaro walduye fandui. ¹⁴ Adə nangaro kawudəro nia ngonowo, bare kəla awo kəlando moworo wulluwiyen karwungai diwwi, ¹⁵ dalilnjudə wuma awo kalkal wulluwidəa njadəkki, koro curo waduwendoyen wundunjama rakke nayia kambiunjaiwawo. ¹⁶ Bawando-a yando-a so, yaanawando so, kəramiyando so, sawawando so nayia njadane laandoa roro ceyesi. ¹⁷ Cuni nangaro am samma nayia wanjai, ¹⁸ amma kanduri kəlandoyema facciyiawawo. ¹⁹ Kanadi ngonuwiya, njəkkawo fandui.

Wurdu Jerujalembe
(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰ «Sa sojiya kada isane bərni Jerujalembea dirijane kəljana ruwiya, wurdunju kərənjenaro nonowo. ²¹ Sa adən am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja! Am curo bərnidəyən dasaanadə ye caluwo, koro am karaanjulən dasaanadə ye bare bərnidəro ngasaanni! ²² Dalilnjudə adəma sa ajawu gənaduwyedə wo, ngainin awo kitawulan ruuwada samma wakkajai.† ²³ Yim anin kamu curo so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! Masiwa kura lardudəro ngayi, Ala jama adəro gərgəjəgəna nangaro. ²⁴ Laanjaa kashagarsolan ceyesi, laanja yea cadane kərea gai larduwa gade sammaro casadi. Kərdiyadə Jerujalembe wurjai, har sa Ala tayiro kədarjəgənadə cədiya.

Kənde Tada Kambədəye
(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ «Samelan alamaso kəngal-a kumbal-a sillowuwa-alan tarui, dunia yelan nuku tekuye-a cambaldunju-a casakke jama larduwaye hangalnja ciji. ²⁶ Kəla awo dunialan wakkajiyen ambe karwunja kamde, har muwajai, kənduwowa sameye juro lolojai

* **21:2** 21.2 gursu kime - Kunguna yauidiyaye tamannju ganama. † **21:8** 21.8 cunilan - Cu Almasiwu Alaye kəlanjaro ngojane tayima ti wo cani. ‡ **21:12** 21.12 cuni nangaro - Isaa kasadduwwa nangaro. † **21:22** 21.22 Hos 9.7

nangaro. ²⁷ Daji Tada Kambedə kənduwoa-a jaurō darajaa-a curo fofouyen isi carui.†
²⁸ Awo ani wakkadu badijaiya, danowo kəlando sangowo, sa nayia meruduye karənjəna nangaro.»

Misal ya tarmuye

(*Mat 24.32-35; Mar 13.28-31*)

²⁹ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Akko ya tarmuye-a kəska gadeso samma-a ruiwo! ³⁰ Sa kaluwanja ridu badijana ruwiya, nayi kəlando nangəri karənjənarō nonuwwa. ³¹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, nodo bargaa Alaye karənjənarō nonowo! ³² Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon. ³³ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmarō baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(*Mat 24.36-44; Mar 13.32-37*)

³⁴ «Hangal gənanowo! Bare curo njəmbəro so, sagarandu so, duniasuwol so hangalndo ngojane yim adə ise kel gai tadu bawo nayia rəp njadanni. ³⁵ Nonowo, yim adə am dunialan dasaana sammaro cukkuri. ³⁶ Faadaro dəgaiwo, duno awo wakkaji sammaro kanuwe fuwu Tada Kambədəyen daduye fandoworo sawisoro Alaa korowo,» yeno Isaye.

³⁷ Adəgaima yim nguson kausu Isa Fado Alayen jamaa alamji, bune bərnidən culuwe leje na Kau Jaitunne canidəyen waji. ³⁸ Koro jama samma tawajane tia kərənduro Fado Alayero isai kasarga.

KARMO-A CIDU-A ISAYE

22

Isaa roro njejoro mada

(*Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yah 11.45-57*)

¹ Sala Burodi Yis Bawoaye tia sala Laya Njəkkayiramben bowojaidə karənjəna. ² Koro wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa njejoye majai, amma jamadəa rijana.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(*Mat 26.14-16; Mar 14.10-11*)

³ Daji Yiwulis Yahusa kam tiro Iskariyot cani mewun yindindəye falnjarō kərgawo. ⁴ Yahusa leje wurawa rimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a rokko jandə kəla jawal Isaa mukkonjarō sərəttuwuyen keddo. ⁵ Karwunja jaurō kəjije tiro wuri cadi yeranniya, ⁶ Yahusa kasacce dama Isaa tayiro jama nojannilan sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(*Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yah 13.21-30*)

⁷ Sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedəa* duwajaidə kidənniya, ⁸ Isa Biturus-a Yahaya-aa cunode tayiro: «Lenowo, masəna layayedəa andiro dabbaraganowo, buiyo!» yeno. ⁹ Tiro: «Ndarən tia dabbarniyeya, raam?» cane tia keworo. ¹⁰ Isaye tayiro: «Akko bərnidəro ngawuwiya, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Fado ngayidəro tia gaiwo ngawowo, ¹¹ kəma fadoyedəro wulgənowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?” ¹² Nayiro soro sameye ngim kura curon karea fəlenjagai. Nadən masənadəa dabbarnowo!» yeno. ¹³ Daji fuwurawadə lejane jiri Isa tayiro wuljəgənadə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

Masəna Kəmaye

(*Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1Kor 11.23-25*)

¹⁴ Sa kidənniya, Isa kəngayambanju-a rokko masənarō napkera. ¹⁵ Isaye tayiro: «Camən masəna Laya Njəkkayirambe adəa kawu bone yakkidəro nayi-a rokko buiyeya, jaumarō raakkəna. ¹⁶ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun tia bukkiwawo, sai jiremaro nodo bargaa Alayelan maananju wakkajiya duwon,» yeno. ¹⁷ Kənjaram curon dibenna ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro: «Kənjaram adəa taiwo, wundundo yaye ca! ¹⁸ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun ingi inabbe† yakkiwawo, har nodo bargaa Alaye napciro,» yeno. ¹⁹ Daji burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Adə tiyini nayi nangaro

† 21:27 21.27 Dan 7.13-14 * 22:7 22.7 ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju wowom karmoyero kadumada. † 22:18 22.18 ingi inabbe - Diben.

tinadē. Wua takturo adēa dewo!» yeno. ²⁰ Adēgai koro ngawo masēnāyēn kēnjaram ngoje tayiro ce: «Kēnjaram adē aman bērin bunilan ndēpkada,[‡] bu duwon nayi nangaro fidēnadē.[†] ²¹ Kam duwon wua mukko kēladowanīyero sērēnsiyidē, akkonju wu-a rokko masēna diye. ²² Tada Kambedē saptidēma,[§] jiri Ala kadarjēnadē gai, amma kam duwon tia sērēcciyidē, kuttunju!» ²³ Daji kattenjan kēla wundunja awo adēa dioma woyen koro badiyera.

Wundunja kura wo?

²⁴ Daji fuwurawadē kattenjan kambiwu kēla wundunja kura woyen cadi duwon, ²⁵ Isaye tayiro: «Maiya dunia adēye talaawanjaa raccagai, koro am tayiro serma canidē ye kēnduwonja fēlejai. ²⁶ Amma nayidē, ngai gani. Kuramandodē tēngēri gairo waljo, koro kam nayia njanodimadē wolodi gairo waljo! ²⁷ Wundu gēle kura wo? Kam masēnaro napcēnamadē ra wolodinjudē? Kam masēnaro napcēnamadē, mare? Amma wudē curondon wolodindo gai.

²⁸ «Curo jaraptani sammāyēn nayima gērenin nammuw. ²⁹ Jiri Bawani wuro kērmai sinadē gai, wu ye nayiro njadēkke ³⁰ curo kērmainiyēn wu-a rokko buwe yawe, koro kēla kuris kērmaiye nammuwe jiriya mewun yindin Israyilawuyero shara yidduwi.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yah 13.36-38*)

³¹ «Siman, Siman, fane! Yiwulis jiri am argēm lalajaidē gairo nayia laladuro Alaa cuworēna,* ³² amma bare kambērsenēm kollāmīro Alaa ngikkorakko. Ni ye waldēmiya, kēramiyanēmdēa dunoagēne!» ³³ Biturusse tiro: «Kēma, koso bi karmoro dabbardēkkēna, ni-a rokko leniyol!» yenniya, ³⁴ tiye: «Biturus, niro wulnjēgākki, gudowom ku kokkore cakkiwawo, sai yakkuro wua angērsēmiya,» yeno.

³⁵ Koro Isa walde tayiro: «Sa nayia wuri bawoa, ngərwu bawoa, suno gade ye bawoa njanodēkkēnadēn, awo laa maunjana wa?» cēne tayia kiworēnniya, «Mausanni,» yera. ³⁶ Daji tayiro: «To, amma kērma kam wurinjudē ngojo, kam ngərwinjudē ye ngai, koro kam kashagarnju bawoadē ye kalwunju gari cēlado fal ciwo. ³⁷ Nayiro wulnjagākki, sai awo kitawulan ruwuwada adē wulan wakkajiya: “Amsō tia biwumaro ngoyera.”[†] Aaa, awo kēlanin ruwuwadadē wakkaji,» yeno. ³⁸ Tiro: «Kēma, akko kashagar yindi,» yeranniya, tayiro: «Kollowo, cēdēna,» yeno.

Moduwa Isaye

(*Mat 26.36-46; Mar 14.32-42*)

³⁹ Isa bērnīlan culuwe cayedē gairo Kau Jaitunnero leyeno, fuwurawanju ye tia geya. ⁴⁰ Nadōrē kadinniya, tayiro: «Bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno. ⁴¹ Daji tayia kolje gana laa kuruwuje tungurumje moduwa dio badiyeno. ⁴² Tiye: «Bawani, kasaddēmmaa, kēnjaram adēa[†] wulan ngone! Adē yaye rawonidē gani, kaanēmdēma ti wo!» yeno. ⁴³ [Daji malaiya laa samelan ise tiro fēlediye karwunju kibbayeyeno. ⁴⁴ Isa jōktu dama baworo fanji duwon, cayeja kōjōnaro tai daje moduwa kido, har kēmūwunju bu cidiro fidiyi gairo tok tok fiyadan.] ⁴⁵ Ngai moduwa kidēnniya, cije na fuwurawanjuyero walde ise tayia karwukuttaro casambaranēna kēnēm cadi najiye ⁴⁶ tayiro: «Awiro kēnēm diwidē? Cīnowo, bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno.

Isaa Ta

(*Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Yah 18.1-11*)

⁴⁷ Isa mana cēdi ngai duwon, jama kada kam tiro Yahusa canī mewun yindindēye falnja fuwu gərjiaro kadira. Yahusadē Isaro lewa darajaye njēddoro tia karēngēnniya, ⁴⁸ Isaye tiro: «Yahusa, lewa darajayelan wa Tada Kambedēa sērētkēgēmi?» yeno. ⁴⁹ Am nanjuyedē awo wakkajidēa kerunniya, tiro: «Kēma, kashagarlan tayia cacalliyea, nda!» cane ⁵⁰ falnja wolodi řiman kurayea bakce sēmōnju kēmboramdēa tēn kamgeno. ⁵¹ Amma Isaye tayiro: «Danowo! Cēdēna!» yenniya, sēmōnju leje isangayeyeno. ⁵² Daji Isaye wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuyē-a amwurawa jamaye-a tia taro isanadēro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gēndēma gai taro kadiw? ⁵³ Yim nguson nayi-a rokko Fado Alayen dēgaiye duwon, wua sēdawwi. Amma adēma sando wo, sa duwon duwu kērmainju cunodidē.»

Biturusse Isaa angərdu

(*Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yah 18.25-27*)

[‡] 22:20 22.20 aman bērin bunilan ndēpkada - Bu Isaye aman katte Ala-a adamgēna-ayea tabbacciya. [†] 22:20 22.20 NL 24.8; Iri 31.31-34 [§] 22:22 22.22 Tada Kambedē sapti - Isa nui. ^{*} 22:31 22.31 nayia laladu - Yiwulis tayia rijapciya, coraana. [†] 22:37 22.37 Ish 53.12 [†] 22:42 22.42 kēnjaram - Kēnjaram bone njaye.

⁵⁴ Daji Isaa cadane balballa fado riman kurayedero kesado. Biturus ye kate kaskadaaro tayia giya. ⁵⁵ Dawu balballayen kannu fujane napkeranniya, Biturus ye dawunjan napkeno. ⁵⁶ Daji kir laa Biturussa nur kannuyeden napkada kirunniya, tia ngelaro ninije: «Kam adə ye Isa-a rokko,» yeno. ⁵⁷ Amma Biturus angərje: «Feroma, wu tia nokkəni!» yeno. ⁵⁸ Gana sam kidənniya, kam laa ye tia cure: «Ni ye falnja!» yeno. Biturusse: «Kai! Wu gəni!» yeno. ⁵⁹ Alama sa fal gai cəde kam laa gade: «Fagatto kam adə ye Isa-a rokko, ti ye kam lardu Galileye nangaro!» yenniya, ⁶⁰ Biturusse tiro: «Kaiya! Awo wulləmidəa nokkəni!» yeno. Sadəman manaji ngai duwon, gudowom kokkore kekko. ⁶¹ Daji Kəmadə suworde Biturussa niniyeno. Biturus ye awo Kəma tiro wuljəganadəa takkeno. Kəmaye: «Ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cənna. ⁶² Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

⁶³ Adəgai duwon am Isaa gurejaidə tia rurujane babaktu badiyera. ⁶⁴ Simnju jakcane tiro: «Nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera. ⁶⁵ Koro radu kada tiro keddo.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(*Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Yah 18.12-24*)

⁶⁶ Dunia wayenniya, amwurawa jamaye-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a majilislan captane casakke Isaa fuwunjaro kewudo. ⁶⁷ Tiro: «Nima wa Almasiwudə wo? Andiro wulsagane!» cane tia keworo. Amma Isaye tayiro: «Wulnjagakkia, kasadduwawo. ⁶⁸ Koro njaddəkkia, jaawu siwwawo. ⁶⁹ Amma kua adən fuwun Tada Kambedə mukko kəmboram Ala Kənduwomayen napkada dəgai,»[†] yeno. ⁷⁰ Daji tayi sammaye tiro: «Nima gəle Tada Alayedə wo?» yeranniya, tayiro: «Nayima wulluw, wuma!» yeno. ⁷¹ Daji tayiye: «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Andi kəlande mana cinjulən culuwuna adəa faniyena,» yera.

23

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Yah 18.28-38*)

¹ Daji majilisuw samma cijane Isaa fuwu Gomna Bilatussero caade ² ayau gənaduwu badiyera. Tayiye: «Kam adə jamandea turu cadoro təmbaljiyi nayeyeiye. Kaisarro akki njo dapciyi, koro tima Almasiwu maidə wo cəni,» yera. ³ Bilatusse tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno. ⁴ Daji Bilatusse wurawa rimannaye-a jama captanadə-aro: «Kam adələn ayau fima fandəkkəni,» yeno. ⁵ Amma amdə cəyae kojənarə kowo sapcane: «Alamdunjun jamandə cidi Yahudiyaye sammaa jawallən cuttuluwu, cidi Galileyen badije har na adəro kadio,» yera.

Isa fuwu Mai Hirudussen

⁶ Bilatus adəa fangenniya, Isa kam Galileye waro kiworo. ⁷ Isa kam Galile cidi duwon Mai Hirudus cunodidəyero asuyenniya, cakke Isaa na maidəyero kesado, sa adən ti ye Jerujalemnin nangaro. ⁸ Mai Hirudus Isaa kirunniya, karwunju jaurə kəjiyeno. Tussəna ti-a tado cəraana, dalilnjudə calan lawarnju fanjəna, koro alama laa sameye tiyen kuroro təmajəna nangaro. ⁹ Koro kada tiro kiddo, amma Isa awima tiro kalakcəgənni. ¹⁰ Wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a ye nadən daada tia jaurə burwujai. ¹¹ Mai Hirudus ye sojiyanju-a rokko tiro rudu gənajagane rarayera. Daji kalwu darajaa tiro lujagane na Bilatussero kalakkerə. ¹² Caman Mai Hirudus-a Gomna Bilatus-aye kattenja kuttu duwon, yim adəman kəjjiane sawaro walayera.

Isaro shara karmoye kamduwu

(*Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yah 18.39-19.16a*)

¹³ Daji Gomna Bilatus wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a jamadə-aa bowoje ¹⁴ tayiro: «Kam adə jamadəa turu cadoro təmbaljiyi nuwe naniro kiwudu. Fuwundon tiro koro kiddəkkəniya, ayau tiro gənagəwwadən falma fandəkkəni. ¹⁵ Koro Mai Hirudus ye cuwandənni nangaro, cakke tia kalakkerə. Akko awima tia roro njejoye cədəna bawo. ¹⁶ Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno. ¹⁷ [Caman kəla adayen sala adən kosoma fal tayiro salamjiyi.]

¹⁸ Daji jama samma ci tiloaro kowo sapcane: «A'a! Kam adəye ronju tuluwe! Barabbassa andiro salamsagane!» yera. ¹⁹ Ti Barabbasdə, bərnilan turu cade kam laa ceyesənadəro, tia kosoro casakkəna. ²⁰ Bilatus Isaa salamjiya cəraanadə, walde tayiro manayeyeno, ²¹ amma kowo sapcane: «Kəskarə tia jagəne! Kəskarə tia jagəne no!» cani. ²² Yakkuyedən walde tayiro: «Awiro? Ayau awiye cədo? Awima roro njejoye tilan fandəkkəni. Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,»

[†] 22:69 22:69 Jaw 110.1; Dan 7.13-14

yeno. ²³ Amma jamadæ caye baworo kowo sapcane Isaa kaskaro jajuwo no cane, har kowonjan nasargadara. ²⁴ Daji Bilatus shara kamje awo caworanadæ tædi yeno. ²⁵ Kam tia caworæna, kam duwon tuuru-a kam njejo-a nangaro kosoro casakkænadæa salamgeno, amma Isaa awo caraanadæa cadoro mukkonjaro kekko.

Isaa kaskaro jaduwa

(*Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yah 19.16b-27*)

²⁶ Sojiya Isaa caadi duwon, kam laa bæla Kuraneye cunju Siman karaan isidæa cadane kaska karmoyedæa ngoje ngawo Isaye jægane lejera. ²⁷ Curo jama tæræm ngawonju jagaidæyen kamuwa kada ti nangaro karwukuttaro nganji bakcai ye, casiri ye mbeji. ²⁸ Daji Isa suworde tayiro: «Kamuwa Jerujalembe, bare wu nangaro yiruwuwi! Kælando-a njuriyando-aro yikkirowo!» ²⁹ Nonowo, sa laa cæde ambe: «Barganja kamuwa rakcane casambiwawodæ! Barganja kamuwa ngaltema casambæne tægam cadænnidæ!» cani. ³⁰ Sadæn kauwa kuruwuro: «Kælandero yukkurowo!» koro kæriso yero: «Andia jansanowol!» wuldu badijai. ³¹ Awoa kaska kæridero ngai caddia, awi gæle kaska ngamdudæro wakkajiyi?»

³² Sojiyadæ gændewu yindi yea ti-a rokko njeoro kesado. ³³ Na tiro Buwo Kælæye canidæro kadiranniya, nadæn Isaa kaskadæro jayeyera. Gændewu yindidæ yea jayeyera, faldæ kæmboramnjulan, faldæ ye wailanjan. ³⁴ Daji Isaye: «Bawani, tayia gawurne, awo cadî nojanni nangaro,» yeno. Sojiyadæ kajæmunju ngojane walawala cade dagaryera. ³⁵ Jamadæ nadæn daada carui ngai duwon, amwurawadæ tiro rudu genajagane: «Am gadea cækkaana. Tima Almasiwu Ala kæræjænaa, nda kælanju camowo!» cani. ³⁶ Sojiyadæ ye tia rujane nanjuro isane tiro diben comcom sajagane: ³⁷ «Ni Mai Yaudiyadæa, kælanæm moye!» cani. ³⁸ Kælakajinjun adæa allolan ruuwuada: TI ADÆMA MAI YAUDIYAYE WO.

³⁹ Gændewu yindi jajaanadæye falnja Isaro manakuttu cædde: «Nima gæna Almasiwudæ wo? Nda kælanæm moye, andi yea sakkaye!» ⁴⁰ Amma faldæ ye kamanjuro jækkade: «A! Ni yero shara ro tuluwoye njaddænana, Alaa rinæmbawodæ? ⁴¹ Kaandedæ jussæna, diwi diyena nangaro ajawu gænasaana, amma kam adæ awima diwi cædænni,» yeno. ⁴² Daji walde: «Isa, kærmainæm fandæmiya, wua kælan sædai,» yenniya, ⁴³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjægækki, kumaro wu-a rokko jannalan dægaiye,» yeno.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yah 19.28-37*)

⁴⁴ Kausu kæla dawu duwon, dunia nga tæmje cælæmbo walje, har sa yakku kajirihero kiado, ⁴⁵ kængal ye wasturo wayeno. Sa adæn juwa curo *Fado Alayen dægænadæ farak yindiro kargadan. ⁴⁶ Daji Isa kowo dunoaro sapce: «Bawani, roni curo mukkonæmberø yakkækki,» yenniya, ro kiræmbo. ⁴⁷ Kajalla sojiyadæ awo wakkajæna sammaa kirunniya, Alaa jajacke: «Fagatto kam adæ jirema!» yeno. ⁴⁸ Jama kada na lamar adæyen captanadæ ye awo wakkajæna sammaa kerunniya, karwukuttaro nganji bakcaiaro walladara. ⁴⁹ Amma am Isaa nojanadæ-a kamuwa tia cidî Galileyen jaane isanadæ-a kuruwunin daada awo ania lawarjai kasarga.

Kalmaram: Fado Alaye

Fado Alayedæ Jerujalemnin kærga. Fadodæn soro mafændi-a balballa yindi-a mbeji. Curo soro mafændidæyen na jaurø tayir tiro na Ala-a tadoye cani-a juwa nadæa gæræji-a mbeji. Kærwu fi yayen yim laya gawara fandoyea rïman kuradæ laya duwaje na Ala-a tadoyedæro ngayi. Laya duwajiyæ, rïman kuradæ budæa ngoje Ala biwu jamanjuyæ cinjo tayia ardihero na Ala-a tadoyedæro ngayæ fuwu Kæmandeyen fiji. Nonowo, rïman kuraro kajiyæ, kam gædero juwadæa koje nanjuro ngawodæ amardægænni, bare nunniro. Sa Bargaande Isa Almasiwu ronju ce nuna kaldæn, juwa na Ala-a tadoye gæræjænadæ farak yindiro kargadan. Adæ noduwuram Kæmande Isa ronju njodæa ardiænayæ. Barga adæyen jawal Ala-a tadoyedæ kærma kaada, maananju am Isa Almasiwua jaanadæ gawara cawande bu fida gade bawoaro nodo bargaa Alayero ngasayiro waljeno.

Sittara Isaye

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yah 19.38-42*)

⁵⁰ Kam laa nadæn mbeji, cunju Isuwu. Tidæ kam ngælama ye, jirema ye, ⁵¹ kam Arimatiya cidî Yahudiyayæ, koro nodo bargaa Alayedæa gureji. Ti majilîswudæye falnja yayæ, awo amanju niæjane Isaro caddænadæa kasaccænni. ⁵² Daji Isuwu na Gomna Bilatussero leje kamin Isayedæa kiworo. ⁵³ Kamindæa kaskadælan cæsayæ lowowon batta linnen kækærje kauri duwon curo kauyen laada wundumaa casakkænniro cakke

sənaeyeno. ⁵⁴ Yimda yim dabbarduye,* koro yim tustuye badidunju del karənjəna. ⁵⁵ Kamuwa duwon Isa-a rokko cidi Galileyen isanadə ye jaane kauridəa lawarjane jiri kaminnju sənanadəa kero. ⁵⁶ Daji waldane kawudi-a kəndawu-a dabbaryera. Yim tustuyea kəla wadayen tuskera.

24

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yah 20.1-10*)

¹ Mawuye yim burwoyeya* suwa ləp kamuwadə kawudi-a kəndawu-a dabbarjanadəa ngojane kauridəro leyeranniya, ² kau kuradə ci kauriyedən təmballada nayeyera. ³ Kasarğaanniya, kamin Kəma Isayedəa cawandənni. ⁴ Kəla adəyen hangalnja cijəna duwon, kongwa yindi kajəmu yiyiljia gərenjan daada tayiro fəleyaadara. ⁵ Karwunja kamde kəla cidiyaro kesakkəranniya, kongwawadəyeyə tayiro: «Awi nangaro kam roa curo am sanunayen manuwidə?» ⁶ Ti na adən bawo, cijəna! Awo Isa sa ti cidi Galileyen nayiro wulnjaanadəa tangowo: ⁷ «Ala kadarjəna, Tada Kambədəa mukko biwumasoyero casakero kəskaro jajagane ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji.» ⁸ Daji mananjudəa takkera. ⁹ Kauridən walladaranniya, awo ani sammaa mewun tilondə-a fuwurawa gadesodə-aro wulyeyera. ¹⁰ Kamuwa awo ania kəngayambadəro wuljaanadə, tayima Meram Magdala-a Yanna-a Meram ya Yakubaye-a kamuwa gadeso-a wo. ¹¹ Amma mananjadəa kəla bawoaro ngojane tayia njasarairo wayera. ¹² Adə yaye Biturus cije cəgase kauridəro leyeno. Nguje lotkeyenniya, batta linne gənia, awima gade curunni.† Daji awo wakkajənadəa jauru ajapce fadoro walladan.

Isaye fuwurawanjuyey yindiro fəleduwu

¹³ Yim adəman fuwurawanjuyey yindinja cijane bəla laa Imawus cani kilometr mewun yindin gai Jerualemnan dəganadəro lejai duwon, ¹⁴ kəla awo wakkajana ani sammayen jande badiyera. ¹⁵ Jandəjane gasipcaɪ duwon, Isa kəlanju karənje tayi-a rokko leyerera. ¹⁶ Amma simnjan tia carunama, ti wunduro asuduro dapkaada. ¹⁷ Isaye tayiro: «Kəla awiyen jawallan jandenuwidə?» cəne tayia kiworənni, karwu kuttua gəm dayera. ¹⁸ Falnja cunju Kəleyofas tiro: «Curo kusottowa Jerualembe sammayen ni tilonəm awo kawu anin wakkajənadəa nonəmmi wo?» yeno. ¹⁹ Tayiro: «Awi gəle wakkajo?» yenniya, tiro: «Awo Isa kam Najarattero wakkajəgənadə! Ti nawi kura fuwu Ala-a jama samma-ayen awo cədi-a manaji-a samma kənduwoa duwon, ²⁰ wurawande rımannaye-a amwurawande-a wowom karmoye tiro gənajaaro tia sərəccagane kəskaro jayeyera. ²¹ Amma tima kam duwon jama Israyilayea merujimadə woro təmaniyena. Akko awo ani wakkajənadə ku kawu yakku. ²² Koro kamuwa laa curonden lawar ajabba andiro sakkudəna. Ku suwa ləp kauridəro leyeranniya, ²³ kaminnjudəa cawandənni. Daji waldane isane andiro malaiyawa tayiro nadən fəledagane ti ronjua cane wulseyera. ²⁴ Adəgaima amnde laa ye kauridəro leyeranniya, kamuwadə wuljanadə gai, awo sammaa kalkallo nayeyera, amma tidəa curunni!» ²⁵ Daji Isaye tayiro: «Am hangal bawo! Kua yaye awo nawayaso wulnjaanadəa njasarai wanuwwa. ²⁶ Ala kadarjəna, ti Almasiwudə bone adəa cane duwon daraja na Alayen cuwandiawo wa?» yeno. ²⁷ Daji Attaura Nawi Musayen tamiya har kitawuwa nawayaye gadedəro kudero awo kəlanjun kitawu samman ruwuwadadəa tayiro fisaryeyeno.

²⁸ Bəla lejaidəa karəngeranniya, Isa fuwuro koji gairo kido. ²⁹ Amma tia lowojane: «Marne, andi-a rokko jəmmiyo! Kəngal njukkuro cədi, dunia ləmdu maji,» yeranniya, ngaye tayi-a rokko jəpkera. ³⁰ Masəna dioro napkəranniya, burodi ngoje Alaro ardije fəsakce tayiro keno. ³¹ Daji kəlanja fərəmdə tia asuyera, amma tayiro fatkeyeno. ³² Kattenjan: «Kəla jawallan mana sadde kitawu Alayə fisarsagai duwon, karwunde tai dajə kəjjjənni wa?» yera. ³³ Sadəman cijane Jerualembo waldane kəngayamba mewun tilondə-a amanja gade-a captana nayeyeranniya, ³⁴ jamaye tayiro: «Jiremaro Kəmadə karmolan cijəna, har Simanno fəledəgəna!» yera. ³⁵ Daji tayi yindidə ye awo kəla jawallan wakkajəna-a jiri burodi fəsakce dagarjənalən tia asujana-adəa wulyeyera.

Isaye fuwurawanju sammaro fəleduwu

(*Mat 28.16-20; Mar 16.9-18; Yah 20.19-23*)

³⁶ Fuwurawadə kəla awo aniyen jande cadɪ ngai duwon, Isa kəlanju dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno. ³⁷ Kaime kam nunaye laa caro cane karwunja pət kamgada. ³⁸ Amma Isaye tayiro: «Awiro hangalndo cijənadə? Awi nangaro kəla

* 23:54 23.54 yim dabbarduye - Jəmma, yim tustuye səbdu.

* 24:1 24.1 mawuye yim burwoyeya - Ladu.

† 24:12 24.12 awima gade curunni - Biturus kamin Isayedəa curunni.

wuyen dangwi? ³⁹ Akko mukkonni-a sini-a ruiwo, wu kəlanima! Lesənowo ruiwo, kaimelan silla-a da-a bawo, amma wu takkənaro ruwi,» yeno. ⁴⁰ Adəa wulyenniya, mukkonju-a sinju-a tayiro fəleyeyeno. ⁴¹ Daji karwunja tai daje kajijəna yaye, ajapcane tia mərsajannidə, Isaye: «Na adən awo laa kəmboye mbeji wa?» cəne tayia kiworo. ⁴² Njango buni wargadaye tiro kekkudəranniya, ⁴³ cəmoje fuwunjan gigəro.

⁴⁴ Daji Isaye tayiro: «Akko manani sa dawundon dəgakkənadən nayiro wulnja-gakkənadə: “Ala kadarjəna, awowa duwon kəlanin curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiya-a Jawura-ayen ruwuwadadə sai wakkajaiya,» yeno. ⁴⁵ Daji Isa kəlanja fərəmje kitawuwadəa tayiro bayinduwo badiyeno. ⁴⁶ Tayiro: «Akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Almasiwudə bone cai, kawu yakkua karmolan ciji, ⁴⁷ koro Jerujalemnin tamiya har jama duniaye sammaro kudero cunjulan kawuri tuwa dio-a gawara fando-ayedəa wuljagai.” ⁴⁸ Nayima shedawu awo aniye wo. ⁴⁹ Wudə awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnadəa‡ juwanjagakki. Nayi ye bəрни adən nammowo duwon, har samelan kənduwo nayiro jəmnjagairo,» yeno.

Isaye samero ledunju
(Mar 16.19-20)

⁵⁰ Daji Isa tayia bərnidən cuttuluwe karən bəla Baitaniyero kiwudənniya, mukkonju yindi sapce tayiro barga dəpkeyeno. ⁵¹ Tayiro barga dəpçiyi ngai duwon, nanja kolje tia samero kesado. ⁵² Tiro ambətkeyeranniya, karwukəjinja dama bawo Jerujalembə walladara. ⁵³ Adəgaima kullum Fado Alayen Kəmandea congori kasarga.

‡ 24:49 24.49 awo Bawani wada ngoje nayiro njadi cənnadə - Ruhə Alayə.

YAHAYA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye

Yahaya ruwujənədə

Linjila Yahayayedə

Kitawu Yahaya ruwujənədə, tima Linjila kəndewuyedə wo. Ti Yahayadə Nawi Yahaya Kasalama gəni, am mewun yindin Isa tayia kəngayambanjuro galajənədəye falja. Koro tiro fuwura Isa tia jauru cəraanədə cani. Adə nangaro alama əjabba əjabba Isa cədənədəə cure awo wuljəna-a jamaro alamjəgəna-adəə fəngeno. Ngawo saa kadayen Ruhu Aləye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-aa ruwuyeno. Amma awo Matiyu-a Markus-a Luka-a kitawunjan ruwujana sammaa ruwujənni, kitawunjudə gade. Lamar ani wakkəjanədə ku saa dəwu yindi gai yəye, Ala cakke Linjila adə ye gadejənnin har nandero kadio.

BADIDURAM

Isa Kalma Aləye

¹ Badiduramnin Kalma, Kalmadə Ala-a rokko, Kalmadə Ala kəlanjudəma. ² Badiduramnin Ala-a rokko kasarga. ³ Awiso tiyelan alaktəna. Curo awo alaktənədə samməyən, tiyən gəniə, awo alaktəna falma bawo. ⁴ Tilan ro kərgə, * rodə tima nur kambe wo. ⁵ Nurdə curo duwuyən yiyilji, amma duwudə tia cəmowonni.

⁶ Kam laa Ala cunodəna mbeji, cunju Yahaya.† ⁷ Tidə shedaro kadio. Am samma tiyelan kasaccaro, nurdəə shedajoro kadio. ⁸ Ti kəlanju gəni nurdə wo, amma nurdəə shedajoro kadio.

⁹ Nur adə tima nur jireye wo, duniaro ise am sammaa wassimadə. ¹⁰ Tidə dunialan duwon, duniadə ye tiyelan alaktəna yaye, duniadə tia nojənni. ¹¹ Na jamanjuero kadio, amma jamanju tia cəmowonni. ¹² Amma am duwon tia cəməye cunju kasaccanamasodəro kənduwo tadawa Alayero walduyə kaino. ¹³ Tayidə buyən gəni, bi kərawo tiyiyən gəni, bi kərawo kəmbən gəni, amma Alayən katəmbəra.

¹⁴ Kalmadə kambo walje dawunden napkeno. Ti jauru serra ye, jireə ye. Koro darəjanjuə ruiyena, daraja duwon daraja Tada tilo lok na Bawayən isənəyedə gai. ¹⁵ Yahaya tia shedaje kowo sapce: «Tima kam kəlanjun wuyə: «Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,» wulləkkənədə.» ¹⁶ Barga dəptuwunju dama bawodəro andi samma ser cinju bawo kiwandiye. ¹⁷ Wadadə Nawi Musayən kadio, amma ser-a jire-adə Isa Almasiwuyən kadira. ¹⁸ Wunduma ngalte Alaa curuna bawo, amma Tada tilo lok, tidə Ala ye, na Bawayən dəganama ye, tima Aladəə andiro isanosaa.

KIDA ISAYE DUNIALAN

Sheda Nawi Yahayaye

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luk 3.1-20)

¹⁹ Sa yaudiya Jeruələmnin na Yahayəro řimanna-a Lewiyya-aa ti wunduro kororo canodənədən, akko sheda Nawi Yahayayedə. ²⁰ Angəřjənnin federo wulje tayiro: «Wu gəni Almasiwudə wo!» yeno. ²¹ Daji tiro: «Ni wundu gəle? Nima wa Nawi İliya wo?» cane tia keworo. Tayiro: «A'a, wu gəni,» yeno. Tiro: «Ni nawidə wa?» yeranniya, tayiro: «A'a,» yeno. ²² Daji tiro: «To, ni wundu gəle? Jaawu am andia sanodənədəro yikkadiyoro, awi gəle kəlanəmlan wulləmi?» cane keworo. ²³ Yahayəye tayiro: «Wuma "kam karaan kowo sapce: 'Jawal Kəmandeyə cəkkə dewol!' cəni,† Nawi İshaya wuljənədə gai,» yeno.

²⁴ Curo kəwu Farisawayə yen am laaa canodəna. ²⁵ Tayiye Yahayaro: «Ni Almasiwu gəni, Nawi İliya ye gəni, nawidə ye gəni, awiro gəle ambo kasala‡ yiddəmi?» cane tia keworo. ²⁶ Tayiro: «Wudə ingilan ambo kasala kiddəkkə, amma dawundon kam laa daada nonuwwi mbeji, ²⁷ tidə kam je sunonjuye wuiduma tikkəni ngawonin isi,» yeno. ²⁸ Awo ani bəla Baitani ci bəřəm Jordaniye todən na duwon Yahaya ambo kasala cəddidən wakkayəra.

Isa Tama Aləye

* 1:4 1.4 tilan ro kərgə - Kalmadə, tima fərdü roye wo. † 1:6 1.6 Yahaya - Nawi Yahaya Kasalama. ‡ 1:23 1.23 İsh 40.3 ‡ 1:25 1.25 kasala - Kasala Nawi Yahayayedə kasala tuwayə.

²⁹ Wajənanjua Yahaya nanjuro Isa kənde cədi kirunniya, tiye: «Akko Tama AlayeŠ biwu duniaye ngojimadə! ³⁰ Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə. ³¹ Wu kəlani tia nokkəni, amma ingilan ambo kasala njəddoro kadikko, ti jama Israyilayero fəleduworo.» ³² Yahaya shedaje: «Ruhu Alaye alama bullam gai samelan jəpce kəlanjun napci kirukko. ³³ Wu kəlani tia nokkəni, amma Ala wua ingilan ambo kasala yiddakkoro sunodənədaye wuro: “Ruhudə samelan jəpce kəla kam laayen napci rumi. Tidə Ruhu Alayen ambo kasala cəddi,” cəna. ³⁴ Wu kəlani rukkəna ye, shedanəkkəna ye, tima Tada Alayedə wo!» yeno.

Fuwurawa burwoye Isaye

³⁵ Wajənanjua Yahaya fuwurawanjuyə yindi-a rokko nadən dajana duwən, ³⁶ Yahaya Isa koji kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye!» yeno. ³⁷ Fuwurawa yindidə mana adə fanjane Isaa geya. ³⁸ Isa suworde tia jagai kirunniya, tayiro: «Awi manuwi?» cəne kiworo. Tiro: «Rabbi, ndaran kərgam?» cəne tia keworo. Maana rabbiyedə sayinna. ³⁹ Isaye tayiro: «Arowo ruiwo!» cəne lejane na dəganədə carune nadən ti-a rokko dabduyera. Sadə ye sa dewu kajiriye gai. ⁴⁰ Tayi yindi mana Yahayayedə fanjane Isaa jaanədəye falnjaye cunju Andarawus, yaana Siman Biturusse. ⁴¹ Burwon leje yaananju Simanna maje tiro: «Almasiwudəa fandiye!» yeno. Maana Almasiwuyedə kam tiro Kəristi cani. ⁴² Daji Simanna na Isayero kiwudo. Isa tia kirunniya, tiro: «Nima Siman tada Yahayaye, na adən fuwun nia Kefasnin bowonjai,» yeno. Maana Kefassedə Biturus.*

⁴³ Wajənanjua Isa cidi Galileyeru leduro nia ngoyeno. Filibussa kiwandənniya, tiro: «Wua səgai!» yeno. ⁴⁴ Filibusdə kam Baitsaidəye bəla Andarawus-a Biturus-aye. ⁴⁵ Daji Filibus ye leje Nataniyella maje tiro: «Kam duwən kəlanjun Nawi Musa curo Attaurayen ruwujə nawiya kitawulan ruwujanədə fandiye!» Tidə Isa kam bəla Najaratte, tada Isuwuyə,» yeno. ⁴⁶ Nataniyelle tiro: «A! Najaratlan awo laa ngəla culuwi wa?» yenniya, Filibusse: «Are rui!» yeno. ⁴⁷ Isa Nataniyel nanjuro kənde cədi kirunniya, Isa kəlanjun manaje: «Akko Israyilama jireye, tilan awo jirenambuyə bawo!» yeno. ⁴⁸ Nataniyelle tiro: «Ndayin wua nosem?» cəne tia kiworo. Isaye tiro: «Kawu Filibus nia bowonjimaro, ni cidiya tarmuyen duwən, njurukkəna,» yeno. ⁴⁹ Daji Nataniyelle tiro: «Sayinna, nima Tada Alayedə wo! Nima Mai Israyilawuyedə wo!» yeno. ⁵⁰ Isaye tiro: «Cidiya tarmuyen njurukkəna niro wulnjəgəkkənədəro wa wua kasansəm? Awo ania kojana rumi,» yeno. ⁵¹ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, same kaada malaiyawa Alaye kəla Tada Kambədəyen† taccai ye, jəpcai ye ruwi,» yeno.

2

Isaye ingia dibenno kalaktu

¹ Yimbe yakkua bəla Kana cidi Galileyen larusa kedo. Ya Isaye nadən mbeji, ² koro Isa-a fuwurawanju-a yea larusadəro dojana. ³ Diben cotto kerənniya, ya Isaye tiro: «Diben bawo cərəna,» yeno. ⁴ Amma Isaye: «Yani, awiro naniro kadim? Sani koroma cədənni, diye!» yeno. ⁵ Yanjuyə wolodiyadəro: «Awi yaye nayiro wulnjagaidəa dewo!» yeno. ⁶ Nadən gəmdo kauye arakku gənaada mbeji. Yaudiyaye adanja nantayirro faidada, gəmdo fi yaye alama bule yindi bi yakku gai ngoji. ⁷ Daji Isaye wolodiyadəro: «Gəmdowadəa ingilan yimbərowo!» cəne tayia fer ferro kesəmbəro. ⁸ Isaye tayiro: «Kəma kurummowo, kəma ngəməriyedəro yadowo!» cəne kurumjane kekkado. ⁹ Kəma ngəməriyedə ingi dibenno waljənədəa kidambənniya, ndaran kewudomaro nojənni, amma wolodiya ingidəa kurumjanədə nojana. Daji mai larusayedəa bowoje ¹⁰ tiro: «Wundu yaye burwon diben kəji con ci, sagarandaiya, diben burwoyedəa najəgənni ci. Amma nidə har kərməro diben kəji condəa gənayem!» yeno. ¹¹ Adəma awo Isa bəla Kana cidi Galileyen cədənədə, tima alamanju əjabba burwoye wo. Adəgainin darajanju fəlejiye fuwurawanju tia kasatkerə.

¹² Ngawo adəyen ti-a yanju-a yanjugənaso-a fuwurawanju-a rokko bəрни Kafarnaam-berə lejane kawu ganaro nadən napkerə.

Isaye Fado Alayen sawurwua dudu

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-26; Luk 19.45-48)

¹³ Sala yaudiyaye Laya Njəkkayirambe sanju karəngənniya, Isa Jerujalembə leyno. ¹⁴ Curo Fado Alayen am dalo so, ngəlaro so, tattawar so caladi ye, canjimaso napkada yea nayeyeno. ¹⁵ Daji Isa jelan kirwo catte tayi sammaa ngəlaro-a dalo-a kundenno

Fado Alayedən duyeno. Koro wuri canjimasoyedəa cidiro fije tewurnjadəa təmbəlje¹⁶ tattawar ladomasodəro: «Ngonowo ani ngaa na adən tuluwowo! Bare Fado Bawaniyedəa kasuwuro kalanguwwi!» yeno. ¹⁷ Daji fuwurawanjudə awo kitawulan ruwuwada adəa takkera: «Kəla fannəm̄ba raakkənayen kuttuye wua sesi.»[†] ¹⁸ Daji yaudiyadəy^{*} tiro: «Alama filan andiro awo ania dioyedəa fəlesagami?» cane tia keworo. ¹⁹ Isaye tayiro: «Fado Alaye adəa wurnowo, wu ye curo kawu yakkuyen waldəkke tia tandəkki,» yeno. ²⁰ Daji yaudiyadəy tiro: «A! Fado Alaye adəa tandoro kərwu fidewun arakkun cado duwon, ni curo kawu yakkuyen waldəme tandəmi?» yera. ²¹ Amma fado duwon Isa kəlanjun mana cədənədə tiyinju. ²² Adə nangaro Isa walde karmolan cijənaye ngawon, fuwurawanju ye mana adəa wuljənədəa takcane kitawudə-a mana Isayedə-a kasatkera.

²³ Adəgaima Isa sala Laya Njəkkayirambero Jerujalemnin dəgana duwon, am kada alama əjabba əjabba Isa cədidəa carune tia kasatkera. ²⁴ Amma Isa am sammaa juro nojəna nangaro, wundumaa mərsajənni. ²⁵ Koro kəla kamben shedaro wundumaa majənni, ti kəlanju awo karwu kambədəa nojəna nangaro.

3

Isa-a Nikodimus-a

¹ Kəwu Farisawayen kam laa kura yaudiyaye mbeji, cunju Nikodimus. ² Curo buneyen na Isayero ise tiro: «Sayinna, nidə maləm na Alayen kadimbo noniyena, dalilnjudə wunduma Ala-a rokko gənia, rakce alama dimi ania cədiwawo,» yeno. ³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon bərinno tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəa curuwiwawo,» yeno. ⁴ Nikodimusse: «Ndayin gəle kam kiarijənədəa rakcane casambi? Curo yanjuero wa walde yindiyoero ngaye tia casambi?» yeno.

⁵ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon ingi-a Ruhu Alaye-alan tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəro ngayiwawo. ⁶ Awo kamben tambənamadə kamdəma, amma awo Ruhu Alayen tambənamadə ruhudəma. ⁷ Bare ajamməmmi kəla “Sai bərinno tambuwiya,” wulnjəgəkkena adəyen. ⁸ Karuwa cijiya, na cəraanaro fuji. Kowonju fanəmi, amma na culuwuna-a na leji-adəa nonəmmi. Adəgaima kam duwon Ruhu Alayen tambənamadə ye.»

⁹ Nikodimusse tiro: «Jiri filan attə yoji?» cəne kiworo. ¹⁰ Isaye tiro: «Ni maləm nowada Israyilawuye duwon awo ania nonəmmi? ¹¹ Jiremaro niro wulnjəgəkki, andi awo noniyena mananiye, koro awo ruiyena shedaniye, amma nayi kua yaye shedanedəa kasatturo wanuwwa. ¹² Nayiro awowa duniayeso wulnjəgəkkena kasadduwwi duwon, saməyesodəa wulnjəgəkki, ndayilan gəle kasadduwi? ¹³ Wunduma samero taccənni, Tada Kambe samelan jəpcənədə gənia. ¹⁴ Jiri Nawi Musa karaan kadi rojəgənədə gai, sai ngairo Tada Kambədə yea rojəgaiya, ¹⁵ kəla adəyen wundu duwon tia kasaccənamadə ro sawisoye^{*} cuwandi.»

¹⁶ «Awo Ala duniadəa jaumaro cəraye Tadanju tilo lok kaino, wundu duwon tia kasaccənamadə bare fəccəgənni, amma ro sawisoye cuwando nangaro. ¹⁷ Ala duniaro shara njəddoro gəni Tadanjudəa kinodo, amma tilaman duniadəa cəkkaworo. ¹⁸ Wundu duwon tia kasaccənamadə, tia shara cədaiwawo, amma wundu duwon tia kasaccənnimadə, caman tia shara cədana, dalilnjudə cu Tada tilo lok Alayedəa kasaccənni nangaro. ¹⁹ Adəma sharadə wo: Nurdə duniaro isəna, amma am nurdəa wajane duwudəa kerawo, kəndonjaso diwi nangaro. ²⁰ Diwi dioma fi yaye nurdəa waje na nurdəyero isiwawo, bare kəndonju diwidəa am federo carunniro. ²¹ Amma jire diomadə na nurdəyero isi, kəndonjudə Alayen tədoro fəlediyyi nangaro.»

Isa-a Nawi Yahaya-a

²² Ngawo adəyen Isa-a fuwurawanju-a cidi Yahudiyayero lejane kawu ganaro tayi-a rokko napce ambo kasala kiddo. ²³ Yahaya ye na Aion cani karən bəla Salimben ambo kasala cəddi, nadən ingi ngəwu mbeji nangaro. Am nanjuro isane tayiro kasala cəddi. ²⁴ Sadən Yahayaa kosoro casakkənni duwon.

²⁵ Daji fuwurawa Yahayaye laa-a yaudi laa-a kəla nantayirro walduyen kambiwi badiyera. ²⁶ Na Yahayayero isane tiro: «Sayinna, kam ni-a rokko ci bəgəm Jordaniye todəyen napkada duwon kəlanjun shedanəmmadə, akkonju ambo kasala cəddi, koro am samma nanjuro lejai,» yera. ²⁷ Yahayaye tayiro: «Kam rakce awima cuwandiwawo, awo samelan tiro tinadə gənia. ²⁸ Nayi kəlandoma wu adəa wulləkəkənaro shedasiwi: “Wu gəni Almasiwudə wo, amma wu kam Ala tin fuwunno cunodənədə.” ²⁹ Kam

[†] 2:17 2.17 Jaw 69.9 * 2:18 2.18 yaudiyadə - Wurawa adinwu yaudiyayedə.

* 3:15 3.15 ro sawisoye - Ro

duwon na Alayen təmmaro ceriwawo.

njuđuamadë tima mai larusayedë wo. Koro sawa gørenjun daada tia kørənjimadë kowo sawanjuye fanjiya, karwunju jauru kəjiji. Wu ye adəgai karwuni jauru kəjije dama baworo waljəna. ³⁰ Sai tidə kuraje, wu ye təngərinəkkiya.

³¹ «Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna. Kam duwon cidilan dəganamadə cidiyedəma, koro awo cidiyedəmaa manaji. Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna. ³² Awo curuna-a fanjəna-aa shedaji, amma wunduma shedanju kasacciwawo. ³³ Kam duwon shedanju kasaccənamadə Alaa jiremaro tabbaccəna. ³⁴ Awoa kam Ala cunodənamadə mana Alaye manaji, Ala tiro Ruhunju dadu bawoaro cina nangaro. ³⁵ Bawadə Tadadəa cəraana, koro awo sammaa mukkonjuro cakkəna. ³⁶ Kam Tadadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Amma kam Tadadəa kasattu wajənamadə ro cuwandiawo, gərgadu Alaye tilan dəgai,» yeno.

4

Isa-a kamu cidi Samariyaye-a

¹ Isa Yahayaa kojənaro fuwurawa cuwande tayiro kasala cəddidəa Farisawa fanjanaro Isa asuyeno. ² Adə yaye Isa ti kəlanju gəni, fuwurawanju ambo kasala caddi. ³ Daji cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero wallada. ⁴ Amma sai cidi Samariyayen reje kojiya duwon. ⁵ Adəgaima Isa bəla laa cidi Samariyaye tiro Sakar cani karən kulo Nawi Yakuba tadanju Nawi Isuwuro cinadəro kadio. ⁶ Nadən baram Yakubaye mbeji, koro kausu kəla dawu, Isa ye bəlawuro cəmbərəna, ise ci baramdəyen napkeno.

⁷ Kamu Samariyaye laa ingi gudoro kadio. Isaye tiro: «Ingi se yakke!» yeno. ⁸ Sa adən fuwurawanju awo kəmboye njuworo bəlaro lejana. ⁹ Amma kamu Samariyayedəye tiro: «Ni yaudi, wu ye kamu Samariyaye, awiawin wua ingi kənjayero suworəmi?» Awoa caman yaudiya-a Samariyawu-a tawaktaiwawo. ¹⁰ Isaye tiro: «Ca kənjo Alayea-a wundu ingi kənjayero njuworənaa-a nonəmmaa, nima tia kərəme ingi roye niro nji,» yeno. ¹¹ Kamudəye tiro: «Kəma, karwi ye tammi, baram ye kuruwu. Ndaran ingi roye adəa fandəmi? ¹² Ra, nidə kaarində Nawi Yakuba ti duwon andiro baram adəa sade ingi ti kəlanju cane tadanwanju-a ləmannanju-a ye casanadəmaro wa kura wo?» ¹³ Isaye tiro: «Wundu duwon ingi adəa canadə nangadəmo ngudu fanji, ¹⁴ amma wundu duwon ingi tiro yikkidəa canadə təmmaro ngudu fanjiwawo. Ingi tiro yikkidə curonjun sim ingi royeroye walje har ro sawisoyero bəlbəldi.» ¹⁵ Kamudəye tiro: «Kəma, ingi adəa wuro se, kua adən fuwun bare ngudu fakke ingi gudoro na adəro waldəkke isəkkəniro,» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Lene kwanəm bowone, na adəro arowo!» yeno. ¹⁷ Kamudəye: «Kwa takkəni,» yenniya, Isaye tiro: «“Kwa takkəni,” nəmmadə, jirenəm. ¹⁸ Amma kwa uwu dim, koro ti kərma rokko dəgawwadə kwanəm gəni. Awo wulləmmadə jire,» yeno. ¹⁹ Daji kamudəye tiro: «Kəma, ni nawiro asunəkkəna. ²⁰ Kaariyandeso* kəla kau kuruwu adəyen Alaro ambətkeyera, amma nayidə† na Alaro sambəttuwuyedə sai Jerujalemnin nuwi.» ²¹ Isaye kamudəro: «Wua sasara, sa laa ise Bawadəro kəla kau kuruwu adəyen gəni bi Jerujalemlan gəni ambətkəwi. ²² Nayidə awo nonuwuiro ambətkəwi. Andidə awo noniyenaro ambətkəyiye, awoa njəkkawodə yauidiyen isi. ²³ Amma sadə isi har isənama, ambəttuwuwu jireyedə Bawadəro curo ruhu-a jire-ayen ambəccagai, dalilnjudə Bawadə am jiri anima tiro ambəccaaro maji nangaro. ²⁴ Aladə Ruhu, am tiro ambəccagaidə sai curo ruhu-a jire-ayen ambəccaa!» ²⁵ Kamudəye tiro: «Almasiwu kam tiro Kəristi canidə isiro nokkəna. Isiya, andiro awo sammaa isanosagai,» yeno. ²⁶ Daji Isaye tiro: «Wu niro mananjəgəkkidə, wuma ti wo!» yeno.

²⁷ Sa adən fuwurawanju isane Isa kamuro mana cəddidəa ajəpkera, amma wundun-jama kamudəro: «Awi raam?» bi Isaro: «Awiwo tiro managəmi?» wuljənni. ²⁸ Daji kamudə bulenju kolje bəlaro walde ambo: ²⁹ «Arowo, kam awo dikkəna sammaa wulsəgənaa ruiwo! Waneye tima Almasiwudə wo?» yeno. ³⁰ Jamadə na Isayero leduro bəladən kəluwo.

³¹ Sa adən fuwurawadə tia lowojane: «Sayinna, masəna de!» cani. ³² Amma tayiro: «Kəmboni nonuwui mbeji,» yenniya, ³³ fuwurawadə kattenjan: «Kam laa tiro kəmbo cukkudəna wa?» cani. ³⁴ Isaye tayiro: «Kəmbonidə, tima awo ti wua sunodənamadə cəraanadəa dio-a kidanju tumoduwu-adə wo. ³⁵ Nayiye: “Kaladəro kəndawu dewu gapco,” nuwi, gəna? Wu nayiro wulnjagakki, kəla sammowo kulowadə kaladəro basawunaro ruiwo! ³⁶ Kam kalajimadə alwasi cuwande nema ro sawisoyero capci. Adəgaima kam cənadimadə-a kam kalajimadə-a rokko karwunja kəjiji. ³⁷ Kəla adəyen awo wuldənadə jire: “Kam laa cənadi, kam laa ye kalaji.” ³⁸ Nayia awo kidanuwui kaladuro ngenodəkko. Am gade kidadəa cado, nayi ye barga kidanjaye kiwanduw.»

* 4:20 4.20 Kaariyandeso - Am cidi Samariyaye yaudi, amma ngalongawuri.

† 4:20 4.20 nayidə - Yaudiya.

³⁹ Samariyawu bēla adēn dasaana kada Isaa kasatkera, kamudāye shedaje: «Awo dikkēna sammaa wulsəgəna!» cənna nangaro. ⁴⁰ Nanjuro kadiranniya, nanjan napcoro tia lowojane Isa kawu yindiro napkeno. ⁴¹ Mananju nangaro am kada ye cayema kojənarō tia kasatkera. ⁴² Daji kamudəro: «Kərma awo wulləmmadə gəni nangaro tia kasatkeiye. Andi kələndema ye tia faniyena, koro jiremaro tima Njəkkayima duniyedə woro noniyena!» yera.

Isaye kowonaye tada isangaduwu
(Mat 8.5-13; Luk 7.1-10)

⁴³ Ngawo kawu yindiye Isa bələdāa kolje cidi Galileyo leyeno. ⁴⁴ Caman Isa kəlanjuma nawī bəlanjan daraja cədanni cənna. ⁴⁵ Cidi Galileyo kadinniya, am cididāye tia ngələro sosayera. Tayidə awo Isa Jerujalemnin sa salayen cədəna sammaa caruna, dalilnjudə tayi ye saladəro lejana nangaro.

⁴⁶ Daji Isa walde bēla Kana cidi Galileyo na ingia dibenno kalakcənadəro kadio. Bərni Kafarnaambelan kowona laa mbeji, tadanju dondi. ⁴⁷ Kowonadə Isa cidi Yahudiyayea kolje Galilero isənarō fangenniya, nanjuro leje tia lowoje iso tadanju no cədidəa isangajuwo yeno. ⁴⁸ Isaye tiro: «Alama so, awo ajabba ajabba so kiruw gənia, təmmaro yasarawwawo!» yeno. ⁴⁹ Kowonadāye tiro: «Kəma, kawu tadani nuiro are!» yeno. ⁵⁰ Isaye tiro: «Lene, tadanəm ronjua!» yenniya, kamdə mana Isa tiro wuljəgənadəa kasacce leyeno.

⁵¹ Ledu cədi duwon, wolodiyanju tia kapcagane tiro: «Tadanəm ronjua,» yera. ⁵² Sa tadanju ngajənadəa kiworənniya, tiro: «Bikka sa fal kajiriye kangedə tia kolyeno,» yera. ⁵³ Bawadə sa adəman Isaye tiro: «Tadanəm ronjua!» cənnadəro asuyeno. Daji ti-a am fannjuyē samma-a Isaa kasatkera. ⁵⁴ Adəma alama ajabba yindiye Isa ngawo cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyo isənayen cədənadə wo.

5

Isaye kam tiyinja nunaa isangaduwu

¹ Ngawo adəyen ngəməri yauidiyaye laa kidənniya, Isa Jerujalembō leyeno. ² Jerujalemlan karən Ngaworam Dimiyayedən falwu ingiye ngurwo uwua mbeji, təlam yauidiyandin tiro Baitsata cani. ³ Ngurwo anin am dondi kada bowada mbeji: kambuwa so, ngurdiyaya so, am tiyinja nuna so. [Ingidāye bəljəmdunju gurejai, ⁴ dalilnjudə sa laa sa laan malaiya Kəmandeyē jəpce ingidəa bəljəmji nangaro. Wundu duwon ingi bəljəmjenadəro burwon ngaanamadə, kəndondi jiri fi tilan dəga yaye, ngaji.] ⁵ Nadən kam laa kərwu fiakkun wuskunno dondi mbeji. ⁶ Isa kamdəa bowada kirunniya, koro nadən juro tussənarō nojənadə, tiro: «Ngadu raamma wa?» cəne kiworo. ⁷ Kam dondidāye tiro: «Kəma, sa ingidə bəljəmjiya, kam nanin wua ingidəro sakkī bawo. Koro ledu dikki duwon, kam gade wua burwose ngayi,» yeno. ⁸ Isaye tiro: «Cine bənaramməm ngone lene!» yeno. ⁹ Sadəman kamdə ngaje bənaramnju ngoje ledu badiyeno.

Yim adə yim tustuye. ¹⁰ Adə nangaro yauidiyaye kam ngajənadəro: «Yim tustuyea bənaramməm ngodu niro amardəgənni,» yera. ¹¹ Tayiro: «Kam duwon wua isangəsəgənadə, tima wuro: “Bənaramməm ngone lene!”» yeno. ¹² Tayiye tiro: «Wundu kam duwon niro bənaramməm ngone lene cənnadə?» cəne keworo. ¹³ Amma kam ngajənadə ti wundumaro nojənni, Isa curo jamadəyero kəldəgəna nangaro. ¹⁴ Ngawo adəyen Isa kamdəa Fado Alayen najiye tiro: «Akko nganəmma! To, biwu dio kolle, bare awo laa juro diwi adəa kojəna nia njuwandənni,» yeno. ¹⁵ Daji kamdə leje yauidiyadəro Isama tia isangajuwo yeno.

¹⁶ Isa awo ania yim tustuyea cədəna nangaro, yauidiyadə tiro niadiwi fəleduwu badiyera. ¹⁷ Amma Isaye tayiro: «Bawani ku kundenno kida cədi, wu ye kida dikki,» yeno. ¹⁸ Adə nangaro yauidiyadə cayema kojənarō tia roro njejoro mayera. Yim tustuyea awo dioro dapkada runju gəni cədo, koro Aladəma Bawanju wo cəne Alaa gaskayeno.

Kənduwo Tadayē

¹⁹ Daji Isaye yauidiyadəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Tadamə kəlanju awima rake cədiwawo, sai awo Bawadə cəde curunadəa. Koro awi yaye Bawadə cadidəa Tadamə ye cədi. ²⁰ Awoa Bawadə Tadamə cəraana awo ti kəlanju cədi sammaa tiro fəlejiji. Koro kando animaa kojəna tiro fəlejiji, nayi ye juro ajammoworo. ²¹ Jiri Bawadə am sanunaa cəsange tayiro ro cidə gai, Tadamə ye kam cəraanaro ro ci. ²² Bawadə wundumaro shara cəddiwawo, amma shara sammaa mukko Tadaməyero cakkəna, ²³ am nga Tadaməro daraja cado, jiri Bawadəro daraja cadidə gai. Kam Tadaməro daraja ciwawomadə Bawa tia cunodənadəro daraja ciwawo. ²⁴ Jiremaro

nayiro wulnjagakki, kam manani fanje ti wua sunodənadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Shara tia cədaiwawo, amma karmoro kaje ro cuwandəna.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, sadə isi har isənama, sa duwon am sanuna kowo Tada Alayedəa fanjai, koro tayi fanjanamadə roa dasayi. ²⁶ Jiri Bawadə fərdu royedə gai, ngaima cakke Tadađə ye fərdu royeroye waljəna. ²⁷ Koro kənduwo shara kamdaye tiro cina, dalilnjudə tima Tada Kambedə wo nangaro. ²⁸ Bare adəa ajammuwwi, sa ise am kaurilan samma kowonju fanjane ²⁹ caluwi. Am duwon awo ngəla cadənamasodə roaro cijai, amma am duwon awo diwi cadənamasodə shararo cijai.

³⁰ «Wu runi awima rangəkke dikkiwawo. Jiri fakkidə gai, shara dikki. Koro sharani ye jire, dalilnjudə awo raakkəna gəni, awo ti wua sunodənamadə cəraanaa diro makki nangaro.

Shedawu Isaye

³¹ «Wu kəlanin kəlani shedadumaro walyekkoa, shedanidə jire gəni. ³² Shedamani gade mbeji, koro sheda kəlanin cədidə jirero nokkəna. ³³ Yahayaro am yikkunoduwwa, ti ye jiredəa shedajo. ³⁴ Wudə kamben gəni sheda makki, amma njəkkawo fandoworo awo ania wulləkki. ³⁵ Yahayadə fatəla waskada nur ci. Sa ganaro karwukajia curo nurnjuyen nammuwwa. ³⁶ Amma shedani sheda Yahayayea nankuran kojəna, dalilnjudə kəndə Bawadə wuro tumowokkoro sinadə, kəndodəmaa dikko, tayima Bawadə wua sunodənarə kəlanin shedasai nangaro. ³⁷ Koro Bawa wua sunodənadə, tima kəlanin shedajəna. Amma nayidə ngaltema kowonju ye fanuwwi bi fasalnju ye ruwwi, ³⁸ koro mananju ye karwundon napcənni, dalilnjudə kam cunodənadəa kasadduwwi nangaro. ³⁹ Kitawuwadəa kəla hangallayen kəranuwi, tayilan ro sawisoye fanduwiro təmanuwwa nangaro. Kitawuwa anidə, tayima kəlanin sheda cadī. ⁴⁰ Adə yaye naniro isuwe ro sawisoye fandoro wayew.

⁴¹ «Amben gəni daraja makki. ⁴² Amma nayia nonjakkəna, kərawo Alaye karwundon bawo. ⁴³ Cu Bawaniyen kadikko, amma wua moworo wasew. Kam gade cu kəlanjuyen kadioa, tia mowuwi. ⁴⁴ Nayi daraja kattendon manuwi, amma daraja Ala runjuyen isidəa manuwawodə, ndayilan gəle ranguwe wua sasawo? ⁴⁵ Bare wuma nayia na Bawadəyen ngadarnjakkiro təmanuwwi. Ngadarmandodə, tima Nawi Musa wo, kam duwon təmando tiro yakkuwadə. ⁴⁶ Ca Nawi Musaa jiremaro yasarawwaa, wu yea sasawo, kəlanin ruwujəna nangaro. ⁴⁷ Amma awo ruwujənadəa yasarawwia, ndayin gəle manani yasarawo?» yeno.

6

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ngawo adəyen Isa bərəm Galileye tia bərəm Tiberiyaslan bowojaidəye cinju todəro koyeno. ² Jama kada ye tia geya, alama ajabba ajabba kəla am dondiyen cədi caruna nangaro. ³ Daji Isa kəla kau kuruwu laayero juwane fuwurawanju-a rokko napkera. ⁴ Akko sala Laya Njəkkayirambe sala yauidiyadə kəranjəna. ⁵ Isa kəla sapce jama kada nanjuro isairo kirunniya, Isaye Filibusso: «Ndaran burodi yuwiye am ani jaworo?» cəne kiworo. ⁶ Adəa wuldunjudə Filibusso rijapturo, dalilnjudə Isa kəlanjuma awo cədidəa nojəna nangaro. ⁷ Daji Filibusso tiro: «Wundunja yaye burodi gana laa cuwandoro dinariyus* yer yindima cədiwawo!» ⁸ Fuwurawadəye falnja Andarawus yaana Siman Biturusse tiro: ⁹ «Akko na adən tadaana laa burodi sayirre uwu-a buni yindi-a cədana mbeji, amma am ngəwu aniro awi cəddi?» yeno. ¹⁰ Isaye tayiro: «Jamadəa yakkowo napca,» yeno. Nadən kajim kəri tənəs mbeji nangaro, amdə napkera. Tayi kongwadə alama dəwu uwu gai. ¹¹ Daji burodidəa ngoje Alaro ardiyenniya, am napkadadəro dagaryeyeno. Bunidə yen ngai cəde, har mərədunja galyeno. ¹² Jawune kulyeranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Njongowa gapcanadəa cammowo, bare awima faccəgənni,» yeno. ¹³ Adəgaima njongo burodi uwu sayirre am jawune koljanayedəa capcane jowo mewun yindin kesəmbəro. ¹⁴ Jamadə alama ajabba Isa cədanadəa kerunniya, tayiye: «Jiremaro kam adə tima nawi duniaro isimadə wo!»† canī. ¹⁵ Adə nangaro isane tia dunodunon cadane mairo cadiro asuyenniya, Isa tayia kolje runju tok kəla kaudəyero walde giwa.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Mar 6.45-56)

* 6:7 6.7 dinariyus - Dinariyus faldə alwai kida kawu falle.

† 6:14 6.14 tima nawi duniaro isimadə wo - Almasiwu Alaye.

† 6:14 6.14 SK 18.15

¹⁶ Dunia kajiriyenniya, fuwurawa Isayedä ci bërämbero jöpcagane ¹⁷ maararo ngasaye kanji bërni Kafarnaamero faljane kodu badiyera. Dunia lëmjëna, Isa ye koroma tayia najëgënni. ¹⁸ Karuwa dunoa cije fuje, har bërämde jauro camballadan. ¹⁹ Kilometar uwu bi arakku gairo ledu kedänniya, Isa këla ingiyen silan leje maaradëa karënji kero. Kerunniya, jauro riyera. ²⁰ Amma Isaye tayiro: «Wuma, bare rinuwwi!» yeno. ²¹ Daji fuwurawadë karwu kajiaro curo maaradëyen tia camoye kërğaanniyama, maaradë na lejaidëro kadio.

²² Wajënanjua jama ci bërämbe todän napcanadë maara falma nadän dëgaro asuyera. Koro Isa maaradëro fuwurawanju-a rokko ngaanni, amma runja leyeraro nojana. ²³ Daji maarawa gade bëla Tiberiyassellan karän na Këma Isa Alaro ardije burodi jawunadëyero kadira. ²⁴ Jamadë Isa ye bawo, fuwurawanju ye baworo kerunniya, daji maarawadëro ngasaye bërni Kafarnaamero tia maduro leyera.

Isa këmbo roye

²⁵ Jamadë ci bërämbe todän Isaa kewandänniya, tiro: «Sayinna, sawi na adëro kadim?» cane keworo. ²⁶ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama ajabba ajabba ruwwa nangaro gëni, burodi buwe kulluwwa nangaro wua masuwi. ²⁷ Bare këmbo njëpci adëro kida diwwi, amma këmbo ro sawisoyero kida dewo, këmbo duwon Tada Kambedë nayiro njadidë, awoa Ala Bawadë tawa kënduwonjuyedëa Tada Kambedëro gënjagëna.» ²⁸ Daji tiro: «Kida Alayedëa dioro awi gële diye?» cane keworo. ²⁹ Isaye tayiro: «Kida Alayedë, tima kam cunodënadëa kasaddowo!» yeno.

³⁰ Tiro: «Alama ajabba ajabba jiri fi dime ruiye nia kasannjiye? Awi gële dimi?» ³¹ Kaariyande këmbo tiro man canidëa karaalan jawuna, kitawulan ruwuwadadë gai: «Tayiro këmbo samelan isënadëa jaworo kaino.»† ³² Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Nawi Musa gëni këmbo samelan isënadëa njado, amma Bawanima nayiro këmbo jireye sameyedëa njadi. ³³ Këmbo Alayedë, tima kam samelan jëpce duniaro ro sawisoye njomadë wo!» ³⁴ Daji tiro: «Këma, sawisoro këmbo adëa andiro sadëne!» yera.

³⁵ Isaye tayiro: «Wuma këmbo royedë wo! Kam naniro isënamadë tëmmaro këna fanjiwawo, koro kam wua mërsasënamadë ye tëmmaro ngudu fanjiwawo. ³⁶ Amma nayiro wulnjagakkëna, wua suruwwa duwon, njasarai wayew. ³⁷ Am duwon Bawadë wuro sina samma naniro isai, koro kam naniro isënadëa tëmmaro wakkiwawo. ³⁸ Awo karwuni cëraana gëni, awo ti wua sunodënadë cëraana dioro samelan jëpkëkko. ³⁹ Akko awo ti wua sunodënadë cëraanadë, tima bare curo am wuro sinadëyen falma kollëkkëniro, yim daryeyea‡ tayia karmolan sangëkki. ⁴⁰ Akko awo Bawani cëraanadë, wundu duwon Tadadëa cure kasaccënadë ro sawisoye cuwandi, koro yim daryeyea wu ye tia karmolan sangëkki,» yeno.

⁴¹ Timä këmbo samelan isënadë wo cëna nangaro, yaudiyadë karwunja waje: ⁴² «Ti adë Isa tada Isuwuye, gëna? Bawanju-a yanju-aa noniyena, gëna? Ndayin gële samelan kadikko cëni?» yera. ⁴³ Isaye tayiro: «Bare karwundu wajënni! ⁴⁴ Wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawa wua sunodënamadë tia gërjiyiya. Wu ye yim daryeyea tia karmolan sangëkki. ⁴⁵ Akko awo curo kitawu nawiyayen ruwuwadadë: «Tayi samma Ala alamji.»† Wundu duwon Bawadëa fanje asujënamadë naniro isi. ⁴⁶ Wunduma Bawadëa curunni, ti Alayen isënadëro kajia. Tidë Bawadëa curuna. ⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua mërsasënamadë ro sawisoye cuwandi.

⁴⁸ «Wuma këmbo royedë wo! ⁴⁹ Kaariyando këmbo tiro man canidëa karaan jawuna, koro sanuna. ⁵⁰ Amma kam duwon këmbo samelan isidëa juwuidë, nuiwawo. ⁵¹ Wuma këmbo roye samelan isënadë wo. Kam këmbo adëa juwuiya, sawisoro dëgai. Këmbo duwon duniaro ro sawisoye cawandoro yikkidë, tima da tiyiniye wo.»

⁵² Adë nangaro yauidiya kattenjan kambiwu cade: «Ndayin gële rakce da tiyinjuye sade ngëriyo?» cani. ⁵³ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, da tiyi Tada Kambedëa ngëruwwawoa, bunju ye yawwawoa, nayilan ro bawo. ⁵⁴ Kam duwon dani jëgëre buni caimadë ro sawisoye cuwandana, koro wu ye yim daryeyea tia karmolan sangëkki. ⁵⁵ Dani ye këmbo jireye, buni ye kënja jireye. ⁵⁶ Kam dani jëgëre buni caimadë wulan dëgai, wu ye tilan dëgakki. ⁵⁷ Jiri Bawa Këndëgaima wua sunode ti nangaro wu ye roa dëgakkidë gai, kam duwon wu këmbonju womadë, wu nangaro ti ye roa dëgai. ⁵⁸ Adëma këmbo jireye samelan isënadë wo, jiri kaariyandoso jawune sanunadë gai gëni. Kam këmbo adëa juwunamadë sawisoro dëgai,» yeno. ⁵⁹ Curo dandal bërni Kafarnaamben jamadëa alamji duwon, Isa awo ania wulyeyeno.

Mana ro sawisoye

† 6:31 6.31 NL 16.4, 15 ‡ 6:39 yim daryeyea 6.39 - Cidu duniaye. † 6:45 6.45 Ish 54.13

⁶⁰ Fuwurawa Isaye ngəwunja adəa fangeranniya, tayiye: «A! Mana adə jauro jau! Wundu gəle rakce tia fanji?» yera. ⁶¹ Isa karwunja mana adəa wajiro asuyenniya, tayiro: «Adə cakke talluwi wa? ⁶² To, Tada Kambədə nanju caye dəganadəro walde juwai ruwia, nda? ⁶³ Ruhū Alayə tima ro njomadə wo, kənduwo kambədə awimaro fəidajiwawo. Mana nayiro wulnjagakkənadə ruhu ye, ro ye. ⁶⁴ Amma curondon am laa kasaccanni mbəji,» yeno. Tən badiduramnin Isa am tia kasaccannidə-a kam tia sərəcciyidə-aa nojəna. ⁶⁵ Daji Isaye: «Adəma nangaro nayiro wulngeyerakko, wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawadə tiro amarjiyiya duwon,» yeno.

⁶⁶ Kəla adəyən fuwurawa Isaye ngəwunja tia ga koljane ngaworo walladara. ⁶⁷ Daji Isaye mewun yindindəro: «Nayi ye wua kolsuwiya, raawwa wa?» cəne tayia kiworo. ⁶⁸ Siman Biturusse tiro: «Kəma, na wunduyero gəle leniye? Nima mana ro sawisoyea wo! ⁶⁹ Yasaraiyena ye, noniyena ye, nima Tayir Alayedə wo!»[§] yeno. ⁷⁰ Isaye tayiro: «Wu gəna nayi mewun yindindəa kərenjakko? Amma kamndo fal sedan!» yeno. ⁷¹ Adəa kəla Yahusa tada Siman Iskariyotten wulyeno, dalilnjudə tima mewun yindindəye falnja mukko kəladowayero Isaa sərəcciyidə wo.

7

Isa Ngəməri Leimayen

¹ Ngawo adəyən Isa cidi Galileyen didiriyeno. Cidi Yahudiyayen didiridu cəraanni, yaudiyadə tia roro njeoro majai nangaro. ² Ngəməri Leimaye sanju karəngenniya, ³ yaanawa Isaye tiro: «Na adən cine cidi Yahudiyayero lene, fuwurawanəmsodə ye kida dimidəa caroro. ⁴ Kam nowadaro waldu cəraanamadə awo cədidəa gərajawawo. Awo ania dimia, duniaro fəledəgəne!» yera. ⁵ Ase, yaananjudəma tia kasaccanni. ⁶ Daji Isaye tayiro: «Sani koroma cədənni, amma sandodə sawiso dabbargada. ⁷ Duniadə rakce nayia wanjaiwawo, amma wua wasəna, dalilnjudə kəndonju diwi wulləkki nangaro. ⁸ Nayidə na ngəmərīdəyero lenowo, wudə ngəməri adəro lekkiwawo, sani koroma cədənni nangaro,» yeno. ⁹ Awo ania tayiro wulyeyenniya, cidi Galileyen napkeno.

¹⁰ Amma yaanawanjudə na ngəmərīdəyero leyeranniya, Isa ye federo gəni, asər lan cije leyeno. ¹¹ Yaudiyadə na ngəmərīdəyən tia majane: «Ti ndaran?» cani. ¹² Koro curo jamadəyən am kada kəlanjun kambiwu kedo. Laaye: «Ti kam ngəla,» cani, laa ye: «A'a, amba cuwatki,» cani. ¹³ Amma wunduma kəla Isayen federo mana cədiwawo, yaudiyadəa rijana nangaro.

¹⁴ Daji ngəmərīdə dawunjun duwon, Isa Fado Alayero ngaye jamaa alamdu badiyeno. ¹⁵ Yaudiyadə ajarpəne: «Kam adə ngaltema kərajənnidə, ndayin kitawudəa noyeno?» cani. ¹⁶ Isaye tayiro: «Alamdunidə wuye gəni, ti wua sunodənədəye. ¹⁷ Kam awo Ala cəraanadəa dio cəraanaa, alamdu də wuye gəni, Alayero noji. ¹⁸ Kam ngumnjun mana cədimadə daraja kəlanjuyə maji, amma kam tia sunodənədəye daraja majidə, tidə jirema, koro tilan jirenambu bawo. ¹⁹ Nawī Musa nayiro Attauradəa njadəna, gəna? Amma wundundoma wadawanjudəa jəgəiwawo. Awiro wua roro njeoro manuwi?» yeno. ²⁰ Jamadə tiro: «Ni karuwama! Wundu nia njeoro maji?» yera. ²¹ Isaye tayiro: «Awo ajabba fal kidəkkəniya, nayi samma ajapkew! ²² Nawī Musa wada kajaduyə njadənədə, kajadə tiyən gəni, amma kaariyandoyən kadio, adə yaye yim tustuyea kam kajanuwi. ²³ Bare wada Nawī Musayə ganambu tədənni ro yim tustuyea kam kajanuwi, awiro gəle kəla yim tustuyea kam səramba isangagəkkənayən wuro gərgasuwi? ²⁴ Bare kuro simben shara diwwi, amma kəla jireyən shara dewol!» yeno.

²⁵ Daji am Jerujalembe laaye: «Tima gəna kam duwon tia roro njeoro majaidə? ²⁶ Akkonju federo mana cədi duwon, awima tiro wuljaanni. Ra, jiremaro wurawandədə tia Almasiwuro asujana wa? ²⁷ Na kam adə isənədəa noniyena. Amma Almasiwudə isiya, wunduma na isənədəa nojiwawo,» yera. ²⁸ Daji Isa Fado Alayen jamadəa alamdu cədi duwon, kowo sapce: «Wua nosuwwa, koro na isəkkənədə yea nonuwwa. Ngumnin gəni kadikko, amma ti wua sunodənədə jirema. Tia nonuwwi. ²⁹ Wu tia nokkəna, dalilnjudə nanjun kadikko, koro tima wua sunodo,» yeno. ³⁰ Adə nangaro Isaa taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənəjəgənni, sanju koroma cədənni nangaro. ³¹ Curo jamadəyən ngəwunja tia kasaccane: «Almasiwu isiya, awo ajabba ajabba kam adə cədənədəa kojəna cədi wa?» cani.

³² Farisawa jamadə awo ania kəla Isayen wuljai fangeranniya, wurawa rimannayea Farisawa-a Isaa taro gureduwu Fado Alayea juwayera. ³³ Isaye tayiro: «Kawu gana laaro nayi-a rokko dəgakki, ngawo adəyən na ti wua sunodənədəyero waldəkki. ³⁴ Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dəgakkiro ranguwe isuwawo.» ³⁵ Daji yaudiyadə

kattenjan: «Ndara leji na duwon rangiye tia fandiyewawodə? Ra, yaudiya curo am lardu Gəressero tataradaanayero wa leje am Gəressedəa alamji? ³⁶ Awi maana awo wuljənədəye? “Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dəgakkiri ranguwe isuwawo.”»

³⁷ Yim daryeye yim kura ngəmərīdēyēa Isa cije daje kowo sapce: «Kam duwon ngudunjuamadə, nanīro iso ca! ³⁸ Kam wua kasansənamadə, kitawulan ruwuwadadə gai: “Ingi roye bərəm gai karwunjun culuwe falalaji!”»[†] ³⁹ Adəa wuldunjudə, kəla Ruhu Alaye am tia kasaccanamadə fuwun cawandiyen wulyeno. Amma sa adən Ruhudə koroma tinni, dalilnjudə Isa koroma darajanjuro ngaanni nangaro.

Yaktu jamaye kəla Isayen

⁴⁰ Jamadə mana ania fangeranniya, laanjaye: «Kam adə tima jiremaro nawidə wo!» canī. ⁴¹ Laaye: «Kam adə tima Almasiwudə wo!» canī. Amma laaye koro: «Almasiwudə cidi Galileyen wa isi? ⁴² Ra, kitawulan Almasiwudə ti kaduwu Mai Daudaye, koro bəla Baitalami na Mai Dauda dəganadan isi[†] cənna, gəna?» ⁴³ Adəgaima kəla Isayen jamadə kəwu yindiro yakkadara. ⁴⁴ Curonjan laanja tia taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənjəgənni.

⁴⁵ Gureduwu Fado Alaye walladaranniya, wurawa řimannaye-a Farisawa-a tayiro: «Awiro Isaa kuduwwidə?» cane keworo. ⁴⁶ Gureduwuye: «Ngalte wunduma kam adə gairo mana cədənni!» yera. ⁴⁷ Daji Farisawaye tayiro: «Nayi yea jambanjana wa? ⁴⁸ *Wurawa adinwuye bi Farisawaye kam laa tia kasaccəna mbeji wa? ⁴⁹ Amma jama Attaura Nawi Musaye nojanni adə baskuwada!» yera.

⁵⁰ Daji Nikodimus, ti duwon Farisawaye falnja na Isayero calan lejənədə, tayiro: ⁵¹ «Kəla wadandeyen kambe cinjun faniye awo cədidəa noniyendelan tiro shara yiddiyewawo, gəna?» cəne kiworo. ⁵² Amma tiro: «Ni ye kam Galileyen wa? Kitawudəa kərane rui, nawi fima cidi Galileyen culuwunni!» ⁵³ [Daji wundu yaye fannjuro walladan.

Kalmaram: Wurawa adinwu yauidiyaye

Farisawadə kəwu laa adinwu yauidiyaye jaman Bargaande Isa Almasiwuyen. Maləmbanja jauru Attaura Nawi Musaye nojana, amanjaro wada Alaye sammaa kalkallo jauro casakkarai. Amma ada kaanja ngəwu wada Alayedəro kəljagane kurwowu jamaro gənayeyera. Nafila ngəwu cadi nangaro am gadedəa nanmuminnin kojanaro təmayera. Rokuranja nangaro ngəwunja Isa Almasiwu-a kawurinja-aa ga wajane jawal tia njejoye mayera.

Sadusiyađə ye kəwu laa adinwu yauidiyaye jaman Bargaande Isa Almasiwuyen. Sadusiyađə cinowo bawo, malaiya so, jinni so ye bawo canī, amma Farisawadə awo ani samma mbeji canī. Wurawa řimannaye ngəwunja Sadusiya. Bargaande Isa jauru kənduwoa-a mayawaa-a nangaro nandəri tayia kek cədane tayi ye jawal tia njejoye mayera.

8

Kamu kənjəna cədilan tədana

¹ Isa Kau Jaitunero leyeno. ² Suwa ləp koro walde Fado Alayero leyeno. Am samma nanjuro isai duwon, napce tayia alamdu badiyeno. ³ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a kamu laa kənjəna dio cədi cadanaa cawudə dawunjan tia casakke dayeno. ⁴ Tayiye Isaro: «Sayinna, kamu adə kənjəna dio cədi duwon, tia keda. ⁵ Attauralan Nawi Musaye andiro wada sade jiri aniro kau gəpkəiyo tayia roro yejiyo cənna.[†] To, ni nda, awi wulləm?» cane tia keworo. ⁶ Adəa wuldunjadə, Isaa řjapturo awo laa tiro burwuduye cada nangaro. Amma Isa nguje ngulonon cidi kurda badiyeno. ⁷ Tiro dama baworo koro caddi duwon, cije tayiro: «Kam curondon biwu bawomadə kamudəro burwon kau gəpcuwo!» yeno. ⁸ Koro walde nguje cidi kurda badiyeno. ⁹ Adəa fangeranniya, kuran tamiya ganaro kudero fal fallen saptane, har Isa runju kamu fuwunjun daadadəa kolyera. ¹⁰ Isa cije dayenniya, kamudəro: «Ndaran tayi? Wunduma niro wowom gənanjəgənni wa?» cəne tia kiworo. ¹¹ Tiye: «Kəma, wunduma wowomsənni,» yeno. Daji Isaye tiro: «Wu ye niro wowom gənanjəgəkkiwawo. Lene, amma adə fuwun bare gadero biwu dimmi!» yeno.]

Isa nur duniaye

¹² Koro Isa walde jamadëro mana cädde: «Wu nur duniaye. Wundu duwon wua saganamadë tëmmaro curo duwuyen lejiwawo, nur roye cuwandi,» yeno. ¹³ Farisawaye tiro: «Ni kəlanəmlan kəlanəm shedanəmi nangaro, shedanəmdə jire gəni,» yera. ¹⁴ Isaye tayiro: «Sheda kəlanīye dikki yaye, shedanidə jire, dalilnjudə na isəkkəna-a na lekki-adəa nokkəna nangaro. Amma nayidə na isəkkəna-a na lekki-adəa nonuwwi. ¹⁵ Nayidə ambo shara kuro kamben yidduwi, amma wu kam fimaro shara yiddəkkiwawo. ¹⁶ Amma shara dikki yaye, sharanidə jire, dalilnjudə wu runi gəni, Bawa wua sunodənədə-a rokko sharanīye nangaro. ¹⁷ Wadandoman ruuwuwada sheda kam yindiyədə jire.† ¹⁸ Wuma sheda kəlanīye dikki, koro Bawa wua sunodənədə ye kəlanin sheda cədi,» yeno. ¹⁹ Daji tiro: «Bawanəmdə ndaran?» yeranniya, Isaye: «Wua nosuwwi, Bawani yea nonuwwi. Ca wua nosuwwaa, Bawani yea nonuwi,» yeno. ²⁰ Isa Fado Alayen alamdu cədi duwon, na sadaa fidaramben mana ania wulyeno. Amma wunduma tia cədanni, sanju koroma cədənni nangaro.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Wu lekki, koro wua masuwi, koro curo biwundoyen nuwi. Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,» yeno. ²² Kəla adəyen yaudiyađəye: «Kəlanju ceji wa? Adəmaro wa: “Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,” cənidə?» yera. ²³ Isaye tayiro: «Nayi cidīye, amma wu sameye. Nayi dunia adəye, amma wu dunia adəye gəni. ²⁴ Adəma nangaro nayiro curo biwuwandoyen nuwi wulngeyerakko. Wuma ti woro kasadduwwia, curo biwuwandoyen nuwi,» yeno.

²⁵ Tiro: «Ni wundu?» cane keworənniya, Isaye tayiro: «Awo tən badidurammīn wulnjagakkənədəma. ²⁶ Awo ngəwu kəlanon wuldūye-a sharadūye-a takkəna, amma ti wua sunodənədə jirema, koro awo tiyen fakkənədəmaa duniaro wulgəkki,» yeno. ²⁷ Amma kəla Bawadəyen tayiro manajiyidəro asujanni. ²⁸ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambədə roğəwiya, wuma ti woro nonuwi, koro awima kəlaniro dikkiwawo, amma Bawa wua alamsənədə gai, awo ania wulləkkiro nonuwi. ²⁹ Ti wua sunodənədə wu-a rokko. Wua runi kəlsənni, dalilnjudə sawisoye awoa cəraanədə dikki nangaro,» yeno. ³⁰ Sa Isa adəa wuljīdən, am kada tia kasatkera.

Tadawa jireye Nawi Ibrahimbe

³¹ Daji Isaye yaudiya tia kasaccanamadəro: «Manani gawia, nayi jiremaro fuwurawani. ³² Jiredəa nonuwi, jiredə ye nayiro nankam kəlaye njadi,» yeno. ³³ Tiro: «Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe, koro kərea wunduyemaro ngaltema walliyende! Ndayin nankam kəlaye fandiye nəmi?» yera. ³⁴ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon biwu cədimədə kərea biwuye. ³⁵ Kəreadə sawisoro gəni fadon dəgai, amma tadadə sawisoro dəgai. ³⁶ Adə nangaro Tadadə nankam kəlaye njadiya, nankam kəlayədə fanduwi, diye! ³⁷ Nayi kaduwu Nawi Ibrahimbero nokkəna, amma wua njejoro manuwi, dalilnjudə karwundoro manani ngayiwawo nangaro. ³⁸ Wu awo na Bawaniyen rukkənədəa wulləkki, amma nayi awo bawandoyen fanuwwadəa diwi,» yeno.

³⁹ Tiro: «Bawandədə tima Nawi Ibrahimdə wo!» yera. Isaye tayiro: «Ca nayi kaduwu Nawi Ibrahimbea, kəndo Nawi Ibrahim cədənədəa diwi. ⁴⁰ Kərma wu nayiro jire Alayen fakke wulnjagakkəna duwon, wua njejoro manuwi. Nawi Ibrahim ngaltema adəa cədənni! ⁴¹ Nayi kəndo bawandoyədəa diwi,» yenniya, tiro: «Andia ngəriwu gəni sesambo, bawandə tilo Ala kəlanjudəma!» yera.

⁴² Isaye tayiro: «Ca Ala bawandəa, wua səraawi, dalilnjudə akkoni na Alayen kadikko. Kəlanī nangaro gəni kadikko, tima wua sunodo. ⁴³ Awiro awo nayiro wulnjagakkidəa asunuwwawodə? Dalilnjudə mananidəa ranguwe fanuwawo nangaro. ⁴⁴ Bawando tima Yiwulis wo, awo bawando cəraanədəa diwiya, raawwa. Tən badidurammīn ti kamceji, koro kəla jireyen dajənni, tilan jire bawo nangaro. Kattuwu kamjiya, halnju fəleji, dalilnjudə ti kattuwuma, koro bawa kattuwuye nangaro. ⁴⁵ Amma wudə jire wulləkkidəro, wua kasansuwawo. ⁴⁶ Wundundo biwu dikkənarə shedaji? Jire wulləkkia, awiro wua kasansuwawo? ⁴⁷ Kam Alayədə mana Alayədəa fanji. Dalil nayi fannuwawoyədə, nayi Alayə gəni nangaro,» yeno.

Isa-a Nawi Ibrahim-a

⁴⁸ Daji yaudiyađəye tiro: «Ni kam Samariyaye karuwama niyenədə, jirende, gəna?» yera. ⁴⁹ Isaye tayiro: «A'a, wulan sedan bawo. Bawaniro daraja yikki, amma nayi wuro daraja njo wanuwwa. ⁵⁰ Kəlaniro darajədəa magəkkiwawo, amma Fal laa tia maji mbeji, tima sharamadə wo. ⁵¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo,» yeno.

⁵² Yaudiyađəye tiro: «Kərma nilan sedannaro noniyena! Nawi Ibrahim nuna, nawiya gade ye sanuna, amma niye: “Kam mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo!”

nəmi. ⁵³ Ni bawande Nawī Ibrahimdēa konəmma wa? Ti nuna, nawīya gade ye sanuna. Ni wunduro kəlanəm ngoyem?» yeranniya, ⁵⁴ Isaye: «Kəlanīro daraja yikkia, darajani faidanju bawo. Bawani daraja wuro si, ti duwon tiro Alando nuwidə. ⁵⁵ Tia ngaltema nonuwwi, amma wu tia nokkəna. “Tia nokkəni,” wulləkkia, kattuwuma nayi gairo walləkki. Amma tia nokkəna, koro mananju ngokki. ⁵⁶ Bawando Nawī Ibrahim karwu jauro kəjiaro jamanni kuroro cəraana. Tia cure karwunju kəjjinə,» yeno.

⁵⁷ Daji yaudiyaḍəye tiro: «Kərwu fiwuma tammi duwon, Nawī Ibrahimba rumma?» ⁵⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Nawī Ibrahim tambimaro, wu mbeji!» yeno. ⁵⁹ Adə nangaro dongur kauye tiro gəptuwuro ngoyera, amma Isa gərade Fado Alayen kiluwo.

9

Isaye kam kambu tambənaa isangaduwo

¹ Isa kodu cədi duwon, kam laa kambu tambənaa kiro. ² Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, wundu biwu cəde kam adə kambu katambo? Tima ra bawanju-a yanju-a?» cane tia keworo. ³ Isaye tayiro: «Biwunju nangaro gəni bi biwu bawanjuye-a yanjuye-a nangaro gəni, Ala tilan kəndonju fəlejoro kam adə kambu katambo. ⁴ Kausu duwon, dole kida ti sunodənəḍəyēdəa diyo! Bunejiya, wunduma rakce kida cədiwawo. ⁵ Wu dunialan dəgakki duwon, wu nur duniaye,» yeno.

⁶ Awo ania wulyenniya, kanduri cidiro tuwajiye dije ngoje sim kambuḍəyero cingeyeno. ⁷ Isaye tiro: «Lene, falwu ingi Silowamben lamdəne!» yeno. Maana Silowamdə tunodəna. Daji kambuḍə leje lamgadanniya, sim cuwande walladan.

⁸ Kəmaskiyanju-a am calan tia lowo cədi caruna-əḍəye: «Tima gəna kam napkada lowo cədidə?» cane keworo. ⁹ Laaye: «Tima!» cani, laa ye: «A'a, ti gəni, camunonju,» cani. Amma kamḍəye: «Wuma, diye!» cəni. ¹⁰ Adə nangaro tiro: «Ndayin gəle sim kiwandəm?» cane keworo. ¹¹ Tayiro: «Kam tiro Isa canidə cidi dije simmiro cinjiye wuro: “Lene, Silowamlan lamdəne!” yeno. Daji lekke lamgadakkəniya, sim kiwandəkko!» yeno. ¹² Tiro: «Kam attə ndaran?» yeranniya, tayiro: «Nokkəni,» yeno.

Farisawaye kambu sim cuwandənəḍəro koro nḍədo

¹³ Daji kam calan kambuḍəa na Farisawayero kewudo. ¹⁴ Yim duwon Isa cididəa dije sim kambuḍəye kəjənədə yim tustuye. ¹⁵ Koro Farisawadə waldane kamdəa jiri fin sim kiwandoro keworo. Tayiro: «Cidi dije simmiro cinjiye lamgadakkəniya, rukki,» yeno. ¹⁶ Farisawadəye laanjaye: «Kam adə Alayen gəni kadio, yim tustuyero daraja cinni nangaro,» cani. Amma laanjaye: «Awiawin biwuma rakce awo ajabba ajabba ngai cədi?» cani. Daji tayi kəwu yindiro yakkadara. ¹⁷ Koro Farisawadə waldane kambuḍəro: «Awi kəla kam simməm kəjənəḍəyən wulləmi?» cane keworənniya, tiye: «Ti nawī,» yeno.

¹⁸ Amma yaudiyaḍə ti kambu duwon curuiro waljənədəa njasarai wajane har bawanju-a yanju-aa bowoyera. ¹⁹ Tayiro: «Adə tadando wa? Ti kambu katambo nuwidə? To, awiawin kəmma curuiro walyeno?» cane keworo. ²⁰ Bawanju-a yanju-aye: «Ti tadande ye, kambu katambo yero noniyena. ²¹ Amma jiri fin kəmma curuiro bi wundu simnju kajoro noniyende. Ti tadaana gəni, tia korowo! Cinjuman wulji,» yera. ²² Bawanju-a yanju-a adəa wuldunjadə, yaudiyaḍəa rijana nangaro. Caman tayidə wundu duwon Isa Almasiwuro kasaccidəa dandallan cattuluwi canna. ²³ Adəma nangaro bawanju-a yanju-əḍəye: «Ti tadaana gəni, tia korowo!» yera.

²⁴ Koro caye baworo waldane yaudiyaḍə kam calan kambuḍəa bowojane tiro: «Alaro daraja ye!» Noniyena, kam adə biwuma,» yera. ²⁵ Tayiro: «Ti biwuma bi biwuma gənoro nokkəni. Awo fal nokkəna, wu kambu duwon kəmma rukki,» yeno. ²⁶ Daji tiro: «Awi niro nḍədo? Ndayin simməm kayeno?» cane keworənniya, ²⁷ tayiro: «Wulnjagakkənama, fannuwwi. Awiro gademinno fandu rawuw? Nayi ye fuwurawanju wa waldu rawuw?» yeno. ²⁸ Tia rarajane tiro: «Nima fuwuranju wo, amma andidə fuwurawa Nawī Musaye! ²⁹ Ala Nawī Musaro mana cəḍḍənəro noniyena, amma ti adə ndaran kadiomaro noniyende!» yera.

³⁰ Kamḍəye tayiro: «Simmi kəjənəma, ndaran kadioro nonuwwidə jauro ajabba! ³¹ Ala biwuwua kərənjiwaworo noniyena, amma wundu duwon Alaro daraja ce awo cəraanaa cədimadə, Ala tia kərənji. ³² Tən dunia alaktənəyəman wunduma kam kambu tambənəye sim kəjənədəa ngalte fanjənni. ³³ Kam adə Alayen gəni kadioa, awima rakce cədiwawo!» yeno. ³⁴ Tayiye tiro: «A! Ni curo biwuyen tambəmma duwon andia alamsami!» cane tia deyaro kettuluwo.

* 9:24 9.24 Alaro daraja ye! - Maananjuda jire wulle!

Kambuwa jireye

³⁵ Isa kamdæa dandaldæn cattuluwunaro fangeno. Tia kattadæaranniya, tiro: «Tada Kambedæa kasaddæmma wa?» yeno. ³⁶ Kamdæye: «Kæma, wundu ti wo, tia kasaddækki?» cæne kiworo. ³⁷ Isaye tiro: «Tia rumma, koro tima niro mananjyidæ wo!» yenniya, ³⁸ daji kamdæye: «Kæma, kasaddækkæna,» cæne tiro ambætkeyeno.

³⁹ Daji Isaye: «Shara kamduro dunia adæro kadikko, am caruiwawomadæ caroro, koro am caruimadæ kamburo waljaro!» yeno. ⁴⁰ Farisawa nanjun dasaana laa mana adæa fangeranniya, tiro: «A! Andi ye kambu wa?» yera. ⁴¹ Isaye tayiro: «Ca nayi kambua, biwundo bawo, amma kærma: “Ruiye!” nuwi nangaro, biwundoa dægawi,» yeno.

10*Isa sæni ngælama*

¹ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon bæri dimiyayero cinnayen ngayiwawo na gadeyen tace ngayimadæ, ti barwu ye, jawalkorjima ye. ² Amma kam cinnayen ngayimadæ, tima sæni dimiyadæyedæ wo. ³ Cinna guredumadæ tiro kajiji, dimiyadæ ye kowonju fanjai. Dimiyya kaanjua cunjalan bowoje cattuluwo. ⁴ Kaanju sammaa cattuluwiya, fuwunjaro koje dimiyadæ tia jagai, kowonju nojana nangaro. ⁵ Tæmmaro kusotto jagaiwawo, tin kuruwunno ngæræmjai, kowo kusottowaye nojanni nangaro,» yeno. ⁶ Isa tayiro misal adæa wulyeyeno, amma maananjudæa asujanni.

⁷ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wuma cinna dimiyayedæ wo. ⁸ Am burwosane isanadæ samma barwuwa ye, jawalkorduwo ye, amma dimiyadæ tayia fanjanni. ⁹ Wudæ cinna. Kam wuyen ngayia, njækkawo cuwandi. Ngaye culuwi, sæniram ye cuwandi. ¹⁰ Barwudæ ndaldu so, njejo so, bannadu so gænia, awima gadero isiwawo. Amma wudæ am ro har tayilan gærçæna cawandoro kadikko.

¹¹ «Wu sæni ngælama. Sæni ngælamadæ dimiyya nangaro ronju ci. ¹² Kidamadæ sæni gæni, dimiyadæ ye kaanju gæni. Buldu kænde cædi curuiya, dimiyadæ kolje cægasi, daji bulduda ise tayia cædane tatarji. ¹³ Tidæ kidama nangaro, dimiyadæro lambonju bawo.

¹⁴ «Wu sæni ngælama. Dimiyyanidæa nokkæna, tayi ye wua nosana, ¹⁵ jiri Bawa wua nosæna, wu ye tia nokkænadæ gai. Dimiyadæ nangaro roni yikki. ¹⁶ Koro dimiyya gade bæri adæye gæni takkæna. Tayi yea dole kudækki, koro kowoni fanjai. Daji bæri fal ye, sæni fal yero waljai. ¹⁷ Bawadæ wua særaana, roni yikkiya, waldække mowokki nangaro. ¹⁸ Wunduma rakce roni ngojiwawo, amma rawonin tia yikki. Kænduwo nanin tia njoye mbeji, koro kænduwo nanin tia mowoye mbeji. Adæma wada Bawaniyen fandækkænadæ,» yeno.

¹⁹ Kæla mana aniyen yauidiyadæ caye baworo kæwu yindiro yakkadara. ²⁰ Ngæwunjaye: «Kai! Ti karuwama, jøri! Awiro tia kærænnuwi?» cani. ²¹ Am laaye: «Adæ mana karuwamaye gæni. Karuwama rakce kambuye sim kaji wa?» cani.

Isa Ngæmæri Barga Dæptayen

²² Binæm Jerujalemnin Ngæmæri Barga Dæptaye cadi duwon, ²³ Isa balballa Fado Alayen tiro Ngurwo Nawî Mai Sulemanaye canilan dadaji. ²⁴ Daji yauidiyadæ tia dirijane kæljane tiro: «Har sawiro andia curo duwuyen kolsami? Nima Almasiwudæ woa, federo wulsagane!» yera. ²⁵ Isaye tayiro: «Nayiro wulnjagakkæna, amma wua kasansuwwi. Kændo cu Bawaniyen dikkidæ wua shedasi. ²⁶ Amma wua kasansuwawo, nayi curo dimiyyaniyen bawo nangaro. ²⁷ Dimiyyanidæ kowoni fanjai. Tayia nokkæna, wua sagai. ²⁸ Tayiro ro sawisoye yikki, koro tæmmaro sanuiwawo. Wunduma tayia mukkonin cæmoyiwawo. ²⁹ Bawani tayia wuro sinadæ sammaa nankuran kojæna. Wunduma rakce tayia mukko Bawadayen cæmoyiwawo. ³⁰ Wu-a Bawadæ-a tilo,» yeno.

³¹ Daji yauidiyadæ tia roro njejoro waldane dongur kauye tiro gæptuwuro ngoyera. ³² Isaye tayiro: «Kændo ngæla kada Bawaniye nayiro fælnjagakkæna. Finja nangaro wuro dongur kauye gæmsuwe sesuwi?» cæne kiworo. ³³ Yauidiyadæye tiro: «Kæla kændo ngælayen gæni, kæla Alaa gaskadunæmben njejiye. Ni kam duwon kælanæm Alaro ngonæmidæ!» ³⁴ Isaye tayiro: «Kitawundon ngai ruuwuada, gæna? “Wuye: Nayi alawa!”† cænna. ³⁵ Kitawu Alayedæ rakce baworo tædiwawo. Ala am duwon tayiro mananju cinadæro alawa cænna, ³⁶ awiro wu duwon Ala kærese duniaro sunodænadæro Alaa gaskakkæna nuwi, wu Tada Alaye nækkænadæro? ³⁷ Kændo Bawaniyedæa dikkiwawo, bare wua kasansuwwi. ³⁸ Amma tayia dikkia, kasansuwawo yaye, kændodæa kasaddowo, nonowo asunowo Bawa curonin kærma, wu ye curo Bawayen kærgakgoro.»

³⁹ Koro waldane tia taro mayera, amma mukkonjan kiluwo.

⁴⁰ Koro Isa walde ngawo bæræm Jordaniyen na Nawî Yahaya kasala tuwaye cædænadæro leje napkeno. ⁴¹ Daji am kada nanjuro isane: «Nawî Yahaya awo ajabba falma cædænni,

amma awo Yahaya kəla kam adəyen wuljəna samma jire!» yera. ⁴² Adəgaima am kada nadən Isaa kasatkera.

11

Karmo Lajarusse

¹ Curo bəla Baitaniyen na Meram-a yanjugəna Marta-a dasaanadən kam laa dondi mbeji, cunju Lajarus. ² Ti Lajarusdə yanjugəna Meram kamu duwon kawudi si Kəmayədəro fiyiye kandurinjun cinjənədəye. ³ Yaana yindidə kam laa na Isayero canode: «Kəma, kam raammadə dondi,» yeno. ⁴ Adəa fangenniya, Isaye: «Kəndondi adəye njeroramnju karmo gəni, Alaro daraja ci, koro Tada Alaye ye tiyen daraja cuwandoro!» yeno.

⁵ Isa Marta-a yanjugəna-a Lajarus-aa cəraana. ⁶ Daji Lajarus dondiro fangenniya, na dəganadən koro kawu yindiro napkeno. ⁷ Ngawo adəyen Isaye fuwurawanjuro: «Cinowo cidi Yahudiyayero walldiyo!» yeno. ⁸ Fuwurawanjuyey tiro: «Sayinna, tussənni yaudiya də nia dongur kauyen njejoro mangera, koro nadəro waldəmi?» yera. ⁹ Isaye tayiro: «Dabdulan sa mewun yindin dəga, mare? Kam kausu lejia, talji, tilan nur bawo nangaro,» yeno.

¹¹ Adəa wulyenniya, Isaye tayiro: «Sawande Lajarus kənəm cədi, lekke tia sangəkki,» yeno. ¹² Fuwurawadəye tiro: «Kəma, kənəm cədia, ngaji,» yera. ¹³ Isa kəla karmo Lajarusen manajəna, amma tayidə kəla kənəmben manajiro təmayera. ¹⁴ Daji Isaye federo tayiro: «Lajarus nuna. ¹⁵ Nayi nangaro wu nadən bawodəro kəji fakki, wua kasansoworo. Cinowo nanjuro leniyo!» ¹⁶ Daji Toma kam tiro Kawu canidə fuwurawa gadedəro: «Andi ye leniyo Isa-a rokko nuiyo!» yeno.

Isa kəma karmolan cinowo-a ro sawisoye-aye

¹⁷ Isa kadinniya, ase Lajarus kawunju dewu rai curo kauriyen. ¹⁸ Bəla Baitaniyədə karən Jerujalemben, kattenja alama kilometər yakku gai, ¹⁹ koro yaudiya kada na Marta-a Meram-ayero kəla karmo yanjagənyen tayia tajiduro isana. ²⁰ Marta Isa kəndə cədiro fangenniya, cije tia kapkeyeno, amma Meram fadon napkeno.

²¹ Martaye Isaro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni. ²² Amma kərmamaro awi yaye Alaa korəmiya, Ala njiro nokkəna,» yeno. ²³ Isaye tiro: «Yanəmgəna karmolan walje ciji,» yeno. ²⁴ Martaye: «Yim daryeye yim cinowo duniayea karmolan walje cijiro nokkəna,» yeno. ²⁵ Isaye tiro: «Wuma karmolan cinowo-a ro-adə wo! Kam wua kasansənamadə, bawoji yaye, roa dəgai.* ²⁶ Koro wundu duwon roa dəgane wua kasansənamadə təmmaro nuiwawo. Adəa yasaramma wa?» yenniya, ²⁷ tiro: «Aaa, Kəma, nima Almasiwu Tada Alaye duniaro isənədə woro kasaddəkkəna,» yeno.

²⁸ Adəa wulyenniya, Marta leje yanjugəna Meramba bowoje asarlan tiro: «Sayinna isəna, nia bowonji,» yeno. ²⁹ Meram adəa fangenniya, nagatto cije nanjuro leyeno. ³⁰ Isadə bəlaro ngaanni, kuami yaye na Marta tia kapcəganadən kərga. ³¹ Yaudiya duwon curo fadoyen tia tajjanadə Meram nagatto cije culuwunaro kerunniya, tia geya. Kauriro so dioro lejiro təmayera.

³² Daji Meram na Isa dəganadəro ise tia kirunniya, fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni,» yeno. ³³ Isa Meram-a yaudiya ti-a rokko isanadə-a casiriro kirunniya, karwunju kuttaje hangalnju caa ciyeno. ³⁴ Tayiro: «Ndararo tia kekkuw?» cəne kiworənniya, tayiye tiro: «Kəma, are rui!» yera. ³⁵ Daji Isa so ngoyeno. ³⁶ Yaudiyaye: «Jiri tia cəraanadəa ruiwo!» yera. ³⁷ Amma laanjaye: «Ti kambuye sim kajənədə rakce Lajarusse karmoro cəkkayiwawo wa?» yera.

Isaye Lajarusse karmolan sango

³⁸ Koro Isa karwunju juro bannadəna duwon, kauridəro leyeno. Kauridə kul kauye, koro cinju kau kuralan jakkada. ³⁹ Isaye: «Kaudəa tuluwowo!» yeno. Marta yaana kam bawojənədəye tiro: «Kəma, juro kinaji, bawojənəyey kawu dewu rai, diye!» yeno. ⁴⁰ Isaye tiro: «Wulnjəgəkkəni wa? Yasarammaa, daraja Alaye rumi,» yeno. ⁴¹ Daji kaudəa kettuluwo. Isa kəla samero sapce: «Bawa, wua kərənsəmmadəro wusenjəkkəna. ⁴² Sawiso wua kərənsəmiro nokkəna, amma jama na adən dajanadə nangaro adəa wulyekko, nima wua sunodəmdəa kasaccaro,» yeno. ⁴³ Adəa wulyenniya, kowo dunoaro sapce: «Lajarus, luwe!» yeno. ⁴⁴ Daji kam bawojənədə kiluwo, si-a mukko-a batta linnen tikkerəna, fəkkə ye batta linnen jakkada. Isaye tayiro: «Tia wuinowo, lejo!» yeno.

* 11:25 11.25 roa dəgai - Ro sawisoye cuwandi.

*Isaa roro njejoro mada**(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luk 22.1-2)*

⁴⁵ Adə nangaro yaudiya kada na Merambero isana duwon awo Isa cədənəa carunadə tia kasatkera. ⁴⁶ Amma curonjan laa na Farisawayero lejane awo Isa cədənədə tayiro wulyeyera. ⁴⁷ Daji wurawa řimannaye-a Farisawa-a majilisdəa capcane tayiro: «Kam adə alama ajabba ajabba kada cədidə, awi gəle diye? ⁴⁸ Tia kolliye adəgai cədia, wundu yaye tia kasacci. Daji Romanwudə isane nandə-a jamandə-a sammaa camoyi,» yera. ⁴⁹ Daji falnja cunju Kaifas, tima saa adən řiman kura wo, tayiro: «Awima nonuwwi. ⁵⁰ Jamadə samma sanuiro kam fal nunama nayiro ngalworo asunuwwi wa?» yeno. ⁵¹ Mana adəa ngumnjun gəni wulyeno, amma saa adən ti řiman kuradə, nawinawi cəde Isa fuwun jamadə nangaro nui yeno, ⁵² koro jamadə runju gəni nangaro, tadawa Alaye tatardanədə capce fallo waljaro. ⁵³ Daji tən yim adən nia Isaa roro njejoye ngoyera.

⁵⁴ Adəma nangaro Isa federo fuwu yauidiyen culuwuwawo, amma cidi karən karaayədəro leje bəla laa Ifarayim canidən fuwurawanju-a rokko napkeno.

⁵⁵ Ngəməri yauidiyaye sala Laya Njəkkayirambədə karəngenniya, am kada bələdeyalan cijane Jerujalembə kəlanja tayirro kalakcero leyera. ⁵⁶ Fado Alayen dajana Isaa majai duwon, kattenjan: «Awi təmanuw? Ngəmərیدəro isiwawo wa?» cani. ⁵⁷ Caman wurawa řimannaye-a Farisawa-a wada cəde kam laa na Isa dəganadəa nojənaa, iso tayiro wuljuwo tia cada canna.

12*Merambe Isaa sittəranjuro dabbarduwu**(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)*

¹ Sala Laya Njəkkayirambero kawu arakku gapcoa, Isa bəla Baitaniye na Lajarus kam duwon karmolan cəsangənədə dəganadəro leyeno. ² Nadən Isaro masəna boro napcanadəye falnja. ³ Daji Meram səndal curonjun kawudi jauru tamanna cunju nardi ngoje si Isayero řijiyə kanduri kəlanjuyen cinje, har buwuttu kawudidəyədə fado ngaa kimowo. ⁴ Fuwurawanjuyə falnja Yahusa Iskariyot cani kam duwon tia fuwun kələdowanjuro sərəcciyidəye: ⁵ «Awiro kawudi adəa dinariyus yer yakkuro calade wuridəa talaawaro cadənnidə?» yeno. ⁶ Adəa wuldunjudə, talaawaro kissəgəna gəni, ti barwu, koro arittanja ye mukkonjun awo curodəro casakkidəa ndalji nangaro. ⁷ Isaye tiro: «Tia kolle! Kawudi adəa gənadunjudə, yim sittəraniyero wua dabbarduwuro adəa kido. ⁸ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki,» yeno.

Lajarus roro njejoro mada

⁹ Jama yaudiya kada kadami Isa nadən mbejiro fangeranniya, cijane ti runjua gəni, Lajarus kam karmolan cəsangənədə yea kuroro kadira. ¹⁰ Daji wurawa řimannaye nia Lajarus yea roro njejoye ngoyera, ¹¹ dalilnjudə yaudiya kada kəla tiyen tayia koljane Isaa kasaccana nangaro.

*Isaye mai gai Jerujalembə ngawo**(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luk 19.28-40)*

¹² Wəjananjua jama kada ngəmərیدəro isanədə Isa Jerujalembə isiro fangeranniya, ¹³ ngəlai diwinoye ngojane tia kaptuwuro keluwo. Kowo sapcane: «Hosanna!* Bargaa ti cu Kəmandeyen isimədə! Bargaa Mai Israyilayədə!»† cani. ¹⁴ Daji Isa koro kutta cuwande juwane kəlanjun napkeno, kitawulan ruwuwadədə gai: ¹⁵ «Bare řinəmmi, fero Siyonne!† Akko mainəm kəla koro kuttayen† napkada kənde cədi.»† ¹⁶ Fuwurawanju awo ania awimaro burwon asujanni, amma Ala Isaro daraja kenniya, daji awo ani kəlanjun kitawulan ruwudəna ye, tiro cəddəna yea takkera. ¹⁷ Jama duwon Isa-a rokko sa Lajarus curo kauriyen bowoje karmolan cəsangənədən dasaanədə sheda cadi. ¹⁸ Dalil jama kada tia kaptuwuro caluwunayədə alama adəa cədənəa fanjana nangaro. ¹⁹ Daji Farisawaye kattenjan: «Ruwi wa? Awima ranguwe diwwawo. Akko dunia nga ngawonju jaana!» yera.

Isaye kəla darənanju-a karmonju-ayen manadu

²⁰ Curo am Alaa ambəttuwuro sa ngəməriye Jerujalembə isanadəyən am lardu Gəresse laa ye mbeji. ²¹ Na Filibus kam bəla Baitsaida cidi Galileyero isane tiro:

* **12:13** 12.13 Hosanna - Alaa yungoriyo! † **12:13** 12.13 Jaw 118.25-26 † **12:15** 12.15 fero Siyonne - Jama Jerujalembə. ‡ **12:15** 12.15 kəla koro kuttayen - Noduwuram Isa rokura bawoa kələwan kənde cədiye. † **12:15** 12.15 Jak 9.9

«Maləm, Isaa kuroro maniye,» yera. ²² Filibus leje Andarawusso wuljiye, Andarawus-a Filibus-a ye na Isayero lejane tiro wulyeyera.

²³ Isaye tayiro: «Sa cədəna, sa duwon Tada Kambe daraja cuwandidə. ²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kasuni algamaye cidiro cure nuiwawoa, runju napci. Amma nuiā, nema kada cakki. ²⁵ Kam duwon ronju cəraanamadə ronjudəa cuwatki, koro kam duwon dunia adən ronjua wajənamadə tia har ro sawisoyero cəriwi. ²⁶ Kam laa nanwolodi wuro səddia, wua səga! Koro na dəgakkənadən wolodini ye dəgai. Kam laa nanwolodi wuro səddia, Bawadə daraja tiro ci.

²⁷ «Kərma karwuni kuttu. Awi gəle wulləkki? Bawa, sa adəro^S wua səkkaye? A'a, adəma nangaro sa adəro kadikko. ²⁸ Bawa, cunəmbo daraja ye!» yeno. Daji kowo samelan nukce: «Tiro daraja yikkəna, koro yaye daraja yikki,» yeno. ²⁹ Jama nadən daadadə kowodəa fangeranniya, gərdu keyeraye canī, laaye: «Malaiya laa tiro mana cəddo,» canī. ³⁰ Isaye tayiro: «Kowo adə wu nangaro gəni, nayi nangaro nukkeno,» yeno. ³¹ Kərmama dunia adəro shara kamdiyi, kərma maina dunia adəyēa* dujane culuwi. ³² Wudə, wua rosəgəwiya, am sammaa naniro gərgəkki. ³³ Adəa wuldunjudə, karmo jiri fin fuwun nuidəa fəleyeno.

³⁴ Daji jamadəye tiro: «Curo Attaurayen Almasiwudə sawisoro dəgairo faniyena.† Ndayin gəle Tada Kambedəa rojagai nəmi? Wundu Tada Kambe adə?» yera. ³⁵ Daji Isaye tayiro: «Nurdə koro yaye dawundon sa ganaro mbeji. Nur tawwa duwon, dadanowo, bare duwu nayia njawandənniro. Kam duwon curo duwuyen lejimadə na leji nojənni. ³⁶ Nurdəa tawwa duwon, nurdəa kasaddowo, tadawa nurrero walloworo,» yeno. Isa awo ania wulyenniya, nadəa kolje tayilan gəraadan.

Kasattunambu yaudiyaye

³⁷ Isa fuwu jamayen alama ajabba ajabba kada cədəna yaye, tia kasaccanni. ³⁸ Adəgaima awo Nawi Ishaya kitawulan wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Kəmande, wundu kawurindədəa kasacco? Koro wunduro Kəmande mukkonju kənduwoa fəlejuwo?»† cənna. ³⁹ Adəma nangaro rakkane kasaccaiwawo. Koro yaye Nawi Ishayaye:

⁴⁰ «Ala simnja jakce kəlanja kibbajəgəna, bare simnjan carunni, koro karwunjan asujanni. Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade, tayia isangagəkki,»† cənna.

⁴¹ Nawi Ishaya daraja Isaye curuna ye, kəlanjun manajəna ye nangaro, awo ania wulyeno.

⁴² Adə yaye curo wurawa yaudiyađəyen ngəwu Isaa kasaccana. Amma Farisawa nangaro federo wuljaiwawo, bare Farisawadə tayia dandallan cattuluwunniro, ⁴³ awoa daraja kambedəa Alayemaa kojənarə caraana.

⁴⁴ Daji Isaye kowo sapce: «Kam wua kasansənamadə, wua gəni, ti wua sunodənadəa kasacco! ⁴⁵ Koro kam wua suruimadə ti wua sunodənadəa curui. ⁴⁶ Wu duniaro nur gai kadikko, wundu duwon wua kasansənamadə, bare curo duwuyen dəganni. ⁴⁷ Kam duwon manani fanje ngoduro wajənamadə, wu gəni shara tiro yiddəkki, dalilnjudə am duniayero shara njəddoro gəni, duniadəa njəkkaworo kadikko nangaro. ⁴⁸ Kam duwon wua wase manani ngoduro wajənamadə sharamanju mbeji. Mana wulləkkənadə yim daryeyea tia sharaji. ⁴⁹ Kəlanin gəni mana kidəkko, amma Bawa wua sunodənadə awo wulləkkidə-a jiri tia wulləkkidə-a wada wuro sina. ⁵⁰ Koro wadanjudə ro sawisoyero nokkəna. Adəma nangaro awo wulləkkidə, jiri Bawa wulsəgənadə gairo wulləkki,» yeno.

KIDA ISAYE DAWU KƏNGAYAMBANJUYEN

13

Isaye si fuwurawanjuyə tuldu

¹ Kawu sala Laya Njəkkayirambədəro, Isa sanju dunia adəa koləme na Bawanjuyero ledəye cədənaro nojəna duwon, jamanju dunia adəyēa cəraana nangaro, tayiro kərawonju cotto fəleyeyeno. ² Yiwulis calan nia Isaa sərəttuwuyə curo karwu Yahusa Iskariyot tada Simannero cakkəna. Bəri lesayelan, ³ Isa Bawadə awo sammaa

^S 12:27 12.27 sa adəro - Sa bone-a daraja-aye. * 12:31 12.31 maina dunia adəye - Yiwulis. † 12:34 12.34 Jaw 110.4; Ish 9.7; Ejk 37.25; Dan 7.14 † 12:38 12.38 Ish 53.1 † 12:40 12.40 Ish 6.10

mukkonjuro cakkəna ye, na Alayen kadio na Alayero waldi yero nojəna duwon, ⁴daji cije kajəmunjū gənaje batta laa ngoje canjanjuro kikkero. ⁵Ngawo adəyen ingi tasaro fijiye si fuwurawanjuyedəa tuldu badije batta canjanjuro cikkerənadən cinji ngai duwon, ⁶na Siman Biturussero kadinniya, Biturusse tiro: «Kəma, nima wa sini tulləmi?» yeno. ⁷Isaye tiro: «Awo dikkidəa kərma asunəmbawo, amma fuwun asunəmi,» yeno. ⁸Biturusse tiro: «A'a, təmmaro sini tulləmbawo!» yenniya, Isaye: «Tulləkkənia, nanilan nuwanəm bawo,» yeno. ⁹Siman Biturusse: «Kəma, sini runju gəni, mukkonni-a kəlani-a yea tulle!» yeno. ¹⁰Isaye tiro: «Kam kasaldənədə, sinju tulda gənia, kadawu tilan bawo. Nayi tayir, amma nayi samma gəni,» yeno. ¹¹Isa sərəttuwumanjudəa nojəna, adəma nangaro tiye: «Nayi samma gəni tayir wo,» yeno.

¹²Sinja tulje kerənniya, Isa kajəmunjū ngoje luje walde napce tayiro: «Awo njadəkkənədəa asunuwwa wa? ¹³Wua sayinna-a Kəma-alan bowosuwi, jirendoa, wuma ti wo nangaro. ¹⁴Daji wu Kəmando ye, sayinnando ye duwon sindo tulləkkənədə, si amandoye tulda nayi yero wajimnjaana. ¹⁵Nayiro misal ngedəkko, nayi ye jiri njadəkkənədə gai amandoro yiddowo! ¹⁶Jiremaro nayiro wulnjagakki, wolodi banju ngimbaa kojiwawo, koro kadunoma ye kam duwon tia cunodənədəa kojiwawo. ¹⁷Awo ania nonuwadə, bargando, tayia diwia. ¹⁸Kəla nayi sammayen gəni mananəkki, am kərənəkkənədəa nokkəna. Amma dole sai awo kitawulan ruwuwadə wakkajiya: “Kam wu-a rokko masəna diyedə kəladoniro waljəna.”† ¹⁹Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakki, sa wakkajiya, wuma ti woro kasaddoworo. ²⁰Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kam nodəkkənədəa cəmwonədə wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmwonədə ti wua sunodənəmaa cəmowo,» yeno.

*Masəna *sala Laya Njəkkayirambe
(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Luk 22.7-13)*

²¹Awo ania wulje kerənniya, Isa hangalnju juro cije: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo laa wua mukko kəladowanijero sərənsiyi,» yeno. ²²Fuwwurwadə kattenjan ninidane kəla wundayen manajimaro nojanni. ²³Falnja ti duwon Isa juro cəraənədə gərə Isayen giriskada mbeji. ²⁴Daji Siman Biturus kəla wundayen manajiro tia cuwororo bəlaana kam giriskadadəro kiddo. ²⁵Daji Isaa karənje tiro: «Kəma, wundu?» cəne kiworo. ²⁶Isaye: «Kam duwon tiro burodi adəa yigəpkəkke yikkimadə, timal!» yeno. Burodidəa kigəpkenniya, Yahusa tada Siman Iskariyottero kaino. ²⁷Njangodəa kimowonniya, Yiwulis karwunjuro kərgawo. Isaye tiro: «Awo dimidəa duwan de!» yeno. ²⁸Amma curo am masənarə napcanayen falnjama awiro adəa tiro wulyeyenoro asujənni. ²⁹Yahusa arittadə mukkonjun nangaro, laanja Isaye tiro lejo kare ngəməriyedəa cuwo bi awo laa talaawaro co wuljoro təmayera. ³⁰Yahusa njangodəa kimowonniyama, kiluwo. Sadə bune.

Kalmaram: Sala Laya Njəkkayirambe

Laya Njəkkayirambedə, tima laya Israyilawu burwojane jaman Nawi Musayen duwanadə wo. Jaman adən Israyilawu Masarnin dasaana nankərəa Fira'aunaro caddi duwon, tayia nankərəanjan tulwororo, Ala Fira'auna-a Masarwu-aro ajawu jau jau gənayeyeno. Kawu sa ajawu kurwowu daryeye isidəro, Alayə Nawi Musaro Masar ngaro wowom gənajiyə tadawa karuyə sammaa ceji yeno. Amma Israyilawuro jawal wowom karmoye adəro kaduyə amarjəgəna. Fadoma nguson ngəlaro bi dal kərwo falla layaro cəda kajiri duwajo bu layadəye laa ngojo cinna fannjuyero cinjuwo! Dalilnjudə bune Kəmande wowom karmoye Masar ngaro gənaduwworo ise bu cingaadadəa curuiya, koji fadodəro ngayiwawo. Ngaima barga bu layadəyen wowom karmoye Masarwua cuwandidə Israyilawua lejiwawo. Ala wuljənədə gai, awo ani samma wakkayera.

Laya Israyilawua karmoro cəkkənədəa Laya Njəkkayirambelan bowoyera. Ku kundenno sanju cədiya, kaduwo Israyilawuyə yaudiya cani sala Laya Njəkkayirambe cadi. Talam nasarayelan sala Laya Njəkkayirambedəro Pak cani.

Bargaande Isa Almasiwu sa sala Laya Njəkkayirambedən kano. Kawu sadə isidəro, Isaye fuwurawanjuro ronju co am ngəwu merujoro kadio yeno. Adəa wuldunjuda, alama barga bu fida laya njəkkayirambedən Ala Israyilawua nankərəanjan cuttuluwunədə gai, Isa ronju ce am tia kasaccanədəa nankərəanjan kittuluwo. Barga karmonjuyen jama Isaye nankərəa Yiwulissen kəlanja camowona ye, koro wowom Alayero kajana ye. Ngəlaro Laya Njəkkayirambedə naptu Njəkkayimande Isa Almasiwuyə cadi nangaro, curo Linjilayen tia kaala Tama Alayə yelan bowojai.

Wada bərin

³¹ Yahusa kiluwunniya, Isaye: «Kərma duwon Tada Kambədə daraja cuwandi, koro Ala ye tuyen daraja cuwandi. ³² Tiyen Ala daraja cuwandi, Ala kəlanju ye tiro daraja ci, koro sadəman tiro daraja ci. ³³ Tadawani sanana, sa gana laaro curondon dəgəkki. Wua masuwi, koro yaudiyarə wulgəkkənədə gai nayi yero kərma wulnjagəkki, na lekkidəro ranguwe lenuwwawo. ³⁴ Nayiro wada bərin njadəkki: Amandoa rawowo! Jiri nayia njaraakkənədə gai, nayi ye amandoa rawowo! ³⁵ Amandoa raawwaa, adəgainin am samma nayi fuwurawaniro nojai.» yeno.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luk 22.31-38)

³⁶ Siman Biturusse tiro: «Kəma, ndararo lenəmi?» cəne kiworənniya, Isaye tiro: «Na lekkidəro rəngəme kərma wua səgəmbəwo, amma fuwun səgami.» yeno. ³⁷ Biturusse tiro: «Kəma, awiro kərma rəngəkke njəgəkkiwawodə? Ni nangaro roni yikki.» yeno. ³⁸ Isaye tiro: «Wu nangaro rənəm yimi? Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku kawu gudowom kəkkore cəkkidəro, wua yakkuro angərsəmi.» yeno.

14

Isa jawal Alaye

¹ «Bare karwundo kuttajənni. Alaa kasaddowo, wu yea kasansənowo! ² Fado Bawaniyen na naptuye kada mbeji. Adə gənia, wulnjagəkkiwawo. Lekke nayiro na dabbarnjagəkki. ³ Lekke na dabbarnjagəkkiya, waldəkke isəkke naniro njasadəkki, na wu dəgəkkidən nayi ye dəgaiworo. ⁴ Koro jawal na lekkiyedəa nonuwwa.» yeno. ⁵ Tomaye tiro: «Kəma, na lenəmidəa noniyende. Ndayilan rangiye jawaldəa noniye?» yeno. ⁶ Isaye tiro: «Wuma jawaldə wo, wuma jiredə wo, wuma rodə wo. Wuyen gənia, wunduma na Bawadəyero isiwawo. ⁷ Wua nosuwwaa, Bawani yea nonuwi. Na adən fuwun tia nonuwwa ye, ruwwa ye.» yeno.

⁸ Filibusse tiro: «Kəma, Bawadəa fəlesagane, adə mərədunde galji.» yenniya, ⁹ Isaye tiro: «Wu tussəna nayi-a rokko duwon, koroma wua nosəmmi, Filibus? Kam wua surunədə Bawadəa curuna. To, ndayin gəle Bawadəa fəlesagane nəmi? ¹⁰ Wu Bawadən kərgəkko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddəmmi wa? Mana wu wulnjagəkkidəa ngummin gəni wulləkki, Bawa wulan dəganədə, tima kəndonju cədidə wo. ¹¹ Wu Bawadən kərgəkko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddowo, bi kəndodə nangaro kasaddowo!

¹² «Jiremaro nayiro wulnjagəkki, kam wua kasansənəmadə ye kəndo dikkidəa cədi. Koro kəndo animaa kojəna cədi, na Bawadəyero lekki nangaro. ¹³ Awi yaye cunilan koruwiya, dikki, Bawadə Tadadən daraja cuwandoro. ¹⁴ Awo laaro cunilan wua suworuwia, dikki.

Kənsio Ruhə Alaye

¹⁵ «Wua sərəawwaa, wadawani gawi. ¹⁶ Daji Bawadəa korəkke nayiro Banama gade nayi-a rokko sawisoro dəgaro njadi. ¹⁷ Tima Ruhə jireyedə wo. Duniadə rakce tia cəmoyiwawo, tia carunni bi nojanni nangaro. Amma nayidə tia nonuwwa, dalilnjudə nayi-a rokko kərgə, koro karwundon dəgai.

¹⁸ «Nayia ngəni kolnjəkkiwawo, waldəkke nandoro isəkki. ¹⁹ Sa gana cədiya, duniadə gadero suruiwawo, amma nayi wua suruwi. Wu roa dəgəkki nangaro, nayi ye roa dəgawi. ²⁰ Yim adən wu Bawadən kərgəkoro nonuwi, nayi ye wulan kərgaw, wu ye nayin kərgəkoro nonuwi. ²¹ Kam wadawani ngoje jəgaimədə, tima kam wua sərəanədə wo. Koro kam wua sərəanədə Bawani cərayi, wu ye tia raakke tiro fəledəgəkki.» yeno.

²² Yahusa tada Iskariyotte gənidə tiro: «Kəma, ndayilan duniadəro gəni, andiro fəledəgəmi?» cəne kiworo. ²³ Isaye tiro: «Kam laa wua sərəanaa, manani jəgai. Bawani tia cərayi, nanjuro isiye ti-a rokko nammiye. ²⁴ Kam wua sərəanimədə manani jəgaiwawo. Koro mana fanuwidə kakke gəni, Bawa wua sunodənədəye.

²⁵ «Awo ania wu curondon dəgəkkəna duwon nayiro wulngerəkko. ²⁶ Banamadə, Ruhə Alaye ti duwon Bawa cunilan cunodidə, nayiro awisəa alamnjəgai, koro awo wulnjəgəkkəna sammaa tanjəgai. ²⁷ Nanlewa kolnjəgəkki, nanlewani nayiro njadəkki. Jiri dunia cidə gainin gəni nayiro njadəkki. Bare hangalndo cijənni bi rinuwwi! ²⁸ Nayiro: “Wu lekki, koro waldəkke nandoro isəkki,” wulnjəgəkkənədəa fanuwwa. Wua sərəawwaa, na Bawadəyero lekkiro kəji fanuwi, Bawadə wua kosəna nangaro. ²⁹ Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjəgəkkəna, sa wakkəjənədən, kasaddoworo. ³⁰ Ngəwuro nayiro mananjəgəkkiwawo, maina duniayedə* kənde cədi nangaro. Kəlanin

* 14:30 14.30 maina dunia adəye - Yiwulis.

kənduwo cədanni. ³¹ Amma duniadə Bawadəa raakkənaro nojoro awo Bawadə wua sakkənədəa dikki. Cinowo, leniyo!» yeno.

15

Misal ya inabbe-a dələmbanju-aye

¹ «Wuma ya inabbe jireyedə wo, Bawanidə tima jərwumadə wo. ² Dələm wulan tada cakkiwawo fi yayea calji, koro dələm tada cakki fi yayea tada kada cakoro sarakci. ³ Nayidə mana wulnjagakkənədə nangaro kərmadəma tayirro walluwwa. ⁴ Wulan dəgaiwo, wu ye nayin dəgakki. Jiri dələm runju ya inabbero tandəgənnin rakce tada cakkiwawodə gai, nayi ye wulan dəgawwawoa, ranguwe tada yakkuwwawo. ⁵ Wuma ya inabbedə wo, nayima dələmbadə wo. Kam wulan dəgana koro wu ye tilan dəgakkenamadə tada kada cakki, dalilnjudə wulan gəni kərgawwa, awima ranguwe diwwawo nangaro. ⁶ Kam duwon wulan dəgannimadə, tia dələm gai deyaro gəpcagane ngamji. Daji tayia capcane kannuro f jagane warjai. ⁷ Amma nayi wulan dəgawe manani ye nayilan dəgaia, awo raawwaa korowo, fanduwu. ⁸ Akko awo Bawaniro daraja cidə: Tada kada yakkuwiya, adəgainin nayi fuwurawani jireyero walluwi. ⁹ Jiri Bawadə wua səraanadə gai, wu ye njaraakkəna. Curo kərawoniyen dəgaiwo! ¹⁰ Wadawani gawia, curo kərawoniyen dəgawi, jiri wu ye wadawa Bawaniye gakke curo kərawonjuyen dəgakkenadə gai. ¹¹ Karwukəjini nayilan dəga, karwukəjindo ye tai dajə kəjjoro adə nayiro wulnjagakkəna.

¹² «Akko wadanidə: Amandoa rawowo, jiri wu ye nayia njaraakkənədə gai. ¹³ Sawawanju nangaro ronju njodə, kərawo adəa nankuran kojəna bawo. ¹⁴ Wada nayiro njadəkkenadəa gawia, nayi sawawani. ¹⁵ Nayia wolodiyalan gadero bowon-jagakkiwawo, wolodi awo banju ngimba cədidəa nojənni nangaro. Amma nayia sawawalan bowonjagakki, awo Bawaniyen fakkəna sammaa isanonjagakkəna nangaro. ¹⁶ Nayi gəni wua kəresuw, wuma nayia kərenjakke lenowo tada yakkowu tadando dəgaro galangerakko. Daji awi yaye cunilan Bawadəa koruwi nгаа nayiro njadi. ¹⁷ Akko wada nayiro njadəkkenadə: Amandoa rawowo!

Duniaye jama Isayea wadu

¹⁸ «Duniadə nayia wanjanaa, wumaa nayin burwonno wassoro nonowo! ¹⁹ Ca nayidə duniayea, duniadə kaanjudəa cərayi. Amma nayi duniaye gəni, curo duniayen nayia kərenjakkəna nangaro, duniadə nayia wanjana. ²⁰ Mana wulnjagakkənədəa tangowo: “Wolodi banju ngimbaa kojiwawo.” Wua basarsanaa, nayi yea basarnjai. Manani jaanaa, kaando yea jagai. ²¹ Amma awo ani sammaa kəla cuniyen nayiro njaddi, ti wua sunodənədəa nojanni nangaro. ²² Ca isəkke mana tayiro yiddəkkənia, biwunja bawo. Amma kərma dalil biwunja bawo caniyə bawo. ²³ Kam wua wasənəmadə Bawani yea wajəna. ²⁴ Ca kəndo wunduma gade cədənni curonjan dikkənia, biwunja bawo. Amma kərma wu-a Bawani-a saruna ye, wasana ye, ²⁵ mana wadanjalan ruwuwadadə wakkajo: “Dalil bawoalan wua wasera.”†

²⁶ «Banama na Bawadəyen nayiro njakkunodəkkidə, tima Ruhu jireye na Bawadəyen isidə wo. Isiya, kəla wuyen sheda ci. ²⁷ Nayi ye kəla wuyen sheda yiwi, dalilnjudə tən badidurammn wu-a rokko dəgawwa nangaro.

16

¹ «Bare talluwuwo awo ania wulnjagakkəna. ² Dandallan nayia njattuluwi. Ai, sa ise wundu yaye nayia roro njeyesiya, kida Alaye cədoro təmajai. ³ Ngai cadi, Bawadəa nojanni bi wua nosanni nangaro. ⁴ Amma awo ania nayiro wulduwunidə, sanja cədiya, tayia wulnjagakkənaro tangoworo. Badidurammn awo ania nayiro wulnjagakkəni, wu-a nayi-a rokko dəgaiye nangaro.

Kida Ruhu Alaye

⁵ «Amma kərma na ti wua sunodənədəyero waldəkki, koro curondon wunduma wuro: “Ndararo lenəmi?” cəne suworənni. ⁶ Amma awo ania wulnjagakkəna nangaro, karwundo ngaso kuttajəna. ⁷ Adə yaye jire wulnjagakki, waldəkkənəma nayiro ngalwo. Waldəkkiwawoa, Banama nandoro isiwawo. Amma waldəkkia, tia nayiro juwanjagakki. ⁸ Isiya, duniadəro kəla biwu-a jire-a shara-ayen kəndonja diwiro tawakciyi. ⁹ Kəla biwuyen, wua kasansanni nangaro. ¹⁰ Kəla jireyen, na Bawadəyero waldəkki, koro gadero suruwawo nangaro. ¹¹ Kəla sharayen, maina dunia adəyedəro* shara kamdəgəna nangaro.

† 15:25 15.25 Jaw 35.19; 69.4 * 16:11 16.11 maina dunia adəye - Yiwulis.

¹² «Koro yaye awo kada nayiro wulduwuye takkæna, amma kærmaðero ranguwe tayia ngonuwawo. ¹³ Ruhu jireye isiya, nayia jawal jireye sammaro simonjagai. Ti ngumnjun gæni manaji, awo fanjæna runju manaji, koro awo fuwun wakkaji ye nayiro wulnjagai. ¹⁴ Wuro daraja si, dalilnjudæ awo kakke ngoje nayiro isanonjagai nangaro. ¹⁵ Awo Bawaye samma kakke. Adæma nangaro awo kakke ngoje nayiro isanonjagai yekko.

Karwukutta fuwurawaye karwukæjiro waldu

¹⁶ «Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno. ¹⁷ Daji fuwurawanjuye laanja kattenjan: «Awi maana awo wulsagaiyedæ wo? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» koro “Na Bawadæyero waldækki nangaro,» yera. ¹⁸ Daji tayiye: «Awi maana awo wulji adæye wo? “Gana tussiya,» kæla awiyen manajimaro noniyende!» yera. ¹⁹ Isa kæla adæyen tia koro caraanaro asuje tayiro: «Kæla adæyeman aw amandoa kokoruwi? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno. ²⁰ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, yiruwi ye, njæmmuwi ye, amma duniadæ kæji fanji. Karwundo kuttaji, amma karwukuttando karwukæjiro walji. ²¹ Kamu tada cambiya, jauru laiya cai, sanju cædæna nangaro. Amma tadadæa cambiya, laiya canadæa takciwawo, karwukæji tada tambænadæye nangaro. ²² Nayi ye kærma karwundo kuttaji. Amma gademinno nayia njarukkiya, karwundo jauru kæjiji, koro wunduma karwukæjindo adæa cuttuluwiwawo. ²³ Yim adæn awimaro wua suworuwawo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi yaye Bawadæa cunilan koruwadæa nayiro njadi. ²⁴ Koroma awima cunilan koruwwi. Korowo fanduwuwi, karwukæjindo tai dajæ kæjijoro!

²⁵ «Awo ania misalnin wulnjagakkæna. Sa ise nayiro misalnin wulnjagakkiwawo, amma federo kæla Bawadæyen wulnjagakki. ²⁶ Yim adæn cunilan koruwi, koro nayiro Bawadæa njakkorækki nækkiwawo. ²⁷ Bawa kælantu nayia njaraana, dalilnjudæ wua særaawwa ye, wu Alayen kadikkoro kasadduwa ye nangaro. ²⁸ Bawadæyen isække duniaro kadikko, koro duniadæa kollække na Bawadæyero waldækki,» yeno.

²⁹ Daji fuwurawanjuye tiro: «Akko kærma misalnin gæni, federo wullæmi. ³⁰ Kærma awisoa nonæmma ye, koro kam niro koro njæddoro mæradunæm bawo yero noniyena. Adæmaro Alayen kadimbo kasaddiyena,» yera. ³¹ Isayæ tayiro: «Kærma kasadduwwa wa? ³² Akko sa isi har isænama, sa duwon nayia tataranjane wundundo yaye fannjuro leje wua runi kolsida. Amma wudæ runi gæni, Bawadæ rokkonin nangaro. ³³ Awo ania nayiro wulnjagakkæna, wulan nanlewa fandoworo. Dunialan bone yawi, amma karwundo gerowo! Kæla duniayen kænnsar fandækkæna,» yeno.

17

Moduwa Isayæ fuwurawanjuro

¹ Isa awo ania wulyenniya, kæla samero sapce: «Bawa, sadæ cædæna. Tadanæm daraja niro njoro tiro daraja ye, ² awoa am tiro yimma sammaro ro sawisoye coro, tiro kænduwo kæla adamgæna fi yayen kem. ³ Ro sawisoyedæ, adæma ni Ala jireye tok tilodæa nonja, koro Isa Almasiwu ti nodæmmadæ yea noja. ⁴ Kida dioro simmadæa tumowokkilan dunialan daraja njikkæna. ⁵ To, Bawa, daraja duwon ni-a rokko kawu dunia alaktænaman takkænadæa wuro se!

⁶ «Am dunia adæn wuro simmadæro cunæm isanogækkæna. Tayi kaanæm, tayia wuro sime mananæm jaana. ⁷ Kærma awo wuro simma samma nanænmin kadioro nojana. ⁸ Mana wulsægæmmadæa tayiro wulgækkæna. Manadæa camoye wu nanænmin kadikkoro jiremaro nojana, koro nima wua sunodæmdæa kasaccana. ⁹ Tayiro moduwa yiddækki. Duniadæro gæni, tayi duwon wuro simmadæro moduwa yiddækki, tayi kaanæm nangaro. ¹⁰ Awo kakke samma kaanæm, awo kaanæm samma ye kakke. Koro tayilan daraja fandækkæna. ¹¹ Wudæ dunialan gadero dægakkiwawo, amma tayidæ koro yaye dunialan dasayi, koro wu ye nanæmbo isækki. Bawa Tayir,* cunæm duwon wuro simmalan tayia rone! Tayi tiloro walja, jiri wu-a ni-a tilodæ gai. ¹² Sa wu tayi-a rokkodæ, cunæm duwon wuro simmalan tayia royekko. Tayia rokkæna, koro awo kitawulan ruuwadadæ wakkajoro ti fæccægænamadæro kajia, falnjama fæccægænni.† ¹³ Amma kærma nanæmbo isækki. Awo ania curo duniayen wullækki, karwukæjini jauru tayilan dægaro. ¹⁴ Tayiro mananæm yikkæna. Duniadæ tayia wayeno, tayi duniayæ gæni nangaro, jiri wu ye duniayæ gænidæ gai. ¹⁵ Tayia dunialan tuluwero gæni njuworækki, amma tayia ti Kæladolan‡

* 17:11 17.11 Bawa Tayir - Biwubawoma, am-a gade. † 17:12 17.12 Jaw 41.9 ‡ 17:15 17.15 Kælado - Yiwulis.

kanero njuworækki. ¹⁶ Tayi duniaye gëni, jiri wu ye duniaye gënidë gai. ¹⁷ Jirelan tayia tayirro[‡] kalange. Mananëmdë, tima jiredë wo. ¹⁸ Jiri wua duniaro sunodëmmadë gai, wu ye tayia duniaro kinodëkko. ¹⁹ Tayi nangaro këlania niro njikkëna, tayi ye jirelan tayirro waljaro!

²⁰ «Tayi runjaro gëni, koro tayi duwon mananjalan wua kasansaidë yero moduwa yiddëkki. ²¹ Bawa, tayi samma tiloro walja, jiri ni wulan, wu ye nilandë gai. Tayi ye andilan tiloro walja, duniadë nima wua sunodëmbo kasaccoro. ²² Koro daraja wuro simmadëa tayiro yikkëna, tayi tiloro walja, jiri andi tilodë gai. ²³ Wu tayilan, ni ye wulan. Adëgainin tiloro walja, duniadë nima wua sunodëm ye, koro jiri wua sërëammadë gai tayia raamma yero nojoro. ²⁴ Bawa, tayi wuro simmadë yea wu-a rokko na dëgakkënadën napçaiya, raakko. Adëgaima darajani carui, daraja duwon wuro simma, kawu dunia alaktiman wua sërëamma nangaro. ²⁵ Bawa Jirema, duniadë nia nonjënni. Amma wu nia nonjëkkëna, koro tayi ani nima wua sunodëmbo nojana. ²⁶ Cunëm tayiro isanogëkkëna, koro fuwun isanogëkki, këräwo tilan sërëammadë curonjan dëgaro, wu ye tayilan dëgakkoro,» yeno Isaye.

BONE-A DARAJA-A ISAYE

18

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Luk 22.47-53)

¹ Isa awo ania wulyenniya, fuwuranju-a rokko cijane ngawo ngor tiro Kidiron caniye nadën jërwo laa mbeji lejana kasargawo. ² Yahusa sërëttuwumanjudë ye nadëa nojëna, Isa-a fuwuranju-a nadën ngëwuro captana nangaro. ³ Daji Yahusa këwu laa sojijaye-a gureduwu wurawa rimannaye-a Farisawaye-aa ngoje jërwudëro fatala so, ka cambi so, barimi so mukkonna kadira. ⁴ Daji Isa awo tiro wakkajiyi ngaa nojënadë karënje tayiro: «Wundua manuwi?» yeno. ⁵ Tiro: «Isa kam Najarattea,» yeranniya, tayiro: «Wuma,» yeno. Yahusa tia sërëccëgënamadë ye tayi-a rokko daada. ⁶ Isaye tayiro: «Wuma,» yenniya, ngawosësëm cade cidiro kesuro. ⁷ Koro Isa walde tayiro: «Wundua manuwi?» cëne kiworënniya, tiro: «Isa kam Najarattea,» yera. ⁸ Isaye tayiro: «Wuma ti woro wulnjagakkëna. Wumaa masuwia, am ania kollowo leja!» yeno. ⁹ Adëgaima mana wuljënadë wakkayeno. Tiye: «Curo am wuro simmadëyen falma yuwatëkkëni,» cëna. ¹⁰ Daji Siman Biturus mukkon kashagarra ficce wolodi rïman kuradëya bakce sëmönju këmboramdëa tën kamgeno. Wolodidëye cunju Malkus. ¹¹ Amma Isaye Biturusso: «Kashagarnëmba fannjuro kalange! Kënjaram Bawadë wuro sinadën yakkiwawo wa?» yeno.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Luk 22.66-71)

¹² Daji këwu sojijayedë-a kajallanja-a gureduwu yauidiyayedë-a Isaa cadane kekero. ¹³ Burwon tia na Annas ba kësai Kaifassero kesado. Saa adën Kaifasdë rïman kura, ¹⁴ koro tima yauidiyadëro gala ce kam fal jamadëro nunama tayiro ngalwo cënnadë wo.

¹⁵ Daji Siman Biturus-a fuwura gade-a Isaa geya. Rïman kuradë fuwura adëa nojëna nangaro, ti ye Isa-a rokko balballa fadë rïman kuradëyero kasargawo, ¹⁶ amma Biturus deyan cinna fadoyedën dayeno. Daji fuwura duwon rïman kura tia nojënadë walde kir cinna guredumadëro manajiyë Biturussa fadodëro kekko. ¹⁷ Kir cinna guredumadëye Biturusso: «Ni ye fuwurawa kam adëye falnja gëni?» yenniya, tiye: «A'a, wu gëni!» yeno. ¹⁸ Dunia kakua nangaro, wolodiya-a gureduwu-a kannu fujane nadën daada jagatti. Biturus ye tayi-a rokko daada kannu jëgëtti.

¹⁹ Daji rïman kuradë Isaro këla fuwuranju-a alamdunju-ayen koro njëddo badiyeno. ²⁰ Isaye tiro: «Fëdero duniadëro wulgëkkëna. Kullum dandalla-a Fado Alayë-alan na yauidiya samma captaidën alammëkkëna. Awima asërlan wullëkkëni. ²¹ Awiro koro sëddëmi? Am kërënsanaro këla awo tayiro wulgëkkënaneyen koro yidde! Ai, awo wullëkkënadëa nojana,» yeno. ²² Awo ania wulyenniya, gureduma laa nadën daadadë Isaa marin bakce tiro: «Adëgainin rïman kuradëro jaawu kalakkëmi?» yeno. ²³ Isaye tiro: «Awo wullëkkënadë diwia, këla diwidëyen shedane. Amma jireä, awiro wua bansëmi?» yeno. ²⁴ Daji Annas Isaa tikkerëna na Kaifas rïman kuradëyero juwayeyeno.

Biturusse Isaa angërdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Luk 22.54-65)

[‡] 17:17 17.17 tayir - Jirelan tayia biwu bawoa ye, am gade-a gade yero kalange.

²⁵ Siman Biturus nadən daada kannu jəgətti duwon, tiro: «Ni ye fuwuranjuye falnja gəni?» yera. Biturusse angərje: «Wu gəni!» yeno. ²⁶ Wolodiya rimān kuraye falnja kərəmi kam duwon Biturus səmo kamjənədəye tiro: «Curo jərwudəyen ti-a rokko njarukkəni wa?» yenniya, ²⁷ koro Biturus walde angəryeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Luk 23.1-5*)

²⁸ Daji suwa ləp Isaa fado Kaiffassen cattuluwe gomnariro kesado. Tayi kəlanja gomnaridəro ngasaanni, bare tayir gəniro waljane masəna salayədəa tayiro bo tiyerənniro. ²⁹ Adəma nangaro Gomna Bilatus culuwe nanjaro ise tayiro: «Awi burwundo kəla kam adəyen?» yeno. ³⁰ Tiro: «Kam adə diwi dioma gənia, tia niro sərənnijewawo!» yera. ³¹ Daji Bilatusse tayiro: «Nayi kəlandoma tia taiwo, wadandolan tiro shara yiddowo!» yeno. Yaudiyaədəye tiro: «Andiro kam roro njejoro amardəgənni,» yera. ³² Adəgaima mana Isa kəla jiri nuiyen wuljənədə jirero walyeno.

³³ Koro Bilatus walde gomnariro ngaye Isaa bowoje tiro: «Nima wa Mai Yaudiyaədə wo?» yeno. ³⁴ Isaye tiro: «Ni kəlanəm adəa wulləm ra am laa kəlanin adəa wulngeyera?» yeno. ³⁵ Bilatusse: «Wu yaudi wa? Am lardunəmbe-a wurawa rimannaye-a ni mukkoniro ngesakko. To, awi gəle dim?» yeno. ³⁶ Isaye: «Nodo bargaanidə dunia adəye gəni. Ca nodoni dunia adəyea, wolodiyanı cijane bare wua mukko yauidiyəro sasakkənniro lawala cadəna. Amma nodoni dunia adəye gəni,» yeno. ³⁷ Daji Bilatusse tiro: «Adəgaimaa, ni mai?» yenniya, Isaye tiro: «Nima wulləm, wu mai. Dalil tamboni-a duniaro kəndeni-adə jiredəa sattuwuro. Wundu duwon jireyemədə kowoni fanji,» yeno.

³⁸ Bilatusse tiro: «Awi jiredə wo?» yeno. Adəa wulyenniya, koro walde na yauidiyəyəro culuwe tayiro: «Ayau fima kam adən fandəkkəni.

Isaro shara karməye kamduwu

(*Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Luk 23.13-25*)

³⁹ «Amma kəla adandoyen kosoma fal sala Laya Njəkkayirambedən nayiro salamm-jagakki. Mai Yaudiyaədəa wa nayiro salammjagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo. ⁴⁰ Koro waldane yiljane: «A'a, ti gəni, Barabbas!» yera. Ti Barabbasdə jawalkorjima.

19

¹ Daji Bilatus cakke Isaa kirwolan jajaryera. ² Sojiyaədə ariawu kariyiye* kəlejane kəlanjuro gənajagane kalwu kime† tiro luyeyera. ³ Daji nanjuro isane tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaeye!» cəne marin babakkerə.

⁴ Koro Bilatus walde na yauidiyəyəro culuwe tayiro: «Akko tia nandoro tuluwukki, ayau fima tilan fandəkkəniro nonowo!» yeno. ⁵ Daji Isa ariawu kariyiyədəa kalwu kimedə luwadaa kiluwunniya, Bilatusse tayiro: «Akko kamdə!» yeno. ⁶ Wurawa rimannaye-a gureduwudə-a tia kerunniya, kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» yera. Bilatusse tayiro: «Nayi kəlando tia ngonowo, kəskaro jaganowo! Wudə ayau tilan fandəkkəni,» yeno. ⁷ Yaudiyaədəye tiro: «Wadandə mbeji, kəla wadadəyen karmo tiro wajipcəgəna, ti kəlanjua Tada Alayero ngojəna nangaro,» yera.

⁸ Bilatus mana adəa fangenniya, cayea kojənarə riyeno. ⁹ Koro gomnariro walde ngaye Isaro: «Nədan kadim?» cəne kiworo. Amma Isa awima tiro kalakcəgənni. ¹⁰ Daji Bilatusse tiro: «Wuro manasəgəmbəwo wa? Nanilan kənduwo niə kolduyə-a kənduwo niə kəskaro jaduwuyə-a mbejiro nonəmmi wa?» cəne kiworo. ¹¹ Isaye tiro: «Sameyen njadənnia, kənduwonəm kəlanin bəwo. Adəmaro kam niro sərənsəgənədəye biwunju kaanəmdəa kojəna,» yeno.

¹² Sa adən fuwun Bilatus Isaa salamdu mayeno, amma yauidiyədə kowo sapcane: «Kam adəa salamməmia, ni sawa Kaisarre gəni! Wundu duwon kəlanjua mairo ngojənamədə Kaisarra wajəna,» yera. ¹³ Mana adəa fangenniya, Bilatus deyaro Isaa cattuluwe kəla kurisnju sharayen na farsam kaulan tədəna təlām yauidiyəudin tiro Gabbata canidən napkeno. ¹⁴ Yimdə yim dabbardu sala Laya Njəkkayirambe, kausu kəla dawu gai. Bilatusse yauidiyəyəro: «Akko maindo!» yeno. ¹⁵ Amma kowo sapcane: «Ronju tuluwe! Ronju tuluwe! Kəskaro tia jagəne!» yera. Bilatusse tayiro: «A! Maindoə kəskaro jagəkki?» yenniya, wurawa rimannaye tiro: «Kaisar gənia, mainde gade bawo!» yera. ¹⁶ Daji Bilatus Isaa kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

* 19:2 19.2 ariawu kariyiye - Jawa kərmaiye.

† 19:2 19.2 kalwu kime - Kalwu maila.

*Isaa kaskaro jaduwa**(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luk 23.26-43)*

Daji Isaa cadane kesado. ¹⁷ Isa kəlanjuma kəskanju karmoye ngoje na tia Buwo Kəlayelan bowojai təlam yauidiyadin tiro Golgota canidəro leyeno. ¹⁸ Nadən ti-a am gade yindi-a rokkə kaskaro jayeyera, səgəri fi yayan kam fal fal, ti Isadə dawunjan. ¹⁹ Bilatus kəla alloyen ruwuje kəskadəro royeyeno. Akko awo ruwuwadadə: ISA KAM NAJARATTE, MAI YAUIDIYAYE. ²⁰ Yauidiya kada awo allo adən ruwuwadadə kərayera, na Isaa kaskaro jajaanadə kərən bərnidəyen, koro awo adəa təlam yauidiyaye-a Rombe-a Gəresse-alan ruwujana nangaro. ²¹ Daji wurawa řimanna yauidiyaye Bilatusso: «Bare “Mai Yauidiyaye” ruwunəmmi, “Kam adəye wu Mai Yauidiyaye cənna” ruwune,» yera. ²² Bilatusse tayiro: «Awo ruwunəkkənadə ruwunəkkəna,» yeno.

²³ Sojiyadə Isaa kaskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane ci dewuro yakcane soji fi yaye nuwanju ngoyeno. Kalwunju kuruwu tududənni samen tai cidiyaro yadero caaadadə yea ngoyera. ²⁴ Sojiyadəye kattenjan: «Bare karniyende, walawala diyo, kam cuwandidəa ruiyo!» yera. Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Kajəmuni kattenjan yakkerə, koro kalwuniro walawala kedo,»[†] cənna. Akko awo sojiyadə cadənadə.

²⁵ Kərən kəska Isayedən yanju-a yaana yanjuyə-a Meram kamu Kələfasse-a Meram Magdala-a daada mbeji. ²⁶ Isa yanju-a fuwura jauro cəraanadə-a nadən daada kirunniya, yanjudəro: «Ya, akko tadanəm!» yeno. ²⁷ Daji fuwuradəro: «Akko yanəm!» yeno. Tən sa adən fuwuradə tia fannjuro kiwudo.

*Karmo Isaye**(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luk 23.44-49)*

²⁸ Ngawo adəyen awo samma kərma cəranaro asuyenniya, awo kitawulan ruwuwada wakkajoro, Isaye: «Ngudu fakki,»[†] yeno. ²⁹ Nadən kalwo curonjun diben comcom mbeji. Daji sojiyadə soso ngojane dibendəro ləpcagane cattuluwe karo lassagane cinjuro sayeyera. ³⁰ Isa cujungenniya, tiye: «Cədəna!» yeno. Daji kəla cidiyaro cakke ro kirəmbo.

³¹ Yim adə yim dabbarduyə,[‡] koro wəjananju yim tustuyə kura. Bare kaminna kəla kəskayen yim tustuyə dasanniyo, yauidiyadə siyeljadəa nanamja kaminnadəa casadoro Bilatussa keworo. ³² Daji sojiyadə isane burwoyəyeyə kam ti-a rokkə kaskaro jajaanadəyə siyelnju namgera, yindiyədəyə ye ngai. ³³ Na Isayero kadiranniya, siyelnju namjanni, ti bawo bawojənarə caruna nangaro. ³⁴ Amma sojiyadəyə falnja sisinjuu kajaalan sukkeno. Sadəmən bu-a ingi-a keluwo. ³⁵ Kam awo adəa curunadə nayi ye kasaddoworo sheda cədəna. Shedanju jire, koro awo wuljənadəa jirero nojəna. ³⁶ Adəgaima awo ani wakkajana, kitawulan ruwuwadadə gai: «Sillanju falma namjaiwawo,»[†] ³⁷ koro na gade yen kitawulan ruwuwadadə: «Ti sukcanadəa carui,»[†] cənna.

*Sittəra Isaye**(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luk 23.50-56)*

³⁸ Ngawo adəyen Isuwu kam Arimatiyaye leje kamin Isayedəa ngojoro Gomna Bilatussa kiworo. Ti ye fuwura Isaye, amma asərlan, yauidiyadəa rijəna nangaro. Daji Bilatus amari tiro kenniya, ise kaminadəa ngoyeno. ³⁹ Nikodimus kam calan na Isayero bune isənadə ye ise kawudi laa mir-a alus-a canilan kəllada kilo fiakku gai kiwudo. ⁴⁰ Daji kamin Isayedəa ngojane kəla adanja sittəra yauidiyadən kawudidə-a rokkə batta linnen kəleyera. ⁴¹ Na Isaa kaskaro jajaanadəyən jərwu laa mbeji, koro curo jərwuđəyən kauri bərin laa curonjuro wundumaa casakkənni mbeji. ⁴² Yimdə yim dabbarduyə, koro kauri adə karənnin dəgana nangaro, curonjuro Isaa kesakko.

20*Karmolan cidu Isaye**(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Luk 24.1-12)*

¹ Mawuye yim burwoyeyə* fajar Meram Magdala kauridəro leje kau kuradə ci kauridəyən təmballada kiro. ² Daji cəgase na Siman Biturus-a fuwura gade Isa jauro cəraanadə-ayero leje tayiro: «Kəmadəa kauridən ngojana, koro na casakkənadəa noniyende!» yeno. ³ Daji Biturus-a fuwura gadedə-a kəla kauridənna leyera. ⁴ Tayi yindi samma cagasi lejai ngai, amma fuwura faldə Biturussa ngəramnin koje burwoje

[†] 19:24 19.24 Jaw 22.18 [†] 19:28 19.28 Jaw 22.15; 69.21 [‡] 19:31 19.31 yim dabbarduyə - Jəmma, yim tustuyə səbdu. [†] 19:36 19.36 NL 12.46; KI 9.12; Jaw 34.20 [†] 19:37 19.37 Jak 12.10 * 20:1 20.1 mawuye yim burwoyeyə - Ladu.

kauridëro kadio. ⁵ Nguje lotkeyenniya, batta linnedëa nadën gënaada kiro, amma curodëro ngaanni. ⁶ Daji Siman Biturus tia jëgaidë ye ise kauridëro kërgawo. Batta linnedëa nadën gënaada kiro, ⁷ koro batta duwon këla Isayero casakkënadë batta gade-a rokko gëni, na gaden këleyaada. ⁸ Daji fuwura duwon burwon isënadë ye kauridëro ngaye cure kasatkeno. ⁹ Amma Ala kadarjëna Isa karmolan cijidëa kitawulan ruwuwadë gairo koroma asujanni. ¹⁰ Daji fuwurawadë fannjaro walladara.

Isaye Meram Magdalaro fëleduwu

¹¹ Meram deyan ci kauridëyen daada so badiyeno. Ciri ngai duwon, nguje kauridëa lotkeyenniya, ¹² malaiya yindi kajëmu bulla na calan kamin Isaye gënanadën napkada kiro, faldë këlakajinjulan, faldë ye sinjulan. ¹³ Tayiye: «Kamu, awiro yirëmi?» cëne tia keworo. Tiye: «Këmania ngojana, koro na tia casakkënadëa nokkëni nangaro,» yeno. ¹⁴ Adëa wulyenniya, suworde Isaa nadën daada kiro, amma tiro asujanni. ¹⁵ Isaye tiro: «Kamu, awiro yirëmi? Wundua manëmi?» cëne kiworo. Amma ti jërwumadëro tamaje tiro: «Malëm, nima tia ngonëmbo walyenoa, na tia yakkëmmadëa wulsagëne, wu ye tia ngokki,» yeno. ¹⁶ Isaye tiro: «Meram!» yenniya, kanji Isayero suworde tëlëm yauidiyadin: «Rabbuni!» yeno, maananjudë sayinna. ¹⁷ Isaye tiro: «Bare rosëmmi, koroma na Bawadëyero waldëkkëni nangaro. Amma këramiyaniro lene tayiro: “Na Bawani-a Bawando-ayero, Alani-a Alando-ayero waldëkki,” wulgëne!» yeno. ¹⁸ Daji Meram Magdala na fuwurawadëyero leje tayiro: «Këmadëa rukkëna!» cëne awo tiro wuljëganadëa tayiro wulyeyeno.

Isaye fuwurawanjuro fëleduwu

(Mat 28.16-20; Mar 16.9-20; Luk 24.36-49)

¹⁹ Yim adë yim burwoye mawuye kajiri magariwu cinna na fuwurawa dasaanayedë yauidiyadëa riduro cuwuramnin jakkada duwon, Isa ise dawunjan dajë tayiro: «Salam aleikum!» yeno. ²⁰ Adëa wulyenniya, tayiro mukkonju-a sisinju-a fëleyeyeno. Fuwurawadë këla Këmadëa carunadëyen karwunja jauru këjiyeno. ²¹ Koro Isa walde tayiro: «Salam aleikum! Bawadë wua sunodënadë gai, wu ye nayia njanodëkki,» yeno. ²² Adëa wulyenniya, tayiro kasam fujiye: «Ruhu Alayedëa mowowo!» ²³ Am tayiro biwunja gawurnuwia, biwunja gawurdëna. Am tayiro biwunja gawurdu wanuwia, biwunja gawurdëni,» yeno.

Isaye Tomaro fëleduwu

²⁴ Fuwurawa mewun yindindëyë falnja cunju Toma kam tiro Kawu canidë sa Isa isënadën ti nanjan bawo. ²⁵ Daji fuwurawa gadedëyë tiro: «Këmadëa ruiyena!» yera. Amma Tomaye tayiro: «Balo kusaye mukkonjun rukke ngulondoni curo balo kusayedëro yakkëkke mukkonni ye sisinjuro yakkëkkënia, tëmmaro kasaddëkkiwawo,» yeno. ²⁶ Ngawo kawu wuskuyen fuwurawa Isaye cayë gai curo fadodëyen duwon, Toma ye tayi-a rokko mbeji. Cinna fadoyedë cuwuramnin jakkada yaye, Isa ise dawunjan dajë tayiro: «Salam aleikum!» yeno. ²⁷ Daji Tomaro: «Ngulondënim na adëro yakke, mukkonni rui, mukkonëm sane sisinini yakke! Bare shekku dimmi, kasadde!» yeno. ²⁸ Tomaye tiro: «Këmani ye, Alani ye!» yeno. ²⁹ Isaye tiro: «Wua surumma nangaro, kasatkem? Barganja am carunni kasaccanamadë!» yeno.

³⁰ Isa fuwu fuwurawanjuyen alama kada kitawu adën ruwudënni kido. ³¹ Amma dalil awo ani ruwudënyedë, Isadë tima Almasiwu Tada Alayedë woro kasaddowo, kasadduwilan ro sawisoyë cunjulan fadowo nangaro.

21

Isaye fuwurawanjuyë tulurro fëleduwu

¹ Ngawo adëyen Isa koro walde fuwurawanjuro ci bërëm tiro Tiberiyas canidëyen* fëleyaada. Akko jiri tayiro fëledëgënadë: ² Sadën Siman Biturus-a Toma kam tiro Kawu canidë-a Nataniyel kam Kana cidid Galileyedë-a tadawa Jabadiye-a fuwura Isaye gade yindi-a rokko mbeji. ³ Siman Biturusse tayiro: «Buni taro lekki,» yenniya, tiro: «Andi ye ni-a rokko leniye!» yera. Daji caluwe maararo kasargawo, amma bune adën awima cadanni.

⁴ Dunia wayenniya, Isa ci bërëmdëyen dayeno, amma fuwurawadë ti Isaro asujanni. ⁵ Daji Isaye tayiro: «Tadawa, buni tawwa wa?» cëne kiworënniya, tiro: «A'a,» yera. ⁶ Tayiro: «Buni taramdëa këmboram maaradëyero gëpkënowo, fanduwu,» yeno. Gëpkeyeranniya, nanngëwu bunidëyedëro tuluwo tikkeru. ⁷ Daji fuwura Isa tia jauru cëraanadëyë Bituruso: «Tima Këmadë wo!» yeno. Siman Biturus ti Këmadë woro

* 21:1 21.1 bërëm tiro Tiberiyas cani - Bërëm Galileye.

fangenniya, ringada nangaro kalwunju lujɛ sɛkte bɛrɛmɔdɛro gɛpkaadano. ⁸ Fuwurawa gapcanadɛ tayi ci ingiyen kuruwun gɛni mɛtɛr mia gai nangaro maaradɛn taram buniadɛa gɛrjane kadira.

⁹ Cidiro jɛpkɛranniya, nadɛn kannu kanduwalle buni kɛlanjun gɛnaada-a burodi-a mbeji kero. ¹⁰ Isaye tayiro: «Buni kɛrma tawwadɛye laanja kudowo!» yeno. ¹¹ Daji Siman Biturus juwane taramnja bunin cap cɛmbɛrɛnadɛa cidiro gɛryeno. Curodɛn buni kura kura mian fiwun yakkun mbeji. Buni kada kadami yaye, taramnja kardɛnni. ¹² Isaye tayiro: «Arowo buiwo!» yeno. Wundunjamaye tiro: «Ni wundu?» cɛne cuworɛnni, ti Kɛmadɛro asujana nangaro. ¹³ Daji Isa ise burodidɛa ngoje tayiro kaino, buni ye ngai. ¹⁴ Isa karmolan cijɛnaye ngawon, adɛma yakkuyero fuwurawadɛro fɛleduwunjudɛ wo.

Isa-a Biturus-a

¹⁵ Gewunniya, Isaye Siman Biturusso: «Siman tada Yahayaye, tayi ania kojɛnaro wua sɛraamma wa?» cɛne kiworo. Biturusse tiro: «Aaa, Kɛma. Nia njɛraakkɛnaro nonɛmma,» yeno. Isaye tiro: «Dimiyania ambane!» yeno. ¹⁶ Koro Isa kɛnyindiyero tiro: «Siman tada Yahayaye, sɛraamma wa?» cɛne kiworo. Tiye: «Aaa, Kɛma. Nia njɛraakkɛnaro nonɛmma,» yeno. Isaye: «Dimiyaniro kiskɛne!» yeno. ¹⁷ Koro Isa kɛnyakkuyero tiro: «Siman tada Yahayaye, sɛraamma wa?» cɛne kiworɛnniya, Biturusse karwu kuttayeno, Isa kɛnyakkuyero tiro: «Sɛraamma wa?» cɛnna nangaro. Tiye: «Kɛma, ni awi yaye nonɛmma, nia njɛraakkɛnaro nonɛmma,» yenniya, Isaye tiro: «Dimiyania ambane! ¹⁸ Jiremaro niro wulnjɛgɛkki, gananɛmlan ni kɛlanɛmbo kalwu lugɛme na raammaro lenɛmi. Amma kiarinɛmiya, mukko sagɛme kam gade kalwu lunjiye na raammiro njadi,» yeno. ¹⁹ Isa adɛa wuldunjudɛ, karmo jiri fiyen Biturus daraja Alaro cidɛa tiro fɛleyeyeno. Adɛa wulyenniya, Isaye tiro: «Wua sɛgai!» yeno.

Isa-a fuwuranju jauru cɛraana-a

²⁰ Biturus suworgadanniya, fuwura Isa jauru cɛraanadɛ tayia jɛgai kiro, ti duwon sa masɛna cadidɛn karɛnje Isaro: «Kɛma, wundu nia sɛrɛnɛjiyi?» cɛne cuworɛnadɛ. ²¹ Biturus tia kirunniya, Isaro: «Kɛma, ti adɛ ye nda?» yeno. ²² Isaye tiro: «Kawu waldɛkke isɛkkiro roa dɛgaro raakkɛnaa, awi lambonɛm? Ni wua sɛgai!» yeno. ²³ Adɛma nangaro lawar fuwura adɛ nuiwawoye kɛramiyadɛro tatargada. Adɛ yaye Isaye Biturusso kamdɛ nuiwawo cɛnni, amma tiye: «Kawu waldɛkke isɛkkiro roa dɛgaro raakkɛnaa, awi lambonɛm?» cɛnnadɛ. ²⁴ Fuwura adɛma kam kɛla awo aniyen sheda ce kitawulan ruwujɛnadɛ wo. Koro shedanju jirero noniyena. ²⁵ Awo gade kada Isa cɛdɛna ye mbeji. Ca fal fallen ruwujaja, tɛmakkɛna duniama rakce kitawuwa ruwudɛnadɛa ngojiwawo.